

2023

Informe anual
sobre la indústria
a Catalunya

2023

Informe anual
sobre la indústria
a Catalunya

Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència de Reconeixement-No comercial-Sense obres derivades 3.0 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi l'autor i no se'n faci un ús comercial.

La llicència completa es pot consultar a:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.ca>

© Generalitat de Catalunya
Departament d'Empresa i Treball
Passeig de Gràcia, 129
08008 Barcelona / Tel. 93 476 72 00 / <http://empresa.gencat.cat>

Equip de treball:
Jordi Fontrodona Francolí i Laia Castany Teixidor

Aquest informe ha comptat amb el suport d'ACCIÓ

Barcelona, juliol de 2024

Disseny, maquetació i correcció
www.cegeglobal.com

ISSN: 2013-7486 (versió digital)

Índex

1. Evolució econòmica internacional, d'Espanya i de Catalunya	5
1.1. Economia internacional	6
1.2. Economia espanyola	6
1.3. Economia catalana	7
2. La indústria catalana	8
2.1. Trets estructurals	9
2.2. Evolució l'any 2023	10
2.2.1. VAB industrial	10
2.2.2. Producció industrial	11
2.2.3. Confiança empresarial	13
2.2.4. Preus industrials	13
2.2.5. Ocupació industrial	15
2.2.6. Comerç exterior	19
3. Anàlisi sectorial	23
3.1. Alimentació (CCAЕ-10)	24
3.2. Begudes (CCAЕ-11)	31
3.3. Tèxtil (CCAЕ-13)	34
3.4. Confecció (CCAЕ-14)	40
3.5. Cuir i calçat (CCAЕ-15)	46
3.6. Fusta i suro (CCAЕ-16)	50
3.7. Paper (CCAЕ-17)	56
3.8. Arts gràfiques (CCAЕ-18)	62
3.9. Indústries químiques (CCAЕ-20)	67
3.10. Productes farmacèutics (CCAЕ-21)	74
3.11. Plàstic i cautxú (CCAЕ-22)	80
3.12. Materials de la construcció (CCAЕ-23)	86
3.13. Metal·lúrgia (CCAЕ-24)	92
3.14. Productes metàl·lics (CCAЕ-25)	98
3.15. Productes informàtics, electrònics i òptics (CCAЕ-26)	104
3.16. Maquinària i material elèctric (CCAЕ-27)	110
3.17. Maquinària i equips mecànics (CCAЕ-28)	116
3.18. Automoció (CCAЕ-29)	122
3.19. Altre material de transport (CCAЕ-30)	129
3.20. Moble (CCAЕ-31)	136
3.21. Energia elèctrica i gas (CCAЕ-35)	139
4. Annexos	145
Agraïments	155

1

Evolució
econòmica
internacional,
d'Espanya
i de Catalunya

1. EVOLUCIÓ ECONÒMICA INTERNACIONAL, D'ESPANYA I DE CATALUNYA

1.1. Economia internacional

El 2023 va venir marcat pels efectes de la guerra a Ucraïna, iniciada l'any anterior, i l'obertura de nous punts de tensió geopolítica mundial cap a la part final de l'any, amb l'esclat del conflicte entre Israel i Gaza i el atac a navilieres occidentals a l'estret de Bab-el-Mandeb. A més, la circulació de vaixells pel Canal de Panamà es va veure molt afectada per la sequera. Tot plegat va implicar distorsions en el comerç mundial i un augment dels seus costos. La inflació subsegüent i la pujada dels tipus d'interès van frenar la demanda mundial, de manera que el creixement del PIB va ser del 3,0%, enfront del 3,5% de l'any anterior, si bé l'impacte va ser desigual segons països i zones. El creixement del PIB va ser més dèbil a les economies desenvolupades (1,6%) que no pas a les emergents i en desenvolupament (4,0%).

Malgrat el panorama general de desacceleració, l'economia nord-americana es va mostrar resilient, amb un creixement del PIB d'un 2,5%, el més alt d'entre les grans economies desenvolupades, i consolida una trajectòria de sòlida recuperació posterior a la pandèmia, fonamentada en el consum privat i l'expansió fiscal. Els plans d'impuls van impulsar la inversió en instal·lacions i infraestructures, si bé no van poder impedir la reducció de la inversió en béns d'equipament i en immobles. Tanmateix, la producció industrial es va desaccelerar, amb un augment del 0,2%, enfront del 3,4% del 2022. Per la seva banda, l'atur, en mitjana anual, es va mantenir estable en el 3,6% de la població activa, i la inflació es va moderar (4,1% de mitjana, enfront del 8,0% del 2022).

La Xina també va superar el panorama general de desacceleració, de manera que el seu PIB va créixer un 5,2%, enfront del 3,0% del 2022, si bé encara és un ritme baix en comparació amb les taxes que acostumava a tenir en les darrers dècades. L'afebliment de la demanda mundial va comportar una caiguda de les exportacions (-5,1% enfront de l'increment del 7,1% del 2022), si bé la producció industrial es va accelerar, amb un creixement del 4,6% (enfront del 3,4% de l'exercici anterior) i sembla posar de manifest un excés de capacitat. La inflació va ser del 0,2% en mitjana anual, enfront del 2,0% de l'any abans.

El Japó va experimentar un creixement de l'1,9% del PIB, el més alt de la darrera dècada (exceptuant el rebot posterior a la pandèmia), gràcies al fet que la relativament baixa inflació (3,3%) va permetre mantenir polítiques monetàries expansives i depre-

ciar la moneda, cosa que va expandir les exportacions i el turisme i va permetre mantenir l'atur estable en nivells baixos (2,6% de mitjana). Tot i amb això, la producció industrial va disminuir un 1,4%.

La zona de l'euro es va desaccelerar el 2023 (creixement del 0,5%, enfront del 3,5% del 2022), degut a l'augment dels tipus d'interès, que va tenir efectes negatius sobre la inversió en capital fix i en l'activitat productiva. De fet, va vorejar la recessió tècnica, ja que el creixement del tercer i quart trimestres va ser negatiu. Les notes positives les van donar la moderació de la inflació (5,5% enfront del 8,4% de l'any anterior) i la reducció de l'atur (6,5% enfront del 6,7% del 2022). No obstant això, el VAB industrial va ser especialment perjudicat (-1,9% enfront de l'1,2% de l'any anterior). Per països, l'evolució econòmica va ser dispar segons el seu grau d'afectació per la guerra a Ucraïna i els seus efectes colaterals. Alemanya, l'economia més gran de la Unió Europea (UE) i la més industrial, va entrar en recessió el 2023 (-0,1% per al conjunt de l'any), molt afectada per l'augment dels costos, especialment els energètics, els esdeveniments geopolítics i l'increment dels tipus d'interès. La recessió es va centrar especialment en la indústria, amb una caiguda del VAB de l'1,8%. França es va desaccelerar, amb un creixement del 0,9%, enfront del 2,6% del 2022, mentre que el seu VAB industrial va créixer un 1,5%. Pel que fa a Itàlia, el seu PIB va créixer un 1,0%, enfront del 4,2% de l'any anterior, mentre que el seu VAB industrial es va reduir (-1,1%). Fora de la UE, la major economia del continent és el Regne Unit, el qual va créixer un 0,1%, després d'haver-ho fet un 4,3% el 2022.

1.2. Economia espanyola

Segons l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat), l'augment del PIB espanyol va ser del 2,5% durant el 2023, 2,1 punts per sobre de la mitjana de la UE-27, fet merito-

ri en un entorn internacional marcat per les tensions geopolítiques i un augment notable dels preus i dels tipus d'interès. El creixement va continuar el procés de desacceleració de l'any anterior, de manera que va tancar l'any amb una taxa del 2,0% interanual. Malgrat tot, el PIB del quart trimestre es va situar per sobre dels volums previs a la crisi sanitària.

Des del vessant de la demanda, la interna va aportar 1,7 punts percentuals al creixement del PIB. Per la seva banda, la demanda externa va aportar 0,8 punts.

Pel costat de l'oferta, cal destacar que el creixement del conjunt va ser degut als serveis (3,2%), mentre que la construcció (2,3%) i la indústria (1,8%) van créixer per sota de la mitjana i l'agricultura va experimentar una reducció del VAB de l'1,9%, afectada per la sequera.

Pel que fa al mercat de treball, el 2023 es va produir un creixement d'un 3,0% de les afiliacions a la Seguretat Social, enfront del 3,8% de l'any anterior; malgrat aquesta desacceleració, el nombre d'afiliats es va apropar als 21 milions, el nivell més alt de la sèrie disponible, que comença el 2009. Segons l'Enquesta de Població Activa (EPA), es van crear 634.700 llocs de treball nets de mitjana. El sector que més en va crear va ser el dels serveis, tant en termes absoluts (587.200) com relatius (3,8%). La indústria i la construcció també van tenir el seu paper en la creació de llocs de treball, amb uns augments de l'1,3% i del 3,2%, respectivament. L'increment d'ocupació va fer que la taxa d'atur disminuís fins al 12,2% de mitjana anual, el millor percentatge des del 2008.

Quant als preus, l'índex de preus al consum (IPC) va augmentar un 3,5% de mitjana anual, enfront del 8,4% del 2022, en línia amb la moderació internacional dels preus. El sector més inflacionista va ser el dels aliments (11,7%) i l'únic que va ser deflacionista va ser el de l'habitatge (-11,0%). L'IPC harmonitzat informa d'una variació de preus del 3,4%.

FIGURA 1. VARIACIÓ DEL PIB A ESPANYA

	% VARIACIÓ INTERANUAL				
	2023 (p)	1R TRIMESTRE	2N TRIMESTRE	3R TRIMESTRE	4T TRIMESTRE
PIB pm	2,5	4,5	2,1	1,5	2,0
Agricultura	-1,9	-7,3	-2,3	0,5	1,2
Indústria	1,8	4,9	1,2	0,1	1,2
Construcció	2,3	4,4	2,5	0,1	2,2
Serveis	3,2	5,3	2,9	2,4	2,4

Font: Idescat. Dades trimestrals corregides d'estacionalitat; (p) dades provisionals.

1.3. Economia catalana

L'economia catalana va créixer un 2,6% interanual durant el 2023, segons dades de l'Idescat. Aquesta taxa és gairebé idèntica a la que va tenir lloc al conjunt d'Espanya i és 2,2 punts superior a la que va registrar la UE-27. Igual que al conjunt de l'Estat, el creixement es va desaccelerar, si bé en el quart trimestre va experimentar una revifada (2,8%) que el va diferenciar del comportament estatal. Cal destacar que, el quart trimestre del 2023, l'economia catalana va superar els valors previs a la pandèmia en un 5,3%.

Pel que fa a la demanda, la interna va créixer un 1,4%. La despesa en consum de les llars va créixer (un 1,9%) mentre que la de les administracions públiques ho va fer amb més força (2,3%). La formació bruta de capital va disminuir un 0,7%, a causa de la caiguda de la inversió en béns d'equipament (3,3%), mentre que la inversió en construcció va augmentar un 2,2%.

El sector exterior (Espanya i estranger) va tenir una aportació d'1,4 punts percentuals al creixement del PIB, la qual va ser de 2,0 punts en el cas de l'estranger. Les exportacions de béns i serveis van augmentar un

5,1%, percentatge superior al de les importacions (un 2,9%).

Quant a l'oferta, les evolucions van ser disperses. La indústria va ser el sector més dinàmic (3,5%), seguit de prop pels serveis (3,1%). També va créixer la construcció, si bé de manera més moderada (1,8%). Per contra, l'agricultura, molt marcada per la sequera, va experimentar un fort retrocés (17,6%).

Per la seva banda, els preus al consum, mesurats per l'IPC, van créixer un 3,4% de mitjana. Com en el cas espanyol, els aliments van ser el grup de despesa més inflacionista (10,6%), mentre que l'únic que va ser deflacionista va ser el d'habitatge (-9,3%). Per la seva banda, l'IPC harmonitzat va ser també del 3,4%.

En relació amb el mercat de treball, cal destacar que va continuar la creació d'ocupació. L'EPA informa d'un increment del 3,9% en mitjana anual (enfront del 2,1% del 2022) i l'afiliació a la Seguretat Social va augmentar un 2,9% (enfront del 3,8% del 2022), per arribar als 3,67 milions, nivell que és el més alt de la sèrie disponible, que comença el 2009. La creació de llocs de treball va fer que la taxa d'atur estimat es reduís fins al 9,3% en mitjana anual, el millor percentatge des del 2008.

FIGURA 2. VARIACIÓ DEL PIB A CATALUNYA

	% VARIACIÓ INTERANUAL				
	2023 (p)	1R TRIMESTRE	2N TRIMESTRE	3R TRIMESTRE	4T TRIMESTRE
PIB pm	2,6	4,2	1,9	1,7	2,8
Agricultura	-17,6	-18,0	-19,6	-18,2	-14,7
Indústria	3,5	3,3	2,9	3,8	3,8
Construcció	1,8	5,2	1,3	0,2	0,6
Serveis	3,1	5,1	2,6	1,7	2,9

Font: Idescat. Dades trimestrals corregides d'estacionalitat; (p) dades provisionals.

2 |

La indústria
catalana

2. LA INDÚSTRIA CATALANA

2.1. Trets estructurals

El sector industrial català té un pes destacat dins l'economia catalana, ja que aporta el 18,6% del VAB (més de 50.000 milions d'euros l'any 2023 segons dades dels comptes anuals), un pes inferior al que té aquest sector al conjunt de la UE-27 (20,6%) i la zona de l'euro (20,2%) però superior al que té al conjunt de l'Estat espanyol (16,7%). L'evolució temporal mostra una pèrdua de pes fins al 2009 per passar, des de llavors, a oscil·lar entre el 19% i el 20%. Si es considera exclusivament la indústria manufacturera (és a dir, sense incloure les indústries extractives, energètiques, les activitats de sanejament i la gestió de residus), el seu pes és del 16,1% a Catalunya. El VAB industrial català suposa el 22,5% del total espanyol i l'1,7% de l'euro-peu (dades en PPC).

El pes de la indústria en termes **d'ocupació** és inferior al que té en termes de VAB. El nombre de persones ocupades en aquest sector a Catalunya és d'unes 503.600, un 13,9% del total de l'economia (amb dades dels comptes anuals del 2021), xifra superior a l'11,2% del conjunt de l'Estat, però inferior al 15,8% de la UE-27.

La indústria catalana es caracteritza per una notable intensitat exportadora, ja que la proporció de vendes realitzades a l'estranger se situa en un 34,6%. A més, les empreses catalanes concentren el 29,1% de les **exportacions** espanyoles, 6,6 punts per sobre del pes que té la indústria en termes de VAB l'any 2023.

El sector industrial català va invertir 5.132 milions d'euros en **actius materials** (mitja-

na de tres anys), el 3,3% de la facturació, cosa que suposa una intensitat inversora una mica inferior a la del conjunt de l'Estat i la UE-27, un 3,7% i un 3,9% de la seva facturació, respectivament.

La despesa en **innovació** al sector industrial va ser de 2.812 milions d'euros (dades del 2022), cosa que suposa el 52% de la despesa realitzada pel conjunt d'empreses que tenen activitat innovadora a Catalunya, molt per sobre del pes que té la indústria en termes de VAB. Aquesta quantitat suposa l'1,80% del volum de negoci total del sector, per sobre de la xifra per al total de l'economia (1,34%).¹ La despesa en R+D industrial va ser de 1.363 milions d'euros, i aquest sector compta amb 11.977 persones dedicades a R+D (dades del 2021).

La indústria catalana, amb un pes del 22,5% sobre el VAB espanyol, concentra el 29,1% de la despesa en innovació, el 30,3% de la despesa en R+D de la indústria espanyola i el 26,7% del personal dedicat a activitats d'R+D. No obstant això, aquest bon resultat en comparació amb l'Estat es veu matisat si la comparació es fa amb la zona de l'euro: la indústria catalana, que suposa el 2,2% del VAB d'aquesta zona, representa només l'1,2% de la seva despesa en R+D (dades en PPC). Les empreses catalanes van sol·licitar 731 patents a l'oficina de patents europees (dades del 2023), el 34,6% del total de sol·licituds espanyoles, i l'1,1% de les europees.

El sector industrial contribueix decididament a la millora de la **productivitat** agregada de l'economia catalana i, per tant, al

¹ Aquesta ràtio fa referència a la despesa realitzada a Catalunya per les empreses que tenen seu a Catalunya.

creixement econòmic del país. El 2022, la productivitat total dels factors (PTF)² a la indústria va créixer un 9,1% interanual, mentre que al conjunt de l'economia, un 4,3% (i -0,2% el 2023). En les últimes dues dècades, la PTF de la indústria va créixer un 29,2% (2000-2022, últim any amb dades disponibles), mentre que al conjunt de l'economia va augmentar només un 5,3%. A més, l'evolució de la PTF industrial catalana és també superior a l'espanyola, la qual va créixer un 2,8% en el mateix període (2000-2022).

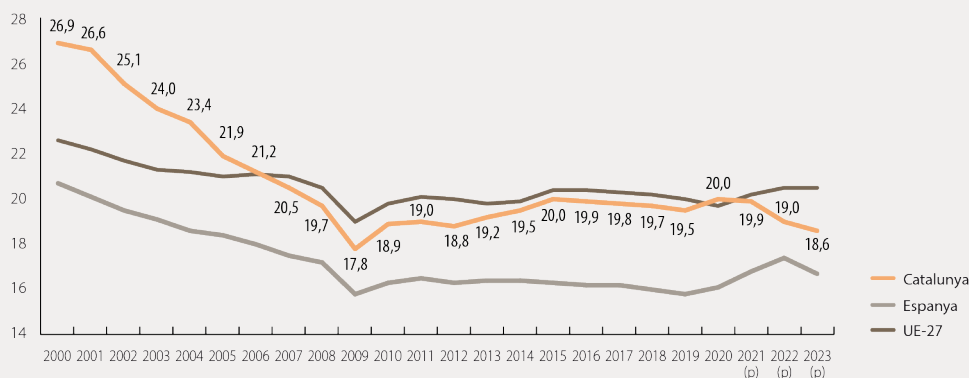
Pel que fa al **teixit empresarial**, la indústria catalana està formada per 23.521 empreses amb assalariats el gener del 2023, de les quals 22.608 tenen la seva seu social al nostre territori, el 18,7% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (121.157) segons el DIRCE.

La **dimensió** mitjana a la indústria catalana és de 12 ocupats per establiment, molt similar a la d'Espanya i a la del conjunt de la UE-27 (11 i 12 ocupats, respectivament). Això també queda reflectit en el nombre d'empreses grans (250 treballadors o més): a Catalunya s'hi localitzen 527, de les quals 264 tenen la seu social al nostre territori, és a dir, un 24,1% de les que hi ha al conjunt d'Espanya i un 1,5% de les grans empreses industrials de la UE.

² La productivitat total dels factors (PTF) mesura les variacions en la producció que no s'expliquen per variacions en els factors productius utilitzats, en aquest cas, capital i treball. És a dir, recull l'impacte de qualsevol factor diferent d'aquests dos, com ara el progrés tècnic, les innovacions organitzatives, economies d'escala, la formació dels treballadors i les reassignacions sectorials de recursos.

FIGURA 3. PES DE LA INDÚSTRIA EN TERMES DE VAB

Percentatge sobre el VAB total

Font Catalunya: Idescat. Comptes econòmics anuals de Catalunya. Font Espanya i UE: Eurostat. National accounts aggregates by industry; (p) dades provisionals.

Amb un pes del 18,6% del VAB, el sector industrial és responsable del 32,2% del **consum final d'energia** al nostre país (any 2022, darreres dades disponibles); és a dir, que el sector industrial és força intensiu en energia, fet que es produeix a les tres zones analitzades. El consum d'energia a la indústria mostra una lleu tendència a la disminució, malgrat l'increment del VAB, fet que es pot atribuir a millores en l'eficiència energètica. Igualment, les renovables tenen un pes cada vegada més important en el *mix* energètic i actualment se situen al voltant del 4,8% en el sector industrial.

L'any 2022, a Catalunya es van generar 3,6 milions de tones de **residus industrials**, aproximadament un 21% dels que es van generar al conjunt de l'Estat i un 2,1% del conjunt de la UE (dades del 2020).

La **despesa mediambiental** realitzada per la indústria catalana se situa per sobre de la

mitjana espanyola, amb un 0,47% sobre la xifra de negoci (dades del 2021), enfront d'un 0,40% de l'estatal.

2.2. Evolució l'any 2023

2.2.1. VAB industrial

Després de la forta recuperació del 2021 i de la sotragada del 2022, el 2023 el VAB industrial va tornar a créixer amb una taxa interanual del 3,5%, gràcies a uns preus energètics més moderats i a un efecte de base del 2022. Aquestes xifres estan molt per sobre del creixement al conjunt de l'Estat, un 1,9%, i fins i tot en sentit contrari que al conjunt de la UE, un -1,6%, afectada per l'evolució d'Alemanya.

Les tres economies més grans de la UE, que suposen conjuntament més de la meitat del

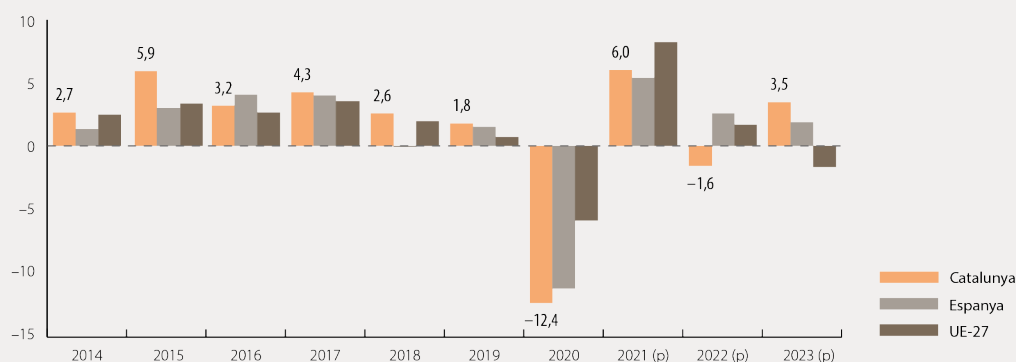
VAB industrial europeu, van mostrar un comportament dispar el 2023. Mentre que la indústria alemanya va disminuir un 1,8%, i la italiana un 1,1%, la francesa va créixer un 1,5%, com també ho va fer Espanya.

Al llarg del 2023, l'evolució en termes interanuals va anar de menys a més, just a la inversa que al conjunt de la UE, la qual va acumular tres trimestres en negatiu. La indústria alemanya també va disminuir durant tres trimestres, mentre que la francesa va augmentar. La italiana, per la seva banda, acumula ja sis trimestres en negatiu.

Malgrat aquesta evolució tan bona, el quart trimestre del 2023, el VAB industrial català se situava encara un 2,0% per sota del que hi havia el 2019, abans de l'esclat de la pandèmia, mentre que al conjunt de la UE aquest nivell ja s'havia recuperat i va acabar l'any un 1,4% per sobre.

FIGURA 4. EVOLUCIÓ ANUAL DEL VAB INDUSTRIAL

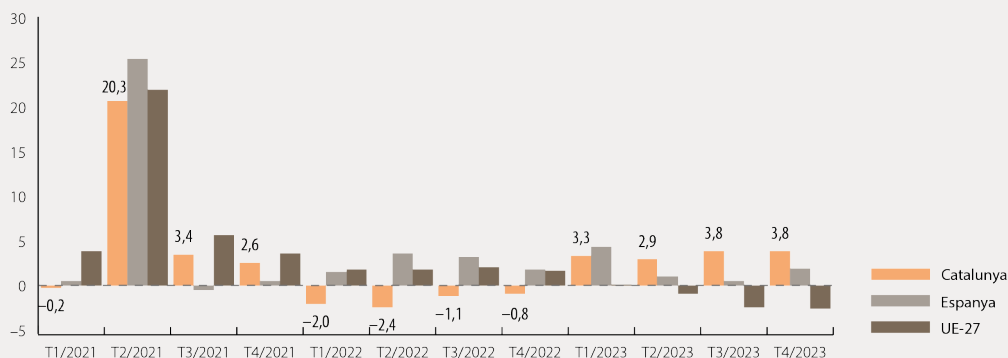
Variació interanual en volum (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i Europa: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 5. EVOLUCIÓ TRIMESTRAL DEL VAB INDUSTRIAL A CATALUNYA

Variació interanual en volum (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades corregides d'estacionalitat.

2.2.2. Producció industrial

La producció industrial mesurada a partir de l'IPI corregit d'efectes de calendari va mantenir-se pràcticament estable l'any 2023 (-0,1%), després d'un creixement força modest l'any anterior (1,1%). Malgrat

això, aquestes xifres són millors que al conjunt de l'Estat (-1,4%) i de la UE (-1,8%), afectada per l'evolució d'Alemanya.

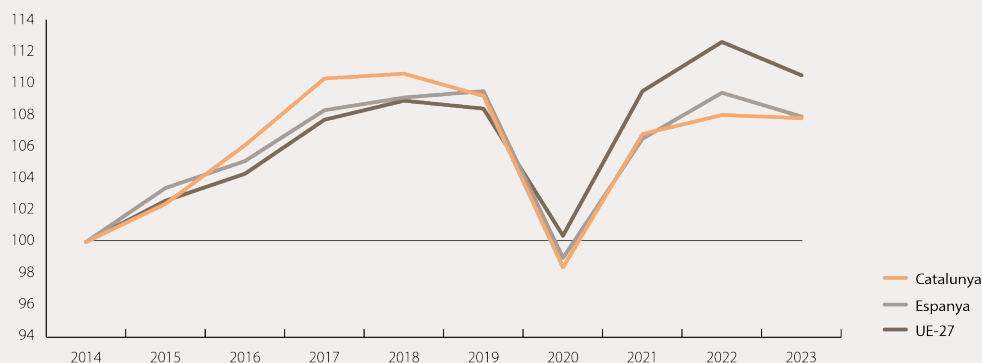
Igual que amb el VAB, les tres economies més grans de la UE van mostrar un comportament dispar el 2023. Mentre la pro-

ducció industrial alemanya va disminuir un 1,7%, i la italiana, un 2,0%, la francesa va créixer un 0,5%.

L'aparent discrepància entre la variació positiva del VAB industrial i l'estancament de l'IPI s'explica perquè el VAB descompta els con-

FIGURA 6. EVOLUCIÓ ANUAL DE L'ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL

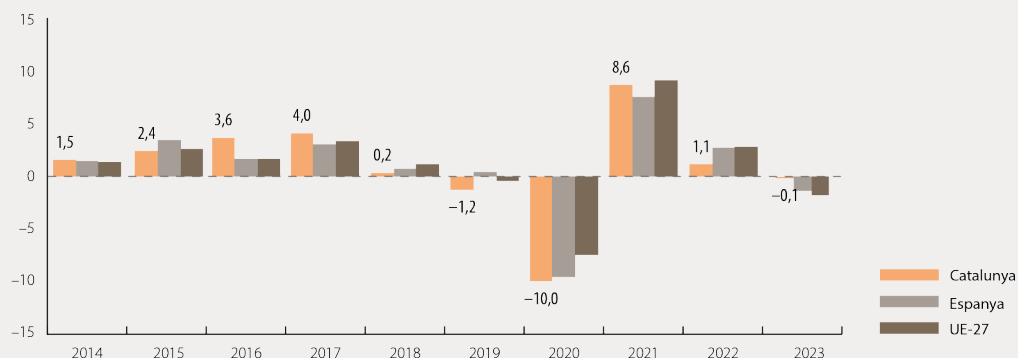
Base 2014 = 100

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; dades corregides de calendari.

FIGURA 7. EVOLUCIÓ ANUAL DE L'ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL

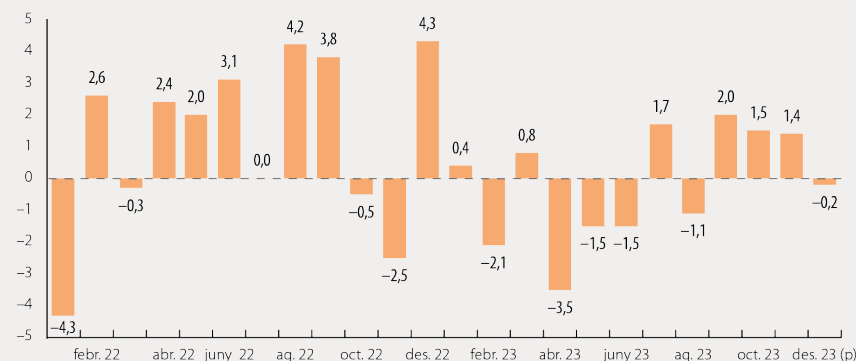
Variació interanual (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; dades corregides de calendari.

FIGURA 8. EVOLUCIÓ MENSUAL DE L'ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL A CATALUNYA

Variació interanual (%)

Font: Idescat; dades corregides de calendari; (p) dades provisionals

sums intermedis, mentre que l'IPI no els descompta i mesura la producció final. En altres paraules, una empresa pot produir més però, si els consums intermedis s'han encarit de manera significativa, el seu VAB, que és la producció menys els consums intermedis, pot disminuir. L'any 2022 els consums intermedis van augmentar molt el seu valor per causa de la inflació, cosa que es va traduir en una reducció del VAB, malgrat l'increment de la producció. El

2023, sense aquest component inflacionari tant acusat, el VAB es va incrementar en termes interanuals, encara que la producció es mantingués estable respecte al 2022.

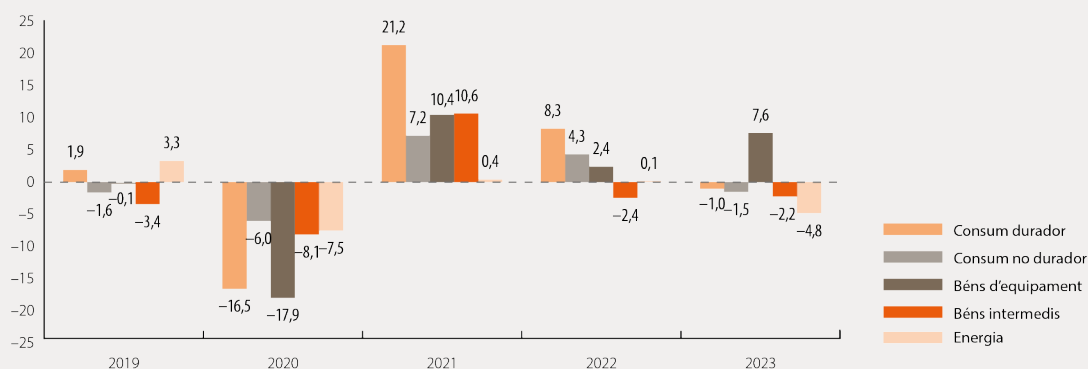
Al llarg del 2023, l'IPI va anar de menys a més en termes interanuals, just a la inversa que al conjunt de la UE, que va evolucionar a la baixa, molt afectada per la indústria alemanya.

Malgrat aquesta evolució, bona si es té en compte l'entorn, la producció industrial catalana encara està just per sota del nivell previ a la pandèmia (un 1,3%), mentre que la UE ja està un 1,9% per sobre.

L'anàlisi segons la destinació econòmica dels béns posa de manifest que tots els sectors van disminuir la producció respecte a l'any anterior, excepte el de béns d'equipament, amb un increment del 7,7%,

FIGURA 9. EVOLUCIÓ ANUAL DE L'ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER DESTINACIÓ ECONÒMICA DELS BÉNS A CATALUNYA

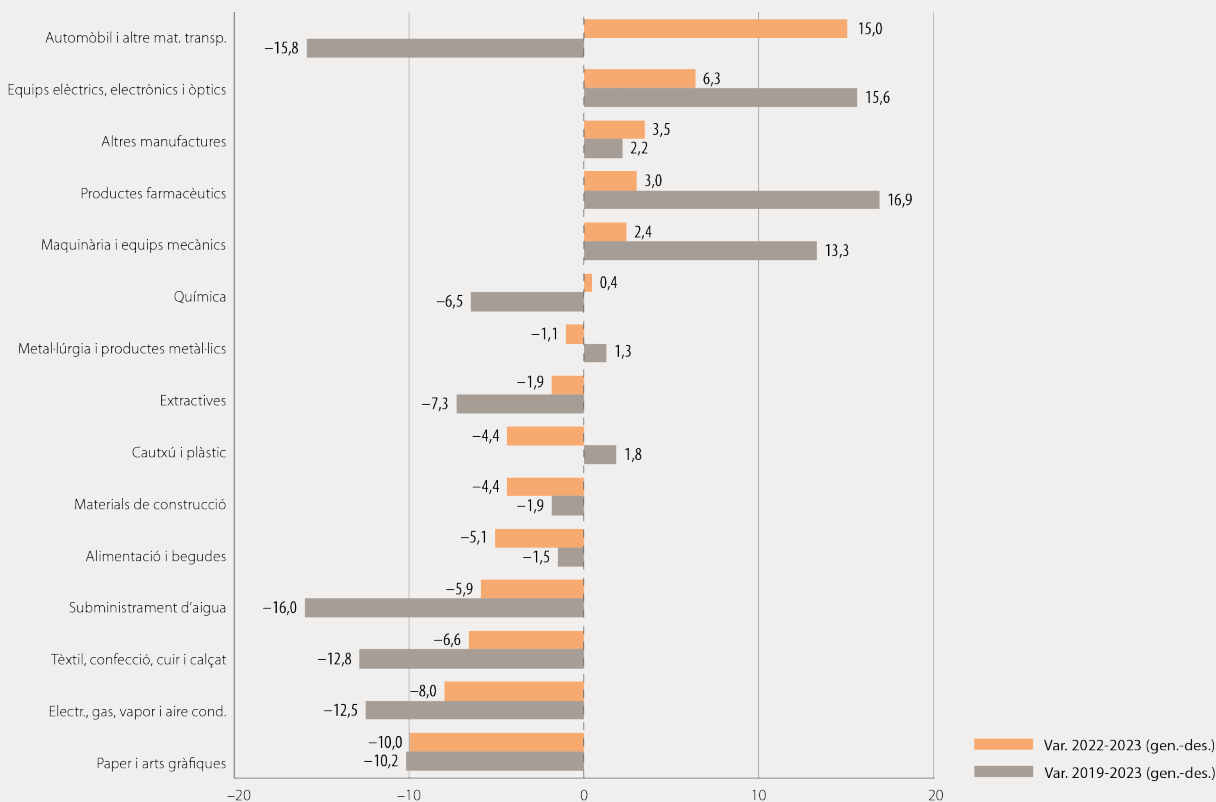
Variació interanual (%)

Font: Idescat; dades corregides de calendari.

FIGURA 10. EVOLUCIÓ DE L'ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SECTORS A CATALUNYA

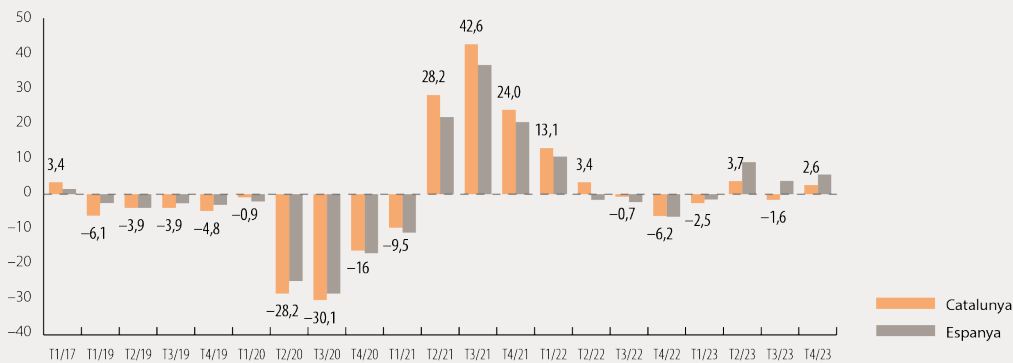
Variació interanual (%)

Font: Idescat.

FIGURA 11. ÍNDEX DE CONFIANÇA EMPRESARIAL HARMONITZAT (ICEH) A LA INDÚSTRIA (BASE T1/2013 = 100)

Variació interanual (%)

Font: Idescat.

de manera que va aconseguir contrarestar aquests moviments a la baixa, especialment la producció d'energia, amb una reducció del 4,8%.

Les dades detallades per sectors acaben de donar llum a aquesta millora en la producció dels béns d'equipament. En concret, el sector que més va millorar va ser el de l'automòbil i altre material de transport, amb un increment del 15% interanual, tot i que no va aconseguir encara assolir els nivells previs a la pandèmia. El sector de maquinària i equips mecànics també hi va contribuir, tot i que de manera més modesta (+2,4%).

En segon lloc, els sectors que més van millorar són el d'equips elèctrics, electrònics i òptics, amb un increment del 6,3%, i el de productes farmacèutics, amb un 3,0%. Tots dos han superat ja, de molt, els nivells de producció pre-pandèmics. Cal posar de manifest que tots aquests sectors que han millorat la producció de forma notable són de contingut tecnològic alt i mitjà-alt.

En l'altre extrem de la classificació, els sectors del paper i arts gràfiques, el de l'electricitat i el del tèxtil es troben entre els que més han reduït la producció l'any 2023.

Pel que fa a altres grans sectors industrials de Catalunya, la química va retrocedir un 1,1%, però se situà just per sobre dels nivells del 2019. L'alimentari, que es va veure afectat per una multiplicitat d'obstacles el 2023 (sequera, preus de l'energia i d'altres matèries primeres, etc.), va disminuir un 5,1% la producció, però no va poder recuperar els nivells del 2019.

2.2.3. Confiança empresarial

L'índex de confiança empresarial harmonitzat (ICEH), que publica l'Idescat, es basa en enquestes econòmiques conjunturals

de caràcter opinàtic o qualitatiu a establiments. Aquest tipus d'enquestes recull, en un moment determinat, l'opinió que tenen els empresaris sobre la situació actual i futura de l'activitat del seu negoci. Els saldos poden prendre valors entre -100 (tots els informants tenen una percepció negativa de la situació actual o futura del seu negoci) i +100 (tots els informants tenen una percepció positiva de la situació actual o futura del seu negoci). L'ICEH té una periodicitat trimestral i es calcula per al conjunt de Catalunya i per a diferents sectors d'activitat: indústria, construcció, comerç, hostaleria i transport, i resta de serveis. No se li aplica cap tècnica de desestacionalització.

El 2023, la confiança empresarial va mostrar un comportament molt variable, com a conseqüència dels canvis que es van anar produint en el context global. Pel que fa al conjunt d'Espanya, l'evolució va ser similar a la de Catalunya, excepte en el tercer trimestre. L'ICEH no permet comparacions amb la UE.

2.2.4. Preus industrials

L'índex de preus industrials (IPRI) de Catalunya va experimentar una disminució mitjana del 2,1% durant el 2023, després d'un fortíssim increment de preus l'any anterior (24,6%), la taxa més alta de la sèrie disponible, en consonància amb el que va succeir a l'entorn internacional. Pel que fa al conjunt d'Espanya, la disminució va ser més pronunciada, del 3,2%, mentre que a la UE va ser més suau, del 0,6%, de manera que Catalunya va guanyar una certa competitivitat en preus.

L'anàlisi mensual mostra una moderació en l'índex de preus industrials, que va des de l'agost del 2022 fins al març del 2023. A partir del segon trimestre del 2023, l'índex començà a créixer gràcies a la reducció

dels preus de les matèries primeres energètiques. Així, la disminució del preu de l'energia, que es va traslladar als productes industrials, va permetre que aquests últims es moderessin molt fins a mantenir-se pràcticament estables durant la segona meitat de l'any.

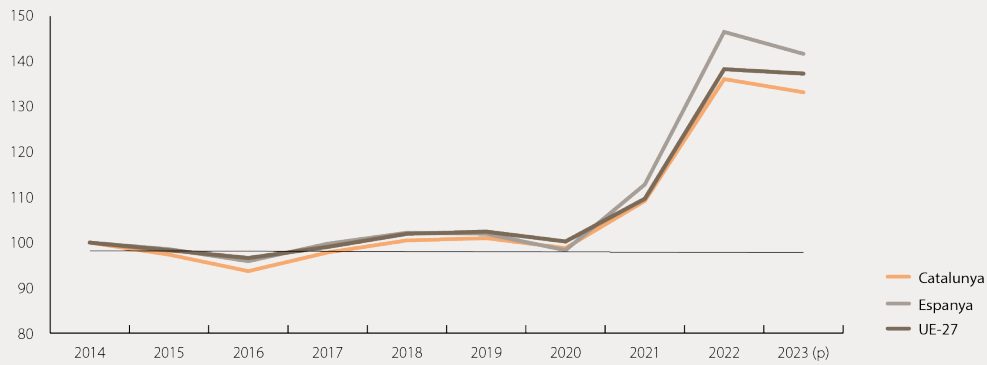
Les dades segons la destinació econòmica dels béns mostren que l'energia va ser el subsector que va arrossegar el conjunt, amb una reducció interanual de preus del 16,2% (després d'un increment del 77,5% l'any anterior). Aquesta reducció es va traslladar als béns intermedis, que hi estan més vinculats, els quals van disminuir un 4,3% (després que el 2022 augmentessin un 18,5% per l'efecte contrari). En canvi, els altres subsectors van registrar taxes bastant més moderades i encara a l'alça, sobretot pel que fa als béns de consum no durador, els que tenen una relació menys directa amb les matèries primeres energètiques i que encara van augmentar un 8,2%. En conjunt, els preus dels productes industrials (sense l'energia), van augmentar un 2,1%.

Per sectors, els preus de l'electricitat i gas són els que més van disminuir el 2023, un 18,5% (i els que més van créixer l'any anterior). Pel que fa a les manufactures, algunes de les branques més relacionades amb l'energia, com la metal·lúrgia i la química, en tant que en bona part fabriquen consums intermedis per a la resta de branques, van disminuir un 13% i un 8,9%, respectivament, en consonància amb l'evolució dels preus de l'energia. En la resta de branques, els preus encara van augmentar: destaca el cas de les begudes (13,1%) o el material de construcció (11%).

Destaca també la pujada de preus de l'alimentació, amb un augment del 7,4%, que es deu també a altres problemes, com la sequera o els problemes amb el subministrament de cereals; els preus dels produc-

FIGURA 12. EVOLUCIÓ ANUAL DE L'ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS

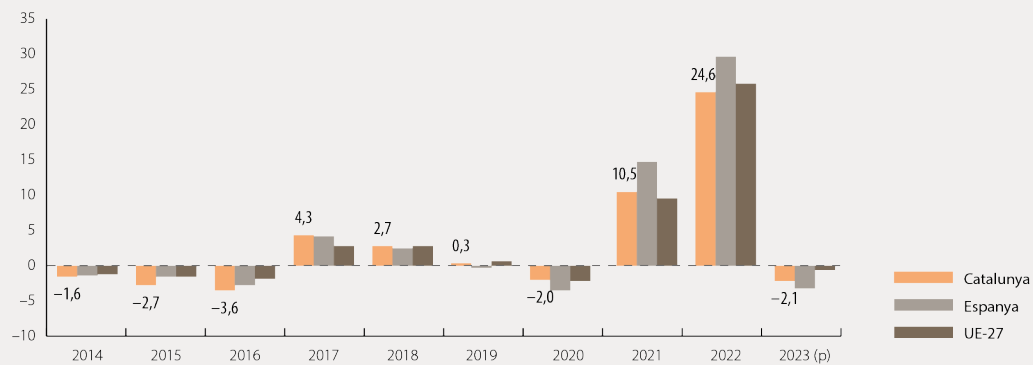
Base 2014 = 100

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 13. EVOLUCIÓ ANUAL DE L'ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS

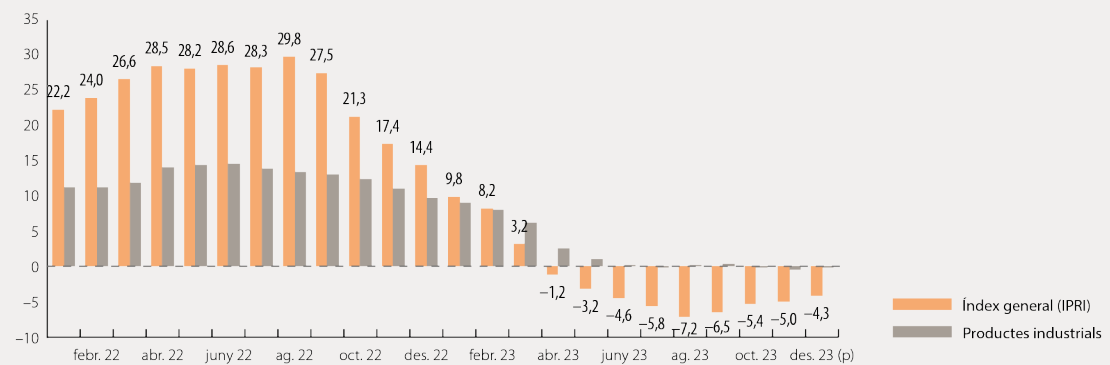
Variació interanual (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 14. EVOLUCIÓ MENSUAL DE L'ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS A CATALUNYA

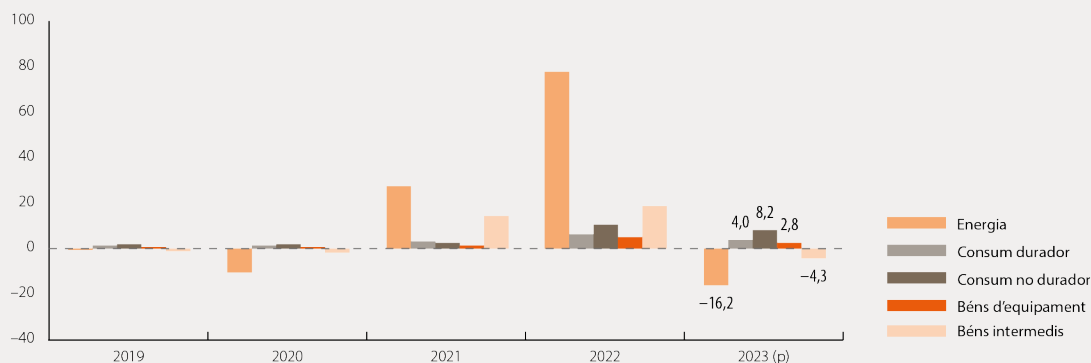
Variació interanual (%)

Font: Idescat, (p) dades provisionals.

FIGURA 15. EVOLUCIÓ ANUAL DE L'ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER DESTINACIÓ ECONÒMICA DELS BÉNS A CATALUNYA

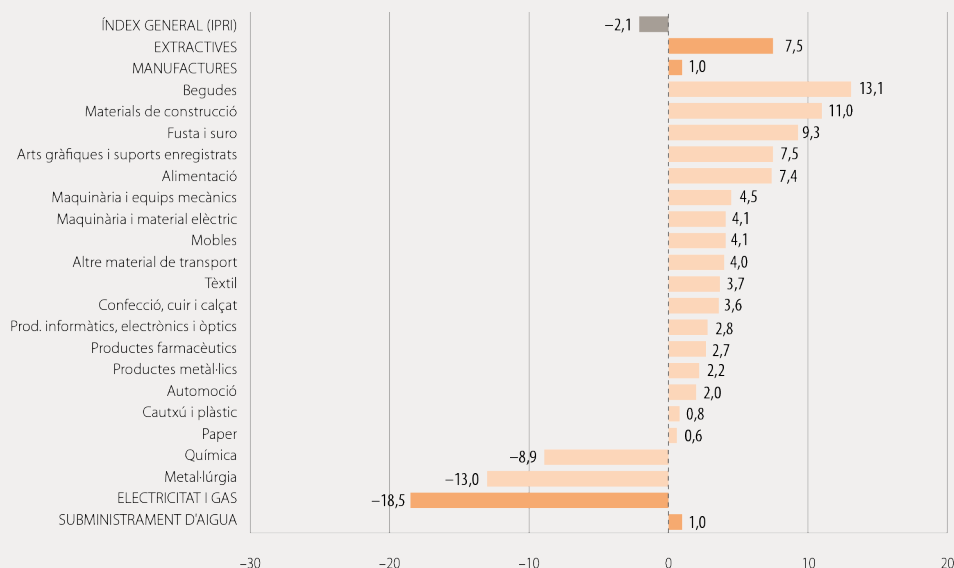
Variació interanual (%)

Font: Idescat, (p) dades provisionals.

FIGURA 16. EVOLUCIÓ DE L'ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SECTORS A CATALUNYA L'ANY 2023

Variació interanual (%)

Font: Idescat.

tes farmacèutics i de l'automoció van augmentar a un ritme molt més suau (2,7% i 2,0%, respectivament).

2.2.5. Ocupació industrial

L'ocupació va ser, sens dubte, una de les grans fortaleses de la indústria, ja que va continuar augmentant, malgrat la incertesa global.

Per al seguiment de l'ocupació industrial a Catalunya, la font més precisa és la Seguretat Social, ja que és de tipus registral. La indústria catalana tenia 496.800 afiliats al Règim General i al Règim Especial de Treballadors Autònoms en mitjana anual el 2023, un 1,4% més que l'any anterior i el

valor més alt des del 2010. Amb tot això, l'ocupació industrial es va situar un 2,2% per sobre dels nivells anteriors a la pandèmia. Al conjunt d'Espanya, l'afiliació va créixer un 1,7%. Com a resultat d'això, el pes de Catalunya en termes d'ocupació respecte a l'Estat es va mantenir al 21,1%.

Respecte a les dades mensuals, s'observa un creixement en termes interanuals al llarg de tot l'any, si bé el ritme es va anar moderant durant la primera meitat, mentre que durant la segona es va tornar a accelerar.

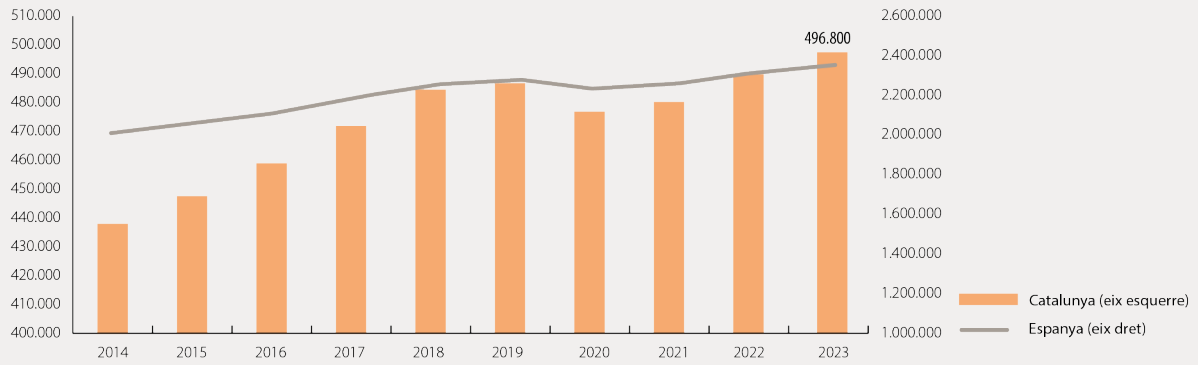
A nivell més detallat, 20 de les 29 agrupacions industrials analitzades van augmentar la seva ocupació durant el 2023. Entre elles, cal destacar, en termes absoluts, la

indústria de l'alimentació (la qual va guanyar 2.730 afiliacions), les indústries de tractament de residus (930), la indústria farmacèutica (650) i la química (640). En termes relatius, el major increment va correspondre a altre material de transport (12,3%), així com a activitats relacionades amb l'economia circular (tractament d'aigües residuals, tractament de residus i gestió de residus).

Entre les activitats que van perdre ocupació, destaca l'automoció, amb un decrement de 570 afiliacions, així com altres sectors anomenats madurs, com el del tèxtil i confecció o el del moble. Aquests tres últims també són els que van perdre més ocupació en termes relatius.

FIGURA 17. EVOLUCIÓ ANUAL DELS AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL A LA INDÚSTRIA

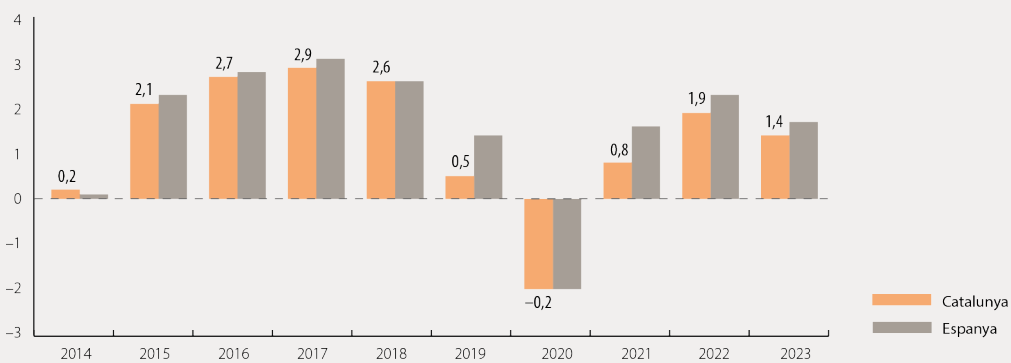
Nombre d'afiliats

Font: Idescat a partir de dades de la Seguretat Social.

FIGURA 18. EVOLUCIÓ ANUAL DELS AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL A LA INDÚSTRIA

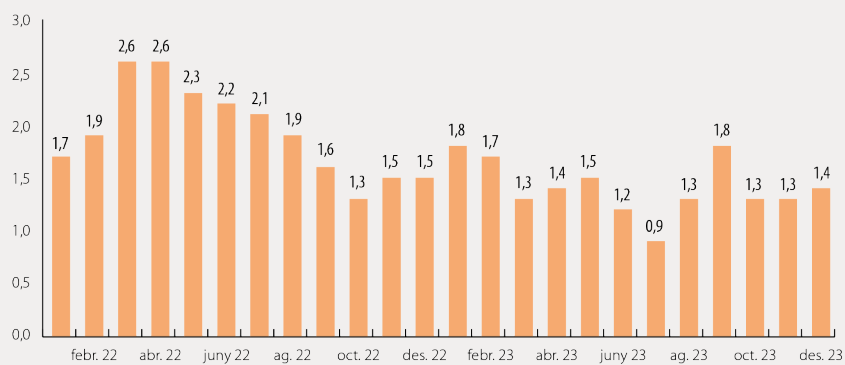
Variació interanual (%)

Font: Idescat a partir de dades de la Seguretat Social.

FIGURA 19. EVOLUCIÓ MENSUAL DE LES AFILIACIONS A LA SEURETAT SOCIAL A LA INDÚSTRIA CATALANA

Variació interanual (%)

Font: Idescat.

Per la seva banda, l'EPA informa d'un augment de la població ocupada a la indústria catalana del 3,2% interanual el 2023, si bé cal tenir en compte que, en ser una enquesta, la seva fiabilitat a nivell sectorial i autonòmic es veu reduïda (cal esmentar que la mateixa enquesta informa d'un augment de la població ocupada a la indústria espanyola del 2,1%).

El guany d'ocupació industrial a Catalunya va fer que l'atur registrat disminuís un 5,3%,

fins a assolir les 37.608 persones de mitjana el 2023, el valor més baix de la sèrie. A Espanya, la reducció va ser del 9,1%. Amb tot això, l'atur registrat a la indústria va ser, el 2022, un 12,1% inferior que abans de la pandèmia.

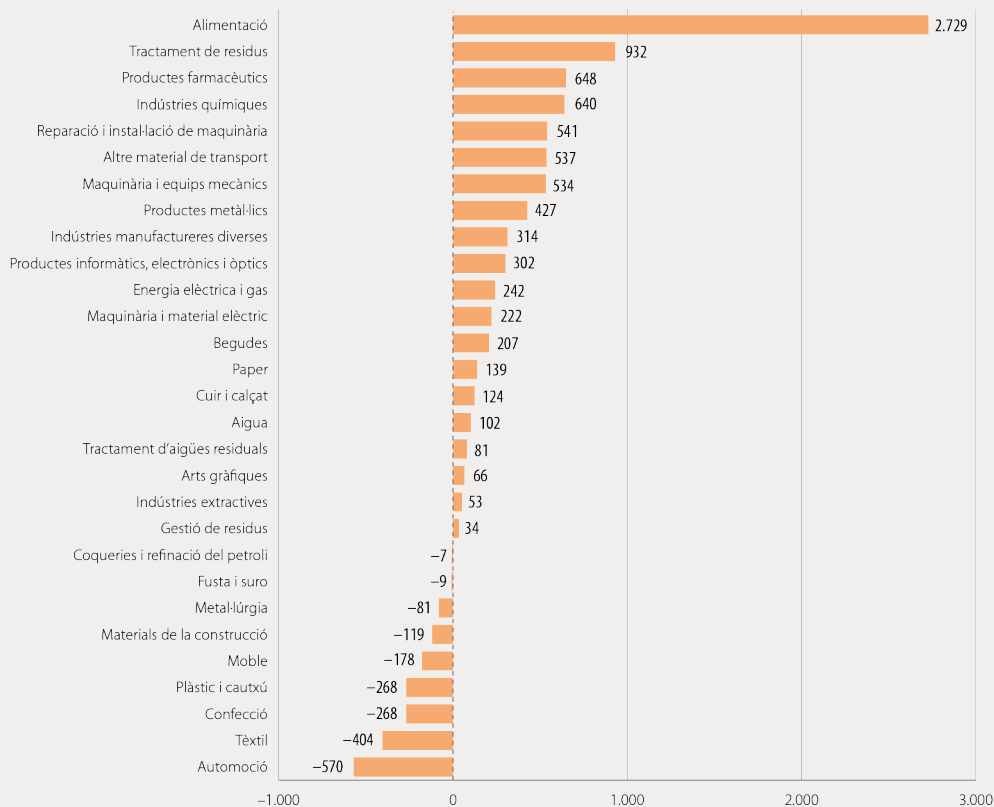
Pel que fa a la qualitat de l'ocupació, l'EPA permet analitzar la taxa de temporalitat dels ocupats assalariats a la indústria catalana. El percentatge de contractes tempo-

ral a la indústria catalana va disminuir durant el 2023 fins al 7,3%, enfront del 10,6% del 2022 i del 15,0% del 2021, fet probablement relacionat amb l'entrada en vigor de la Reforma Laboral, i que s'ha alineat amb la mitjana europea (9,1%).

Un altre indicador vinculat a la qualitat de l'ocupació és el cost salarial per hora efectiva, el qual va augmentar durant el 2023 a la indústria catalana fins arribar als 20,6 euros.

FIGURA 20. EVOLUCIÓ DEL NOMBRE D'AFILIATS PER SECTORS INDUSTRIALS A CATALUNYA. ANY 2023

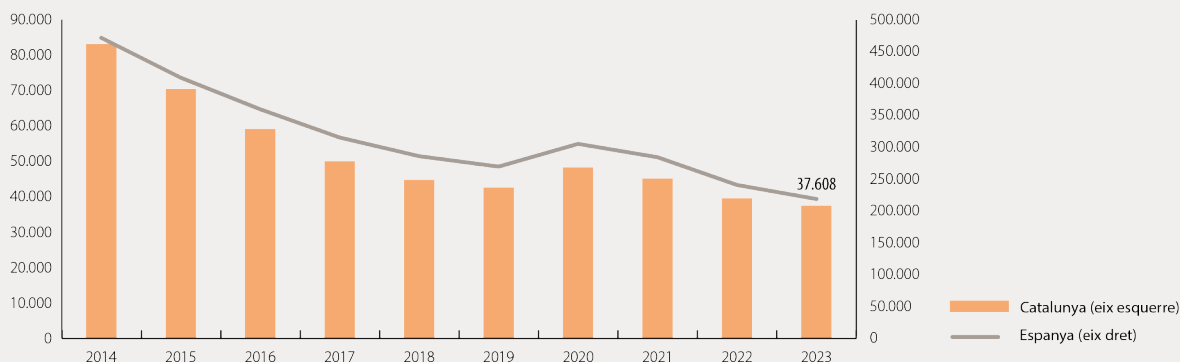
Règim general i autònoms. Variació interanual de la mitjana anual

Font: Observatori del Treball i Model Productiu amb dades de l'INSS.

FIGURA 21. EVOLUCIÓ ANUAL DE L'ATUR REGISTRAT A LA INDÚSTRIA

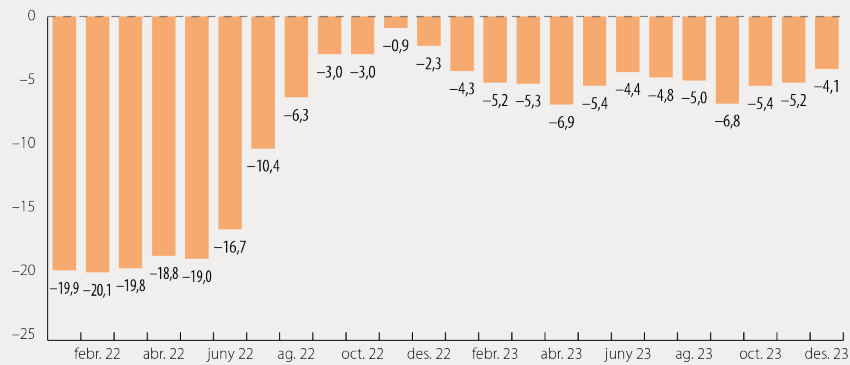
Nombre de persones en mitjana anual

Font: Idescat.

FIGURA 22. EVOLUCIÓ MENSUAL DE L'ATUR REGISTRAT A LA INDÚSTRIA A CATALUNYA

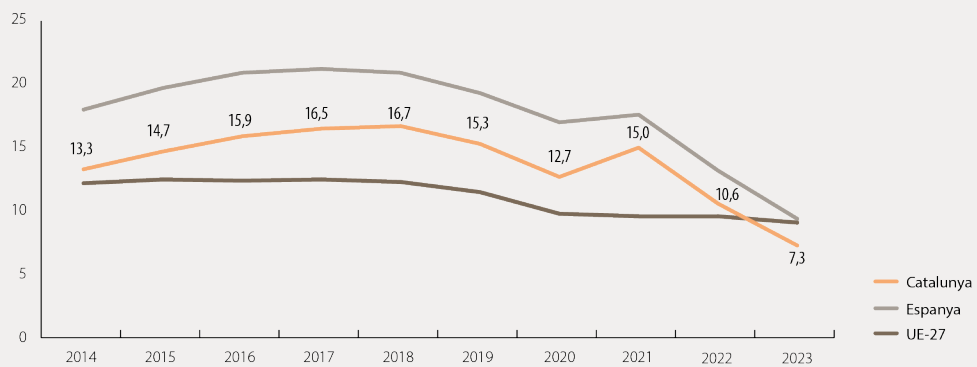
Variació interanual (%)

Font: Idescat.

FIGURA 23. TAXA DE TEMPORALITAT A LA INDÚSTRIA

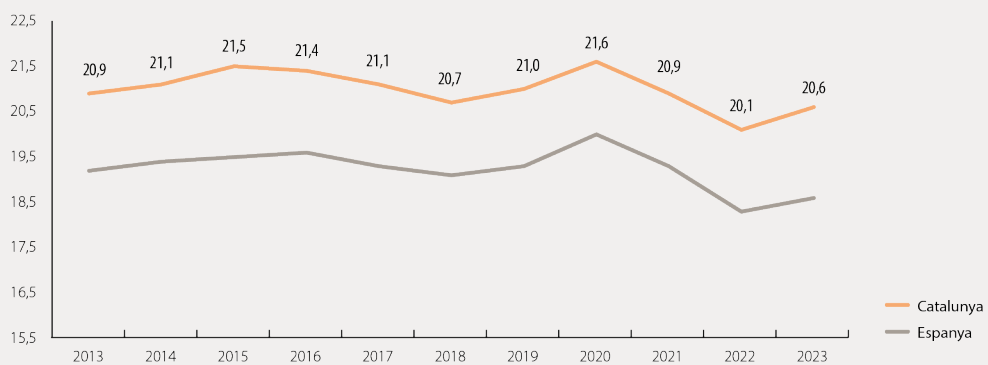
Percentatge sobre la població ocupada assalariada

Font: Catalunya i Espanya: Idescat amb dades de l'EPA. Font UE: Eurostat amb dades de l'LFS.

FIGURA 24. COST SALARIAL PER HORA EFECTIVA A LA INDÚSTRIA

Euros constants (preus de 2023)

Font: Idescat amb dades de l'Enquesta trimestral de cost laboral (de l'INE).

A Espanya també va augmentar, fins als 18,6 euros.

Un 9,1% de les persones ocupades a la indústria va treballar en manufactures d'alt contingut tecnològic (productes farmacèutics i òptics), xifra fins i tot superior a la d'una economia industrialitzada i capdavantera com Alemanya (8,2%) i superior a la mitjana de la UE (7,1%). Ara bé, la diferència substancial entre Catalunya i Alemanya rau en les manufactures de contingut tecnològic mitjà-alt (química, equips elèctrics, maquinària i material de transport), on l'ocupació és del 30,3% i del 43,5%, respectivament (dades del 2023).

L'estructura de la població ocupada a la indústria segons el seu nivell educatiu respon a l'anomenada forma del "rellotge de sorra", fenomen que també es produeix al conjunt de l'economia. L'any 2023, un 32,7% dels ocupats a la indústria tenien educació primària i la primera etapa d'edu-

cació secundària o inferior, si bé aquesta xifra es va anar reduint any a any (el 2008 eren el 46,1%). El 43,8% dels ocupats tenien una educació de cicles formatius de grau superior o educació universitària, xifra que va anar en augment (28,6% el 2008). El 23,5% restant tenen educació secundària de segona etapa, és a dir, cicles formatius de grau mitjà o batxillerat, i aquest percentatge es va mantenir relativament estable en els últims 15 anys.

2.2.6. Comerç exterior

Les exportacions catalanes van augmentar un 6,1%, mentre que les importacions van disminuir un 1,7%, en termes corrents. Per contra, les vendes espanyoles a l'exterior van disminuir un 1,4% i les compres, un 7,2%, d'acord amb el context econòmic global. D'aquesta manera Catalunya va guanyar pes dins els fluxos de comerç d'Espanya amb l'estranger, i va arribar a suposar el 26,3% de les exportacions i al 26,1% de les importacions. Al conjunt de la UE, les

exportacions van disminuir un 2,8% i les importacions, un 9,1% l'any 2023 (segons dades d'Euroestacom).

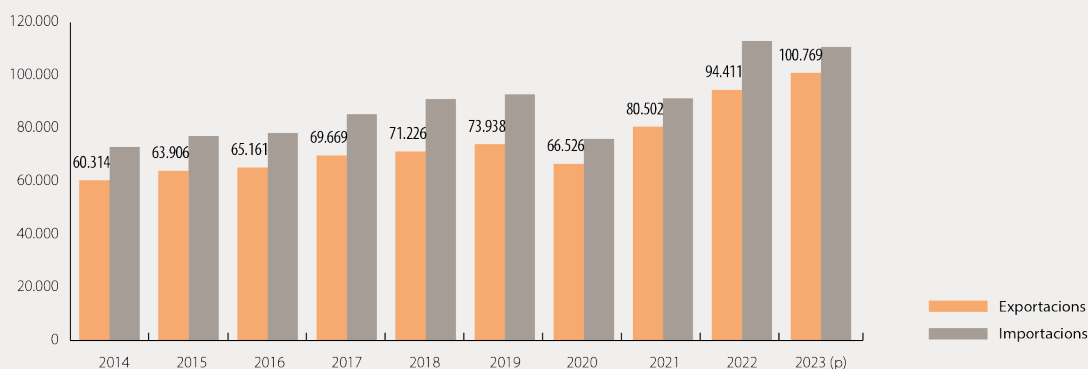
El saldo negatiu de la balança comercial va millorar, ja que va passar d'uns 18.350 milions d'euros el 2022 a uns 9.800 el 2023, i la taxa de cobertura va augmentar del 83,7% al 91,1%.

El nombre d'empreses exportadores regulars, és a dir aquelles que han exportat durant quatre anys consecutius, es va situar en 17.581 a Catalunya l'any 2023, un 2,2% més que un any abans. Les catalanes representen el 33,3% de les exportadores regulars de l'Estat. Si considerem només les que exporten un volum superior als 50.000 euros anuals, Catalunya compta amb 10.198 empreses, un 1,1% més que el 2022 i que suposen el 31,1% del total de l'Estat.

L'evolució mensual de les exportacions a Catalunya mostra una tendència a la desacceleració en termes interanuals: fins a

FIGURA 25. EVOLUCIÓ ANUAL DE LES EXPORTACIONS I IMPORTACIONS CATALANES

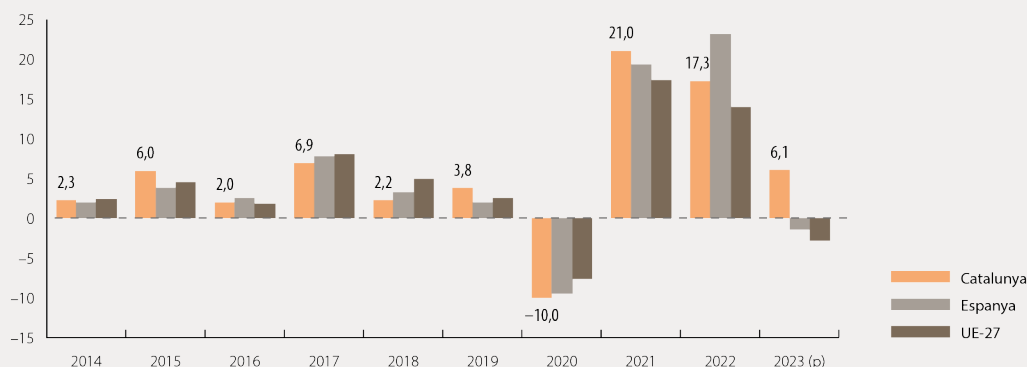
Valor (milions d'euros)

Font: Idescat a partir de Duanes; (p) dades provisionals.

FIGURA 26. EVOLUCIÓ ANUAL DE LES EXPORTACIONS

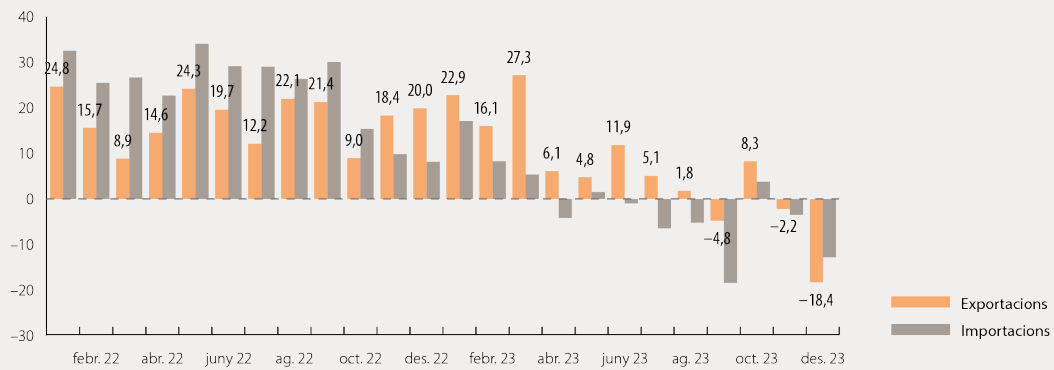
Variació interanual en valor (milions d'euros)

Font Catalunya i Espanya: Idescat a partir de Duanes. Font Europa: Euroestacom; (p) dades provisionals.

FIGURA 27. EVOLUCIÓ MENSUAL DEL COMERÇ EXTERIOR A CATALUNYA

Variació interanual en valor (milions d'euros)

Font: Idescat, a partir de Duanes. Dades del 2023 provisionals.

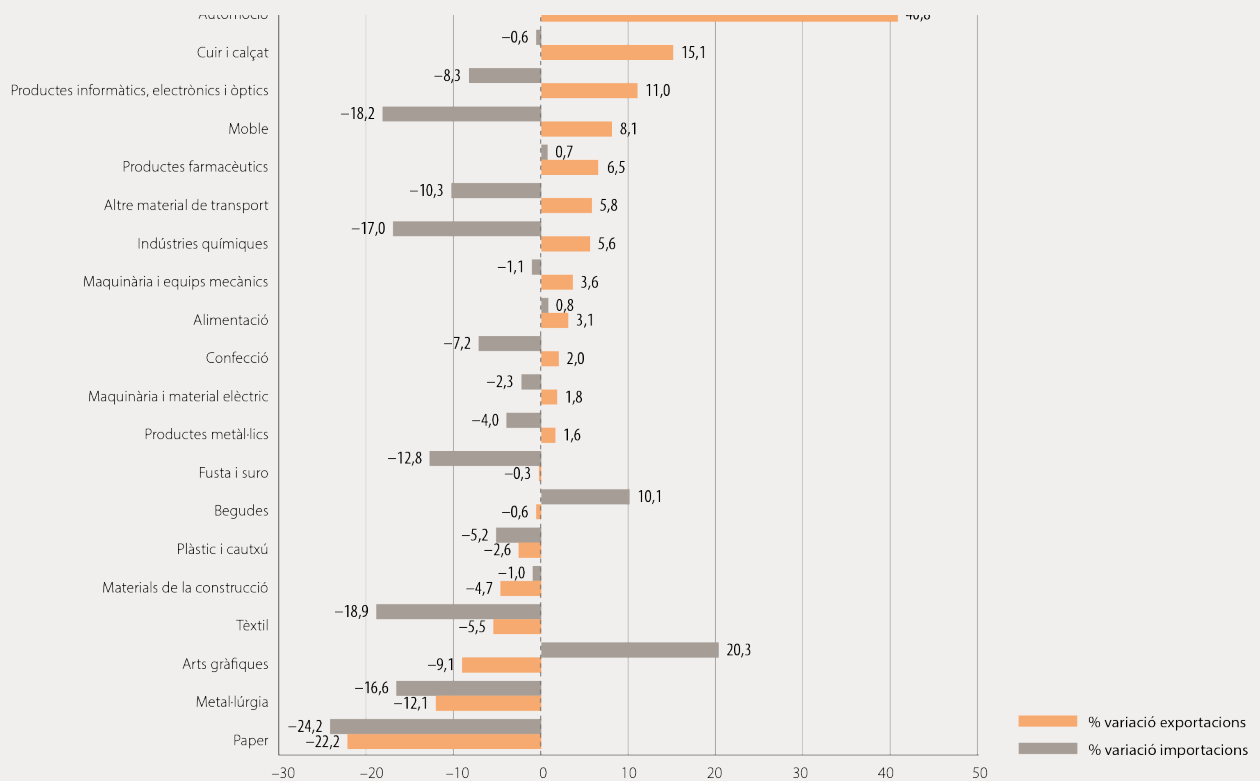
FIGURA 28. EXPORTACIONS DE PRODUCTES INDUSTRIALS PER CONTINGUT TECNOLÒGIC A CATALUNYA. ANY 2023

	VALOR (MEUR)	% TOTAL	% ESPANYA	% VAR. ANUAL
Nivell tecnològic alt	12.221,2	12,8	32,4	8,2
Nivell tecnològic mitjà-alt	46.531,3	48,7	32,3	14,0
Nivell tecnològic mitjà-baix	12.669,8	13,3	16,6	-5,6
Nivell tecnològic baix	24.121,1	25,2	28,3	-0,4
Total	95.543,4	100,0	27,9	6,5

Font: Idescat a partir de Duanes. Dades provisionals.

FIGURA 29. EVOLUCIÓ DEL COMERÇ EXTERIOR PER BRANQUES D'ACTIVITAT A CATALUNYA. ANY 2023

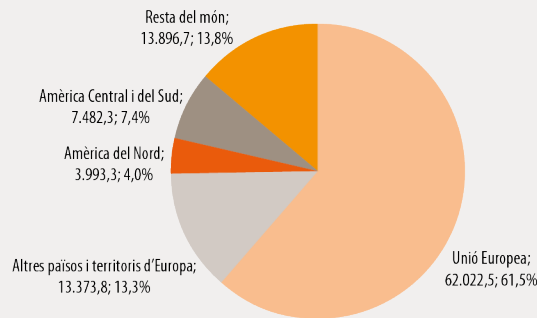
Variació interanual (%)

Font: Idescat, a partir de Duanes. Dades provisionals.

FIGURA 30. DISTRIBUCIÓ DE LES EXPORTACIONS CATALANES PER ÀREES GEOGRÀFIQUES. ANY 2023

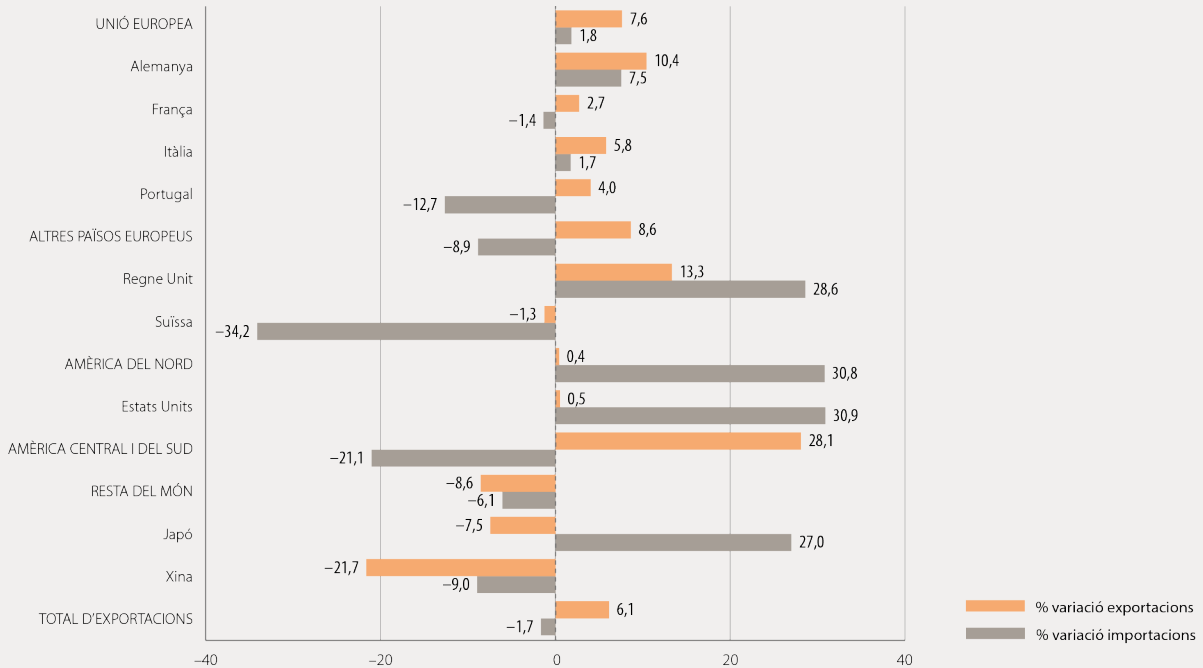
Valor (milions d'euros) i percentage respecte del total

Font: Idescat, a partir de Duanes. Dades provisionals.

FIGURA 31. EVOLUCIÓ DEL COMERÇ EXTERIOR DE CATALUNYA PER ÀREES GEOGRÀFIQUES I PAÏSOS. ANY 2023

Variació interanual (%)

Font: Idescat, a partir de Duanes. Dades provisionals.

l'agost encara van augmentar, tot i que de forma cada vegada més modesta, mentre que, a partir del setembre, s'observen reduccions respecte als nivells del 2022. Per la seva banda, les importacions van seguir una tendència similar, si bé ja es van apreciar reduccions a l'abril del 2023. El comportament d'unes i altres és coherent amb la disminució del comerç a les economies de referència, tal com ja s'ha explicat, i mostra un cert decalatge de Catalunya respecte a elles.

Encara que l'evolució global és molt positiva, no totes les branques van augmentar les exportacions. Les de productes de

contingut tecnològic alt i mitjà-alt van evolucionar molt millor que les dels altres dos grups. Les de contingut tecnològic mitjà-alt (material de transport, química, maquinària, etc.), que representen el 49% del total, van augmentar un 14,0%, molt empeses per l'automoció, i les del grup de contingut tecnològic alt (maquinària d'oficina, ordinadors, electrònica, productes farmacèutics, etc.), un 8,2% amb relació a l'any anterior. En canvi, les de nivell tecnològic mitjà-baix (cautxú, matèries plàstiques, refinat de petroli, productes metàl·lics, etc.), van disminuir un 5,6%; i les de productes de nivell tecnològic baix (alimentació, tèxtil, paper, fusta, arts gràfi-

ques, etc.), es van mantenir pràcticament estables.

Destaquen, pels seus increments, els sectors de l'automoció (+40,8%) i de productes informàtics, electrònics i òptics (+11,0%), així com el del moble (+8,1%) i el farmacèutic (+6,5%); mentre que els sectors que més van reduir les vendes a l'exterior foren el del paper (-22,2%), la metallúrgia (-12,1%) i el tèxtil (-5,5%). Val a dir, però, que els dos primers van estar molt afectats per les pujades de preus d'energia durant el 2022, cosa que va repercutir en els preus de producció i va donar lloc a un fort increment de les exportacions en valor. En el 2023, en què els preus de

producció van començar a baixar en alguns sectors com la metal·lúrgia, el paper o el químic, es pot observar una variació en sentit invers, és a dir, una reducció del valor de les exportacions. Les dades d'exportacions en volum indiquen un increment del 2,3% en la metal·lúrgia, confirmant que la reducció és, en bona mesura, atribuïble a la baixada de preus, mentre que, en el cas del paper, s'observa també una intensa reducció de les exportacions en volum (-22,6%).

Quant a les importacions, quasi totes les branques van disminuir-les, amb les excepcions destacades de l'automoció (41,6%) i les begudes (10,1%).

El principal mercat exterior per a la indústria catalana fou Europa, que suposà el 74,8% del total d'exportacions l'any 2023 (61,5% a la UE). Dins d'Europa, els països més destacats foren França (17,6%), Alemanya (10,3%), Itàlia (9,3%), Portugal (6,2%), el Regne Unit (4,6%) i Suïssa (4,3%). Destaca també que l'11,4% de les vendes anaren destinades al continent americà (als Estats Units, 3,6%) i un 13,8%, a la resta del món (a la Xina, 1,8% i al Japó, 1,0%).

Els mercats europeus, a excepció de Suïssa, van créixer el 2023, malgrat el fet que l'economia del continent no estava en el seu millor moment: les exportacions catalanes a la UE van augmentar un 7,6% i, a la

resta de països europeus, un 8,6%. Així mateix, les vendes a l'Amèrica del Sud i l'Amèrica Central van augmentar un 28,1%; en canvi, les vendes a l'Amèrica del Nord es van mantenir pràcticament estables. Pel que fa a les vendes a la Xina van disminuir un 21,7%, fet que es pot explicar en bona mesura per la reducció de les vendes de porcí, i al Japó, un 7,5%. La situació general sembla indicar un cert *nearshoring*, amb un increment relatiu del comerç amb els països de l'entorn més proper, el qual va passar del 60,5% el 2022 al 61,5% el 2023, i una disminució del comerç amb els països més allunyats geogràficament, que va passar del 39,5% al 38,5% el 2023.

3.1. ALIMENTACIÓ (CCAIE-10)

Un dels sectors més gran de la indústria catalana, l'alimentari, va reduir la producció l'any 2023, en consonància amb l'evolució al conjunt de l'Estat i la UE. Aquest fet, que es va repetir a la majoria de subsectors, s'explica en part per una reducció del volum d'exportacions, tot i que en valor van créixer. Malgrat aquest descens, l'ocupació va continuar creixent, empenya pel bon comportament de la producció en els anys anteriors. Els preus de producció van continuar pujant malgrat que els costos de producció del sector agrari van començar a baixar.

Dades estructurals del sector

El sector alimentari té un pes específic destacat dins l'economia catalana, ja que aporta el 12,8% del VAB industrial i el 18,6% de la facturació (gairebé 4.590 i 29.000 milions d'euros, respectivament), pesos força similars als que té el sector al conjunt de l'Estat espanyol (13,0% i 16,6%) i molt per sobre del conjunt de la UE (7,9% i 9,4%).

El sector ocupa uns 82.530 afiliats a la Seguretat Social, el 16,6% de la indústria, percentatge una mica per sota de l'espanyol (17,6%) i bastant per sobre del conjunt de la UE (12,8%).

Això el converteix en el segon sector més gran de la indústria catalana, en termes de VAB, i el primer en termes d'ocupació, dins d'una classificació de 21 agrupacions. Si s'ajunta amb el de begudes, arriba a tenir un pes del 14,6% del VAB industrial i del 18,5% de l'ocupació.

L'activitat a Catalunya és encapçalada per les indústries càrnies. El seu pes específic dins el conjunt del sector se situa a l'entorn del 37% en termes de VAB i del 40% en ocupació. A més, Catalunya és capdavantera en aquest subsector al conjunt de l'Estat espanyol, amb un pes del 30%. Si a aquesta activitat s'hi afegeix la de l'alimentació animal, amb la qual està estretament relacionada, entre totes dues sumen quasi la meitat del sector alimentari català. Segueixen, per ordre d'importància, els altres productes alimentaris –sucre, cacau, cafè, condiments, plats preparats, alimentació infantil i preparats dietètics–, amb el 23% del VAB i el 20% de l'ocupació; i la fleca, amb el 13% del VAB i el 19% de l'ocupació; la resta de subsectors tenen un pes igual o inferior al 5% (figura 1.2).

A més, el sector alimentari català té un pes important sobre el conjunt d'Espanya, ja que representa el 20,9% del VAB, el 23,8%

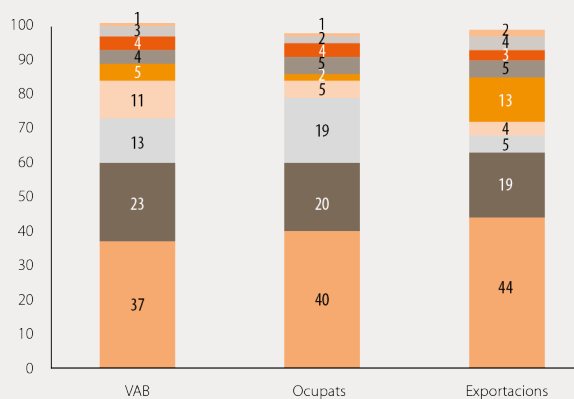
FIGURA 1.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	28.947,5	18,6	23,8	121.672,4	16,6
VAB cf (MEUR)	4.586,9	12,8	20,9	21.930,0	13,0
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	82.527	16,6	19,9	414.871	17,6
Exportacions (MEUR)	11.972,4	12,3	31,2	38.405,7	11,5
Empreses (*)	2.608	11,1	12,7	19.686	16,2

Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2021) i Duanes (2023) a partir d'Idescat; INSS (2023) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu; i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2023) a partir de l'INE.

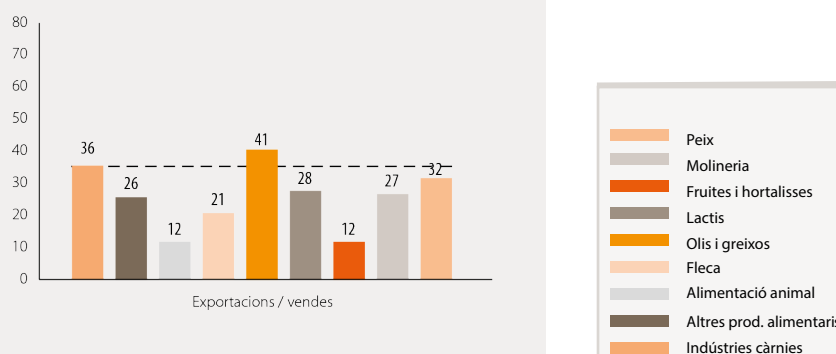
Nota: (*) empreses amb assalariats que tenen establiments a Catalunya; el percentatge d'empreses catalanes sobre el total de l'Estat es calcula a partir de les que tenen seu a Catalunya.

FIGURA 1.2. PES DELS PRINCIPALS SUBSECTORS EN TERMES DE VAB, OCUPACIÓ I EXPORTACIONS

Fonts: EIE (2021) i Duanes (2023) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 1.3. PROPORCIÓ DE VENDES QUE TENEN LLOC A L'ESTRANGER

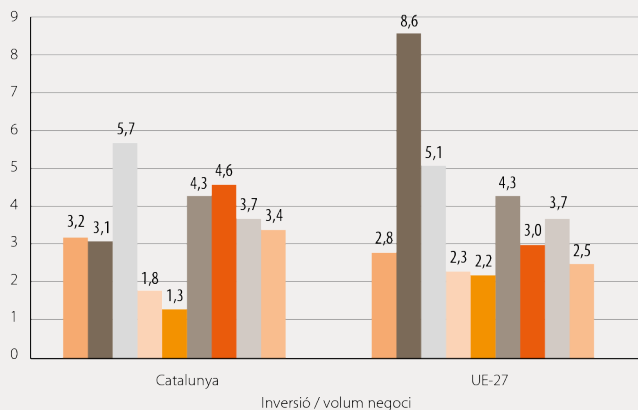

Font: EIE (2021) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

de la facturació i el 19,9% dels afiliats. Dins la UE, Alemanya és el principal productor alimentari (21,6% del VAB alimentari europeu), i el segueixen, en ordre d'importància, França (19,3%) i Itàlia (12,1%), mentre que Espanya suposa el 10,6% i ocupa la quarta posició dins la UE.

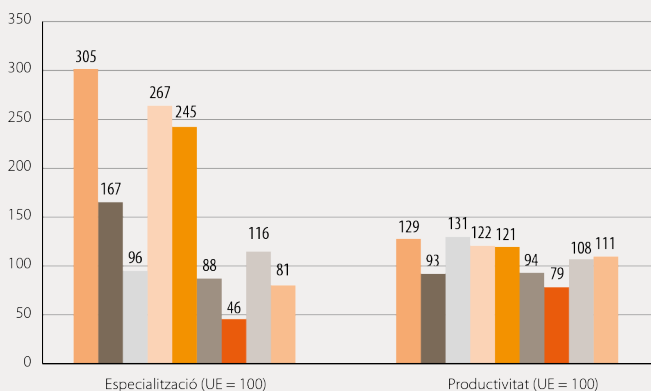
El sector alimentari a Catalunya no és massa exportador (29% de les vendes vers el 35% per al conjunt de la indústria), de manera que les vendes en el mercat espanyol són molt importants (71%). La intensitat exportadora és una mica més elevada en el subsector carni (36%) i en el de l'oli i

FIGURA 1.4. INTENSITAT INVERSORA EN ACTIUS MATERIALS (MITJANA DE TRES ANYS)

Fons: EIE (2019-2021) a partir d'Idescat i SBS (2019-2021) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 1.5. GRAU D'ESPECIALITZACIÓ I PRODUCTIVITAT DEL SECTOR RESPECTE A LA UE-27

Fons: EIE (2021) a partir d'Idescat i SBS (2021) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

els greixos (41%) (figura 1.3). Les empreses catalanes concentren el 31,2% de les **exportacions** espanyoles de l'alimentació, molt per sobre del seu pes en termes de VAB. Catalunya és el centre logístic alimentari més gran del sud d'Europa. Té una excel·lent posició geoestratègica, permet connexions intercontinentals eficients amb Àsia i Amèrica, així com una fàcil distribució al sud d'Europa i el nord d'Àfrica. Té una capacitat de distribució a Espanya, Portugal, Itàlia, França i el Marroc de 24-48 hores.

El sector alimentari català va **invertir** 863 milions d'euros en actius materials (mitjana de tres anys), el 3,0% de la facturació, xifra una mica inferior a la mitjana de la indústria, així com també inferior a la del conjunt de l'Estat (3,3%) i la UE (4,4%). El subsector més inversor va ser el de la fleca, el qual va invertir el 5,7% de la seva facturació. El subsector carni, el de més pes a Catalunya, va invertir un 3,2%, una mica per sobre dels seus competidors europeus (2,8%). En termes relatius, el sector dels altres productes alimentaris és el que presenta un major

diferencial entre la despesa realitzada pels productors catalans (3,1%) i els europeus (figura 1.4).

La despesa en **innovació** al sector alimentari (incloent-hi begudes) va ser de 238 milions d'euros (dades del 2022), xifra que suposa el 0,61% de la xifra de negoci, menys de la meitat que al conjunt de la indústria, però superior al conjunt de l'Estat (0,51%). Amb un 19% del VAB espanyol, les empreses catalanes d'alimentació i begudes concentren el 23% de la despesa en R+D (uns 63 milions d'euros) i el 23% del personal dedicat a activitats d'R+D (unes 752 persones equivalents a jornada completa).

Els canvis en les preferències alimentàries dels consumidors provoquen l'aparició de nous productes al mercat. Les **innovacions de producte** s'orienten a: oferir una major varietat, millor qualitat, introduir envasos amb formats més pràctics, generar productes de conveniència (aquells de preparació i consum fàcils, com els plats precuinats i productes de quarta o cinque-

na gamma), aliments funcionals (els que aporten una millora de la salut), aliments ecològics i productes indulgents (aquells que ens aporten plaer).

A banda de les innovacions en producte, el sector també aposta per les innovacions en els **processos productius**, l'objectiu de les quals és augmentar la productivitat i per tant millorar el posicionament de l'empresa en el mercat. Bàsicament, les principals millores tracten de: disminuir els costos a partir de la reducció d'envasos, augmentar l'eficiència energètica, millorar el sistema logístic i els controls de qualitat, així com incorporar noves tecnologies en els processos de producció.

Per posar alguns exemples d'innovació en producte i procés que van tenir lloc el 2023, destaca un projecte que desenvolupa nous hidrolitzats proteïcs amb activitat antimicrobiana a partir de subproductes de la indústria càrnia per ser incorporats als pinsos com a alternativa a l'ús d'antibiòtics. Amb aquest **nou producte** es contribueix a pal·liar el problema de les resistències a antibiòtics causades per l'ús abusiu que se n'ha fet. Pel que fa a les **innovacions de procés**, destaca un projecte sobre l'aplicació de la proteïna d'insecte per a l'alimentació animal (pollastres i porcs), ja que actualment la proteïna que ingereixen prové en bona mesura de la farina de soja, amb un gran impacte mediambiental, i dels cereals. O bé, un microscopi digital intel·ligent que analitza mostres de mel de manera automàtica per determinar-ne l'origen botànic i valorar la qualitat del producte.

Les macro tendències d'increment de la població i de la demanda d'aliments mundials combinades amb accions cada vegada més radicals en pro de la sostenibilitat fan que la **proteïna alternativa** sigui un sector incipient amb altes potencialitats de desenvolupament a Catalunya. Segons les

Nacions Unides, la producció de carn a escala mundial s'hauria de duplicar l'any 2050 per poder abastir les necessitats existents. No obstant això, el sector carni té una alta petjada hídrica en el seu procés de producció, mentre que les carns cultivades i les *plant-based*, tot i ser una innovació força disruptiva, poden augmentar molt l'eficiència productiva. S'estima que l'any 2040 el 60% de les carns que consumirem no seran d'origen animal. La carn cultivada en laboratori representarà prop del 35% del consum, mentre que la *plant-based* serà del 25%.¹ La proteïna alternativa té un mercat mundial de 37.000 milions d'euros actualment (448 milions a Espanya); d'aquest mercat, el *plant-based* és de 9.800 milions i s'espera que arribi als 23.600 el 2025 (a Espanya, és de 87 milions i s'espera que arribi als 329 el 2025).

El segment de la proteïna alternativa a Catalunya està format per 103 empreses que facturen 269 milions d'euros de manera agregada.² Es tracta d'un segment en creixement, ja que el 36,9% de les companyies que hi treballen tenen menys de deu anys i més de dos terços (68%) són pimes. A més, un 10,7% de les empreses són *start-ups*. Tot i això, és un àmbit internacionalitzat: prop del 70% de les companyies són exportadores (més de la meitat del total ho fan de manera regular) i el 14,6% són filials catalanes d'empreses estrangeres.

El **segment porcí** ha experimentat una notable transformació durant les últimes dècades. El desenvolupament de processos més sostenibles i tecnològicament avançats en el processament de la carn del porc, així com l'ús de noves tecnologies que permeten la millora genètica dels animals a l'hora de criar-los o l'encreuament de dades per a l'optimització de la producció són alguns dels fets més destacats. Gràcies a aquesta innovació, a dia d'avui pràcticament totes les parts del porc que surten de l'escorxador poden ser utilitzades i transformades en una àmplia gamma de productes: des de les tradicionals costelles i pernills, fins a ítems menys convencionals com gelatines, combustibles ecològics i, fins i tot, productes farmacèutics.³

Catalunya presenta una elevada **especialització** respecte a la UE, especialment en el subsector carni, on el pes d'aquesta indústria a casa nostra triplica el pes que té al conjunt de la UE; també presenta una elevada especialització en els subsectors d'alimentació animal i el d'olis i greixos. En conjunt, el sector alimentari pesa un

62% més a casa nostra que no pas a la UE (figura 1.5).

Malgrat tenir una **productivitat** relativament baixa en relació amb la mitjana de la indústria, el sector alimentari català és més productiu que l'europeu. A Catalunya, la productivitat mitjana per treballador i any a una empresa alimentària és d'uns 55.300 euros. Així, el sector alimentari català és un 6,0% més productiu que l'espanyol i un 21% més que l'europeu. A més, segons les últimes dades disponibles, la productivitat va créixer més ràpidament a Catalunya que al conjunt de la UE. Els subsectors carni i d'alimentació animal, així com el de fleca i el d'olis i greixos són els que presenten un major diferencial de productivitat respecte a la UE (més d'un 20% superior) (figura 1.5).

Pel que fa al **teixit empresarial**, la indústria alimentària catalana està formada per 2.608 empreses amb assalariats que tenen establiments al nostre territori el gener del 2023. Les empreses amb seu a Catalunya (2.506) representen el 12,7% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (19.686).

Segons les dades d'afiliació a la Seguretat Social, l'activitat es **localitza**, sobretot, a la comarca d'Osona, i també a la Selva, Vallès Occidental, Barcelonès i Baix Llobregat.

Una altra de les característiques del sector alimentari és la major **dimensió** de les seves empreses i establiments amb relació al conjunt de la indústria. Un establiment té una dimensió mitjana de 21 ocupats, molt superior a la dels espanyols i europeus (14 ocupats). Els establiments més grans són els del subsector carni, amb 52 ocupats per establiment. Aquesta característica també queda reflectida en el nombre d'empreses de gran dimensió que integren el sector alimentari (250 treballadors o més): a Catalunya s'hi localitzen 89 empreses grans, de les quals 56 tenen la seu social al nostre territori, és a dir un 25% de les que hi ha al conjunt d'Espanya i un 2,5% de les grans empreses alimentàries de la UE.

Les empreses que pertanyen a la primera transformació (indústries càrnies, la conservació de peix i hortalisses, la fabricació d'olis i greixos, les indústries làcties i l'alimentació animal) es caracteritzen per trobar-se a prop dels recursos agrícoles, ramaders o pesquers que els utilitzen i tenen una dimensió excessivament petita. Les empreses que pertanyen a la segona transformació (la molinaria, els productes de fleca, la fabricació de sucre, xocolata, cafè i productes de confiteria, plats precuinats, etc.) estan força més concentrades i ubicades en conglomerats industrials, cosa que permet accedir més fàcilment als canals de distribució internacionals. Les empreses estan aconseguint millorar la seva competitivitat i la penetració en el mercat a partir

de la integració vertical (aliances i acords amb proveïdors i clients) i horitzontal (amb altres empreses del sector).

Evolució l'any 2023

Els productes alimentaris a les economies avançades es caracteritzen per la seva baixa elasticitat-renda de la demanda. Com a conseqüència, davant d'un augment (disminució) de la renda, la seva demanda augmenta (disminueix) menys que proporcionalment. Aquest fet és degut a que els productes alimentaris tradicionals són considerats béns de primera necessitat, segons els estàndards de vida occidental i, per tant, la quantitat consumida és la mateixa, independentment de si la situació econòmica del país millora o empitjora. En aquest sentit, una tendència que cal tenir en compte és la demanda dels consumidors cap als productes de marca blanca, ja que s'ajusten millor al seu poder adquisitiu. El 2023, la marca blanca va assolir la quota rècord als grans supermercats, del 44%, enfront dels fabricants, molt impulsada per la inflació.⁴ En aquest sentit, es pot considerar que és un sector contracíclic.

Als països desenvolupats, la indústria de l'alimentació i les begudes és un sector madur i la demanda es troba estancada, ja que les necessitats bàsiques estan cobertes i existeix certa tendència a disminuir el consum d'aliments per ajustar-lo a la vida sedentària. Tot i l'estancament en la despesa, existeixen canvis externs que estan provocant variacions. En primer lloc, el fenomen de la globalització ha permès ampliar les varietats culinàries. A més, ha augmentat la preocupació per augmentar la qualitat de l'alimentació com a font de millora de la salut com, per exemple, amb l'auge de l'alimentació ecològica. Finalment, les noves pautes de consum, amb un major temps fora de casa, han causat un augment en el canal de l'hostaleria, la restauració i el càterin.

La **producció** alimentària a Catalunya va disminuir un 5,4% l'any 2023, en consonància amb l'evolució al conjunt de l'Estat i la UE (-2,8% i -1,3%, respectivament). En l'última dècada, la producció catalana ha crescut un 3,2% acumulat, magnitud superior a l'espanyola, però inferior a l'europea (1,1% i 7,3%, respectivament) (figura 1.6).

El 2023, el **consum domèstic** d'aliments va augmentar un 6,9% a Catalunya en valors corrents (un 7,4% al conjunt de l'Estat, amb dades estimades del desembre). Malgrat aquest increment del consum, cal recordar que la inflació va ser encara força elevada el 2023 en els aliments, com es veurà més endavant, de manera que, en la

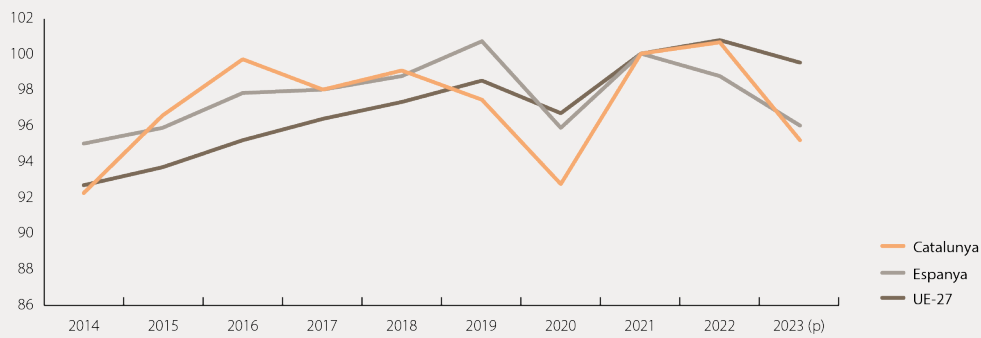
1 Segons l'estudi "La proteïna alternativa com a *driver* de canvi a la indústria agroalimentària a Catalunya: mapeig i anàlisi" impulsat per la DGI/ACCIO.

2 <https://www.accio.gencat.cat/web/.content/bancconeixement/documents/pindoles/ACCIO-proteïna-alternativa-a-catalunya-2023.pdf>.

3 El 9 Nou, 30 d'octubre del 2023.

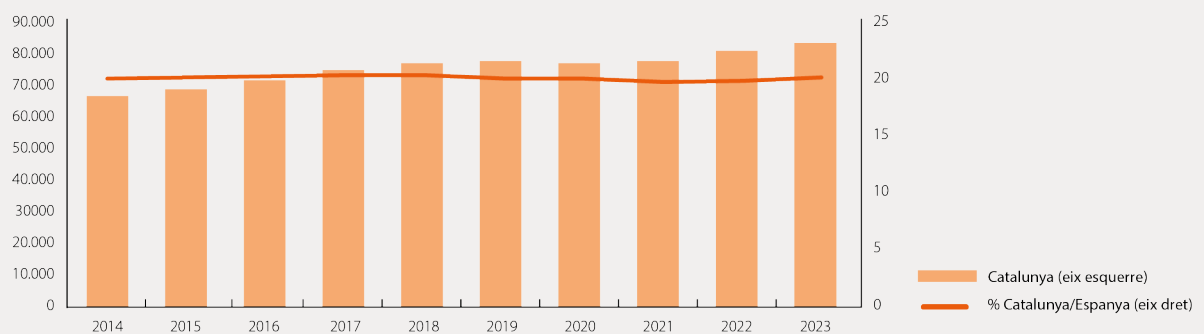
4 La Vanguardia, 2 de febrer del 2024.

FIGURA 1.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2021)

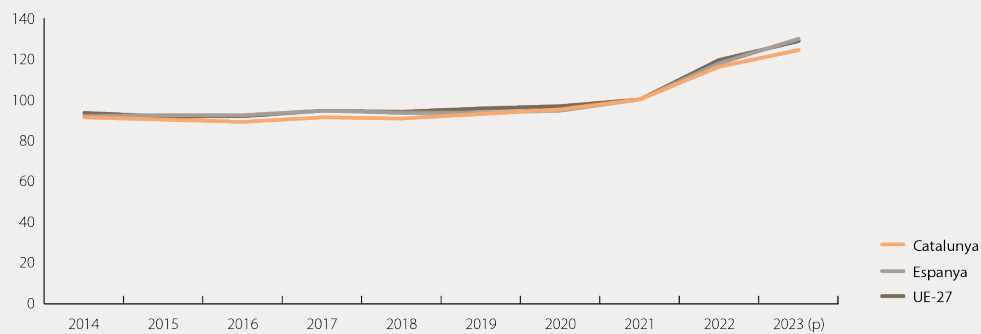
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 1.7. AFILIATS A LA SEGURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

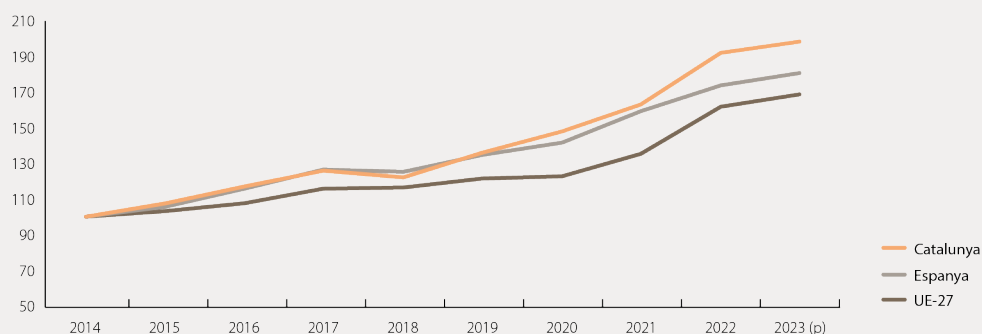
Font: Observatori del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 1.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2021)

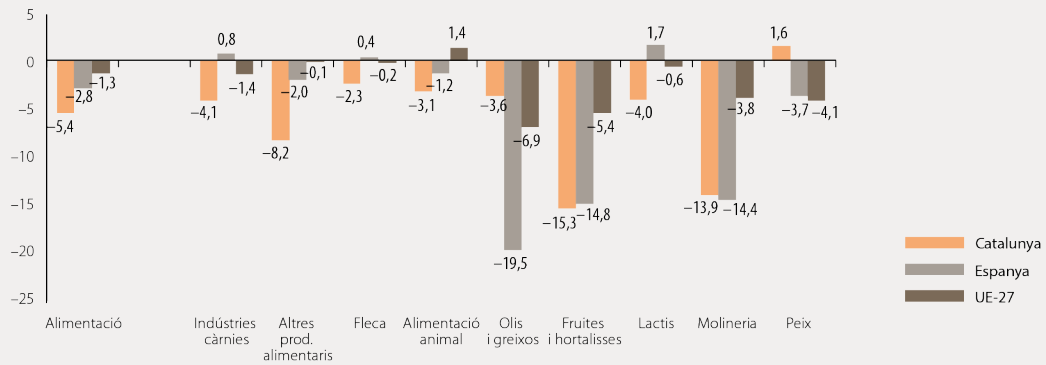
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 1.9. ÍNDEX DE VALOR DE LES EXPORTACIONS (BASE 2014)

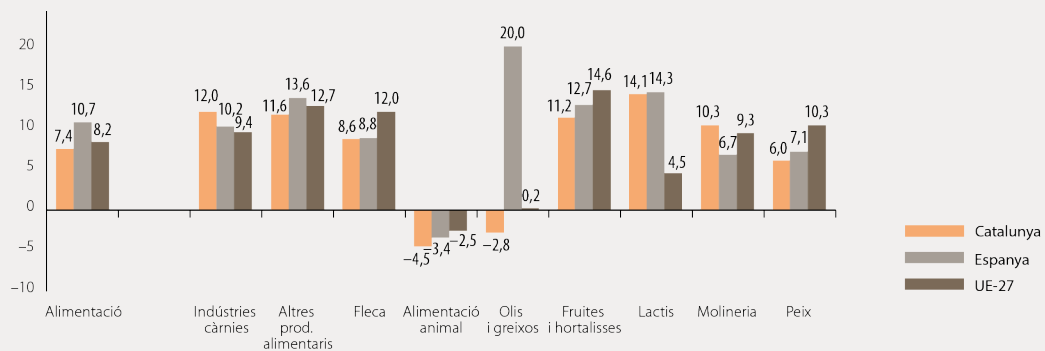
Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 1.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

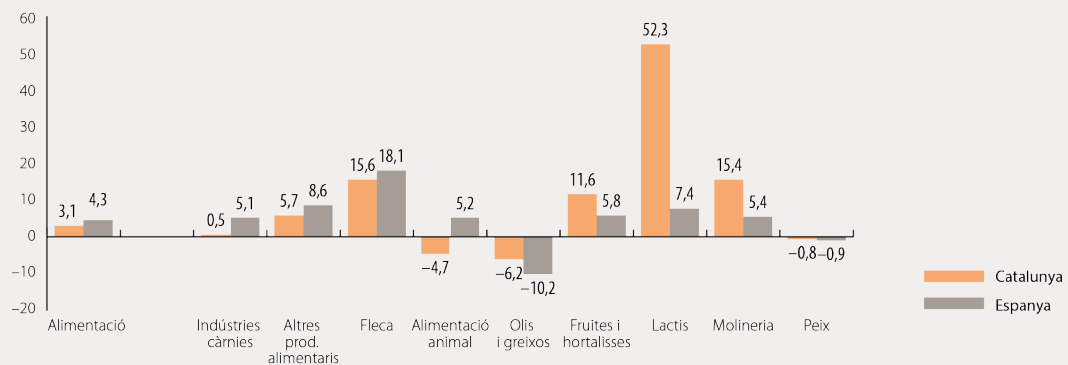
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 1.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 1.12. EXPORTACIONS PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya: Euroestacom. Dades provisionals.

pràctica, és possible que aquest increment pugui ser atribuïble, en bona part, a un efecte de preus. Per la seva banda, les exportacions tampoc no van contribuir a l'increment de la producció.

Els subsectors van mostrar un comportament força homogeni, ja que tots van registrar baixades de la producció, les més intenses als sectors de preparació i conservació de fruites i hortalisses i a la molinaria. Els sectors de més pes a Catalunya, el carni i el dels altres productes alimentaris, van reduir la producció un 4,1% i un 8,2%, respectivament. A les dues economies de referència, la producció va seguir un patró força similar, amb algunes excepcions, com pot ser una certa millora del carni i la fleca al conjunt de l'Estat o de l'alimentació animal a la UE (figura 1.10).

Malgrat la reducció de l'IPI, l'ocupació al sector alimentari va créixer un 3,4% el 2023 (unes 2.700 persones), segurament empenya pel bon comportament de la producció en els dos anys anteriors (recordem que l'ocupació sol tenir un cert endarreriment respecte a la producció); d'aquesta manera, els afiliats es van situar en el nivell més alt dels últims deu anys (82.530 persones, amb un increment del 25,7% per al conjunt del període). Al conjunt d'Espanya, l'ocupació es va comportar de manera similar, amb un increment del 2,1% interanual i del 25% en l'última dècada (figura 1.7).

Igual que en molts dels sectors manufacturers, els preus de producció del sector alimentari van continuar pujant als tres territoris considerats l'any 2023: a Catalunya, el 2023 van augmentar un 7,4%, taxa molt elevada però inferior a la del conjunt d'Espanya (10,7%) i la UE (8,2%), fet que suposa un cert guany de competitivitat en preus respecte als productors europeus. Aquest increment de preus va tenir lloc malgrat que els costos de producció del sector agrari van començar a baixar (matèries primeres agrícoles, fertilitzants, pinsos i energia).⁵ L'increment del 2023 s'afegeix al dels últims dos anys i situa els preus de producció un 36,6% per sobre dels de fa una dècada (42,0% a Espanya i 38,2% a la UE (figura 1.8).

La pujada de preus de producció ha estat generalitzada a tots els subsectors, amb les excepcions del de l'alimentació animal (-4,5%), on ja es va poder sentir la reducció dels preus de l'energia i menys problemes d'abastiment amb els cereals que el 2022, tot i que es van veure molt afectats per la greu situació de sequera i la forta dependència de l'exterior, i del sector d'olis i greixos, els preus dels quals van disminuir un 2,8% a casa nostra (després del fortíssim increment del 2022), mentre que a la resta

de l'Estat van augmentar un 20%. Pel que fa a la resta de subsectors, els preus van augmentar a Catalunya en consonància amb les economies de referència: en el carni, un 12%; en el d'altres productes alimentaris, un 11,6% (hi intervenen diversos motius, però, per exemple, el preu del cacau es va mantenir molt elevat per les males collites a causa del clima, la situació geopolítica i l'especulació financera);⁶ i a la fleca, un 8,6% (figura 1.11).

Pel que fa al comerç exterior, les exportacions catalanes de productes alimentaris van créixer un 3,1% l'any 2023 i les importacions, un 0,8%, xifres molt més modestes que un any enrere, en què aquests fluxos estaven fortament marcats per la inflació. De fet, el volum d'exportacions (mesurat en tones) va disminuir un 6,7%, xifra que contrasta amb l'augment del volum d'exportacions en l'última dècada. Amb aquesta evolució, el saldo de la balança comercial, que és positiu, va millorar encara una mica més. Així, el 2023, el valor de les vendes a l'exterior va ser un 50% superior al de les compres. Les exportacions de productes alimentaris al conjunt de l'Estat van créixer una mica més que a casa nostra en valor (4,3%), però van disminuir una mica més en volum (8,4%). Les importacions van créixer en una magnitud similar (0,9%). Al conjunt de la UE, les exportacions van augmentar un 4,2% en valor (figura 1.9).

La majoria de subsectors, a excepció de l'alimentació animal i dels olis i greixos, va augmentar les vendes a l'exterior. Destaca especialment la millora del lacti (52,3%) i el de la fleca (15,6%). El subsector carni només va augmentar les exportacions un 0,5% en valor (en volum va disminuir un 10,6%), en part per la recuperació de la situació del porcí a la Xina després de la pesta (cal tenir en compte que el mercat xinès suposa el 16% de les exportacions de carni català); les exportacions d'altres productes alimentaris van incrementar un 5,7% en valor (-7,2% en volum). Al conjunt

6 El Periódico, 27 de setembre del 2023.

de l'Estat, les exportacions dels diferents subsectors es van comportar de manera anàloga, excepte pel que fa a l'alimentació animal (figura 1.12).

El principal mercat exterior per als productes alimentaris catalans continuà sent la UE, la qual suposà el 64% del total d'exportacions l'any 2023. Dins d'Europa, França, Itàlia, Portugal, el Regne Unit i Alemanya foren els cinc països més destacats. Cal posar de relleu que el 17% de les exportacions anaren destinades a països asiàtics, entre els quals destacà la Xina (5,6%) i el Japó (3,3%). Les exportacions a la Xina van disminuir un 39% com a conseqüència de la reducció de les exportacions de porcí per la millora de la situació després de la pesta en aquell país. De fet, les exportacions del subsector carni representen el 94% de les vendes del sector alimentari a la Xina. Finalment, un 6% dels productes alimentaris va anar destinat al continent americà. Les vendes als principals mercats europeus van augmentar, mentre que als asiàtics van disminuir. En general, es constata un increment de les exportacions al continent europeu, juntament amb una disminució a la resta del món, d'acord amb la tendència que hi ha últimament de vendre a països més propers (figura 1.13).

El 2023 va tornar Alimentària FoodTech, la fira de maquinària, tecnologia i ingredients que integren la cadena de valor de la producció, la transformació i la conservació de la indústria d'aliments i begudes, després de cinc anys d'aturada.

El malbaratament a Espanya puja a vuit milions de tones anuals, i 2.500 milions a nivell mundial. Supermercats com Carrefour, Alcampo, Lidl o Eroski formen part de la xarxa de Too Good To Go, una empresa que permet a supermercats, restaurants i altres establiments d'alimentació vendre el seu excedent de menjar diari. L'any passat, l'empresa va créixer un 43% en menjar salvat i un 37% en usuaris, impulsada per la inflació. A Espanya, ja suma 6.000 establiments adherits i sis milions d'usuaris. Lidl destina productes com el pa, brioixeria,

FIGURA 1.13. PRINCIPALS PAÏSOS DESTINATARIS DE LES EXPORTACIONS CATALANES. ANY 2023

PAÏSOS	EXPORTACIONS (MEUR)	PES SOBRE EL TOTAL (%)	VARIACIÓ ANUAL (%)
França	2.314,1	19,3	16,3
Itàlia	1.298,3	10,8	29,8
Portugal	804,9	6,7	23,3
Xina	668,7	5,6	-38,6
Regne Unit	588,0	4,9	20,5
Alemanya	568,6	4,7	9,3
Polònia	425,7	3,6	30,5
Japó	399,8	3,3	-16,6
Països Baixos	361,2	3,0	20,1
Total mundial	11.972,4	100,0	3,9

Font: Duanes a partir d'Idescat. Dades provisionals.

5 CaixaBank, anàlisi del sector agroalimentari, 3 d'octubre del 2023.

galletes o llegums no aptes per al consum humà i retirats de les botigues a un gestor autoritzat que els transforma en farina per a pinso animal. Mercadona, El Corte Inglés o Consum formen part de la xarxa Naria que, a través d'un sistema *blockchain*, connecta directament els aliments que

no s'han pogut vendre amb les entitats socials, bancs d'aliments, fundacions i altres ONG.⁷

⁷ *Expansión*, 1 de març del 2023.

Informació sectorial ampliada:

- ACCIÓ (alimentació): <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/alimentacio/>
- Catalonia Gourmet: <https://cataloniagourmet.cat/>
- Clúster carni porcí: <https://www.innovacc.cat/>
- Clúster Foodservice: <https://www.clusterfoodservice.org/>
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/food_en
- Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació: <http://agricultura.gencat.cat/ca/departament/estadistiques/>
- Direcció General d'Indústria: https://empresa.gencat.cat/web/content/19_-_industria/documents/estrategics-sectorials/documents/proteina-alternativa_agroalimentaria.pdf
- FCAC - Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya: <https://www.cooperativesagraries.cat/>
- FECIC - Federació Empresarial de Carns i Indústries Càrnies: <https://www.fecic.cat/ca/index.htm>
- FIAB - Federación Española de Industrias de Alimentación y Bebidas: <https://fiab.es/producto/informe-economico-iab-2022/>
- Food and drink Europe: <https://www.fooddrinkeurope.eu/publications/>
- Funcas: <https://www.funcas.es/revista/retos-economicos-en-alimentacion-la-sostenibilidad-los-precios-y-la-innovacion/>
- Key Figures on the European Food Chain: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/15216629/18054337/KS-FK-23-001-EN-N.pdf/048e130f-79fa-e870-6c46-d80c9408620b?version=4.0&t=1701969988439>
- Observatori Agroalimentari i Ambiental: <https://agricultura.gencat.cat/ca/ambits/alimentacio/estrategia-alimentaria/actuacions-assolides/observatori-agroalimentari-rural-ambiental-catalunya/index.html>
- Observatorio del sector agroalimentario: https://www.ivie.es/es_ES/ptproyecto/sector-agroalimentario-espanol-contexto-europeo-informe-2022/
- PORCAT - Associació Catalana de Productors de Porcí: <https://www.porcat.org/ca>
- Prodeca: <https://prodeca.cat/ca/serveis/coneixement>

3.2. BEGUDES (CCAE-11)

L'elaboració de begudes va disminuir el 2023, cosa que s'explica més per una reducció del consum a casa nostra que no pas per les exportacions, que van augmentar en volum i es van mantenir pràcticament estables en valor. Malgrat aquest descens, l'ocupació va continuar creixent, empena pel bon comportament de la producció en els anys anteriors. Els preus de producció van augmentar considerablement als tres territoris analitzats. De fet, aquest sector és on més van pujar els preus el 2023, afectat, entre altres factors, per l'augment de costos dels envasos de vidre.

Dades estructurals del sector

El sector de l'elaboració de begudes té un pes relativament modest dins l'economia catalana, ja que aporta l'1,8% del **VAB** industrial i de la **facturació** (665 i 2.780 milions d'euros, respectivament). No obstant això, si es considera juntament amb l'alimentari, conformen el sector més important de la indústria catalana. Al conjunt de l'Estat espanyol, les begudes tenen més pes que no pas a Catalunya (el 3,1% i el 2,8%, respectivament), mentre que a la UE en tenen menys (1,7% i 1,5%).

L'elaboració de begudes **ocupa** a 9.500 afiliats a la Seguretat Social, l'1,9% de la indústria, percentatge que és també inferior al d'Espanya (2,1%). En canvi, al conjunt de la UE, els ocupats suposen només l'1,3% del total de la indústria.

Aquest sector inclou dos segments clarament diferenciats: d'una banda, la destil·lació, rectificació i mescla de begudes alcohòliques, l'elaboració de vins, cervesa, malta, sidra i altres begudes fermentades a partir de fruites i l'elaboració d'altres begudes no destil·lades, procedents de la fermentació; de l'altra, la producció d'aigües embotellades i altres begudes no alcohòliques (amb i sense greixos lactis). Tres quarts parts del subsector corresponen a begudes alcohòliques i la resta, a begudes analcohòliques.¹

Catalunya té un pes petit sobre el conjunt del sector de begudes a l'Estat, un 12,6% en termes de VAB i un 13,6% en facturació (figura 2.1). Dins la UE, Alemanya és la principal productora (20,3% del VAB), seguida a

¹ Les dades del sector de les begudes de l'EIE inclouen també el del tabac (CCAE-12), que no es pot desagregar per secret estadístic. Com que en el cas de Catalunya es tracta de quantitats molt minses, es fa referència única al sector de les begudes.

FIGURA 2.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	2.782,0	1,8	13,6	20.400,9	2,8
VAB cf (MEUR)	664,9	1,8	12,6	5.296,4	3,1
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	9.515	1,9	19,4	49.037	2,1
Exportacions (MEUR)	1.218,2	1,3	23,3	5.218,3	1,6
Empreses (*)	562	2,4	14,8	3.589	3,0

Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2021) i Duanes (2023) a partir d'Idescat; INSS (2023) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu; i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2023) a partir de l'INE.
Nota: (*) empreses amb assalariats que tenen establiments a Catalunya; el percentatge d'empreses catalanes sobre el total de l'Estat es calcula a partir de les que tenen seu a Catalunya.

poca distància de França (18,5%). El tercer lloc és per a Espanya, amb un 12,0% del VAB europeu.

El sector català de les begudes té una intensitat exportadora mitjana, ja que el 34% de les seves vendes té lloc a l'estranger (35% en el conjunt de la indústria), de manera que el seu principal mercat és l'espanyol (66%) (figura 2.3). Les **exportacions** catalanes suposen el 23,3% de les espanyoles, molt per sobre del seu pes en termes de VAB.

Aquest sector va **invertir** 142 milions d'euros en actius materials (mitjana de tres anys), el 5,1% de la facturació, xifra elevada en relació amb la mitjana de la indústria i també una mica per sobre de la mitjana de l'Estat (5,0%) i de la UE (4,8%).

Catalunya presenta una certa **especialització** en l'elaboració de begudes respecte a la UE, ja que aquest sector pesa un 10% més a casa nostra (figura 2.5).

A Catalunya, l'elaboració de begudes mostra una **productivitat** per sota del conjunt de sectors industrials, mentre que a Espanya i la UE aquesta magnitud és força més elevada que la mitjana de sectors als respectius territoris. Concretament, la productivitat mitjana per treballador i any és d'uns 66.540 euros. Aquesta xifra és un 24,3% inferior a l'espanyola i un 29,7% a la de la UE-27. Les últimes dades disponibles mostren una millora de la productivitat, que és inferior que en el cas de les empreses de begudes europees.

Pel que fa al seu **teixit empresarial**, el sector de l'elaboració de begudes català està format per 562 empreses amb assalariats que tenen establiments al nostre territori el gener del 2023. Les empreses amb seu a Catalunya (532) representen el 14,8% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (3.589).

Segons les dades d'afiliació a la Seguretat Social, l'activitat es **localitza** sobretot a l'Alt Penedès, però també, en menor mesura, al Baix Llobregat, el Priorat, el Baix Camp i la Selva.

La **dimensió** mitjana dels establiments és de nou ocupats, una mica per sota dels espanyols i europeus (deu i 12, respectivament). A Catalunya s'hi localitzen 16 empreses grans (250 treballadors o més), de les quals vuit tenen la seu social al nostre territori, és a dir, el 32% de les que hi ha al conjunt d'Espanya i un 3,2% de les grans empreses de begudes de la UE.

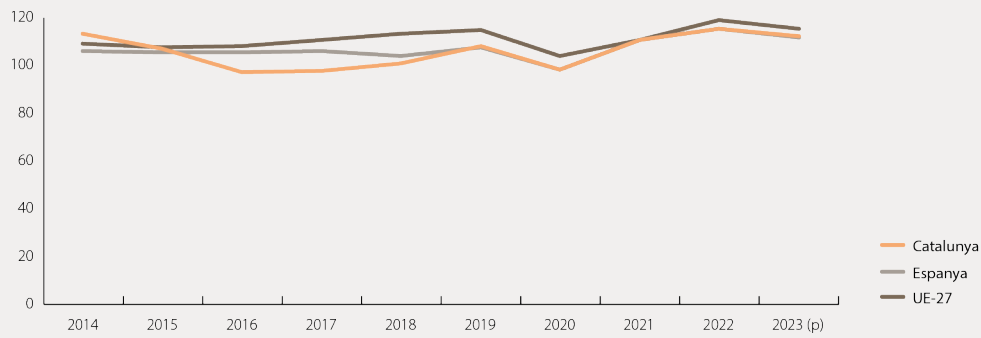
Evolució l'any 2023

L'elaboració de begudes va disminuir el 2023, tant a Catalunya com a les dues zones de referència. A casa nostra, el volum de **producció** de begudes va decreixer un 2,6%, a Espanya, un 3,0%, i a la UE, un 2,9%. En l'última dècada, la producció catalana s'ha reduït una mica (-1,1% acumulat), mentre que a l'Estat i la UE ha augmentat (5,9% i 6,0%) (figura 2.6).

Aquesta disminució de la producció s'explica per la reducció del consum domèstic (3,9% a Catalunya i 1,1% a Espanya, amb dades estimades de desembre del 2023) i del consum en l'hostaleria i restauració. Pel que fa a les exportacions, no sembla que hagin afectat perquè, com s'explica més avall, van augmentar en volum.

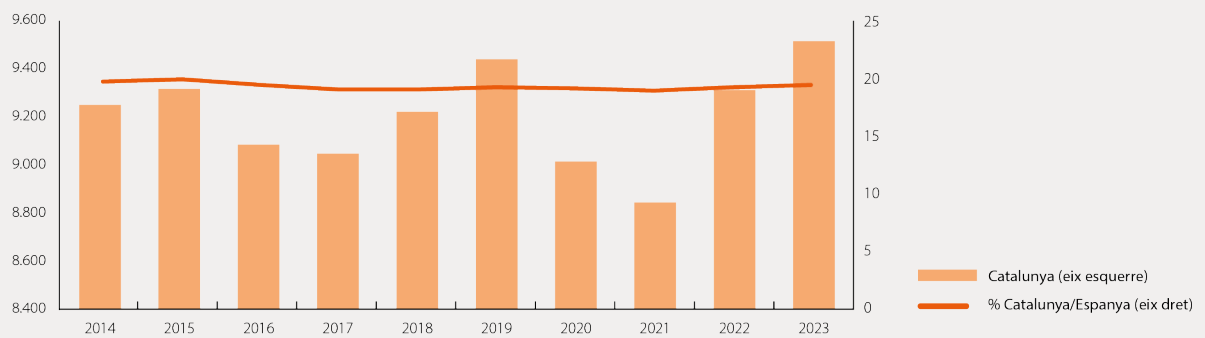
Pel que fa al **vi i cava**, es van veure afectats per la manca d'ampolles de vidre, que en alguns casos els va obligar fins i tot a reduir la producció, a canviar els envasos que feien servir habitualment, acumular estocs d'ampolles per evitar quedar-se sense, i això va fer pujar els preus de producció. El fet és que la pandèmia i la guerra a Ucraïna van fer pujar els preus de l'energia, cosa

FIGURA 2.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2021)

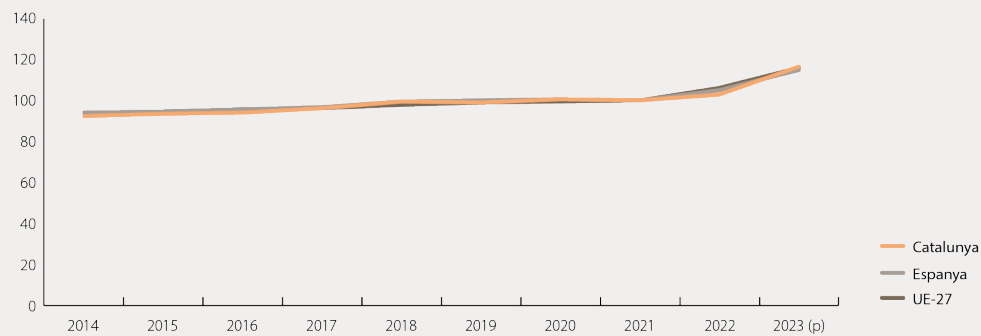
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 2.7. AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

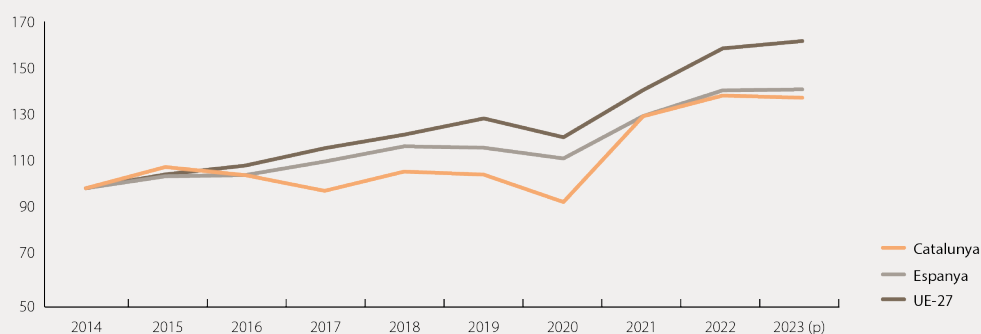
Font: Observatori del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 2.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2021)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 2.9. ÍNDEX DE VALOR DE LES EXPORTACIONS (BASE 2014)

Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 2.13. PRINCIPALS PAÏSOS DESTINATARIS DE LES EXPORTACIONS CATALANES. ANY 2023

PAÏSOS	EXPORTACIONS (MEUR)	PES SOBRE EL TOTAL (%)	VARIACIÓ ANUAL (%)
Regne Unit	110,7	9,1	-6,7
Estats Units, els	89,0	7,3	-0,7
Alemanya	84,9	7,0	-9,9
Bèlgica	79,5	6,5	6,8
Filipines	76,4	6,3	-13,6
França	72,5	5,9	-3,4
Itàlia	55,5	4,6	12,3
Països Baixos	44,8	3,7	-6,5
Portugal	42,5	3,5	62,0
Suècia	41,1	3,4	13,8
Total mundial	1.218,3	100,0	-0,3

Font: Duanes a partir d'Idescat. Dades provisionals.

que va encarir la fabricació de les ampolles, que en depèn molt, i això va tensar els mercats a nivell europeu, on el vidre va pujar un 40% el 2022 i s'estima una xifra similar per al 2023.²

D'acord amb l'augment de la producció en anys anteriors, l'ocupació, mesurada a partir dels afiliats a la Seguretat Social va augmentar un 2,2% l'any 2023, unes 200 persones. Al conjunt d'Espanya, els afiliats també van créixer (1,0%). Amb tot, l'ocupació actual va ser un 2,9% superior a la de fa deu anys (figura 2.7).

Els preus de producció van augmentar considerablement als tres territoris analitzats: l'IPRI de les begudes va augmentar un 13,1% a Catalunya, un 9,5% a Espanya i un 8,9% a la UE. De fet, aquest sector és on més van pujar els preus el 2023, afectat, entre altres factors, per l'augment de costos dels envasos de vidre. En els últims deu anys, els preus han crescut un 25,8% acumulat a Catalunya, una mica per sobre d'Espanya (22,0%) i de la UE (23,3%) (figura 2.8).

Pel que fa al comerç exterior, les exportacions catalanes de begudes van disminuir un 0,6% en valor l'any 2023, mentre que en volum (tones) van augmentar un 3,1%; al conjunt de l'Estat, es van mantenir pràcticament estables (+0,3% en valor) i van augmentar en volum (1,8%); al conjunt de la UE, van augmentar un 2,0% en valor. Per la seva banda, les importacions van ser

molt més dinàmiques (+10,1% en valor a Catalunya, 8,2% a l'Estat i 5,8% a la UE). El sector va continuar amb el saldo comercial positiu que ha tingut tradicionalment, però es va reduir (figura 2.9).

Segons PRODECA,³ el subsector del cava i escumosos es va consolidar com a motor del sector del vi amb el 52,2% del valor i el 57,3% del volum exportat del total del

3 https://www.prodeca.cat/sites/default/files/files/INFORME_exportacions_AGRO_2023_0.pdf

sector. L'interès creixent del consumidor pels escumosos a escala global ho afavoreix. El cava i escumosos van augmentar les exportacions, tant en volum com en valor. El subsector del vi tranquil, en canvi, va decreixer, tant en volum com en valor, per la davallada de les exportacions a quatre dels mercats més importants (els Estats Units, el Japó, França i la Xina).

Aquest sector presenta uns mercats molt diversificats, ja que els deu principals països acumulen el 57% de les vendes. El principal mercat exterior per a les begudes catalanes és Europa, que suposà el 64% del total d'exportacions l'any 2023 (un 45% correspon a la UE i un 19% a altres països europeus). Dins d'Europa, els sis països més destacats foren el Regne Unit, Alemanya, Bèlgica, França, Itàlia i els Països Baixos. Cal posar de relleu que el 18% de les exportacions anaren destinades a països del continent americà (els Estats Units, 7,3%) i un 15%, a països asiàtics, especialment a Filipines (6,3%). Crida l'atenció que molts d'aquests mercats van disminuir. En general, es constata un increment de les exportacions al continent europeu, juntament amb una disminució a la resta del món, d'acord amb la tendència que hi ha últimament a vendre a països més propers (figura 2.13).

Informació sectorial ampliada:

- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/vins-caves/>
- AECAVA - Associació d'Elaboradors de Cava: <https://aecava.com/ca/>
- ANFABRA - Asociación de Bebidas Refrescantes: <https://www.refrescantes.es/>
- Clúster vitivinícola: <https://innovi.cat/>
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/food_en
- Consell Regulador del Cava: <https://www.cava.wine/ca/el-consell-regulador-cava/la-denominacio-d-origen-cava/estadistiques/>
- Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació: <http://agricultura.gencat.cat/ca/departament/estadistiques/>
- FEBE - Federación Española de Bebidas Espirituosas: <https://www.espirituosos.es/El-sector-en-cifras/Datos-de-interes/>
- FIAB - Federación Española de Industrias de Alimentación y Bebidas: http://fiab.es/es/archivos/documentos/INFECO_2019.pdf
- Prodeca: <https://www.prodeca.cat/ca/sectors/el-sector-del-vi-catalunya>

2 Ara, 16 de gener del 2023.

3.3. TÈXTIL (CCAIE-13)

Encara que Catalunya està força especialitzada en el sector tèxtil, la producció i l'ocupació van tornar a disminuir l'any 2023, igual que va passar al conjunt de l'Estat i la UE. No obstant això, els diferents subsectors van tenir una evolució diversa amb una millora del d'altres productes tèxtils (*packaging*, automoció, salut, etc.). Tot i que és un sector força exportador, les vendes a l'exterior no van contribuir de forma massa favorable, ja que van disminuir tant en valor com en volum. Els preus de producció van continuar a l'alça, tot i que de manera força més moderada que l'any anterior.

Dades estructurals del sector

El sector tèxtil va ser el motor de la industrialització a Catalunya i va mantenir el seu paper hegemònic fins els anys setanta del segle xx. Després, va experimentar una important reconversió per tal d'adaptar-se al nou entorn internacional caracteritzat per la irrupció dels països emergents i la creixent globalització de les activitats.

La indústria tèxtil catalana manté tota la cadena productiva, des dels filats fins als productes confeccionats, a més d'importants serveis industrials, com són el disseny, la gestió del subministrament, la logística o la distribució (a l'engròs i minorista), a més de comptar amb proveïdors especialitzats, com els de tecnologia tèxtil, centres tecnològics i laboratoris, productes químics específics, etc. En aquest capítol de l'Informe anual, s'aborden les activitats de filatura fins a l'acabament de teixits, que és el que s'entén per sector tèxtil, pròpiament dit, mentre que en el següent capítol es tracten les activitats de confecció.

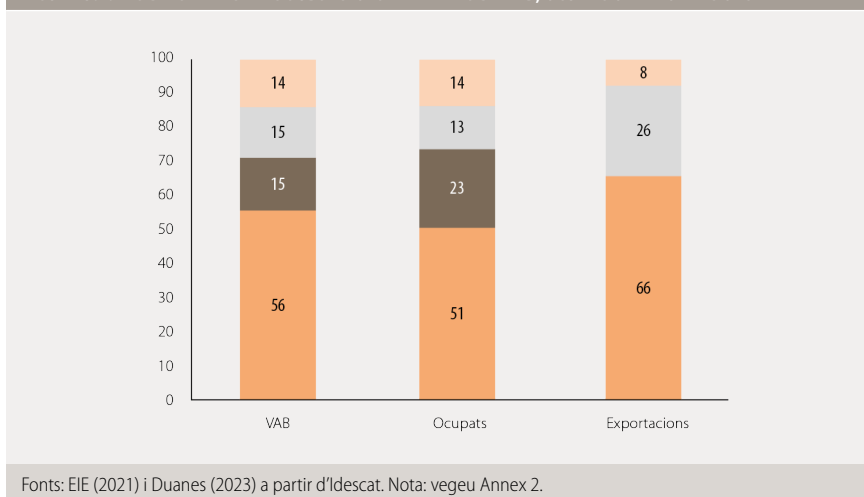
La **filatura** comprèn les activitats dedicades a transformar les fibres tèxtils en filats. Segons la tecnologia i el tipus de fibra, es pot distingir entre la filatura de tipus cotóner i la de tipus llaner, encara que moltes vegades aquestes fibres s'utilitzen barrejades amb les d'origen químic (les quals s'analitzen en el capítol del sector químic). Els principals clients són els fabricants de teixits. El **tissatge o fabricació de teixits** comprèn les operacions d'elaboració de teixits a partir de fils i filats que s'entrecreen en el teler per a l'obtenció d'una superfície plana (teixits a la plana o convencionals). També s'inclouen els teixits fets amb la tecnologia del gènere de punt basada en l'enllaçament d'un filat amb si

FIGURA 3.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	2.980,6	1,9	44,8	6.652,2	0,9
VAB cf (MEUR)	821,0	2,3	42,8	1.920,1	1,1
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	17.355	3,5	37,8	45.946	1,9
Exportacions (MEUR)	1.699,5	1,7	40,2	4.225,4	1,3
Empreses (*)	1.019	4,3	28,4	3.506	2,9

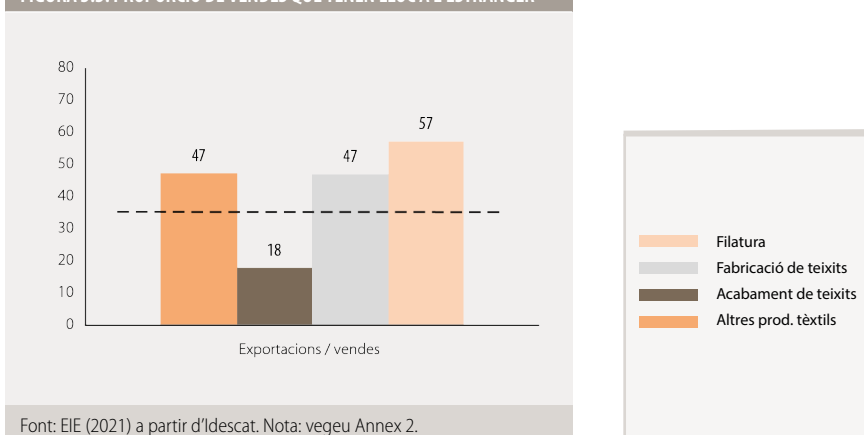
Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2021) i Duanes (2023) a partir d'Idescat; INSS (2023) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu; i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2023) a partir de l'INE.
Nota: (*) empreses amb assalariats que tenen establiments a Catalunya; el percentatge d'empreses catalanes sobre el total de l'Estat es calcula a partir de les que tenen seu a Catalunya.

FIGURA 3.2. PES DELS PRINCIPALS SUBSECTORS EN TERMES DE VAB, OCUPACIÓ I EXPORTACIONS

Fonts: EIE (2021) i Duanes (2023) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 3.3. PROPORCIÓ DE VENDES QUE TENEN LLOC A L'ESTRANGER

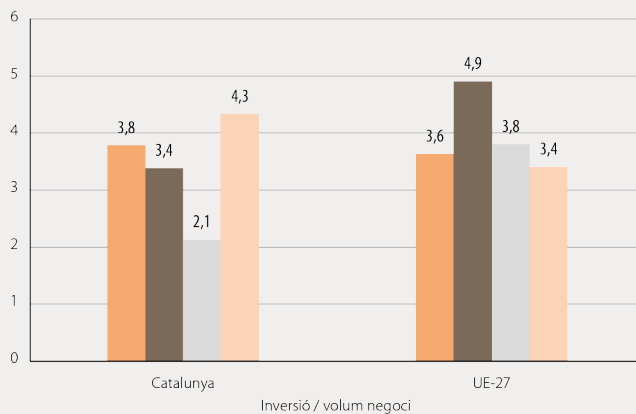

Font: EIE (2021) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

mateix o per un conjunt de fils. El subsector dels **acabaments de teixits** realitza operacions sobre productes tèxtils, bàsicament filats, teixits i peces confeccionades, per tal de millorar-ne les qualitats, el color o l'aspecte per mitjà del blanqueig, la tintura, els acabaments (físics i químics) i

també l'estampació. Finalment, s'inclouen també en aquest capítol les "**altres manufactures tèxtils**", les quals comprenen altres productes molt variats i entre els quals predominen sobretot els dedicats a l'automoció, però també la roba per a la llar.

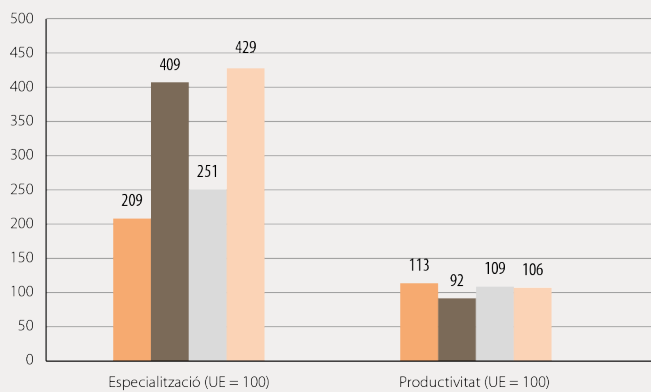
FIGURA 3.4. INTENSITAT INVERSORA EN ACTIUS MATERIALS (MITJANA DE TRES ANYS)

Fonts: EIE (2019-2021) a partir d'Idescat i SBS (2019-2021) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 3.5. GRAU D'ESPECIALITZACIÓ I PRODUCTIVITAT DEL SECTOR RESPECTE A LA UE-27

Fonts: EIE (2021) a partir d'Idescat i SBS (2021) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

En els darrers anys, el sector tèxtil europeu ha continuat la seva reconversió cap a activitats de major valor afegit, entre les quals destaca l'esforç en innovació tecnològica, el qual l'ha situat al capdavant en l'apartat dels tèxtils tècnics aplicats a nombrosos usos en el camp de la sanitat, de la protecció personal, de la construcció, etc.

El sector tèxtil té un pes relativament modest dins l'economia catalana, ja que aporta el 2,3% del VAB industrial i l'1,9% de la facturació (820 i 2.980 milions d'euros, respectivament). Tot i les seves reduïdes dimensions a Catalunya, pesa més del doble que al conjunt de l'Estat espanyol (1,1% i 0,9%) i de la UE (0,9% i 0,8%).

El tèxtil ocupa uns 17.355 afiliats a la Seguretat Social, el 3,5% de la indústria, percentatge que és també molt més elevat que a Espanya i la UE (1,9% dels afiliats i 1,7% dels ocupats, respectivament).

L'activitat tèxtil a Catalunya és encapçalada pels altres productes tèxtils (*packaging*, automoció, salut, tela sense teixir, cintes,

articles de passamaneria i altres), amb un pes específic dins el conjunt del sector que se situa en el 56% en termes de VAB i el 51% en ocupació. Els altres tres subsectors tenen una dimensió similar en termes de VAB, d'un 15% aproximadament cadascun. En termes d'ocupació, l'acabament de teixits pesa un 23% i la fabricació i la filatura, un 13% i 14%, respectivament (figura 3.2).

Malgrat ser un sector de dimensions més aviat reduïdes a casa nostra, el tèxtil català té un pes molt important respecte al conjunt d'Espanya, ja que representa el 43% del VAB, el 45% de la facturació i el 38% dels afiliats. Dins la UE, Itàlia és el principal productor tèxtil (25% del VAB tèxtil europeu), i el segueixen, en ordre d'importància, Alemanya (22%) i França (8,3%). Espanya ocupa la quarta posició, amb el 8%.

El tèxtil a Catalunya és força exportador (45% de les vendes vers el 35% per al conjunt de la indústria). La filatura és l'activitat amb més intensitat exportadora (57% de les vendes), mentre que l'acabament de teixits es comercialitza quasi totalment a

l'Estat (82%) (figura 3.3). La importància del tèxtil català es confirma en el fet que les empreses catalanes concentren el 40,2% de les exportacions espanyoles.

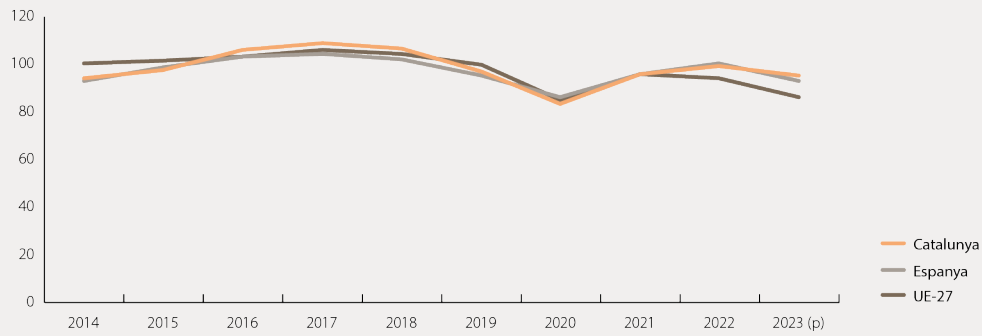
El sector tèxtil català va invertir 105 milions d'euros en actius materials (mitjana de tres anys), el 3,5% de la facturació, xifra una mica superior a la mitjana de la indústria, així com també superior a la del conjunt de l'Estat (3,3%) i la UE (3,6%). El subsector més inversor va ser el de la filatura, que va invertir el 4,3% de la seva facturació (3,4% al conjunt de la UE), i el segon fou el d'altres productes tèxtils, el més important a casa nostra, amb un 3,8% (3,6% al conjunt de la UE).

La despesa en innovació als sectors tèxtil, de la confecció i del cuir i calçat va ser de 68,5 milions d'euros conjuntament (dades del 2022), xifra que suposa el 0,95% del volum de negoci total, una intensitat innovadora que se situa a la meitat de la mitjana de la indústria, ja que es tracta d'una activitat d'intensitat tecnològica baixa, segons la classificació de l'OCDE, però just per sobre que la del conjunt de l'Estat (0,89%). Amb el 33% del VAB espanyol, les empreses catalanes del tèxtil, confecció, cuir i calçat concentren el 55% de la despesa en R+D (uns 28 milions d'euros) i el 54% del personal dedicat a activitats d'R+D (unes 421 persones equivalents a jornada completa).

Catalunya presenta una especialització molt elevada respecte a la UE en tots els subsectors, sobretot en els de filatura i acabament de teixits. En conjunt, el sector tèxtil pesa 2,5 vegades més a casa nostra (figura 3.5).

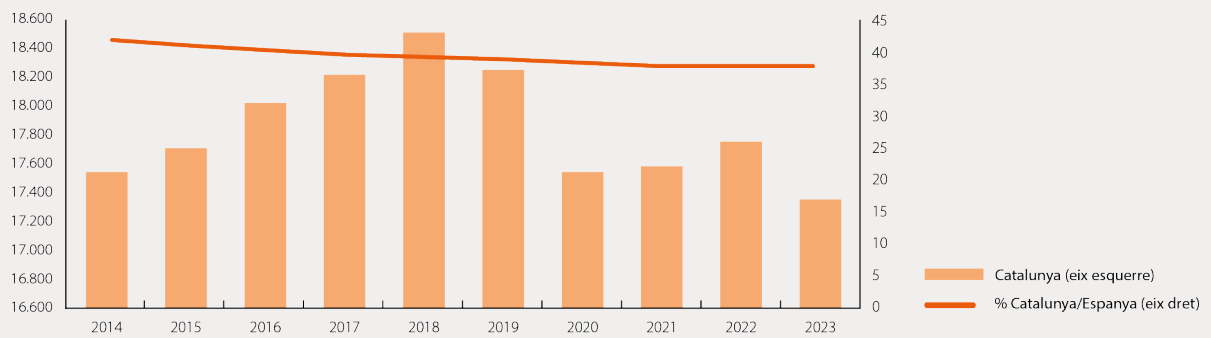
El tèxtil mostra una productivitat inferior que el conjunt de sectors industrials, cosa que es produeix tant a Catalunya, com a Espanya i la UE, i que possiblement està relacionada amb el fet de que és poc inten-

FIGURA 3.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2021)

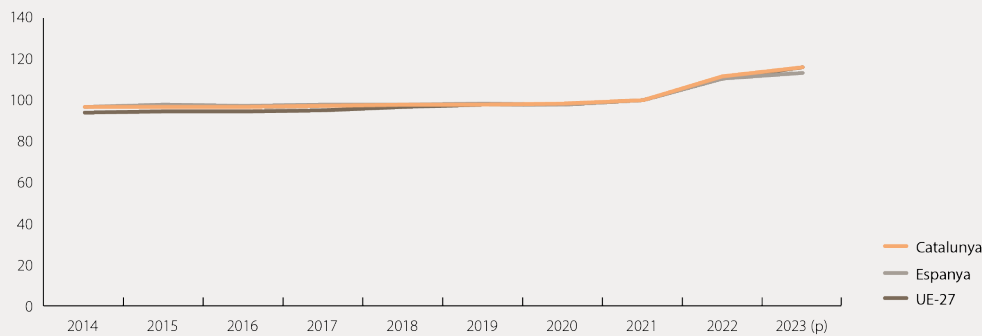
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 3.7. AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

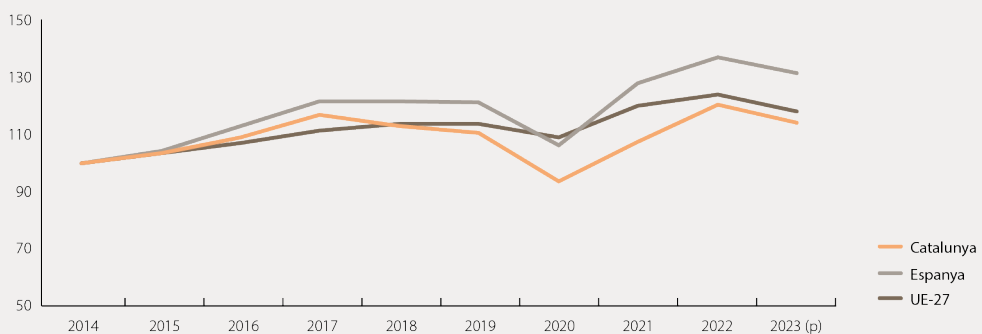
Font: Observatori del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 3.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2021)

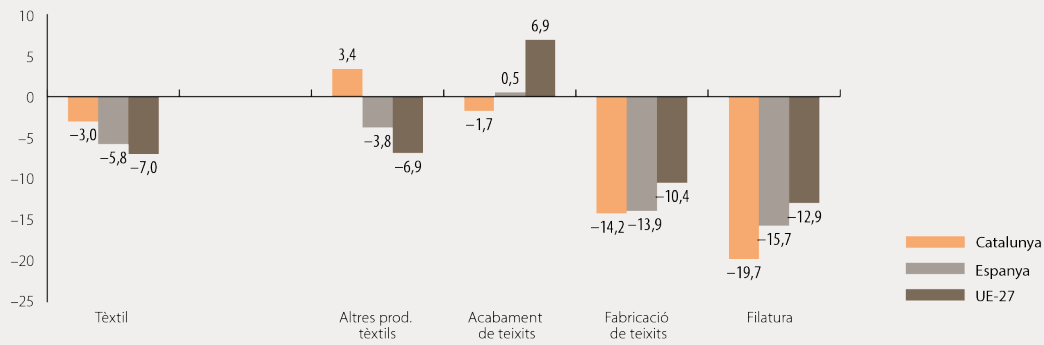
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 3.9. ÍNDEX DE VALOR DE LES EXPORTACIONS (BASE 2014)

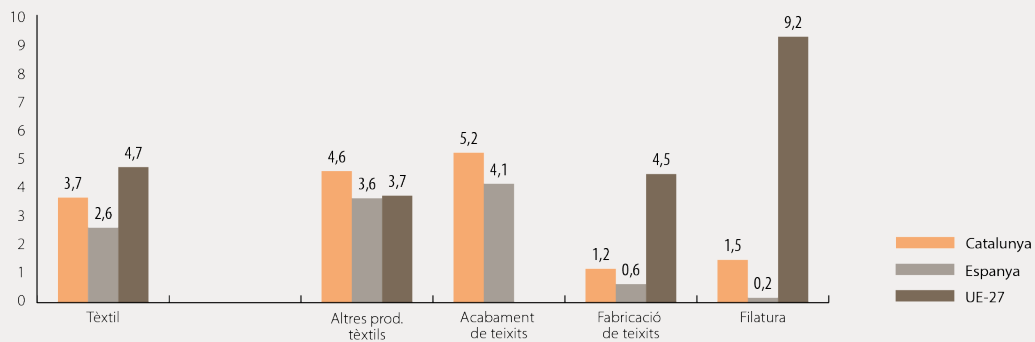
Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 3.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

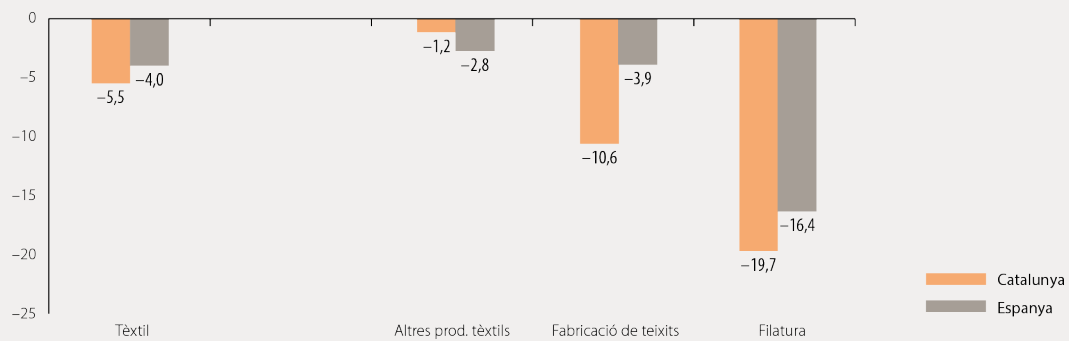
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 3.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 3.12. EXPORTACIONS PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya: Euroestacom. Dades provisionals.

siu en capital i ho és molt en mà d'obra. A Catalunya, la productivitat mitjana per treballador i any a una empresa tèxtil és de 42.775 euros. Així, el tèxtil català és un 3,6% més productiu que l'europeu i un 14% més que l'espanyol. No obstant això, les últimes dades disponibles revelen un augment de la productivitat inferior que en el cas de les empreses tèxtils europees. El subsector més important a Catalunya, el dels altres productes tèxtils, és el que presenta un major diferencial de productivitat respecte als seus homòlegs europeus, ja que és un 13,4% més productiu (figura 3.5).

La filatura és una activitat molt intensiva en capital i que exigeix una elevada utilització de les instal·lacions per tal d'assolir nivells elevats de productivitat. En la filatura, les matèries primeres (fibres tèxtils) són el principal rengló del cost industrial, ja que poden representar entre el 40% i el 50% de total.

La competitivitat dels teixidors o fabricants de teixits es fonamenta en la seva capacitat d'adaptació als requeriments del mercat, en especial respecte al disseny del producte (textures, fibres, colors, acabaments, etc.) i en una resposta ràpida i flexible a les demandes de la seva clientela, en un marc d'elevada competència, tenint en compte la important oferta existent a nivell internacional.

El subsector de l'acabament de teixits és un gran consumidor d'energia i aigua, ja que la majoria d'operacions industrials requereixen de calor, amb la qual cosa l'eficiència energètica és un dels seus factors competitius, així com la necessitat de millorar els temps de les operacions per adaptar-se a les creixents exigències de la cadena productiva i logística.

Pel que fa al seu **teixit empresarial**, la indústria tèxtil catalana està formada per 1.019 empreses amb assalariats que tenen establiments al nostre territori el gener del 2023. Les empreses amb seu a Catalunya representen el 28,4% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (3.506).

Segons les dades d'afiliació a la Seguretat Social, geogràficament l'activitat es **localitza** sobretot al Vallès Occidental, però també al Maresme, al Vallès Oriental, a la Selva i al Barcelonès.

Una altra de les característiques del sector tèxtil és la **dimensió** més aviat reduïda de les seves empreses, moltes d'elles d'origen i gestió familiar, i els seus establiments, amb relació al conjunt de la indústria. Però tot i així, els establiments catalans (amb deu ocupats de mitjana) són més grans que els espanyols (set) i europeus (vuit). La reduïda dimensió també queda reflectida en el baix nombre d'empreses grans (igual o més de 250 treballadors) que integren el

tèxtil: a Catalunya s'hi localitzen només nou empreses grans, de les quals set tenen la seu social al nostre territori. Aquestes grans empreses tèxtils representen el 70% de les que hi ha al conjunt d'Espanya i un 2,8% de les de la UE.

La Comissió Europea va publicar la via de transició per a l'ecosistema tèxtil, que ha estat creada conjuntament per la Comissió i els actors rellevants del sector. El full de ruta defineix accions específiques per fer aquesta indústria més ecològica i digital, i per garantir la seva sostenibilitat, resiliència i competitivitat a llarg termini.¹

Evolució l'any 2023

La **producció** tèxtil es va reduir als tres territoris considerats l'any 2023: a Catalunya, és on aquesta reducció va ser més moderada (-3,0%), enfront del conjunt d'Espanya (-5,8%) i la UE (-7,0%). Així, la producció tèxtil se situa en uns nivells just per sobre als de fa una dècada en el cas de Catalunya (+1,2%), mentre que, en el cas de l'Estat, està igual, i en el de la UE, un 11,7% per sota (figura 3.6).

L'evolució dels diferents subsectors va ser dispar. El de més pes a casa nostra, el d'altres productes tèxtils, va augmentar la producció un 3,4%, en contra del que va passar a les dues economies de referència. Els altres tres subsectors van reduir la producció, sobretot pel que fa a la fabricació de teixits i la filatura. Es pot apreciar, doncs, una tendència, ja observada en anys anteriors, segons la qual el tèxtil català va especialitzant-se en les activitats que estan més al final de la cadena de valor i va deixant les que estan més al principi. Aquest mateix fet es repeteix al conjunt de la UE (figura 3.10).

L'**ocupació** es va reduir el 2023 un 2,3%, en consonància amb l'evolució de la producció, dada molt similar a la del conjunt d'Espanya (-2,2%). En l'última dècada, el nombre d'afiliats a casa nostra ha disminuït un 1,1% acumulat (unes 400 persones), mentre que al conjunt de l'Estat ha crescut un 9,8%. Tot i que això suposa una pèrdua d'ocupació, en comparar-ho amb l'increment de la producció en l'última dècada, es pot llegir com una millora en la productivitat per ocupat (figura 3.7).

El 2023, els **preus** de producció del sector tèxtil van continuar la seva trajectòria ascendent dels últims deu anys (amb l'excepció d'algun any) i van registrar un creixement del 3,7%, en consonància amb els dos territoris de referència (Espanya, 2,6% i

la UE, 4,7%). Aquesta pujada és més suau que la que es va registrar el 2022, atribuïble a l'increment de preus del gas i l'electricitat com a conseqüència de la guerra a Ucraïna, de manera que, en aquest sector, ja es comença a percebre una menor pressió causada pels preus de l'energia. Al llarg dels últims deu anys, aquestes pujades s'han traduït en un increment del 19,6% a Catalunya (17,5% a Espanya), enfront del 23,5% al conjunt de la UE, cosa que s'interpreta com una millora relativa de competitivitat en preus per part de Catalunya (figura 3.8).

Les dades per subsectors mostren un increment de preus a tots ells, tant a Catalunya, com a Espanya i la UE. En els sectors de més pes a Catalunya, els altres productes tèxtils i l'acabament de teixits, és on els preus van créixer més amb relació als competidors (figura 3.11).

Pel que fa al comerç exterior, les **exportacions** catalanes de productes tèxtils mesurades en valor van disminuir un 5,5% interanual en valor l'any 2023 i en volum un 10,7%. Al conjunt de l'Estat i la UE, les exportacions van mostrar un patró similar. A Espanya van disminuir un 4,0% en valor i un 8,9% en volum; al conjunt de la UE, van disminuir un 4,8% en valor. Pel que fa a les **importacions**, tots tres territoris es van comportar també de manera força semblant: les compres catalanes a l'estranger van disminuir un 18,9%; les espanyoles, un 14,1% i les europees, un 13,7%. El sector ha tingut un saldo comercial positiu al llarg de l'última dècada, tot i que força discret, i l'any 2023 el valor de les vendes a l'exterior va ser un 29% superior al de les compres (figura 3.9).

Malgrat que no hi ha dades de comerç exterior per als acabaments, els altres tres subsectors van mostrar una disminució de les exportacions, tant a Catalunya com al conjunt de l'Estat. El subsector més gran a Catalunya, el d'altres productes tèxtils, és el que millor va resistir la reducció de les vendes, amb només un 1,2% en valor i un 6,7% en volum (figura 3.12).

El principal **mercat exterior** per als productes tèxtils catalans és Europa, que suposà el 73% del total d'exportacions l'any 2023 (un 66% correspon a la UE i un 7% a altres països europeus). Dins d'Europa, els sis països més destacats foren França, Alemanya, Itàlia, Portugal, el Regne Unit i Polònia. Cal posar de relleu també que el 14% de les exportacions anaren destinades a països del nord de l'Àfrica, entre els quals destaca el Marroc. La majoria d'aquests mercats principals van disminuir, amb l'única excepció d'Alemanya, que va créixer un 1,9%. En conjunt, es constata una reducció de les exportacions, tant al continent europeu com a la resta del món (figura 3.13).

¹ https://single-market-economy.ec.europa.eu/news/commission-and-industry-players-commit-to-make-textile-sector-greener-more-digital-and-competitive-2023-06-06_en.

FIGURA 3.13. PRINCIPALS PAÏSOS DESTINATARIS DE LES EXPORTACIONS CATALANES. ANY 2023

PAÏSOS	EXPORTACIONS (MEUR)	PES SOBRE EL TOTAL (%)	VARIACIÓ ANUAL (%)
França	327,7	19,3	-4,2
Marroc, el	198,2	11,7	-0,1
Alemanya	173,0	10,2	1,9
Itàlia	168,5	9,9	-11,9
Portugal	150,4	8,8	-7,0
Regne Unit	59,3	3,5	-9,5
Polònia	57,7	3,4	-0,5
Total mundial	1.699,5	100,0	-6,4

Font: Duanes a partir d'Idescat. Dades provisionals.

Informació sectorial ampliada:

- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/textil-moda/>
- CITYC - Centro de Información Textil y de la Confección: <http://consejointertextil.com/informacion-estadistica-cityc/>
- TEXTFOR - Confederación de la Industria Textil: <https://www.texfor.es/es/>
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/fashion_en
- Comissió Europea: https://single-market-economy.ec.europa.eu/news/commission-and-industry-players-commit-make-textile-sector-greener-more-digital-and-competitive-2023-06-06_en
- Euratex - The European Apparel and Textile Confederation: <https://euratex.eu/>

3.4. CONFECCIÓ (CCAIE-14)

La confecció catalana va retrocedir amb força el 2023, en consonància amb el conjunt de l'Estat i la UE, però de manera més intensa. Les exportacions no hi van contribuir massa, ja que van disminuir en volum, tot i que en valor van augmentar. D'acord amb la menor producció, l'ocupació va disminuir. Per la seva banda, els preus de producció van continuar la seva trajectòria ascendent.

Dades estructurals del sector

En l'anterior capítol de l'Informe anual s'aborden les activitats de filatura fins a l'acabament de teixits, mentre que aquí es tracten les activitats de confecció, les quals consisteixen en tallar i cosir la tela d'una peça de vestir, ja sigui industrial o a mida, ja sigui en teixit, cuir, pell, punt o altres, i per a diversos usos com la roba interior, l'exterior, de treball, així com els accessoris de vestir.

El sector de la confecció té un pes relativament petit dins l'economia catalana, ja que aporta el 0,8% del VAB industrial i el 0,7% de la facturació (304 i 1.102 milions d'euros, respectivament), molt similar al que representa al conjunt de l'Estat espanyol (0,6% del VAB i de la facturació) i de la UE (0,8% i 0,6%).

La confecció, intensiva en mà d'obra, ocupa uns 10.975 afiliats a la Seguretat Social, el 2,2% de la indústria, percentatge molt similar al conjunt de la UE (2,3% dels ocupats), però una mica més elevat que a Espanya (1,9% dels afiliats).

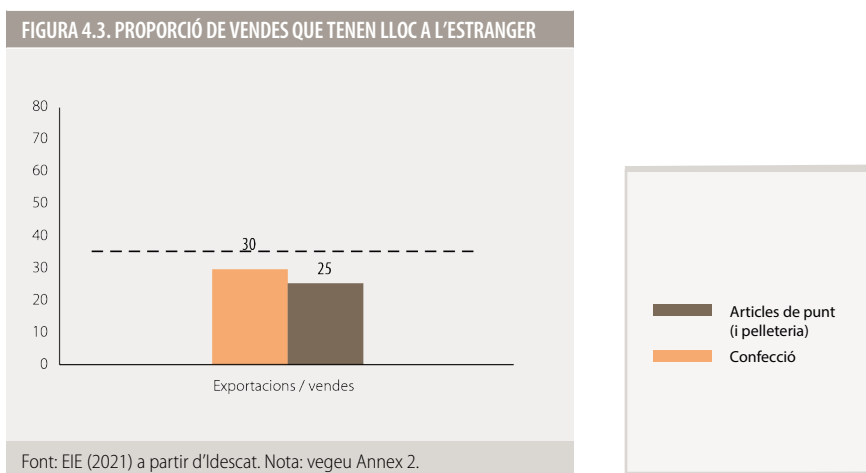
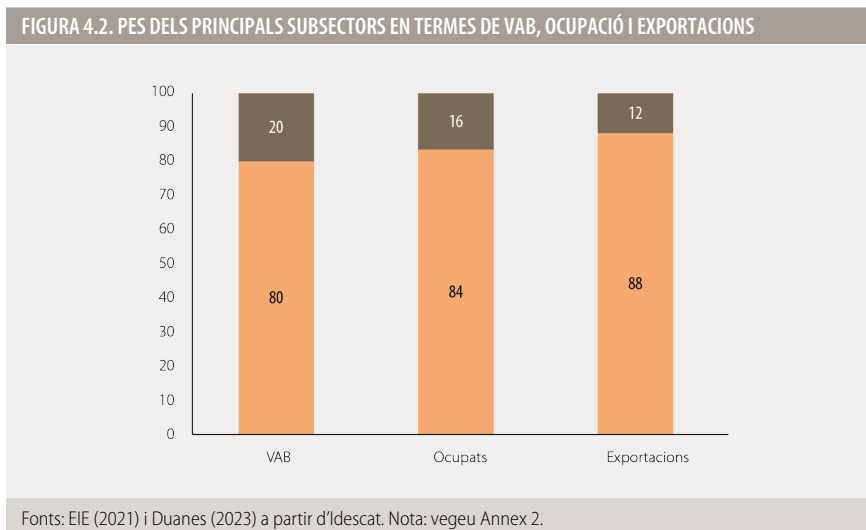
De tota manera, cal considerar que moltes empreses industrials tenen establiments de distribució i filials a l'estranger, amb la qual cosa la facturació i l'ocupació total són molt més elevades de les que recullen les estadístiques industrials. Estem parlant, per exemple, de grans empreses classificades com a distribuïdores, però que integren tota la cadena, des del disseny, la producció i la logística fins a la distribució, bàsicament en el camp del vestuari, com són els casos d'Inditex (marques del grup, com Bershka, Massimo Dutti, Stradivarius o Oysho tenen seu a Catalunya), Mango o Desigual.

L'activitat de confecció a Catalunya és encapçalada per la confecció de peces de vestir, amb un pes específic dins el conjunt del sector que se situa al 80% en termes de VAB i 84% d'ocupació, mentre que els percentatges restants corresponen a la

FIGURA 4.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	1.102,4	0,7	25,9	4.253,8	0,6
VAB cf (MEUR)	304,3	0,8	31,7	959,1	0,6
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	10.975	2,2	24,1	45.446	1,9
Exportacions (MEUR)	3.811,9	3,9	29,6	12.856,7	3,8
Empreses (*)	1.194	5,1	28,5	4.094	3,4

Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2021) i Duanes (2023) a partir d'Idescat; INSS (2023) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu; i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2023) a partir de l'INE.
Nota: (*) empreses amb assalariats que tenen establiments a Catalunya; el percentatge d'empreses catalanes sobre el total de l'Estat es calcula a partir de les que tenen seu a Catalunya.

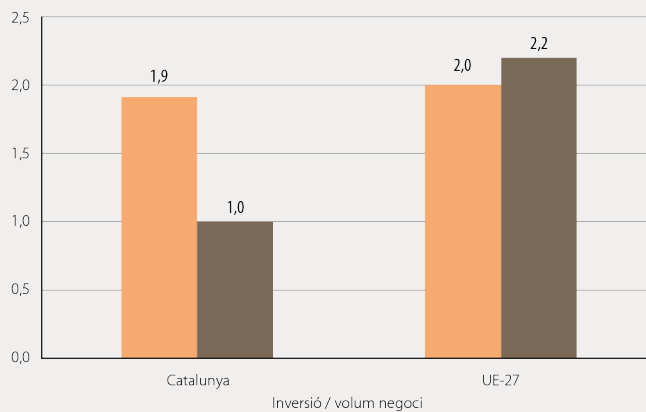

fabricació d'articles amb teixits de punt (figura 4.2).¹

1 A l'EIE, el subsector dels articles de punt inclou també la pelleteria, ja que aquest darrer és molt petit i no és publicable per secret estadístic. Atesa aquesta reduïda dimensió, es farà referència a aquest subsector com a "articles de punt".

Malgrat ser un sector de dimensions prou reduïdes, la confecció catalana té un pes bastant important respecte al conjunt d'Espanya, ja que representa el 32% del VAB, el 26% de la facturació i el 24% dels afiliats. Com en el tèxtil, dins la Unió Euro-

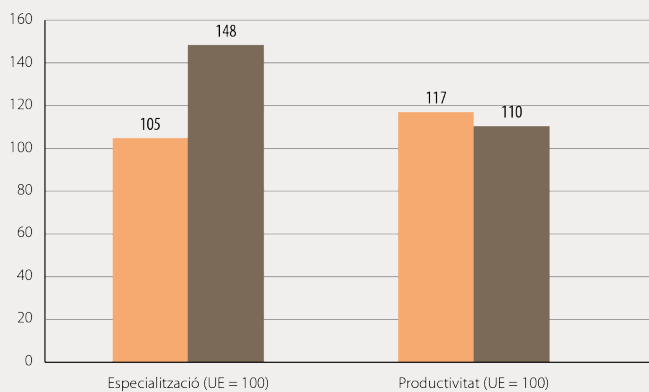
FIGURA 4.4. INTENSITAT INVERSORA EN ACTIUS MATERIALS (MITJANA TRES ANYS)

Fons: EIE (2019-2021) a partir d'Idescat i SBS (2019-2021) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 4.5. GRAU D'ESPECIALITZACIÓ I PRODUCTIVITAT DEL SECTOR RESPECTE A LA UE-27

Fons: EIE (2021) a partir d'Idescat i SBS (2021) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

pea, Itàlia és el principal productor (amb una quota del 47%), i el segueixen, de molt lluny, Alemanya (11%) i França (8,7%). Espanya ocupa la cinquena posició del rànquing, amb un 4,8% de la confecció europea. En els darrers anys, el sector de la confecció europeu ha continuat la seva reconversió tot millorant el disseny, amb empreses de projecció mundial en el món de la moda que utilitzen avançats sistemes logístics per produir i distribuir els seus productes. El potencial de la UE es fa palès en el seu pes com a exportador mundial, on ocupa el segon lloc en importància, per darrere de la Xina.

La confecció catalana i espanyola no és massa exportadora: només el 29% de les vendes tenen lloc a l'estranger, vers el 35% per al conjunt de la indústria.² És a dir, que

² Cal tenir en compte que aquesta estadística fa referència als productes manufacturats a Catalunya. Les empreses amb un model de negoci que controla el disseny, la logística i la comercialització però fabriquen a l'exterior tenen un codi CCAE comercial i són importadores i reexporten. Per aquest motiu, a la figura 1 el volum d'exportacions, extreta de Duanes, és superior al volum de negoci.

les vendes en el mercat espanyol són molt importants per a la confecció catalana (71%). En el cas dels articles de punt, les exportacions suposen només el 25% de les vendes (figura 4.3). Les exportacions catalanes suposen el 30% de les **exportacions** espanyoles del sector.

La confecció va **invertir** 18,6 milions d'euros en actius materials (mitjana de tres anys), l'1,7% de la facturació, xifra similar a la mitjana de la UE (2,0%) i superior a l'espanyola (1,5%). El subsector de la confecció pròpiament dit va ser el més inversor (1,9%), molt similar als valors de la UE, mentre que els articles de punt i la pelletteria van invertir molt menys (figura 4.4).

Pel que fa a la despesa en **innovació** a la confecció, vegeu el capítol del tèxtil, ja que les dades estan agrupades per als sectors tèxtil, de la confecció i de la pell.

La indústria del tèxtil i la confecció veu oportunitats sobretot lligades a la difusió de la intel·ligència artificial. Diverses empreses ja usen aquesta tecnologia com

a assistents de compra en línia, per dissenyar productes o per articular campanyes de màrqueting personalitzades. El 40% dels *retailers* estan ja experimentant aplicacions de la intel·ligència artificial (IA) per al seu negoci; un 21% ha invertit en aplicacions lligades a aquesta tecnologia i un 74% preveu incrementar la seva despesa en IA als propers tres anys.³

Catalunya presenta una certa **especialització** en articles de punt respecte a la UE, ja que el subsector pesa un 17% més a casa nostra (figura 4.5).

Igual que al tèxtil, la **productivitat** per treballador a la confecció és baixa amb relació al conjunt de la indústria a les tres economies considerades, segurament perquè es tracta d'un sector relativament molt intensiu en mà d'obra. A Catalunya, la productivitat mitjana per treballador i any a una empresa de confecció és d'uns 29.340 euros. Tanmateix, la confecció catalana és un 20% més productiva que l'espanyola i un 17% més que l'europea. Les últimes dades disponibles mostren un notable augment de la productivitat, tot i que una mica per sota que en el cas de les empreses de confecció europees. El subsector de la confecció, el més important a casa nostra, és el que presenta un major diferencial de productivitat respecte a la mitjana de la UE, la qual és un 17% superior a la de Catalunya (figura 4.5).

Pel que fa al seu **teixit empresarial**, la confecció catalana està formada per 1.194 empreses amb assalariats que tenen establiments al nostre territori el gener del 2023. Les empreses amb seu a Catalunya representen el 28,5% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (4.094).

Segons les dades d'afiliació a la Seguretat Social, geogràficament l'activitat es **localit-**

³ *Expansión*, 23 de novembre del 2023.

za sobretot al Maresme (on s'hi concentra el teixit de punt) i al Barcelonès, però també, en menor mesura, al Vallès Occidental, al Baix Llobregat i al Vallès Oriental.

Com en el tèxtil, però de manera molt més accentuada, una de les característiques del sector de la confecció és la reduïda **dimensió** de les seves empreses, moltes d'elles d'origen i gestió familiar, i els seus establiments amb relació al conjunt de la indústria. La dimensió mitjana dels establiments catalans és de quatre ocupats per establiment, molt similar a la d'Espanya i a la del conjunt de la UE-27 (quatre i cinc ocupats, respectivament). La mida més gran correspon al subsector d'articles de punt (set). Això també queda reflectit en el baix nombre d'empreses grans (250 treballadors o més) que integren la confecció: a Catalunya s'hi localitzen només set empreses grans, de les quals dues tenen la seu social al nostre territori, de les nou que hi ha al conjunt de l'Estat (22,2%) i de les 240 que hi ha a la UE (0,8%).

La majoria d'empreses treballen en règim de subcontractació o es dediquen a certes especialitats adreçades al mercat interior. Les de majors dimensions tenen un elevat potencial econòmic i de projecció en la distribució per mitjà de xarxes de botigues pròpies o en franquícia, en especial en els mercats exteriors.

L'ONU apunta que la indústria tèxtil és la segona més contaminant del planeta, responsable del 10% de les emissions globals de gasos d'efecte d'hivernacle, consumeix elevades quantitats d'aigua i genera un volum immens de residus. En el cas d'Europa, cada any es rebutgen 5,8 milions de tones de roba. La mitjana equival a uns 11,3 quilos per persona, i només una quarta part es recicla, segons la Comissió Europea. Cada cop són més les marques que s'esforcen per avançar cap a la sostenibilitat, en línia amb l'exigència de noves regulacions i la demanda d'un consumidor que busca adoptar hàbits més respectuosos amb el medi ambient.

A Catalunya, el Pacte per a la Moda Circular va arribar al primer any de vida amb 101 signataris, el doble dels 50 que van iniciar aquesta iniciativa. El Pacte vol fer avançar el sector del tèxtil cap a la circularitat, comptant amb la implicació i la col·laboració de totes les baules de la seva cadena de valor: fabricants, distribuïdors i comercialitzadors, patronals i associacions sectorials, gestors de residus, centres tecnològics i acadèmics, administracions i entitats del tercer sector.⁴

⁴ https://mediambient.gencat.cat/ca/05_ambits_dactuacio/empresa_i_produccio_sostenible/economia_verda/catalunya_circular/moda-circular/index.html

Evolució l'any 2023

La confecció va tornar a retrocedir el 2023 als tres territoris considerats. A Catalunya, la **producció** va caure un 24,5%, molt per sobre que al conjunt de l'Estat i la UE (-16,5% i -3,2%). Val a dir, però, que aquest sector s'havia recuperat en bona part de l'impacte de la pandèmia. Amb això, la confecció catalana es va situar en nivells de producció just per sobre dels de fa una dècada (+1,1%); mentre que la producció espanyola va quedar un 9,4% per sota i l'europea, un 32,1% (figura 4.6).

El subsector de la confecció pròpiament dit, el que té més pes a Catalunya, va reduir la producció un 21,2% i la fabricació d'articles amb teixits de punt, un 35%. Tant a l'Estat com a la UE, els dos subsectors van reduir considerablement la producció (figura 4.10).

D'acord amb aquesta disminució, **l'ocupació** va decreixer un 2,4% a Catalunya (uns 270 afiliats), mentre que, al conjunt d'Espanya, va augmentar un 1,1%. Val a dir que l'ocupació en aquest sector ha anat clarament a la baixa en els últims seis anys, de manera que l'afiliació va ser un 14,7% inferior a la de fa una dècada (3,7% en el cas espanyol) (figura 4.7).

El 2023, els **preus** de producció van continuar la seva trajectòria ascendent de l'any anterior als tres territoris. A Catalunya, els preus van augmentar un 3,6%, magnitud similar als casos espanyol i europeu (2,5% i 4,9%). Al llarg dels últims deu anys, aquests increments anuals s'han traduït en un augment del 9,3% acumulat a Catalunya, enfront d'un 13,4% al conjunt de la UE. Això posa de manifest que, en l'última dècada, la confecció catalana ha guanyat una certa competitivitat respecte a la UE (figura 4.8).

Aquesta pujada de preus del 2023 és força homògena a tots dos subsectors, que van augmentar per sota de la mitjana europea (figura 4.11).

Quant al comerç exterior, les **exportacions** catalanes de la confecció van augmentar un 2,0% en valor el 2023, si bé en volum (tones) van disminuir un 10,2%. Aquesta reducció podria explicar part de la intensa disminució de la producció. Les exportacions espanyoles es van reduir un 10,1% en valor (13,4% en volum) i les europees es van mantenir pràcticament estables (+0,4% en valor). Per la seva banda, les **importacions** van caure amb força el 2023: una disminució del 7,2% a Catalunya, del 9,6% a Espanya i del 8,0% a la UE (dades en valor). En l'última dècada, el comerç exterior en aquest sector ha anat generalment a l'alça i les importacions han crescut més que no pas les exportacions (32,5% acumulat vers el 22%). La confecció ha tingut un saldo comercial negatiu al llarg de tot el període i l'any 2023 el valor de les importacions va ser un 39% superior al de les exportacions (figura 4.9).

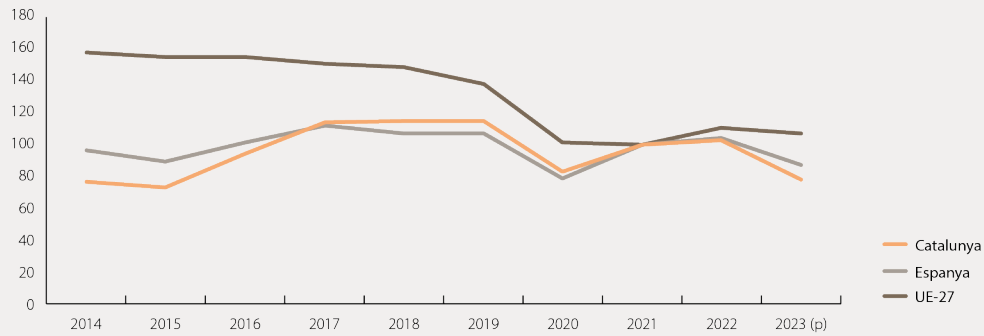
El subsector de la confecció, que és el de més pes, va incrementar les exportacions un 2,1%, mentre que el dels articles de punt es va mantenir estable (+0,7%) i el dels articles de pel·leteria va augmentar-les un 30,2%. En canvi, les exportacions dels tres sectors van disminuir al conjunt de l'Estat (figura 4.12).

El principal **mercat exterior** per a la confecció catalana és Europa, la qual suposà el 86% del total d'exportacions l'any 2023 (72% a la UE-27). Dins d'Europa, els quatre països més destacats foren França, Alemanya, Itàlia, Turquia i Polònia. Cal posar de relleu també que el 6% de les exportacions anaren destinades a països asiàtics i el 5%, al continent americà. Tots aquests mercats van créixer, amb l'excepció de l'Itàlia. En general, es constata un increment de les exportacions al continent europeu, juntament amb una disminució a la resta del món, d'acord amb la tendència que hi ha últimament de vendre a països més propers (figura 4.13).

Informació sectorial ampliada:

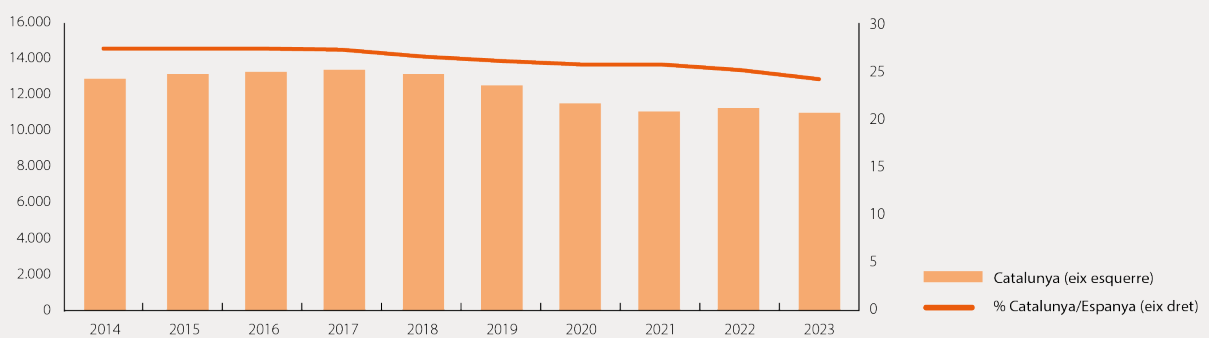
- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/textil-moda/>
- CITYC - Centro de Información Textil y de la Confección: <http://consejointsertextil.com/informacion-estadistica-cityc/>
- Clúster Moda: <https://www.modacc.cat/>
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/fashion_en
- Direcció General d'Indústria: https://empresa.gencat.cat/ca/treb_ambits_actuacio/industria/industria-catalana/observatori/papers-observatori-industria/estudi-n17/
- Euratex, The European Apparel and Textile Confederation: <https://euratex.eu/>

FIGURA 4.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2021)

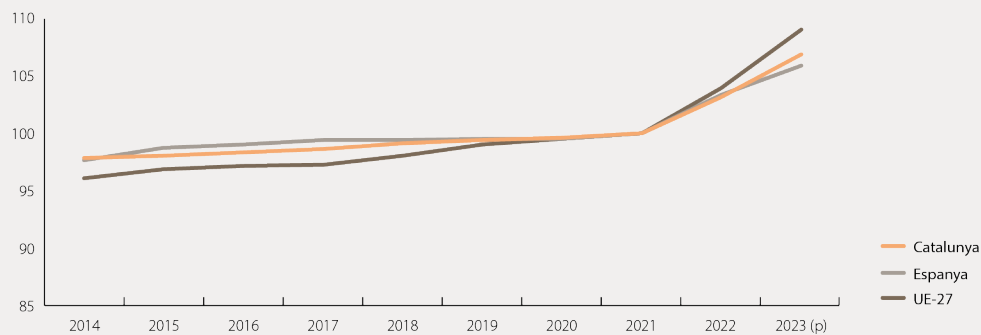
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 4.7. AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

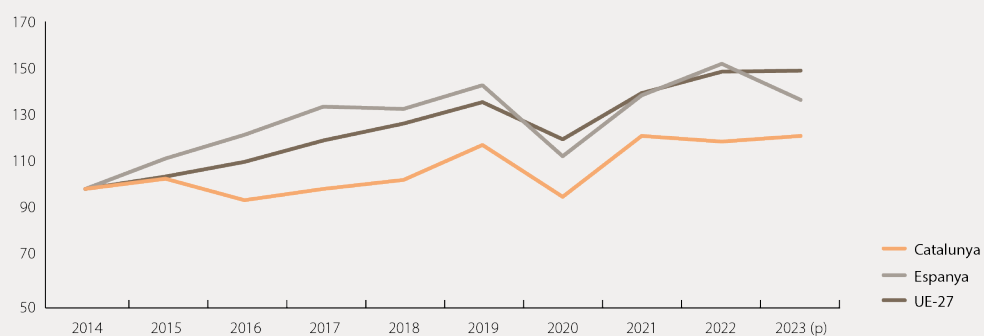
Font: Observatori del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 4.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2021)

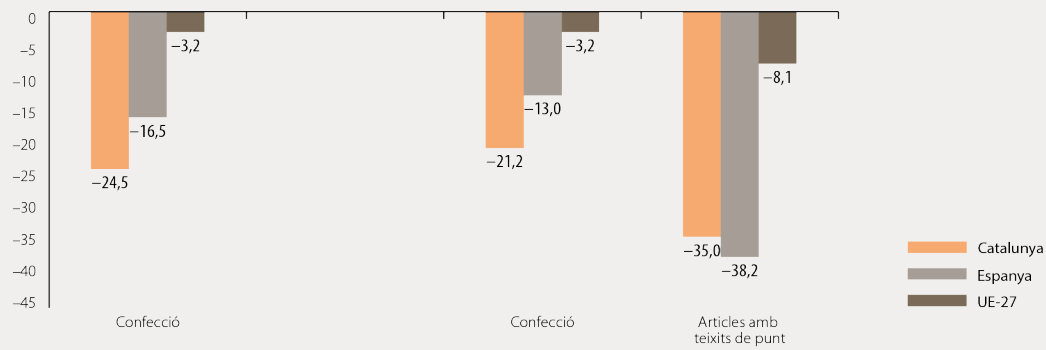
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 4.9. ÍNDEX DE VALOR DE LES EXPORTACIONS (BASE 2014)

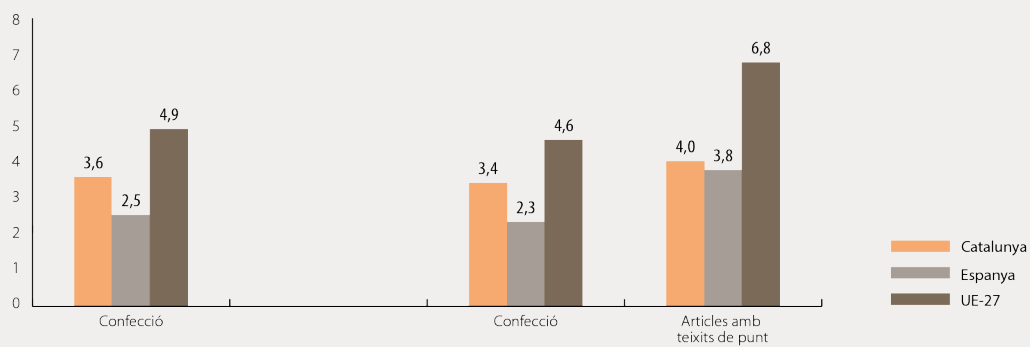
Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya i UE: Euroestacom; (p) dades provisionals.

FIGURA 4.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

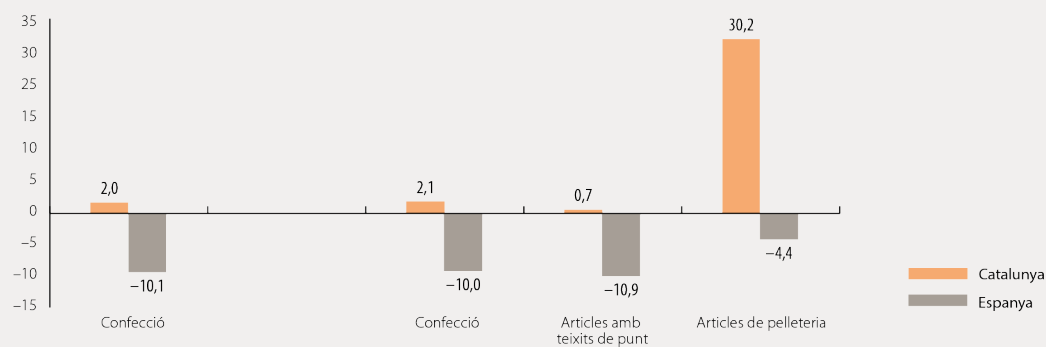
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 4.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 4.12. EXPORTACIONS PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya: Euroestacom. Dades provisionals.

FIGURA 4.13. PRINCIPALS PAÏSOS DESTINATARIS DE LES EXPORTACIONS CATALANES. ANY 2023

PAÏSOS	EXPORTACIONS (MEUR)	PES SOBRE EL TOTAL (%)	VARIACIÓ ANUAL (%)
França	859,7	22,6	1,6
Alemanya	499,6	13,1	32,9
Itàlia	406,1	10,7	-12,6
Turquia	293,5	7,7	30,9
Polònia	220,3	5,8	179,2
Portugal	213,9	5,6	7,2
Països Baixos	166,0	4,4	39,5
Regne Unit	114,2	3,0	-9,3
Total mundial	3.811,9	100,0	-0,5

Font: Duanes a partir d'Idescat. Dades provisionals.

3.5. CUIR I CALÇAT (CCAE-15)

La producció de cuir i calçat a Catalunya va augmentar notablement l'any 2023, molt marcada pel sector del cuir, a diferència del que va succeir al conjunt de l'Estat i la UE. Aquesta millora es deu en part al sector exterior, ja molt important per ell mateix, el qual va créixer notablement. Amb tot, l'ocupació va millorar i els preus de producció van continuar a l'alça.

Dades estructurals del sector

Aquest sector està integrat per dues àrees d'activitat vinculades a les diferents etapes del procés productiu: l'adoberia i les manufactures de pell. L'adoberia s'encarrega del tractament i la transformació de la pell en brut fins a l'obtenció de pells adobades (cuir) amb l'objectiu de conferir a la pell en brut unes propietats físiques que li permetin ser emprada en diverses manufactures; aquest tractament, químic i mecànic, atura el procés de descomposició natural del teixit. La pell adobada es converteix en un producte industrial intermedi emprat en un ampli ventall de manufactures, les quals es nodreixen d'aquest cuir, com és el cas del calçat, la confecció de pell, la pelleteria, la marroquineria i la tapisseria (mobles i interior d'automòbils). Dins de les manufactures, hi trobem la fabricació d'articles de marroquineria i la fabricació de calçat.

El sector del cuir i el calçat té un pes molt petit dins l'economia catalana, ja que aporta només el 0,4% del VAB industrial i de la facturació (160 i 573 milions d'euros, respectivament). Al conjunt de l'Estat i de la UE, el pes d'aquest sector també és petit, però no tant com a casa nostra (0,6% en termes de VAB i 0,5% en facturació).

El cuir i el calçat ocupa uns 3.470 afiliats a la Seguretat Social, el 0,7% de la indústria, percentatge que és molt més baix que a Espanya (1,7%), de manera que es configura com un sector relativament intensiu en mà d'obra.

El del cuir i calçat català és un sector petit, no només respecte al conjunt de la indústria, sinó també respecte al cuir i calçat espanyol (15% en termes de VAB i facturació). El pes de Catalunya és especialment petit en el calçat, ja que la major part d'aquesta indústria s'ubica a la Comunitat Valenciana. En canvi, Catalunya té més pes en la marroquineria. Dins la UE, Itàlia és el principal productor de cuir i calçat, amb una quota del 49% del VAB sectorial, seguida de molt lluny per França (20,4%) i Espanya (6,6%) (figura 5.1).

FIGURA 5.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	573,4	0,4	14,9	3.859,2	0,5
VAB cf (MEUR)	160,2	0,4	15,1	1.062,6	0,6
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	3.574	0,7	8,8	40.815	1,7
Exportacions (MEUR)	1.172,8	1,2	20,9	5.610,8	1,7
Empreses (*)	111	0,5	4,2	2.481	2,0

Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2021) i Duanes (2023) a partir d'Idescat; INSS (2023) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu; i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2023) a partir de l'INE.

Nota: (*) empreses amb assalariats que tenen establiments a Catalunya; el percentatge d'empreses catalanes sobre el total de l'Estat es calcula a partir de les que tenen seu a Catalunya.

El sector del cuir i calçat català és molt exportador: el 60% de les vendes tenen lloc a l'estranger (vers el 35% per al conjunt de la indústria).¹ Les exportacions catalanes suposen el 21% de les espanyoles, molt per sobre del pes de Catalunya en termes de VAB (figura 5.3).

El sector del cuir i calçat va **invertir** uns 16,7 milions d'euros en actius materials (mitjana de tres anys), el 2,9% de la facturació, xifra una mica per sota de la mitjana de la indústria, però superior a la dels seus homòlegs espanyols (2,0%) i europeus (2,7%).

Pel que fa a la **despesa en innovació**, vegeu el capítol del tèxtil, ja que les dades estan agrupades per als sectors tèxtil, de la confecció i del cuir i el calçat.

L'adoberia és una indústria de reciclatge d'un subproducte de la indústria càrnia, la pell, per transformar-la en un producte de moda útil per a la societat. En els últims 20 anys, la indústria adobera d'Igualada ha invertit en sostenibilitat. Per aconseguir-ho ha dut a terme programes d'estalvi d'aigua, d'aplicació de tecnologies netes als processos productius, minimització de residus, reciclatge de subproductes i residus, tractament biològic de les aigües residuals i programes d'estalvi energètic.

Un consorci d'empreses liderat pel grup de recerca A3 Leather Innovation Center, de la Universitat de Lleida, ha invertit 2,2 milions en un projecte d'R+D (INNPELL) que ha aconseguit fer més sostenible i circular el

1 Cal tenir en compte que aquesta estadística fa referència als productes manufacturats a Catalunya. Les empreses amb un model de negoci que controla el disseny, la logística i la comercialització però fabriquen a l'exterior tenen un codi CCAE comercial i són importadores i re-exporten. Per aquest motiu, a la figura 1 el volum d'exportacions, extreta de Duanes, és superior al volum de negoci.

procés de tractament de la pell. Així, s'han introduït millores al llarg de tot el procés d'adobament, les quals han permès reduir fins a un 65% l'ús de productes químics substituïbles i un 40% el consum d'aigua.²

La indústria europea de la pell busca activament reduir la seva petjada de carboni. Segons un estudi recent de Cotance, els processos d'adoberia tenen una petjada de carboni mitjana de vuit quilograms de CO₂ per metre quadrat de pell bovina. La indústria de la pell també està buscant maneres de millorar la seva circularitat, tot utilitzant mètodes per garantir la recuperació i el reciclatge de cuirs i pells, la qual cosa reduiria la petjada de carboni dels productes. Al seu torn, al voltant del 60% de les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle incrustades en la producció de cuir provenen dels productes químics utilitzats.³

Catalunya presenta una baixa **especialització** respecte a la UE, ja que el sector del cuir i el calçat pesa un 27% menys a casa nostra (figura 5.5).

Aquest sector mostra una **productivitat** inferior a la mitjana de la indústria a les tres zones considerades, segurament perquè es tracta d'un sector relativament poc intensiu en capital i molt intensiu en mà d'obra. A Catalunya, la productivitat mitjana per treballador i any a una empresa del cuir i el calçat és de 48.420 euros. Tanmateix, el sector és força més productiu que l'espanyol i l'europeu. A més, les últimes dades disponibles mostren un augment de la productivitat superior al de les empreses de confecció europees (figura 5.5).

La majoria d'aquestes activitats són d'origen artesanal i, com s'ha dit, molt intensives

2 *El Nacional*, 20 de novembre del 2023.

3 Euractive, 30 de maig del 2024.

en mà d'obra, cosa que ha fet que pateixin directament la competència de països amb costos laborals baixos, en especial els asiàtics, cap a on s'han anat desplaçant les produccions d'articles més bàsics, mentre que les empreses locals han elevat els seus nivells de disseny i qualitat. També cal destacar l'elevada dependència del mercat interior, malgrat l'important increment de l'esforç exportador en els darrers anys.

Pel que fa al seu **teixit empresarial**, el sector del cuir i calçat català està format per 111 empreses amb assalariats que tenen establiments al nostre territori el gener del 2023. Les empreses amb seu a Catalunya representen el 4,2% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (unes 2.480).

Segons les dades d'afiliació a la Seguretat Social, geogràficament l'activitat es **localitza** sobretot al Vallès Occidental (activitat manufacturera) i a l'Anoia (clúster d'adoberia especialitzat en pell grossa i centrat especialment a Igualada).

Una altra de les característiques del sector del cuir i calçat català és la major **dimensió** relativa de les seves empreses i establiments. La dimensió mitjana dels establiments catalans és de 15 ocupats, superior a la dels espanyols (vuit) i europeus (deu). Només hi ha dues empreses que ocupen més de 250 treballadors a Catalunya, sobre un total de nou que hi ha al conjunt de l'Estat i de les 161 que hi ha a la UE (1,2%).

Evolució l'any 2023

Després d'una reducció l'any anterior, la **producció** de cuir i calçat a Catalunya va augmentar un 10,5%, a diferència del que va succeir a les dues zones de referència, que van disminuir-la (-7,3% a Espanya i -6,7% a la UE). De fet, és un dels sectors que més va incrementar la producció el 2023. A les dues economies de referència, els nivells de producció van ser notablement inferiors als de fa una dècada (-27% i -15% en el cas espanyol i europeu, respectivament), cosa que posa de manifest una tendència a la baixa generalitzada del sector (figura 5.6).

Pel que fa a l'adoberia, la disminució de la producció que s'ha donat en els darrers anys s'explica, sobretot, per dos motius. D'una banda, el canvi climàtic fa que es vengui menys roba d'abric, i de l'altra, l'aparició de nous materials que són clars competidors del sector de la pell, tant en el camp de la confecció com en el del calçat.

La marroquineria manté un mercat tradicionalment molt estable, si bé ha sofert importants canvis en els darrers temps a causa de la creixent competència de productes asiàtics, en especial de la Xina,

principal exportador mundial, que són molt competitius gràcies als seus menors costos laborals, en tractar-se d'una producció molt intensiva en mà d'obra. Aquesta competència exterior va impulsar una reconversió de la producció cap a nivells més alts de disseny i qualitat, mentre que les importacions van anar cobrint progressivament els nivells més baixos del mercat.

L'evolució a l'alça del sector va venir marcada pel subsector del cuir, la producció del qual va augmentar un 11,2% el 2023, evolució en sentit contrari que al conjunt de la UE. Tot i que no hi ha dades del calçat per a Catalunya, tant a Espanya com a la UE la producció va disminuir, de manera que es pot esperar un comportament anàleg en el cas català (figura 5.10).

Aquest creixement de la producció el 2023 va portar associada una millora de l'**ocupació**, amb un increment del 3,6% en el nombre de treballadors afiliats a la Seguretat Social (unes 120 persones). En canvi, al conjunt de l'Estat, l'ocupació va disminuir un 0,6%, d'acord amb el comportament de la producció. Malgrat el decreixement de la producció en l'última dècada, els afiliats en aquest sector han crescut considerablement, un 24,5%, mentre que al conjunt d'Espanya s'han mantingut (figura 5.7).

El 2023, els **preus** de producció van continuar la seva trajectòria ascendent de l'any anterior als tres territoris. A Catalunya, van augmentar un 3,3%, molt similar a la mitjana espanyola (3,2%), però per sota dels increments de la UE (6,1%). En la darrera dècada, els preus han augmentat un 7,3% acumulat a Catalunya, per sota dels preus espanyols i europeus (10,8% i 20,3%, respectivament) cosa que s'ha d'interpretar com una certa millora de la competitivitat en preus dels productes catalans (figura 5.8).

Al subsector del cuir, van pujar els preus de producció (3,4%), en consonància amb les economies de referència; no hi ha dades per al calçat, però a l'Estat i la UE van pujar (figura 5.11).

Les **exportacions** catalanes de cuir i calçat van créixer intensament el 2023, sobretot a Catalunya (15,1%), però també en bona mesura al conjunt d'Espanya i la UE (8,4% i 3,4%, respectivament). Les exportacions

catalanes en volum també van augmentar molt notablement (23,3%). Per la seva banda, les **importacions** catalanes es van mantenir pràcticament estables (-0,6%), mentre que les espanyoles van créixer i les europees van disminuir (+2,0% i -4,6%, respectivament). El sector ha tingut un saldo comercial negatiu al llarg de l'última dècada i, el 2023, el valor de les compres a l'exterior va superar el de les vendes en un 35% (figura 5.9).

Tant al subsector del cuir (suposa el 63% de les exportacions) com al del calçat, les exportacions van augmentar un 14,4% i un 16,4%, respectivament, xifres més elevades que al conjunt de l'Estat. (figura 5.12).

L'adoberia de pell petita (oví) és especialment exportadora, sobretot pel que fa a la pell girada o doble faç (pell petita amb pèl), que té un reconegut prestigi a nivell mundial per la qualitat de la seva matèria primera (pell d'ovella merina autòctona) i pel tractament de la pell. A més, les empreses adoberes de pell petita han estat pioneres en la deslocalització de part de la seva producció (fases inicials), cap a països emergents que, amb matèries primeres pròpies, baixos costos laborals i de regulació mediambiental, són altament competitius.

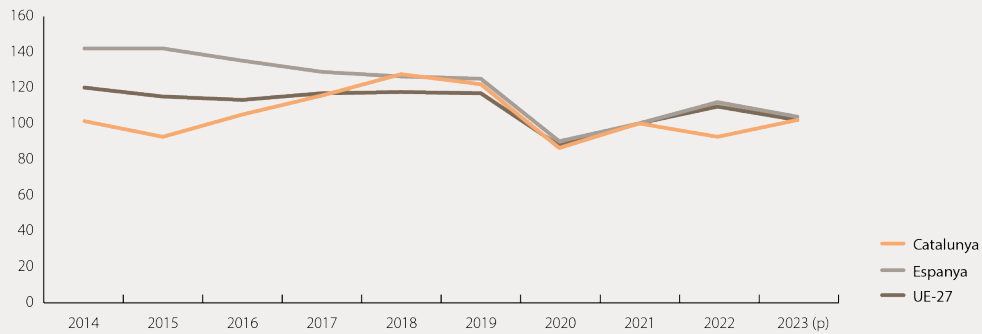
L'adoberia de pell grossa (vacum), ha dedicat una part dels seus esforços a millorar la seva presència exterior, ja que era una activitat molt centrada en l'abastiment del mercat intern de calçat.

El principal **mercat exterior** per als productes de cuir i calçat catalans continuà sent, de molt, la UE, que suposà el 82% del total d'exportacions l'any 2023 (89% al conjunt d'Europa). Les vendes estan molt concentrades dins un grup reduït de països (els deo principals mercats acumulen el 83% de les vendes). Dins la UE, les vendes estan molt concentrades en els mercats francès i italià, tres quartes parts de les quals corresponen al cuir, però també són destacables les exportacions a Portugal i Alemanya. Tots aquests mercats van créixer l'any 2023, la majoria a dos dígitos. En general, es constata un increment de les exportacions al continent europeu, juntament amb una disminució a la resta del món, d'acord amb la tendència que hi ha últimament a vendre a països més propers (figura 5.13).

Informació sectorial ampliada:

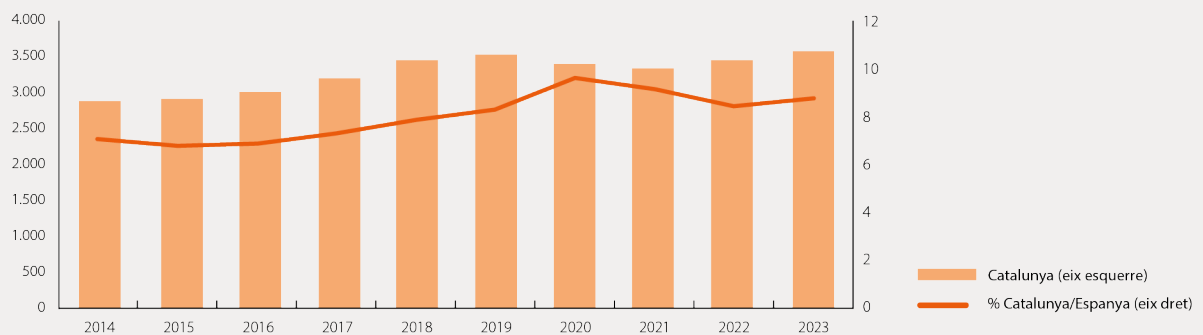
- Acexpiel - Asociación Española del Curtido: <https://leather-spain.com/>
- Clúster de la Pell: <https://leatherbarcelona.com/>
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/fashion/footwear_en
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/fashion/leather_en

FIGURA 5.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2021)

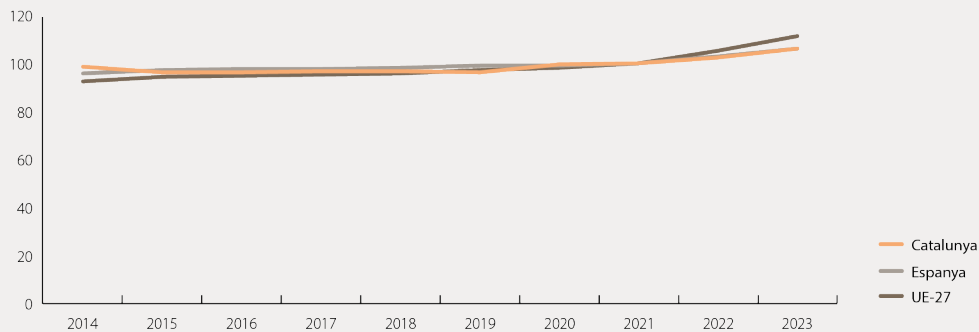
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 5.7. AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

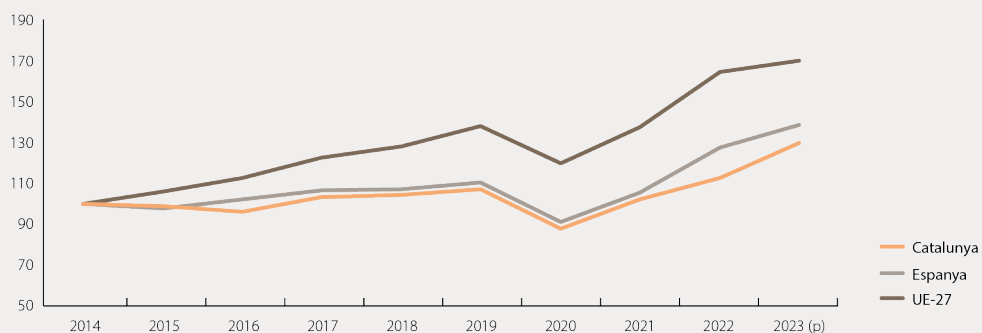
Font: Observatori del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 5.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2021)

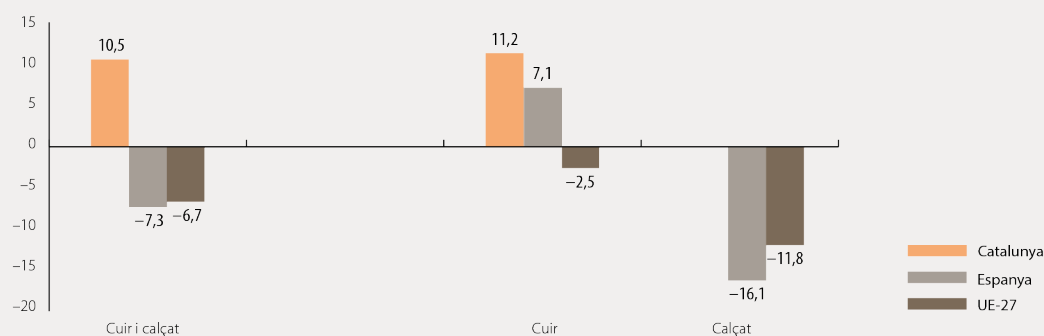
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 5.9. ÍNDEX DE VALOR DE LES EXPORTACIONS (BASE 2014)

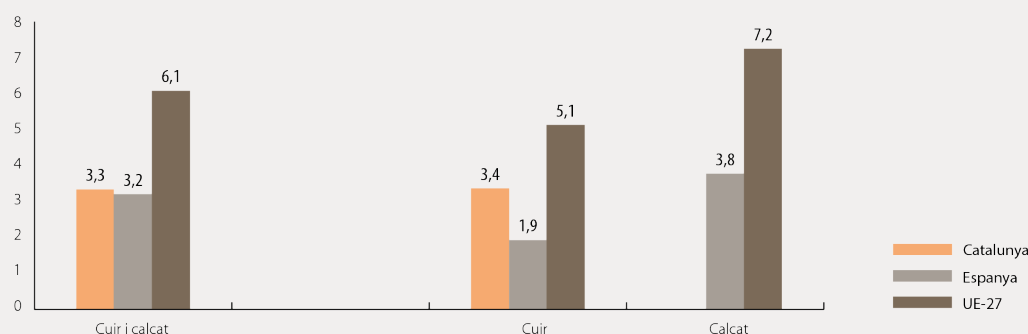
Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 5.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

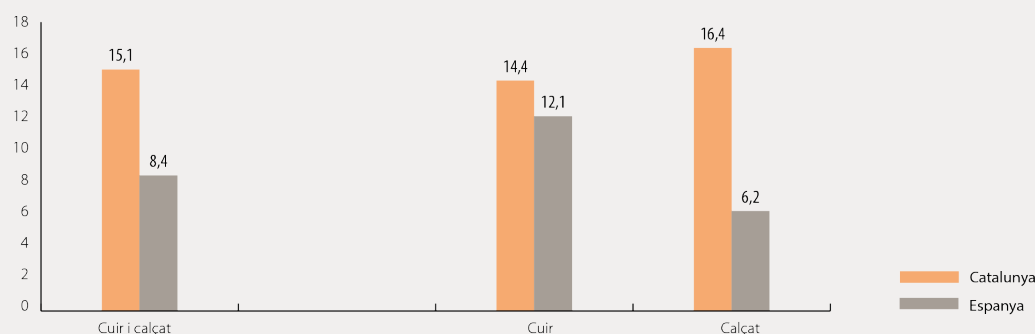
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 5.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 5.12. EXPORTACIONS PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya: Euroestacom. Dades provisionals.

FIGURA 5.13. PRINCIPALS PAÏSOS DESTINATARIS DE LES EXPORTACIONS CATALANES. ANY 2023

PAÏSOS	EXPORTACIONS (MEUR)	PES SOBRE EL TOTAL (%)	VARIACIÓ ANUAL (%)
França	418,8	35,7	8,0
Itàlia	218,8	18,7	13,1
Portugal	82,3	7,0	12,3
Alemanya	76,0	6,5	24,1
Polònia	46,1	3,9	139,8
Regne Unit	34,6	3,0	16,8
Total mundial	1.172,8	100,0	12,9

Font: Duanes a partir d'Idescat. Dades provisionals.

3.6. FUSTA I SURO (CCA-E-16)

L'any 2023, la producció catalana de productes de fusta i suro va caure considerablement, molt en línia amb el que va passar en les dues economies de referència, atribuïble sobretot a la fabricació de productes de fusta i suro. Això és deu sobretot al consum intern, ja que les exportacions es van reduir de forma més moderada. L'ocupació es va mantenir pràcticament estable i els preus de producció van registrar un nou increment.

Dades estructurals del sector

El sector fuster té un pes relativament petit dins l'economia catalana, ja que aporta el 0,9% del VAB industrial i el 0,7% de la facturació (uns 330 i 1.107 milions d'euros, respectivament). A les dues economies de referència, Espanya i la UE, aquest sector té un pes una mica superior (1,5% i 1,9% del VAB, respectivament).

La de la fusta i el suro és una indústria relativament intensiva en mà d'obra, ja que ocupa uns 8.870 afiliats a la Seguretat Social, l'1,8% de la indústria, xifra que és també més modesta que a Espanya i la UE (2,6% dels afiliats i 2,8% dels ocupats, respectivament).

L'activitat és encapçalada pels productes de fusta i suro, mentre que la serrada i planejament de la fusta hi té un pes molt més petit, que se situa al voltant d'un 15% en termes de VAB i d'un 12% en termes d'ocupació (figura 6.2).

El pes del sector fuster català dins el conjunt de l'Estat és també modest, ja que representa només el 13% del VAB, el 12% de la facturació i el 14% dels afiliats. Dins la Unió Europea, Alemanya és el principal productor, amb un 23% del VAB, i el segueixen, a força distància, Itàlia (8,9%) i França (8,5%). Espanya ocupa la vuitena posició del rànquing europeu i produeix només el 5,0% del total de la UE.

El sector de la fusta i el suro català és molt poc exportador, ja que només el 19% de les seves vendes tenen lloc a l'exterior (vers el 35% per al conjunt de la indústria), de manera que les vendes en el mercat espanyol són molt importants (81% restant). La intensitat exportadora és més elevada en el subsector dels productes de fusta i suro (21%), mentre que a la serrada i planejament de la fusta és ínfima (figura 6.3). Malgrat que no és massa exportador, les exportacions catalanes suposen el 20% de les espanyoles, per sobre del seu pes en termes de VAB.

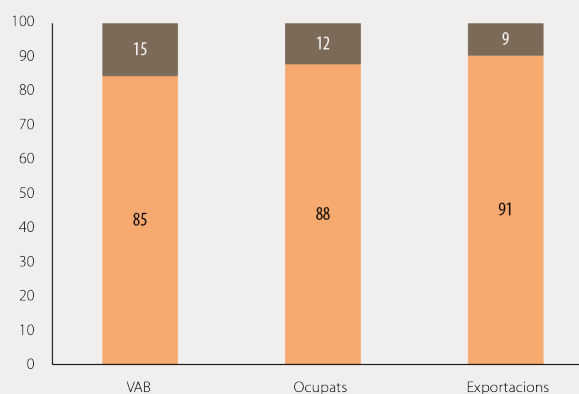
FIGURA 6.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	1.107,6	0,7	12,2	9.105,1	1,2
VAB cf (MEUR)	331,7	0,9	13,2	2.514,9	1,5
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	8.867	1,8	14,3	61.987	2,6
Exportacions (MEUR)	356,3	0,4	19,7	1.812,5	0,5
Empreses (*)	1.033	4,4	16,8	6.021	5,0

Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2021) i Duanes (2023) a partir d'Idescat; INSS (2023) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu; i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2023) a partir de l'INE.

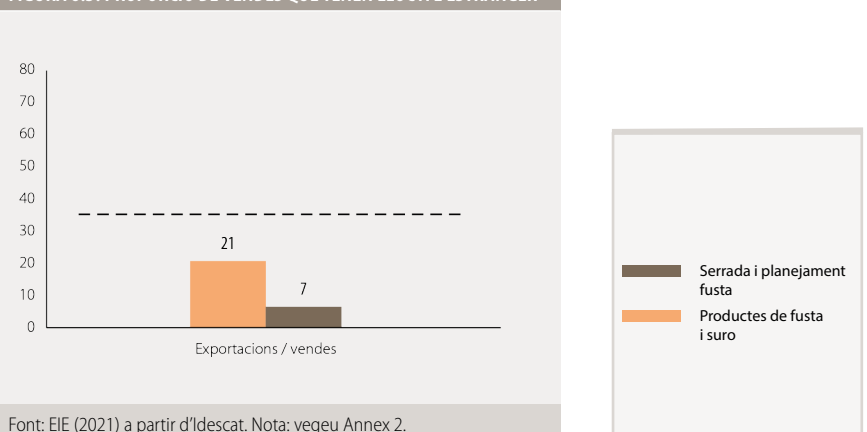
Nota: (*) empreses amb assalariats que tenen establiments a Catalunya; el percentatge d'empreses catalanes sobre el total de l'Estat es calcula a partir de les que tenen seu a Catalunya.

FIGURA 6.2. PES DELS PRINCIPALS SUBSECTORS EN TERMES DE VAB, OCUPACIÓ I EXPORTACIONS

Fonts: EIE (2021) i Duanes (2023) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 6.3. PROPORCIÓ DE VENDES QUE TENEN LLOC A L'ESTRANGER

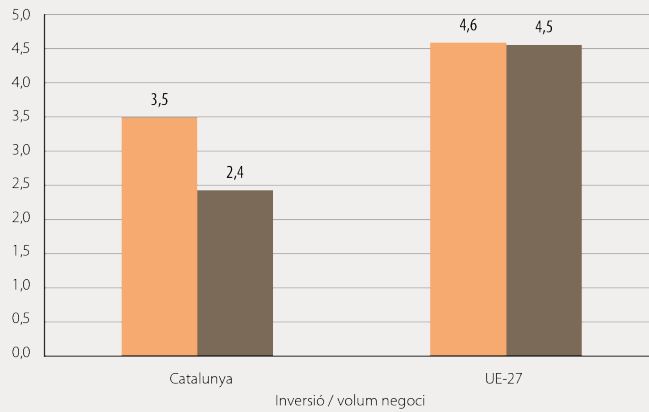

Font: EIE (2021) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

Aquest sector va **invertir** 36 milions d'euros en actius materials (mitjana de tres anys), el 3,3% de la facturació, igual que la mitjana de la indústria, però per sota del conjunt de l'Estat i la UE (4,1% i 4,5%). La intensitat inversora és una mica superior al

subsector de productes de fusta i suro (3,5%), que és el més gran; en canvi, l'activitat de la serrada i planejament de la fusta inverteix només el 2,4% de la facturació; totes dues magnituds estan per sota de la mitjana estatal i europea (figura 6.4).

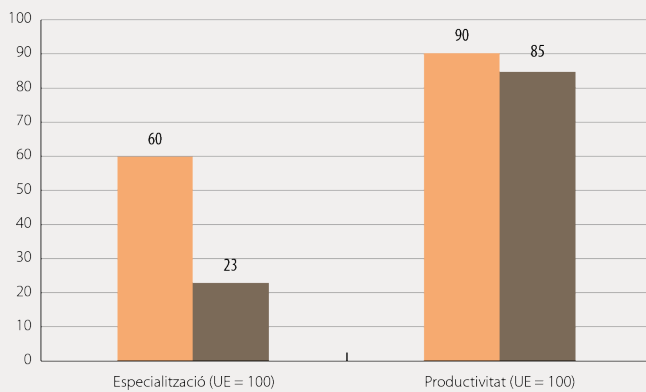
FIGURA 6.4. INTENSITAT INVERSORA EN ACTIUS MATERIALS (MITJANA DE TRES ANYS)

Fons: EIE (2019-2021) a partir d'Idescat i SBS (2019-2021) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 6.5. GRAU D'ESPECIALITZACIÓ I PRODUCTIVITAT DEL SECTOR RESPECTE A LA UE-27

Fons: EIE (2021) a partir d'Idescat i SBS (2021) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

La despesa en **innovació** a Catalunya no està disponible per al sector de la fusta, però es tracta d'una activitat d'intensitat tecnològica baixa, segons la classificació de l'OCDE.

Catalunya presenta una baixa **especialització** respecte a la UE, especialment en la serrada i planejament de la fusta. En conjunt, el sector fuster pesa un 52% menys a casa nostra (figura 6.5).

Aquest sector mostra una **productivitat** inferior a la mitjana de la indústria, fet que es produeix tant a Catalunya com a les dues zones de referència i que possiblement es deu a que no és un sector intensiu en capital, sinó que és força intensiu en mà d'obra. A Catalunya, la productivitat mitjana per treballador i any a una empresa fustera és d'uns 42.700 euros, de manera que és una mica menys productiva que les espanyoles i europees. Les últimes dades disponibles mostren un increment de la productivitat, encara que inferior que en les economies de referència. El subsector

de la serrada i planejament de la fusta és el que presenta un major diferencial de productivitat respecte a la UE-27, amb una productivitat un 15% inferior, mentre que al subsector de productes de fusta la diferència és del 10% (figura 6.5).

Pel que fa al seu **teixit empresarial**, la indústria catalana de la fusta està formada per 1.033 empreses amb assalariats que tenen establiments al nostre territori el gener del 2023. Les empreses amb seu a Catalunya representen el 16,8% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (6.021).

Segons les dades d'afiliació a la Seguretat Social, geogràficament l'activitat es **localitza** sobretot al Vallès Occidental i, en menor mesura, al Barcelonès, Osona, el Baix Llobregat i el Gironès.

Una altra de les característiques del sector de fusta i suro és la reduïda **dimensió** de les seves empreses i establiments amb relació al conjunt de la indústria. La mitjana dels establiments catalans és de quatre

ocupats, per sota de la dels espanyols i europeus (sis). La dimensió més gran correspon al subsector de serrada i planejament (set). Aquesta característica també queda reflectida en el nombre d'empreses grans (250 treballadors o més): a Catalunya s'hi localitzen només dues (11 a l'Estat i 333 a la UE).

La lluita pel canvi climàtic fa necessari un canvi de paradigma del model econòmic, és a dir, apostar per una economia baixa en carboni i eficient en l'ús dels recursos mitjançant l'impuls de la denominada economia circular. En aquest sentit, tant la fusta com el suro estan cridats a jugar un paper fonamental ja que són naturals, reciclables i renovables; valors imprescindibles d'aquest model circular. Des del sector de l'hàbitat i del suro estan sorgint les primeres iniciatives on es pretenen desenvolupar nous processos que permetin maximitzar l'aprofitament dels recursos i minimitzar la generació de residus no profitables. Així doncs, la innovació s'erigeix com l'element fonamental per fer front als nous reptes.

Evolució l'any 2023

L'Institut Forestal Europeu preveu un augment de la demanda de fusta. Les seves possibles aplicacions són múltiples i van molt més enllà de la crema com a combustible o la fabricació de palets, que són els seus principals usos avui dia a Catalunya. És el material més versàtil del planeta. Els camps més prometedors per a la fusta com a material són el sector de la **construcció**, gràcies a la CLT o fusta contralaminada (per cada tona de fusta que substitueix el ciment s'evita l'emissió de dues tones de CO₂), la indústria **tèxtil** i la **petroquímica**. Es preveu un increment en l'ús de fusta d'un 30% fins a l'any 2030.¹

¹ La Vanguardia, 9 de maig del 2021.

La **fusta per a construcció** té cada vegada més demanda a casa nostra perquè és més sostenible i eficient, i perquè la construcció d'habitatges prefabricats es fa en fàbriques i no sobre el terreny, fet que redueix els riscos lligats al fet d'haver d'improvisar. A més, la construcció es fa en la meitat de temps.² Aquest augment de la demanda està portant a empreses catalanes com Boix (Berguedà) o Sebastià (Pallars Sobirà) a fer inversions importants, tot i que un 57% del CLT que es necessita a Espanya encara s'ha d'importar. No hi ha dades oficials, però la demanda s'ha multiplicat tranquil·lament per dos o per tres els últims cinc anys, tot i que es partia de molt baix. La fusta ha passat de representar menys d'un 1% del volum dels materials utilitzats en construcció a prop d'un 3%. Ara el repte és ser capaços d'extreure més fusta dels boscos locals perquè la indústria pugui treballar amb matèria primera d'aquí. Un 63% de Catalunya és superfície forestal, i s'estima que creix cada any tres milions de metres cúbics, dels quals únicament se n'extreu un milió.³

El 2023, la Generalitat i la multinacional Kronospan van signar un acord que implica una inversió de 150 milions d'euros en una nova línia de taulers OSB (encenalls de fusta) a Tortosa i l'Aldea, que comportarà la

2 La Vanguardia, 24 de maig del 2023.

3 La Vanguardia, 11 de juny del 2023.

incorporació de 75 llocs de treball.⁴ Amb això, la multinacional austríaca ja supera els 600 milions d'inversió i la creació de 250 llocs de treball. Kronospan fabrica **taulers d'aglomerat amb fusta reciclada i destinats al sector del moble** i taulers OSB. Pel que fa a l'aglomerat, la matèria primera són restes de fusta, mobles i altres elements que es netegen i se'ls hi dona una nova vida, per tornar a destinats al sector del moble. Pel que fa als **taulers OSB**, fets amb fusta de pi, s'utilitzen al sector de la **construcció**. L'empresa extreu la fusta de pi del massís del Port i preveu exportar-la per mitjà del tren i el port de Tarragona.

L'any 2023, la **producció** catalana de productes de fusta i suro va caure un 17,1%, molt en línia amb el que va passar en les dues economies de referència: a l'Estat va caure un 13,8% i a la UE, un 10,4%. De fet, és un dels sectors on més es va reduir la producció el 2023. Aquesta reducció, juntament amb la d'anys anteriors, fan que la producció hagi disminuït un 33,6% en l'última dècada, mentre que al conjunt de l'Estat ha crescut de forma molt moderada (4% acumulat) i a la UE s'ha mantingut (figura 6.6).

Aquesta reducció de la producció l'any 2023 és atribuïble a la fabricació de pro-

4 La Vanguardia, 7 de juliol del 2023.

ductes de fusta i suro, l'activitat amb més pes del sector, que va decreixer un 17,6%. Encara que no hi ha dades per al subsector de la serrada i planejament de la fusta, a l'Estat i a la UE, la producció va disminuir (figura 6.10).

Amb aquesta evolució de la producció no és d'estranyar que l'**ocupació** no hagi crescut el 2023, sinó que s'ha mantingut estable, tant a Catalunya (-0,1%) com al conjunt d'Espanya (-0,7%). Aquest sector es va recuperar de la gran recessió del 2008 i va guanyar ocupats fins al 2018, però, a partir d'aleshores, l'ocupació ha anat a la baixa i se situa tot just un 1,7% per sobre de la de fa deu anys, mentre que a l'Estat se situa un 12% per sobre (figura 6.7).

El 2023, els **preus** de producció del sector fuster van registrar un nou increment, del 9,3%. En canvi, al conjunt de l'Estat van pujar menys, un 4,1%, i a la UE van baixar (-3,9%). Les diferències entre els tres territoris segurament s'expliquen pel fet que al conjunt d'Espanya i la UE els preus ja havien crescut força més en els dos anys anteriors: Catalunya està més especialitzada en productes de fusta, mentre que la UE ho està més en serrada i planejament de la fusta, fases que estan més al principi de la cadena de valor i intensives en l'ús d'energia, per la qual cosa van percebre més aviat l'impacte de la pujada dels preus energètics, mentre que a Catalunya va arribar una mica més tard (figura 6.8).

El subsector del suro:

En prendre com a referència la classificació catalana d'activitats econòmiques, el suro forma part del subsector de la fusta, juntament amb la cistelleria i l'esparteria (CCA-E-1629). Malgrat els seus múltiples usos, el suro s'usa principalment en la fabricació de taps d'ampolles de vidre, en especial les de vi.

Dues tercers parts de la producció mundial de suro estan destinades a la fabricació i comercialització de taps, mentre que la resta es dedica als diversos tipus d'aglomerats i a una varietat de productes que van des d'elements artesanals i decoratius (estris per a la cuina, rellotges, quadres, bosses de mà, etc.) fins a subministraments industrials (juntres de motors, aïllament en la construcció, etc.).

L'alta presència de suredes al nostre país, juntament amb la tradició centenària de la indústria surera a Catalunya, amb el conseqüent *know-how* que aquest fet comporta i la forta aposta per la innovació dins del sector, ha fet que el suro s'hagi consolidat al territori com a indústria transformadora.

La matèria primera procedent dels boscos gironins és escassa per a les necessitats del mercat, per la qual cosa el territori català té, des de fa anys, una elevada dependència del suro procedent de l'exterior, i per tant és molt sensible a l'evolució del preu de la matèria primera, especialment en el cas dels taps per a vins tranquils, fabricats íntegrament de suro natural.

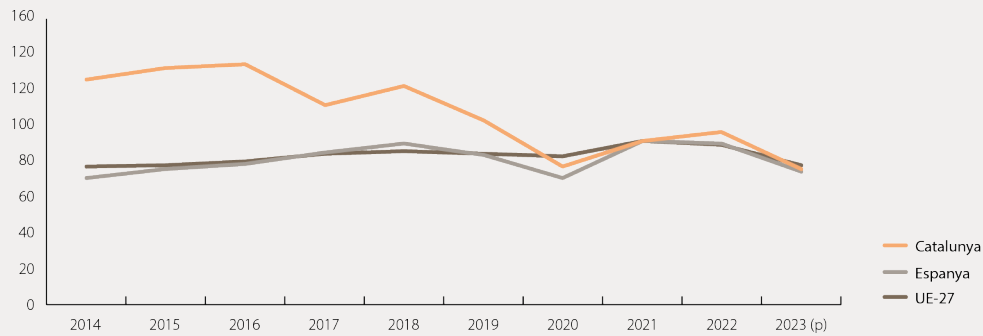
Les empreses catalanes s'han especialitzat en les fases posteriors, que són la fabricació i comercialització de taps de suro. Per tant, la indústria del suro a Catalunya està molt condicionada pel dinamisme de les activitats productores del cava i del vi.

Els principals segments que constitueixen la indústria surera catalana són:

- Manufactures dels taps:
 - Taps per a caves i vins escumosos, fets amb aglomerat.
 - Taps per a vins tranquils, fets amb suro natural.
 - Taps de càpsula, que es fan servir per als destil·lats.
 - Indústria auxiliar de taps, que realitza tasques de preparació dels materials i de producció de parts del producte.
- Productes diversos: destinats a articles de regal i decoració.

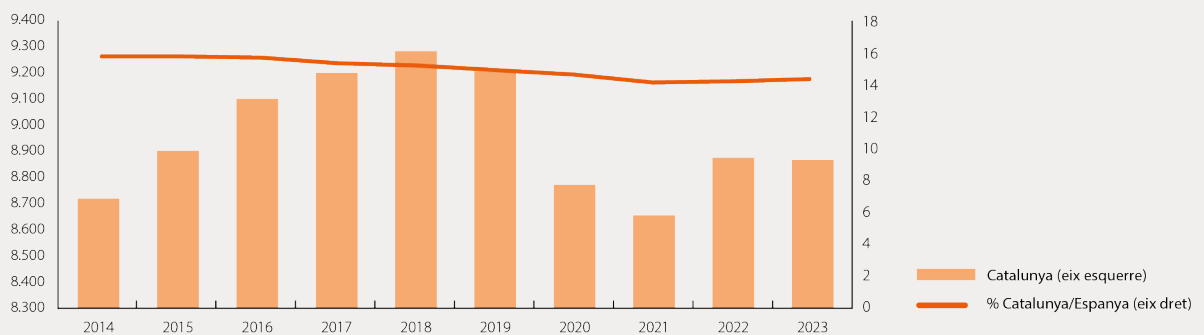
L'activitat està geogràficament concentrada a la província de Girona, més concretament a les poblacions de Cassà de la Selva i Palafrugell. En les comarques litorals gironines va néixer aquesta gran indústria del suro que va arrelar inicialment a l'Empordà des del segle XVIII.

FIGURA 6.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2021)

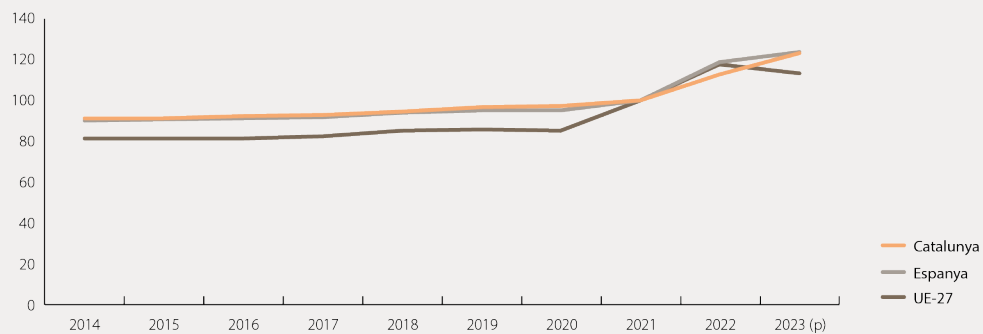
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 6.7. AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

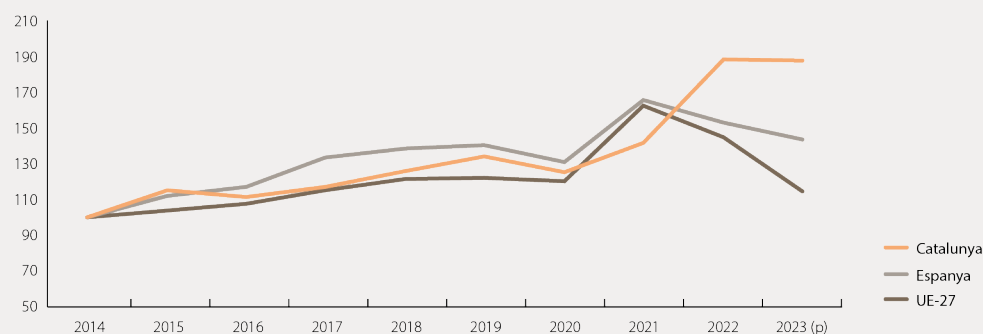
Font: Observatori del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 6.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2021)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 6.9. ÍNDEX DE VALOR DE LES EXPORTACIONS (BASE 2014)

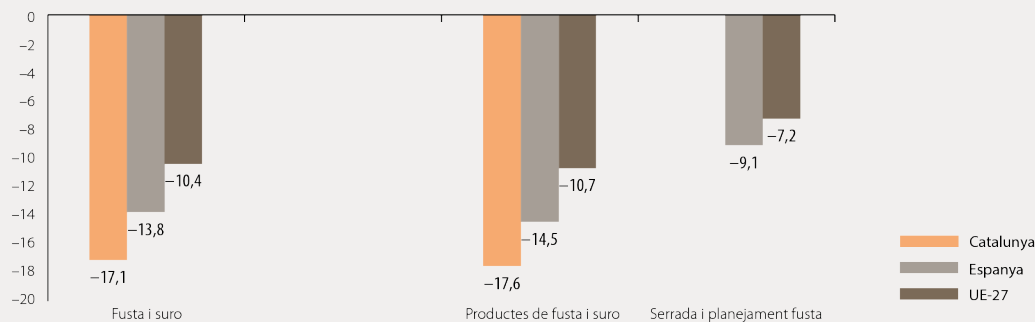
Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya i UE: Euroestacom; (p) dades provisionals.

Així doncs, l'increment de preus el 2023 és conseqüència, en gran part, del comportament dels productes de fusta i suro (10,1%), els quals tenen un pes determinant dins el sector. Pel que fa a la serrada i planejament

de la fusta, no hi ha dades per a Catalunya, però val a dir que, al conjunt de l'Estat, els preus van pujar un 1,2%, de manera que es pot esperar un comportament anàleg en el cas català (figura 6.11).

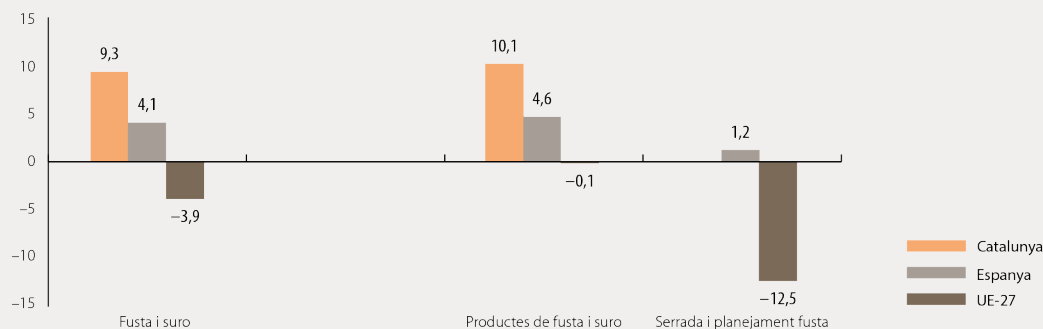
Amb tot, en l'última dècada, els preus han augmentat en una magnitud força similar als tres territoris: un 34,5% acumulat a Catalunya, un 37,5% a l'Estat i un 39,4% a la UE.

FIGURA 6.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 6.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 6.12. EXPORTACIONS PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya: Euroestacom. Dades provisionals.

FIGURA 6.13. PRINCIPALS PAÏSOS DESTINATARIS DE LES EXPORTACIONS CATALANES. ANY 2023

PAÏSOS	EXPORTACIONS (MEUR)	PES SOBRE EL TOTAL (%)	VARIACIÓ ANUAL (%)
França	108,8	30,5	-5,9
Itàlia	62,8	17,6	-2,2
Portugal	48,7	13,7	-7,6
Estats Units, els	18,6	5,2	55,4
Andorra	12,6	3,5	14,4
Alemanya	12,1	3,4	6,0
Total mundial	356,3	100,0	-1,3

Font: Duanes a partir d'Idescat. Dades provisionals.

El comerç exterior del sector de la fusta i suro va anar a la baixa el 2023 als tres territoris considerats. A Catalunya és on les **exportacions** es van comportar millor, ja que la reducció fou moderada (-0,3% en valor i -2,1% en volum), mentre que al conjunt de l'Estat i la UE van créixer un 5,9% (-8,7% en volum) i un 21%, respectivament. Pel que fa a les **importacions**, a tots tres territoris es van reduir considerablement: -12,8% a Catalunya, -11,7% a Espanya i -23,4% a la UE. En l'última dècada, el sector ha mantingut un saldo comercial negatiu al llarg de tot el període i les compres de fusta a l'exterior van superar les vendes en un 16% el 2023 (figura 6.9).

La reducció de les exportacions va tenir lloc tant al subsector de la serrada i planejament de la fusta com al subsector dels productes de fusta i suro, igual que ha

passat al conjunt de l'Estat, tot i que de manera molt menys accentuada (figura 6.12).

El principal **mercat exterior** per a la fusta catalana continuà sent Europa, la qual suposà el 79% del total d'exportacions l'any 2023 (73% la UE). Dins d'Europa, els tres països més destacats foren França, Itàlia i Portugal. Cal posar de relleu que el 10% de les exportacions anaren destinades al continent americà (sobretot als Estats Units). Els mercats principals europeus van créixer l'any 2023, mentre el mercat nord-americà va créixer molt considerablement. De fet, en general es constata una reducció de les exportacions al continent europeu, juntament amb un increment a la resta del món, a diferència del que ha passat al conjunt de sectors industrials (figura 6.13).

Informació sectorial ampliada:

- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/materials-materies/>
- AECORK, Associació d'Empresaris Surers de Catalunya: <https://aecork.com/>
- CENFIM - Clúster i *innovation hub* de l'equipament de la llar i el contract: <https://www.cenfim.org/ca/>
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/raw-materials/industries/forest-based_en
- Gremi de la fusta i moble: www.gremifustaimoble.cat
- Institut català del suro: <https://www.icsuro.com/>
- MassMadera: <https://massmadera.org/>

3.7. PAPER (CCAE-17)

La producció de paper a Catalunya va caure de forma notable, tant a Catalunya com a les dues economies de referència, l'any 2023. La reducció va tenir lloc tant als articles de paper i cartó, en què Catalunya està molt especialitzada, com a la pasta de paper, i és en bona part a causa d'una reducció de les exportacions, que van disminuir molt tant en volum com en valor. Malgrat tot, l'ocupació, que sol tenir un cert decalatge, va créixer lleugerament i els preus de producció van establir-se.

Dades estructurals del sector

La indústria del paper i el cartó comprèn dos grans subsectors que són la producció de polpa o pasta de paper –la matèria primera també anomenada cel·lulosa– i les manufactures de paper i cartó. Aquest últim inclou els segments de paper premsa i paper d'impressió i escriptura; el del paper tissú (absorbent per a usos higiènic i sanitaris); el de la línia marró (cartó ondulat, paper kraft per a sacs i cartonet); i el de les especialitats, que inclou altres envasos i embalatges i papers especials.

El sector paperer té un pes relativament modest dins l'economia catalana, ja que aporta el 2,9% del **VAB** industrial i de la **facturació** (uns 1.027 i 4.525 milions d'euros, respectivament). No obstant això, a les dues economies de referència, Espanya i la UE, aquest sector encara té un pes més reduït: 2,2% i 1,9% del VAB, respectivament.

El paper **ocupa** uns 12.700 afiliats a la Seguretat Social, el 2,6% de la indústria, percentatge que és també una mica més elevat que a Espanya i la UE (2,0% dels afiliats i 1,8% dels ocupats, respectivament).

L'activitat a Catalunya és encapçalada pels articles de paper i cartó, amb un pes específic dins el conjunt del sector del 70% en termes de VAB i del 80% en termes d'ocupació. La fabricació de pasta de paper constitueix l'altre subsector i, per tant, el seu pes se situa al 30% en termes de VAB i al 20% en termes d'ocupació (figura 7.2).

Malgrat que té un pes modest a casa nostra, el sector paperer català representa el 28% del VAB i els afiliats i el 29% de la facturació estatal. Dins de la UE, Alemanya és el principal productor de paper (amb un 25% del VAB sectorial) i el segueixen a gran distància Itàlia (12,2%) i Suècia (11,5%). Espanya ocupa la cinquena posició del rànquing, amb el 7,5% de la indústria paperera europea.

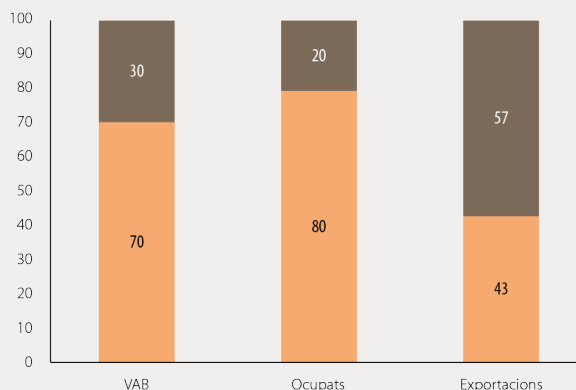
FIGURA 7.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	4.525,6	2,9	28,8	15.707,4	2,1
VAB cf (MEUR)	1.027,2	2,9	27,9	3.682,7	2,2
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	12.705	2,6	27,6	45.978	2,0
Exportacions (MEUR)	1.638,5	1,7	29,9	5.486,4	1,6
Empreses (*)	373	1,6	28,7	1.202	1,0

Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2021) i Duanes (2023) a partir d'Idescat; INSS (2023) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu; i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2023) a partir de l'INE.

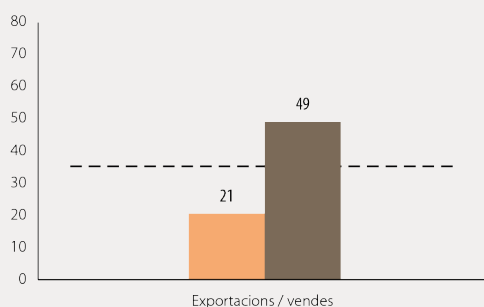
Nota: (*) empreses amb assalariats que tenen establiments a Catalunya; el percentatge d'empreses catalanes sobre el total de l'Estat es calcula a partir de les que tenen seu a Catalunya.

FIGURA 7.2. PES DELS PRINCIPALS SUBSECTORS EN TERMES DE VAB, OCUPACIÓ I EXPORTACIONS

Fonts: EIE (2021) i Duanes (2023) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 7.3. PROPORCIÓ DE VENDES QUE TENEN LLOC A L'ESTRANGER

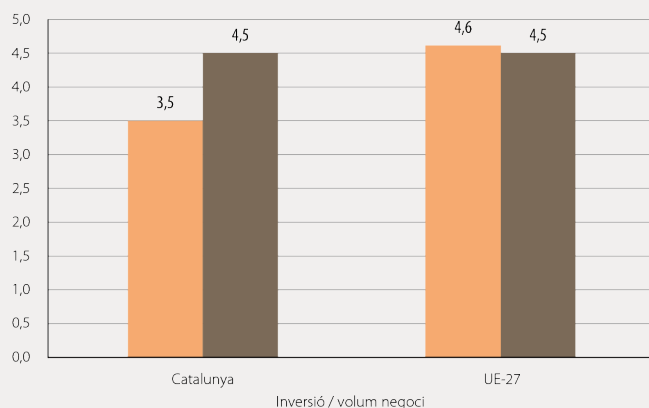
Font: EIE (2021) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

Pel que fa a l'orientació **exportadora**, els dos subsectors són molt diferents. Mentre que el de la pasta de paper va realitzar el 49% de les vendes a fora de l'Estat, el dels articles de paper i cartó, només el 21%, perquè el transport és molt costós (figura

7.3). En conjunt, les **exportacions** catalanes suposen el 30% de les espanyoles, per sobre del pes en termes de VAB.

El sector paperer català va **invertir** quasi 170 milions d'euros en actius materials

FIGURA 7.4. INTENSITAT INVERSORA EN ACTIUS MATERIALS (MITJANA DE TRES ANYS)

Fons: EIE (2019-2021) a partir d'Idescat i SBS (2019-2021) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

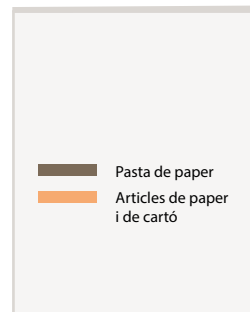
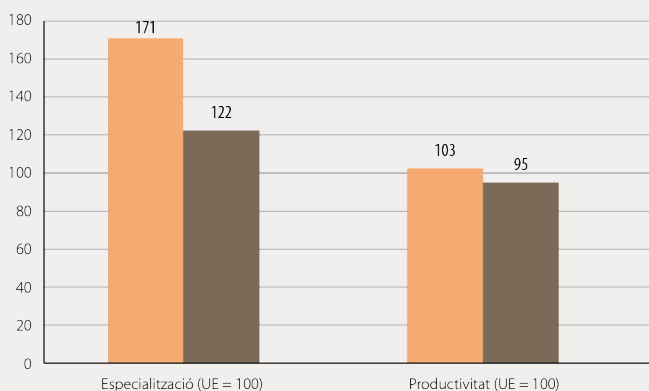

FIGURA 7.5. GRAU D'ESPECIALITZACIÓ I PRODUCTIVITAT DEL SECTOR RESPECTE A LA UE-27

Fons: EIE (2021) a partir d'Idescat i SBS (2021) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

(mitjana de tres anys), el 3,8% de la seva facturació, per sobre de la mitjana de la indústria, però força per sota de la inversió realitzada al conjunt de l'Estat (4,5%) i la UE (4,7%). Els fabricants d'articles de paper i cartó van invertir un 4,5% de la seva facturació en actius materials (igual que a la mitjana de la UE), mentre que els fabricants de pasta de paper van invertir-hi el 3,5%, molt per sota de la mitjana europea (4,6%) (figura 7.4).

La **despesa en innovació** a Catalunya no està disponible per a aquest sector, però es tracta d'una activitat d'intensitat tecnològica baixa, segons la classificació de l'OCDE.

La indústria paperera compta amb una gamma molt àmplia de productes, fruit de la seva constant adaptació a nous usos. Una bona mostra d'això és el fet que més del 30% dels papers que avui en dia s'utilitzen corresponen a noves funcionalitats que fa deu anys no existien; es tracta de productes d'alt valor afegit i elevada tecnologia. A banda d'això, els papers tradicio-

nals es reinventen, de manera que se'ls afegeixen noves propietats o característiques (per exemple, papers per a formularis per a lectura òptica).

El paper és un material 100% reciclable, és a dir que, un cop utilitzat, és una matèria primera que es pot tornar a fer servir per a la fabricació de paper nou. El recuperador de paper el classifica per tipus, el condiciona i l'enfarda. El fabricant de paper compra aquests fardells al recuperador. D'aquesta manera, el residu del contenidor es converteix en matèria primera per a la indústria paperera, la qual la recicla en paper i cartó per a nous embalatges, caixes, etc. Es calcula que al voltant d'un 19% del paper que utilitzem no pot recuperar-se per al reciclatge, ja sigui perquè es guarda (a casa, a la biblioteca, a l'oficina, etc.), perquè es deteriora o es destrueix, com passa amb el paper tissú o perquè la fibra de cel·lulosa es va deteriorant amb els successius usos. La indústria espanyola es caracteritza per un elevat grau d'utilització de paper recuperat.

Catalunya presenta una elevada **especialització** respecte a la UE, especialment en els articles de paper i cartó, que pesa un 71% més a Catalunya. En conjunt, el sector paperer pesa un 53% més a casa nostra (figura 7.5).

Tant a casa nostra com als dos territoris de referència, aquest sector presenta una productivitat similar a la mitjana de la indústria. A Catalunya, la **productivitat** mitjana per treballador i any a una empresa paperera és d'uns 71.300 euros. El sector català és una mica menys productiu que l'europeu i l'espanyol, un 6,8%. I aquest fet es deu al sector de la pasta de paper. Les últimes dades disponibles mostren un augment de la productivitat, que ve sobretot per la pasta de paper, tot i que la millora és inferior que en el cas de les empreses papereres europees (figura 7.5).

Pel que fa al seu **teixit empresarial**, la indústria paperera catalana està formada per 372 empreses amb assalariats que tenen establiments al nostre territori el gener del 2023. Les empreses amb seu a Catalunya representen el 29% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (1.202).

Segons les dades d'afiliació a la Seguretat Social, geogràficament l'activitat es **localitza** sobretot al Vallès Occidental i, en menor mesura, a l'Anoia, el Barcelonès, l'Alt Camp i l'Alt Penedès.

El sector del paper té unes economies d'escala molt rellevants en la producció de paper i de pasta de cel·lulosa, cosa que fa que hi hagi una tendència a la concentració empresarial. Per això, una de les seves característiques és la major **dimensió** de les seves empreses i establiments amb relació al conjunt de la indústria. La dimensió mitjana dels establiments catalans és de 29 ocupats, just per sobre dels espanyols i els europeus (27). La dimensió més gran correspon a la fabricació de pasta de

paper (46). Això també queda reflectit en el nombre d'empreses grans (250 treballadors o més): a Catalunya s'hi localitzen 21, de les quals vuit tenen la seu social al nostre territori (27% de les 30 que hi ha al conjunt d'Espanya i 1,7% de les grans empreses industrials de la UE).

Evolució l'any 2023

El sector s'enfronta a una tendència cap a un menor consum de paper gràfic a causa de la digitalització, que es contraposa amb el creixement dels papers d'emalatge i d'higiene, influenciat, entre altres raons, per l'augment del comerç electrònic. A més, l'avanç del paper com a substitut de productes com el plàstic pot crear grans oportunitats per al sector. La demanda està força diversificada: logística, química, alimentació, arts gràfiques, automoció, etc.

La **producció** de paper a Catalunya va caure de forma notable, tant a Catalunya com a les dues economies de referència, l'any 2023: a casa nostra, un 9,3%; a la UE, un 9,6% i, al conjunt de l'Estat, un 6,7%. Actualment, la producció paperera a casa nostra és un 6,9% inferior a la de fa una dècada, situació molt similar que a les dues economies de referència (figura 7.6).

Els dos subsectors van reduir la producció l'any 2023: la producció d'articles de paper i cartó, el subsector més gran, va disminuir un 8,1% i la fabricació de pasta de paper, un 12,5%. La producció a les dues economies de referència va evolucionar en el mateix sentit (figura 7.10).

La indústria del paper i cartó té un comportament procíclic, ja que la posada en marxa de noves instal·lacions fabricants de polpa o la reobertura d'establiments que havien estat tancats, en períodes de reactivació de la demanda i d'augment de preus, provoca sovint situacions d'excés d'oferta i reduccions dels preus de mercat, la qual cosa genera un canvi de tendència i les dificultats conseqüents.

Malgrat l'alentiment i posterior caiguda de la producció en els dos últims anys, l'**ocupació**, que sol tenir un cert decalatge, va

créixer de nou l'any 2023. A Catalunya, el nombre d'afiliats a la Seguretat Social va augmentar un 1,1% (unes 140 persones), després d'uns anys a l'alça interromputs per la pandèmia. Al conjunt d'Espanya, l'ocupació va créixer al mateix ritme. Amb tot, l'ocupació al sector paperer català se situa un 14% per sobre de la de fa deu anys i l'espanyola, un 16% (figura 7.7).

Els **preus** de producció van estabilitzar-se l'any 2023 a Catalunya (+0,6%), mentre que a les economies de referència van començar a baixar (-1,3% a Espanya i -2,1% a la UE). Aquesta evolució va permetre contrarestar les fortes pujades del 2021 i 2022 en tant que és un sector força intensiu en energia. Així doncs, en tractar-se d'un sector que es pot considerar de béns intermedis, ja va començar a percebre les baixades de preu de l'energia, que van donar lloc a l'esmentada contenció (o reducció) de l'IPRI. La visió panoràmica de l'última dècada posa de manifest una pujada de preus del 35% a Catalunya, del 39% a Espanya i del 37% a la UE, de manera que el sector paperer català, malgrat tot, hauria guanyat una certa competitivitat en preus en aquest període (figura 7.8).

Val a dir, però, que la pujada de preus és atribuïble al subsector d'articles de paper (+1,7%), mentre que el de la pasta de paper, que es troba més al principi de la cadena de valor, ja va començar a percebre els efectes de la reducció del preu de l'energia (-2,1%). Aquest patró es repeteix a les dues zones de referència (figura 7.11).

A diferència de l'evolució a l'alça dels dos anys anteriors, el 2023 les **exportacions** de paper i cartó catalanes van disminuir

un 22%, tant en volum com en valor. En canvi, al conjunt de l'Estat, les exportacions van créixer moderadament en volum (+1,1%), malgrat la disminució en valor (-12%). A la UE, van disminuir també un 13% en valor. Les **importacions** van disminuir encara més ràpid (-24% a Catalunya, -16% a Espanya i -14% a la UE). En general, el sector presenta una balança comercial força equilibrada i, l'any 2023, les vendes a l'exterior van superar les compres en un 7,5% (figura 7.9).

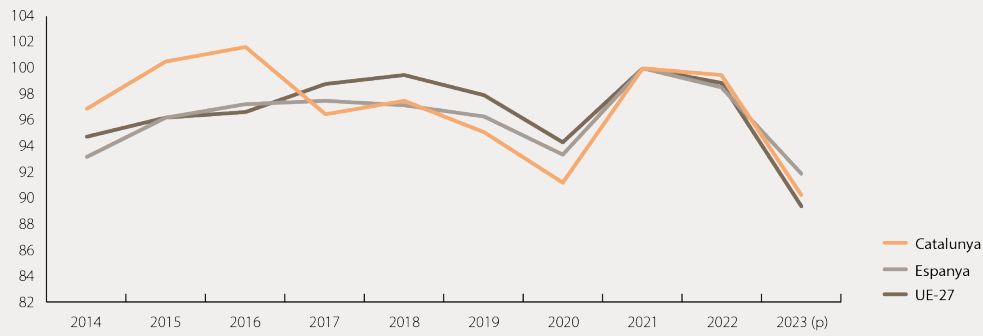
Tot i que el subsector dels articles de paper i cartó és el més important en termes de VAB (70%), no ho és en termes d'exportacions (43%), ja que la pasta de paper és responsable de la major part de les vendes a l'exterior d'aquest sector (57% restant). Els dos subsectors van reduir les vendes a l'exterior el 2023, igual que al conjunt de l'Estat (figura 7.12).

El principal **mercat exterior** per al paper català continuà sent Europa, que suposà el 73% del total d'exportacions l'any 2023 (61% a la UE). Dins d'Europa, els cinc països més destacats foren França, Portugal, Itàlia, Alemanya i el Regne Unit. Cal posar de relleu, també, que l'11% de les exportacions anaren destinades a països del continent americà (els Estats Units va ser el sisè destí a nivell mundial), i el 9% a països asiàtics (on destaca Turquia). Tots aquests principals mercats van disminuir el 2023. En general, es constata una reducció de les exportacions tant al continent europeu com a la resta del món (figura 7.13).

Informació sectorial ampliada:

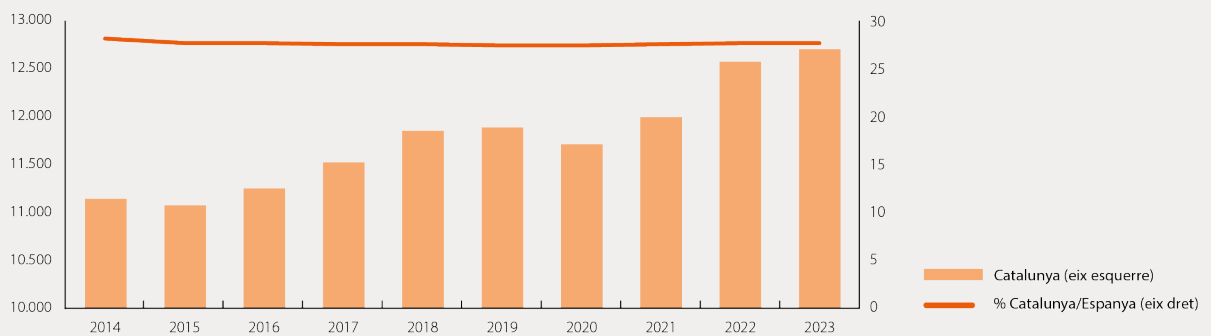
- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/packaging/>
- ASPAPEL - Asociación española de fabricantes de pasta, papel y cartón: <http://www.aspapel.es/>
- CEPI - Confederation of European Paper Industries: <https://www.cepi.org>
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/raw-materials/industries/forest-based/pulp-paper_en
- Federació Europea de Fabricants de Cartó Ondulat (FEFCO): <https://www.fefco.org/>

FIGURA 7.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2021)

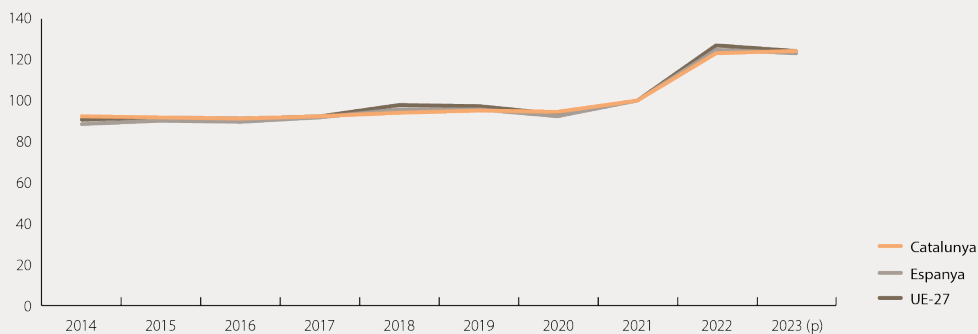
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 7.7. AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

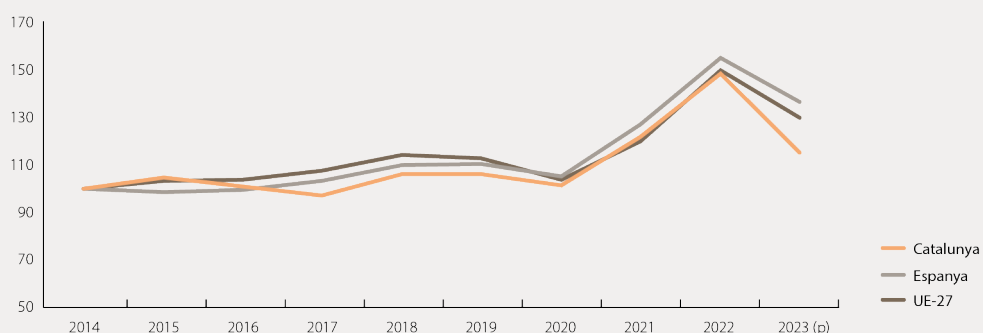
Font: Observatori del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 7.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2021)

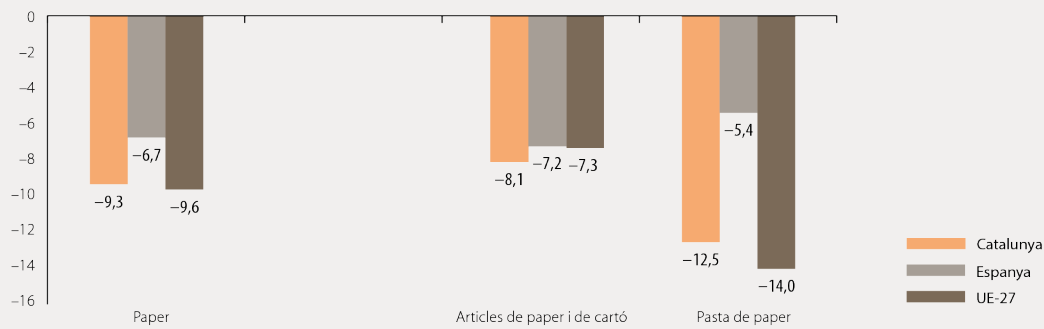
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 7.9. ÍNDEX DE VALOR DE LES EXPORTACIONS (BASE 2014)

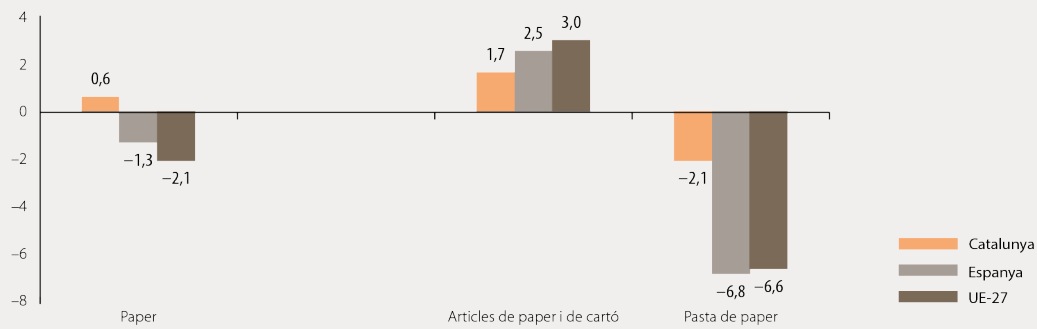
Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 7.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

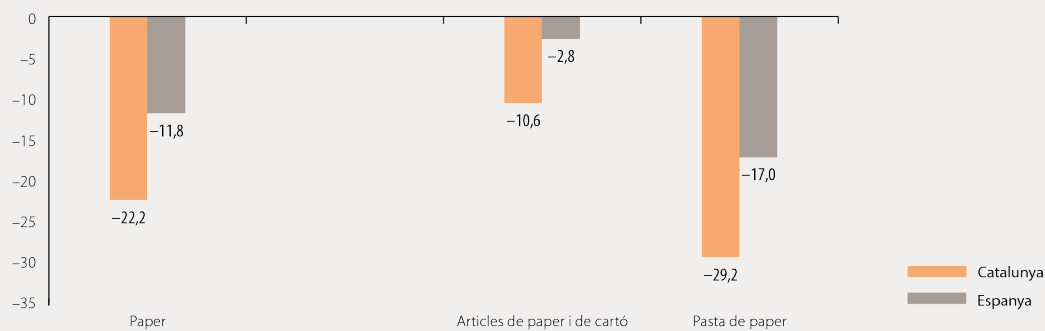
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 7.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 7.12. EXPORTACIONS PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya: Euroestacom. Dades provisionals.

FIGURA 7.13. PRINCIPALS PAÏSOS DESTINATARIS DE LES EXPORTACIONS CATALANES. ANY 2023

PAÏSOS	EXPORTACIONS (MEUR)	PES SOBRE EL TOTAL (%)	VARIACIÓ ANUAL (%)
França	479,1	29,2	-17,3
Portugal	147,8	9,0	-26,0
Itàlia	121,6	7,4	-13,8
Alemanya	87,4	5,3	-15,4
Regne Unit	83,5	5,1	-21,3
Estats Units, els	68,3	4,2	-43,0
Turquia	62,3	3,8	-29,2
Total mundial	1.638,5	100,0	-22,4

Font: Duanes a partir d'Idescat. Dades provisionals.

3.8. ARTS GRÀFIQUES (CCAE-18)

Catalunya presenta una molt elevada especialització en arts gràfiques respecte a la UE. L'any 2023, la producció en aquest sector va disminuir de forma notable, igual que a les economies de referència. Això es deu en part a la reducció de les exportacions, tant en volum com en valor. Malgrat tot, l'ocupació es va mantenir pràcticament estable, però els preus de producció van tornar a pujar com a conseqüència de l'augment dels costos energètics i del preu del paper.

Dades estructurals del sector

Les arts gràfiques tenen un pes petit dins l'economia catalana, ja que aporten l'1,8% del **VAB** industrial i l'1,1% de la **facturació** (uns 630 i uns 1.700 milions d'euros, respectivament). Aquest pes és una mica més elevat del que representa el sector al conjunt de l'Estat espanyol i de la UE (1,3% i 0,9% del VAB, respectivament).

Les arts gràfiques **ocupen** uns 19.400 afiliats a la Seguretat Social, el 3,9% de la indústria, percentatge que és també més elevat que a Espanya i la UE (3,1% dels afiliats i 1,7% dels ocupats, respectivament). Es tracta, doncs, d'un sector força intensiu en mà d'obra.

El gruix del sector correspon al subsector de les arts gràfiques pròpiament dit (és a dir, la impressió de diaris, llibres, publicacions periòdiques, impresos comercials i la seva enquadernació, fotogravat i representació de les dades en imatges), mentre que els suports enregistrats (és a dir, la reproducció per a difusió comercial, a partir d'enregistraments originals, de discos, films i dades informàtiques) hi tenen un pes molt més petit. Concretament, el subsector de les arts gràfiques té un pes específic dins el conjunt de la branca del 97% en termes de VAB (96% de l'ocupació) (figura 8.2). Atentent les diferents fases del procés productiu, les arts gràfiques comprenen específicament tres segments, que són la preimpresió, la impressió i els acabats i l'enquadernació.

Tot i ser de mida petita, el sector català de les arts gràfiques té un pes notable sobre el conjunt d'Espanya, ja que representa el 28% del VAB i la facturació i el 27% dels ocupats. Dins la UE, Alemanya és el principal productor (29% del VAB sectorial) i la segueixen, a gran distància, Itàlia (15%) i França (10,7%). Espanya ocupa la quarta posició del rànquing, amb un pes del 9,6% de la indústria gràfica europea.

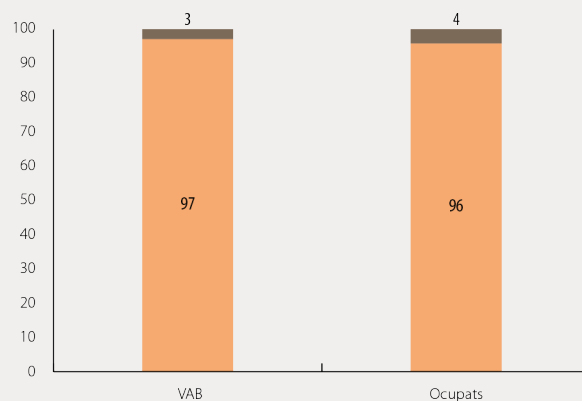
FIGURA 8.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	1.691,8	1,1	28,4	5.960,1	0,8
VAB cf (MEUR)	631,5	1,8	28,2	2.238,9	1,3
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	19.411	3,9	27,0	72.020	3,1
Exportacions (MEUR)	8,0	0,0	58,2	13,7	0,0
Empreses (*)	1.692	7,2	22,1	7.578	6,3

Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2021) i Duanes (2023) a partir d'Idescat; INSS (2023) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu; i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2023) a partir de l'INE.

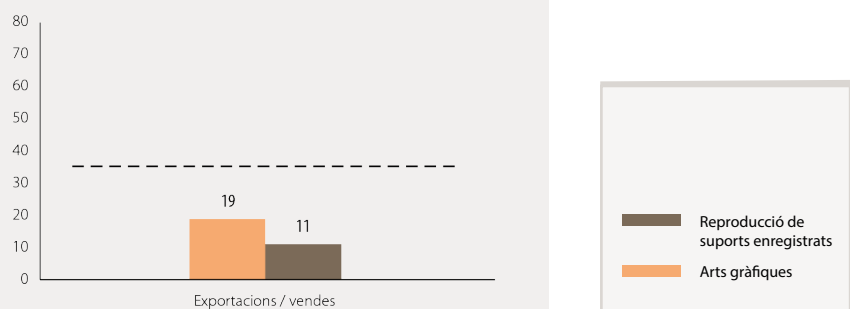
Nota: (*) empreses amb assalariats que tenen establiments a Catalunya; el percentatge d'empreses catalanes sobre el total de l'Estat es calcula a partir de les que tenen seu a Catalunya.

FIGURA 8.2. PES DELS PRINCIPALS SUBSECTORS EN TERMES DE VAB, OCUPACIÓ I EXPORTACIONS

Fonts: EIE (2021) i Duanes (2023) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 8.3. PROPORCIÓ DE VENDES QUE TENEN LLOC A L'ESTRANGER

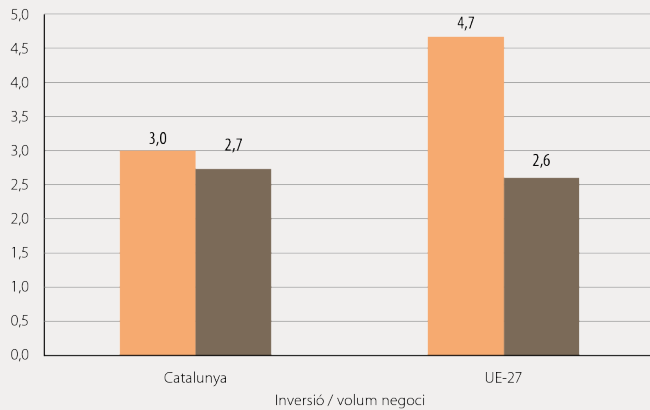
Font: EIE (2021) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

El sector gràfic català és molt poc exportador, ja que només el 19% de les vendes tenen lloc a l'estranger, enfront del 35% al conjunt de la indústria. De fet, el subsector de reproducció de suports enregistrats catalans ven el 89% en territori espanyol (figura 8.3). Les **exportacions** catalanes

suposen el 58% de les espanyoles, xifra molt superior al pes en termes de VAB.

Les empreses d'aquest sector varen **invertir** uns 50 milions d'euros en actius materials (mitjana de tres anys), el 3,0% de la seva facturació, xifra una mica per sota de

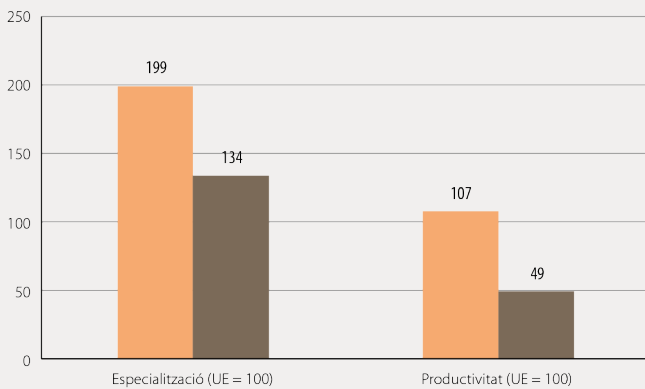
FIGURA 8.4. INTENSITAT INVERSORA EN ACTIUS MATERIALS (MITJANA DE TRES ANYS)

Fonts: EIE (2019-2021) a partir d'Idescat i SBS (2019-2021) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 8.5. GRAU D'ESPECIALITZACIÓ I PRODUCTIVITAT DEL SECTOR RESPECTE A LA UE-27

Fonts: EIE (2021) a partir d'Idescat i SBS (2021) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

la mitjana de la indústria i també per sota de la inversió al conjunt de l'Estat (4,2%) i de la UE (4,8%). Al subsector de les arts gràfiques pròpiament dit, que suposa quasi el total del sector, es manté aquest diferencial entre la inversió que té lloc a casa nostra i la dels competidors. En canvi, pel que fa a les empreses catalanes de reproducció de suports enregistrats, la intensitat inversora catalana (2,7%) és molt similar a l'europea (2,6%) (figura 8.4).

La **despesa en innovació** a Catalunya no està disponible per a aquest sector. Segons la classificació de l'OCDE, es tracta d'una activitat d'intensitat tecnològica baixa.

Tanmateix, cal destacar que, actualment, els professionals –com publicistes, dissenyadors, etc.– disposen d'eines per desenvolupar una part important de les seves tasques, que abans estaven reservades de forma exclusiva a les empreses de preimpresió. Així, aquestes empreses s'han vist obligades a millorar l'eficiència tecnològica, a obtenir economies d'escala, a espe-

cialitzar-se i a cercar segments de mercat concrets. En aquest procés, els impressors han integrat sovint les funcions de creació i disseny amb l'objectiu de prestar un servei més complet als clients, alhora que es minimitzen les possibilitats d'errors o fallades d'interpretació i es redueixen costos.

El segment de la impressió també ha patit una transformació significativa en els darrers anys. Cal destacar, particularment, els avenços en matèria d'impressió digital, els quals han implicat inversions elevades i de ràpida amortització. Malgrat que la impressió òfset és la dominant en el sector de les arts gràfiques, la digital està prenent cada dia més protagonisme.

Catalunya presenta una molt elevada **especialització** respecte a la UE, sobretot pel que fa a les arts gràfiques, però també en reproducció de suports enregistrats. En conjunt, el sector pesa un 97% més a casa nostra (figura 8.5).

Aquest sector mostra una baixa **productivitat** respecte a altres sectors industrials, tant a Catalunya com a les dues zones de referència, cosa que possiblement està lligada al fet que no és un sector massa intensiu en capital, sinó que és molt intensiu en mà d'obra. La productivitat mitjana per treballador i any a una empresa gràfica catalana és d'uns 41.300 euros, un 17% més que les espanyoles i un 4,5% més que les europees. A més, les últimes dades disponibles mostren un augment de la productivitat superior que en el cas de les empreses d'arts gràfiques europees. Aquests valors responen sobretot a la productivitat al subsector de les arts gràfiques, que és el que predomina a les tres economies considerades (figura 8.5).

Pel que fa al seu **teixit empresarial**, la indústria gràfica catalana està formada per 1.692 empreses amb assalariats que tenen establiments al nostre territori el gener del 2023. Les empreses amb seu a Catalunya representen el 22,1% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (7.578).

Segons les dades d'afiliació a la Seguretat Social, geogràficament l'activitat es **localitza** al Barcelonès, el Baix Llobregat i el Vallès Occidental.

Una altra de les característiques del sector gràfic és la reduïda **dimensió** de les seves empreses i establiments amb relació al conjunt de la indústria. La dimensió mitjana dels establiments catalans és de cinc ocupats, idèntica a la dels europeus (cinc) i superior a la dels espanyols (quatre). La dimensió més petita correspon al subsector de reproducció de suports enregistrats. Aquesta característica també queda reflectida en el nombre d'empreses grans (250 treballadors o més): a Catalunya s'hi localitzen sis, de les quals tres tenen la seu social al nostre territori, un 23% de les 13 que hi ha al conjunt d'Espanya i un 1,7% de la UE.

La recerca d'una major flexibilitat productiva ha portat algunes empreses a integrar totes les fases del procés, la preimpresió, la impressió i l'acabat, essent aquesta última la que proporciona un major valor afegit al producte. A més, les principals empreses han passat a realitzar altres activitats per als seus clients, com ara la logística, la gestió de bases de dades, el *mailing* personalitzat i les tasques de disseny o de correcció lingüística, entre altres. En aquest sentit, val a dir que, malgrat que en els darrers anys s'han dut a terme importants fusions i adquisicions, el sector continua presentant un reduït grau de concentració.

Les arts gràfiques són una indústria tradicional en constant renovació i les empreses es veuen obligades a adaptar-se al canvi tecnològic, motiu pel qual l'esforç inversor de les empreses hi juga un paper clau. Així mateix, com a conseqüència de l'ús de maquinària i tècniques noves, apareix una forta necessitat de formació i reciclatge de personal, per fer front a les exigències derivades del correcte ús d'un equipament industrial de tecnologia avançada.

Evolució l'any 2023

El sector de les indústries gràfiques engloba un conjunt d'activitats força ampli, atès que, a més de produir llibres, diaris, revistes i fascicles, que constitueixen la seva dedicació principal, subministra a moltes empreses, institucions i segments de la demanda final tot un seguit de productes, com ara impresos, formularis, etiquetes, catàlegs, envasos –especialment per a alimentació, farmàcia, perfumeria i cosmètica–, calendaris, agendes, cartells i fullets publicitaris, targetes i postals, etc. Aquesta varietat d'articles justifica, en bona part, que l'evolució del sector estigui molt vinculada a la marxa de la resta de les activitats i de l'economia en general. En aquest sentit, es pot assenyalar que el comportament del consum no només té un impacte força directe sobre la branca, sinó que també arrossega, en gran part, altres segments que són grans consumidors de productes gràfics com, per exemple, la publicitat.

L'any 2023, la **producció** a les empreses gràfiques catalanes va disminuir un 11,1%, després d'un 2022 en què es va mantenir pràcticament estable (-0,7%). Aquesta dis-

minució pot ser deguda, en part, a una reducció important de les exportacions, com s'explica més endavant. A les economies de referència, l'IPI va decreixer també de manera considerable: un 6,5% a l'Estat i un 9,8% a la UE. Totes tres economies mostren una tendència a la disminució de la producció, segurament deguda als canvis en els hàbits de lectura i el canvi cap als mitjans i solucions electròniques basades en la web, també en el camp de la publicitat. De fet, en l'última dècada, l'IPI s'ha reduït un 45% a casa nostra (-33% a l'Estat i -30% a la UE) (figura 8.6).

La disminució del 2023 és conseqüència de l'evolució del subsector de les arts gràfiques pròpiament dit, el que predomina a casa nostra. No es disposa de dades per als suports enregistrats, però la producció europea va augmentar (figura 8.10).

Malgrat l'evolució de la producció, l'**ocupació** es va mantenir pràcticament estable l'any 2023, tant a Catalunya (+0,3%) com al conjunt d'Espanya (+0,2%). Catalunya va acabar el 2023 amb una ocupació un 2,2% més elevada que fa deu anys, mentre que Espanya, un 6,1% (figura 8.7).

Cal posar de relleu la tendència experimentada per les empreses gràfiques en els últims anys envers l'automatització de la producció, de la qual cosa en resulta una menor intervenció humana en els processos de fabricació. Alhora, la major complexitat de les diferents activitats exigeix mà d'obra més formada, que no sempre ha estat fàcil de trobar en el mercat laboral.

Els **preus** de producció del sector gràfic van tornar a pujar com a conseqüència de l'augment dels costos energètics i del preu del paper: 7,5% a Catalunya, superior que a l'Estat i la UE (3,7% i 6,6%, respectivament). De fet, com que es tracta d'un sector que fabrica béns de consum no durador, la reducció del preu de l'energia no s'ha traslladat encara a l'IPRI, com sí que ha passat, per exemple, en

béns intermedis, més al principi de la cadena de valor. Aquest increment, que s'afegeix al d'anys anteriors, va fer que, en l'última dècada, els preus de producció haguessin crescut un 44%, per sobre de l'increment espanyol i europeu (23% i 20%), fet que indica una pèrdua relativa de competitivitat en preus del sector gràfic català (figura 8.8).

La pujada de preus el 2023 és atribuïble al més important dels subsectors, el de les arts gràfiques pròpiament dit (+7,9%). No es disposa d'índex de preus per al de reproducció de suports enregistrats, però s'estima que podria haver augmentat, d'acord amb l'evolució a la UE (figura 8.11).

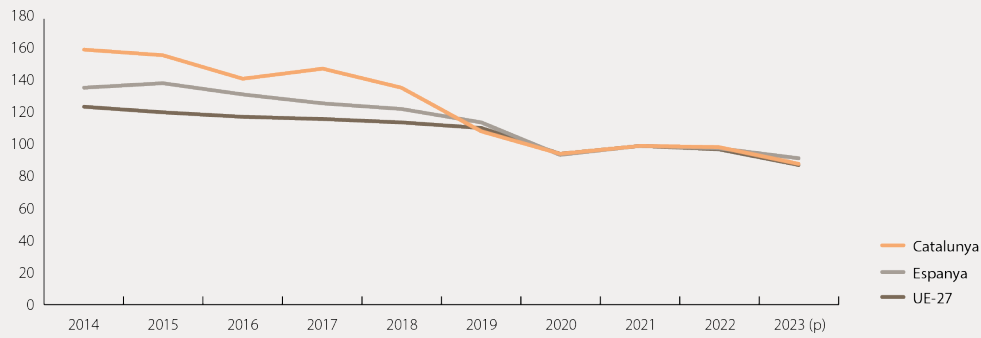
Pel que fa al comerç exterior, el valor de les **exportacions** catalanes va disminuir l'any 2023 (-9,1% en valor), després de dos anys creixent a tres dígitos; en volum, també van disminuir. Malgrat el fort increment d'aquests dos anys, les exportacions catalanes del sector gràfic són un 13,6% inferiors a les de fa una dècada. Al conjunt de l'Estat i la UE, les exportacions es van comportar de forma anàloga: amb una disminució en valor del 39% (i també en volum) i 15%, respectivament. Per la seva banda, les **importacions** catalanes van créixer un 20%, a diferència del que va passar a les dues economies de referència (-5,1% i -3,6%, respectivament). El sector gràfic ha tingut un saldo de la balança comercial negatiu al llarg de tot el període, però a partir del 2021 la situació es va revertir i actualment les vendes quasi dupliquen les compres a l'exterior (figura 8.9).

El principal **mercat exterior** per a les arts gràfiques catalanes és la UE, que suposà el 97% del total d'exportacions l'any 2023. A més, es constata un increment de les exportacions al continent europeu, juntament amb una disminució a la resta del món, d'acord amb la tendència que hi ha últimament de vendre a països més propers (figura 8.13).

Informació sectorial ampliada:

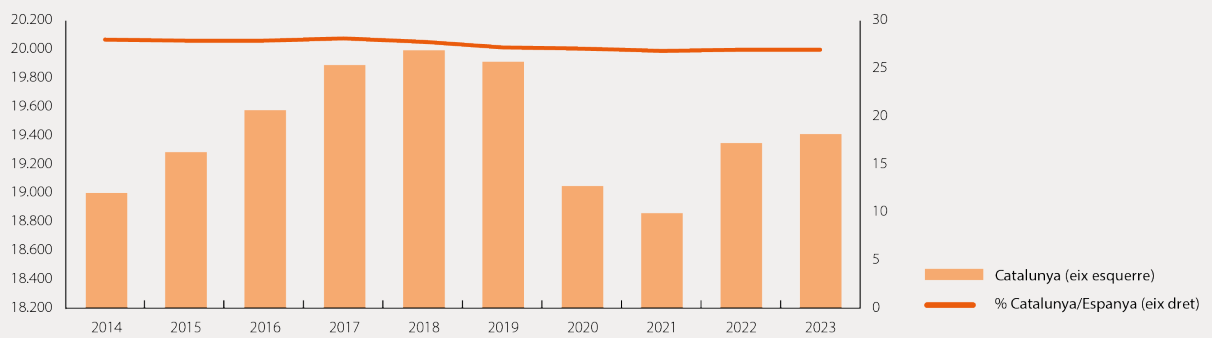
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/raw-materials/related-industries/forest-based-industries/printing-industry_en
- Gremi de la indústria i comunicació gràfica de Catalunya: <https://gremi.net/>

FIGURA 8.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2021)

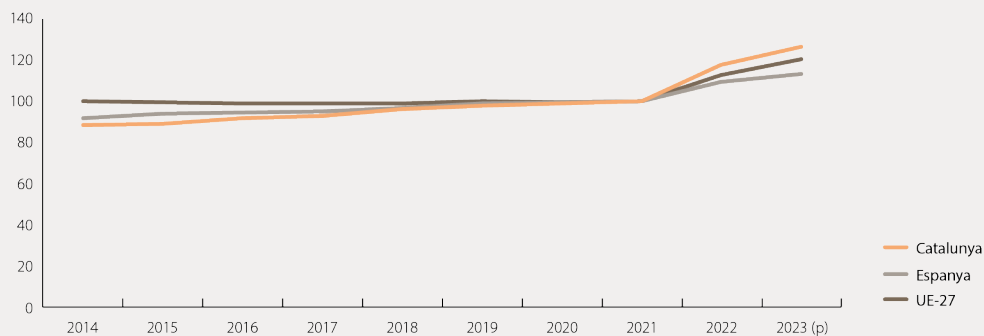
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 8.7. AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

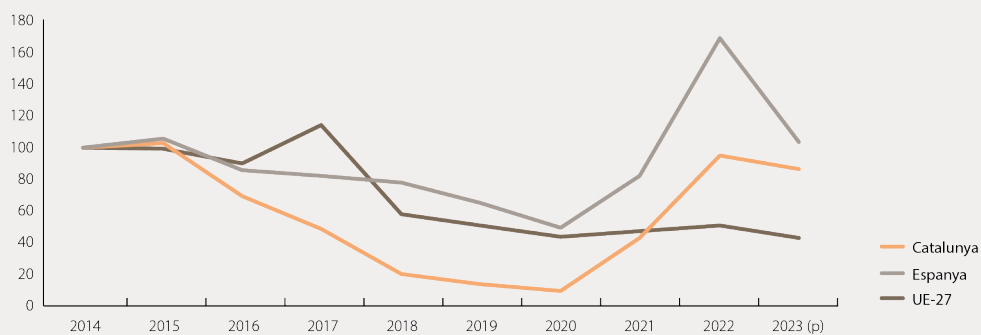
Font: Observatori del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 8.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2021)

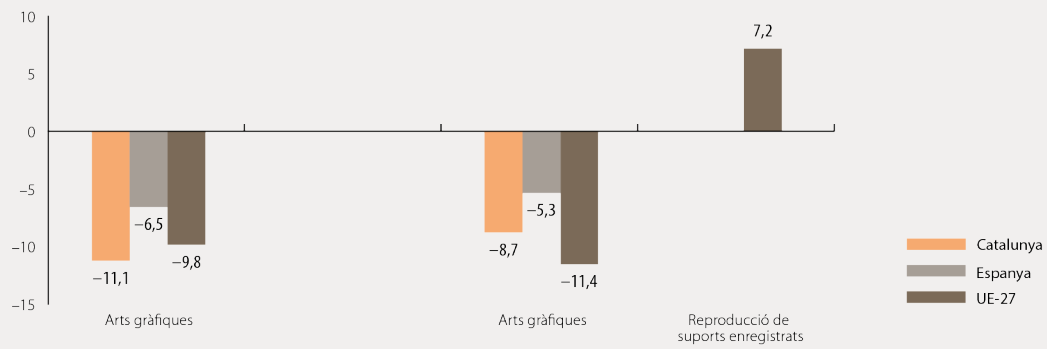
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 8.9. ÍNDEX DE VALOR DE LES EXPORTACIONS (BASE 2014)

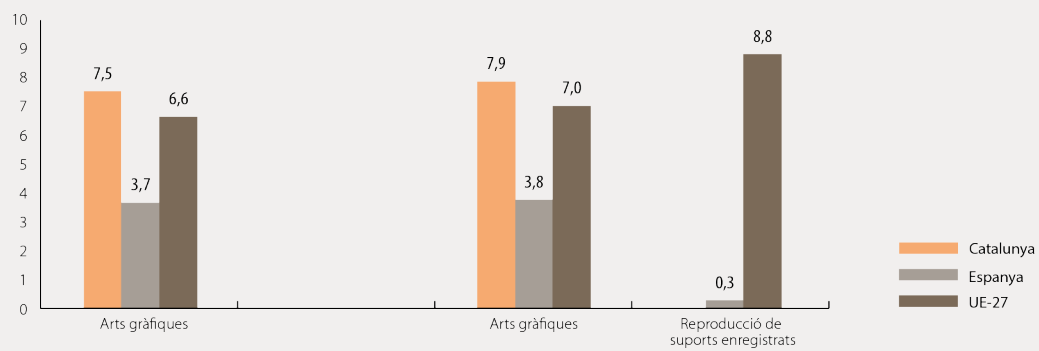
Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya i UE: Euroestacom; (p) dades provisionals.

FIGURA 8.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 8.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

3.9. INDÚSTRIES QUÍMIQUES (CCAÉ-20)

La indústria química és el sector més gran de la indústria catalana en termes de VAB i té un pes molt important dins el conjunt de l'Estat. A més, Catalunya presenta una elevada especialització i productivitat en aquest sector respecte de la mitjana europea. Malgrat això, la producció va disminuir l'any 2023, tant a Catalunya com a les dues zones de referència. Com que es tracta d'un sector molt exportador, aquesta reducció pot ser deguda en part a les vendes a l'exterior, que van disminuir en volum, encara que van créixer en valor. Després de dos anys amb una inflació a dos dígit, els preus de producció van començar un important descens.

Dades estructurals del sector

El sector químic té un pes específic destacat dins l'economia catalana, ja que aporta el 13,7% del VAB industrial i el 13,9% de la facturació (uns 4.920 i 21.650 milions d'euros, respectivament), el doble del que representa al conjunt de l'Estat espanyol (6,5% i 6,7%) i de la UE (6,2% i 7,5%).

La indústria química ocupa uns 37.800 afiliats a la Seguretat Social, el 7,6% de la indústria, percentatge que és també molt més elevat que a Espanya i la UE (4,5% dels afiliats i 3,7% dels ocupats, respectivament).

Això el converteix en el sector més gran de la indústria catalana en termes de VAB i el tercer en termes d'ocupació dins d'una classificació de 21 agrupacions. Si es considera conjuntament amb el sector del plàstic, que s'analiza més endavant en aquest Informe anual, el seu pes és encara més rellevant.

L'activitat a Catalunya està encapçalada per la química bàsica, amb un pes de la seva activitat a l'entorn del 54% en termes de VAB i del 36% en termes d'ocupació (figura 9.2). La química bàsica inclou processos de síntesi, destil·lació, reformat i polimerització, entre d'altres, i s'obtenen productes com amoníac, tetrahidrofur, etc., que serviran de precursors per a altres productes que es fabricaran en la química d'especialitat. Dins de la química bàsica, destaca la producció de les primeres matèries plàstiques, molt rellevant a Catalunya.

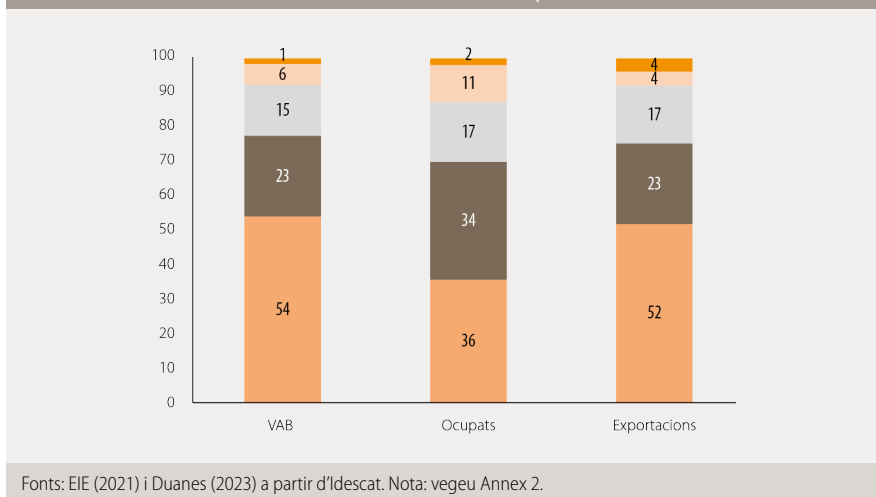
La segueixen, per ordre d'importància, els productes de neteja, higiene i cosmètica, que és la química destinada al consum, amb el 23% del VAB i el 34% de l'ocupació;

FIGURA 9.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	21.651,1	13,9	44,1	49.108,8	6,7
VAB cf (MEUR)	4.923,7	13,7	44,9	10.958,4	6,5
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	37.818	7,6	35,4	106.980	4,5
Exportacions (MEUR)	18.494,6	19,0	52,0	35.589,7	10,6
Empreses (*)	818	3,5	26,8	2.785	2,3

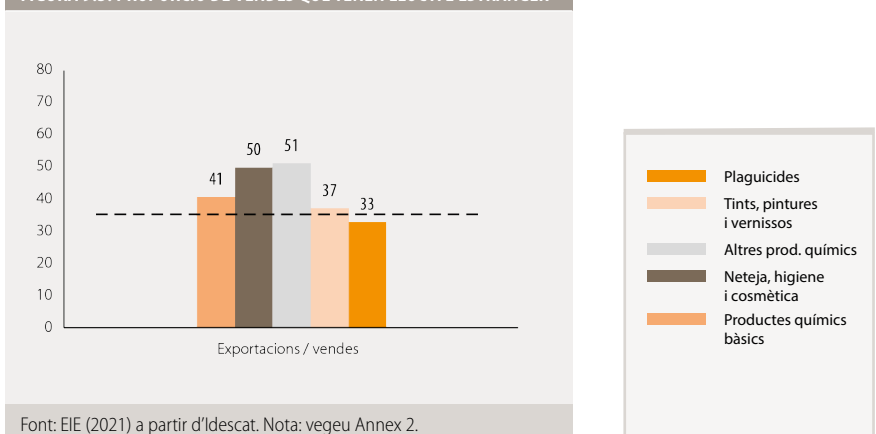
Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2021) i Duanes (2023) a partir d'Idescat; INSS (2023) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu; i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2023) a partir de l'INE.
Nota: (*) empreses amb assalariats que tenen establiments a Catalunya; el percentatge d'empreses catalanes sobre el total de l'Estat es calcula a partir de les que tenen seu a Catalunya.

FIGURA 9.2. PES DELS PRINCIPALS SUBSECTORS EN TERMES DE VAB, OCUPACIÓ I EXPORTACIONS

Fonts: EIE (2021) i Duanes (2023) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 9.3. PROPORCIÓ DE VENDES QUE TENEN LLOC A L'ESTRANGER

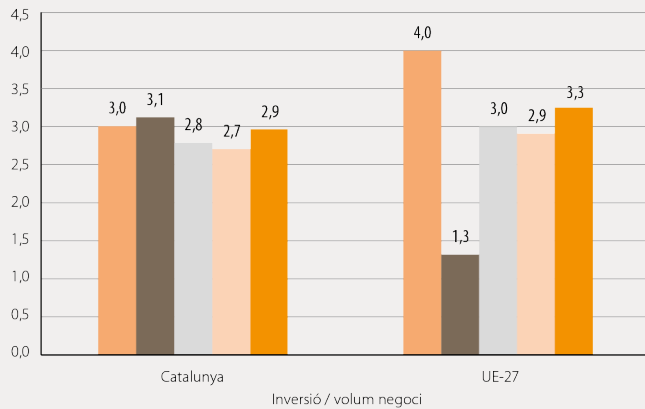
Font: EIE (2021) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

els altres productes químics (que inclouen fibres artificials, olis i coles, entre d'altres), amb el 15%; la química industrial, que inclou tints, pintures, vernissos i revestiments, amb el 6%; i finalment els plaguicides (i altres productes d'agroquímica com

els herbicides, etc.), que suposen una part molt petita del total.

A més, el sector químic català té un pes important sobre el conjunt d'Espanya, ja que representa el 45% del VAB, el 44% de la

FIGURA 9.4. INTENSITAT INVERSORA EN ACTIUS MATERIALS (MITJANA DE TRES ANYS)

Fonts: EIE (2019-2021) a partir d'Idescat i SBS (2019-2021) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

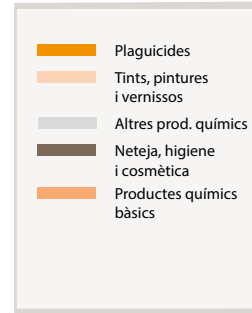
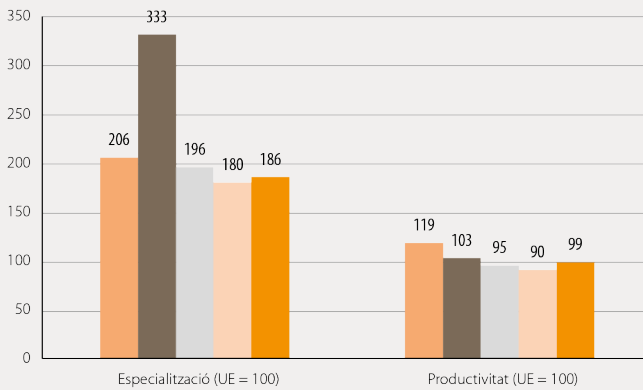

FIGURA 9.5. GRAU D'ESPECIALITZACIÓ I PRODUCTIVITAT DEL SECTOR RESPECTE A LA UE-27

Fonts: EIE (2021) a partir d'Idescat i SBS (2021) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

facturació i el 35% dels afiliats. Dins la UE, Alemanya és el principal productor (33% del VAB sectorial europeu) i la segueixen, a gran distància, França (16%) i Itàlia (8,3%). Espanya ocupa la cinquena posició del rànquing, amb el 6,8% de la indústria química europea. Europa és el segon major fabricant de productes químics del món, després de la Xina. Segons dades del CEFIC, la UE va registrar un volum de vendes en productes químics de 760.000 milions d'euros el 2022, menys de la meitat del volum de vendes de la Xina aquell mateix any (2,39 bilions d'euros). La posició líder de la UE com a gran fabricant de químics al món ha caigut en les dues darreres dècades, passant de representar el 27% del total del mercat global, a representar el 14% el 2022.

Cal assenyalar que el químic és un dels principals sectors exportadors de l'economia catalana, ja que el 43% de les seves vendes es realitzen a l'estranger, molt per sobre del 35% del conjunt de la indústria. La proporció d'exportacions és especialment elevada en el subsector de neteja,

higiene i cosmètica i en d'altres productes químics, ja que arriba a la meitat de la seva facturació (figura 9.3). La importància de les **exportacions** catalanes es confirma en el fet que representen el 52% de les espanyoles, per damunt del seu pes en VAB. Com a conseqüència d'aquesta important penetració en els mercats exteriors, els costos associats a la logística i el transport són estratègics per a la competitivitat de les empreses.

El sector químic català va **invertir** quasi 640 milions d'euros en actius materials (mitjana de tres anys), el 2,9% de la facturació, xifra una mica inferior a la mitjana de la indústria, però que es troba per sota de la mitjana espanyola i de l'europea (3,1%). El subsector més inversor a Catalunya va ser el de neteja, higiene i cosmètica, que va invertir el 3,1% de la seva facturació, molt per sobre de la mitjana europea, de l'1,3%. En canvi, quant a la química bàsica, el subsector més important a casa nostra va invertir el 3,0%, força lluny de la mitjana europea (4,0%).

La despesa en **innovació** del sector químic va ser de 237 milions d'euros (dades del 2022), xifra que suposa l'1,10% del volum de negoci, per sobre del conjunt de l'Estat (1,01%). Amb el 45% del VAB químic espanyol, les empreses catalanes concentren el 41% de la despesa en R+D i del personal dedicat a activitats d'R+D (uns 135 milions d'euros i unes 1.800 persones equivalents a jornada completa); és a dir, que Catalunya va fer una inversió superior al seu pes en termes de VAB, el qual és molt elevat respecte del conjunt de l'Estat. La indústria química a la UE és una de les que més inverteix en R+D+I. Si bé és cert que, en les darreres dues dècades, la inversió ha disminuït en termes relatius al VAB, s'ha mantingut com una de les més elevades a nivell global i ha arribat als 11.000 milions d'euros el 2022: la UE és el tercer actor global que més inverteix en R+D en el sector químic, per darrera de la Xina (30.000 milions d'euros), i seguida pels Estats Units (13.000 milions) (CEFIC). El químic és un dels sectors industrials que exerceix un paper més important en el subministrament de materials innovadors i solucions tecnològiques a la resta de la indústria, i és el tercer sector que realitza més inversió en R+D, en valors absoluts, dins d'una classificació de 14 sectors.

Catalunya presenta una molt elevada **especialització** en tots els subsectors, però especialment en el de neteja, higiene i cosmètica, que té un pes tres vegades superior a Catalunya que al conjunt de la UE. En conjunt, la indústria química pesa més del doble a casa nostra (figura 9.5).

El sector químic mostra una elevada **productivitat** respecte a la mitjana de la indústria, fet que es produeix tant a Catalunya, com a Espanya i la UE. A Catalunya, la productivitat mitjana per treballador i any en una empresa química és de 126.700 euros. Així, el sector químic català és un 17% més productiu que l'espanyol i un

1,7% més que l'uropeu. A més, les últimes dades disponibles mostren un augment de la productivitat que és superior que en el cas de les empreses químiques europees. El subsector de la química bàsica, el de més pes a Catalunya, és el que presenta un major diferencial de productivitat respecte a la mitjana de la UE (un 19% superior a casa nostra), mentre que la química industrial es troba en la situació oposada, que és un 10% menys productiu (figura 9.5).

La indústria química pot generar solucions necessàries per donar resposta als reptes del *Green Deal* per al 2050 però, al mateix temps, atesa la seva dependència energètica i la tipologia dels processos, és una de les principals emissores de gasos d'efecte d'hivernacle. En aquesta transició verda, la innovació i desenvolupament de noves tecnologies és clau. Malgrat que ja s'han fet grans esforços amb bons resultats, per exemple, les emissions de GEH han disminuït un 61% des del 1990, mentre que la producció va augmentar en un 83% (dades CEFIC per al conjunt de la UE), encara cal fer més esforços tot buscant les solucions tècniques que puguin permetre arribar a complir els objectius de la UE en la lluita contra el canvi climàtic. Segons les dades dels inventaris d'emissions de la Generalitat de Catalunya, les indústries químiques han disminuït les seves emissions en un 27% en comparació amb el 1991. Per exemple, la indústria petroquímica de Tarragona va renovar totes les instal·lacions elèctriques i va instal·lar una nova turbina per reduir un 8% les emissions de CO₂.

Un dels vectors importants de la descarbonització és el de **captura, emmagatzematge i utilització** de CO₂, per a noves aplicacions, i fer-lo servir com a matèria primera en alguns processos com la producció de monòmers, polímers, combustibles sintètics i d'altres precursors de productes químics.

El 9 de maig del 2023 es va signar l'Acord de Govern per impulsar el Centre per a la Descarbonització de la Indústria Química, un espai de recerca i transferència de coneixement que treballarà en la captura de CO₂, les tecnologies per aplicar l'hidrogen net al sector industrial i el desenvolupament i la implementació de biocombustibles a la indústria. Té un pressupost de cinc milions. Per altra banda, la Universitat Rovira i Virgili (URV) i la Fundació Repsol han posat en marxa una nova Càtedra de Transició Energètica centrada en tecnologies de captura i utilització de CO₂.

L'altre vector important és la producció i utilització **d'hidrogen circular**, és a dir, aquell que tanca el cicle del carboni, i per tant presenta zero emissions netes. L'hidrogen circular es pot obtenir per diferents

vies, com el reformat de metà amb captura de CO₂, entre d'altres.

Aquest hidrogen circular, juntament amb el **verd**, el que s'obté per electròlisi a partir d'aigua i electricitat procedents de fonts renovables, pot ajudar al desenvolupament de la cadena de valor, la indústria i les infraestructures necessàries per a la introducció de l'hidrogen com a vector energètic. El desenvolupament i consolidació de la **Vall de l'Hidrogen de Catalunya**, aprofitant el potencial del polígon petroquímic i dels centres de recerca, pot representar un bon impuls per al sector químic català.

Pel que fa al seu **teixit empresarial**, la indústria química catalana està formada per 818 empreses amb assalariats que tenen establiments al nostre territori el gener del 2023. Les empreses amb seu a Catalunya representen el 27% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (2.785).

Segons les dades d'afiliació a la Seguretat Social, l'activitat es **localitza** al Barcelonès, el Vallès Occidental i Oriental, el Baix Llobregat i el Tarragonès (on destaca el polígon petroquímic, que és el pol químic més important del sud d'Europa, amb 33 grans multinacionals del sector, i que genera 5.500 llocs de treball directes i 5.500 d'indirectes).

Una altra de les característiques del sector químic és la major **dimensió** de les seves empreses i establiments amb relació al conjunt de la indústria. La dimensió mitjana dels establiments catalans és de 35 ocupats, superior a la dels espanyols (23) i europeus (32). En alguns subsectors, com el de la química bàsica i el de tints, pintures i vernissos, els establiments arriben a més de 40 ocupats de mitjana. Aquesta característica també queda reflectida en l'elevat nombre d'empreses grans (250 treballadors o més), habitualment multinacionals: a Catalunya s'hi localitzen 47, de les quals 31 tenen la seu social al nostre territori, és a dir, un 39% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (79) i un 3,7% de les 845 de la UE.

Al segment de la química de base, els processos de producció són continus i els seus costos de producció depenen considerablement de l'edat i de la capacitat de les unitats de producció. Per això, les economies d'escala són molt importants, sobretot en la petroquímica, raó per la qual són freqüents les operacions de fusions i adquisicions empresarials entre grans companyies.

Evolució l'any 2023

Els productes químics estan a tot arreu i són presents en més del 90% dels productes manufacturats. L'ampli ventall de pro-

ductes fabricats i d'àmbits d'utilització fa que el conjunt del sector estigui estretament vinculat, tant a la demanda de béns de consum final com a un conjunt molt extens d'activitats productives, industrials (entre les quals destaca la transformació del plàstic, metall i productes metàl·lics, automoció, paper i tractament d'aigua) i no industrials (agricultura, construcció, salut, etc.). Per aquest motiu, la química és molt sensible, tant a les oscil·lacions del cicle econòmic com als possibles canvis de comportament dels consumidors.

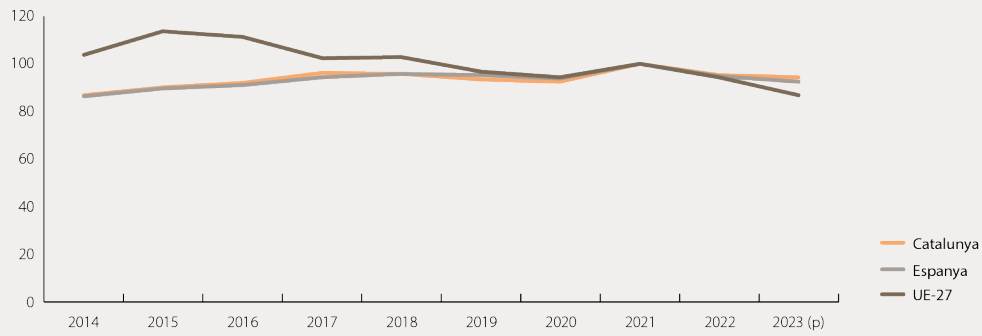
A banda d'aquesta generalitat, els diferents subsectors presenten especificitats, com el dels plaguicides, que depèn sobretot de com es comporti l'agricultura i de les condicions meteorològiques; o el segment de sabons i detergents, que es caracteritza per ser un mercat madur, amb productes de consum generalitzat i en el qual la capacitat d'expansió de la demanda és molt limitada, atès que únicament es pot aconseguir un increment mitjançant la incorporació d'articles més elaborats. En canvi, pel que fa al segment de perfums i de productes de bellesa i higiene personal, té una demanda en expansió i una propensió exportadora alta.

Tant a Catalunya com a les dues zones de referència, la **producció** va disminuir l'any 2023. A Catalunya és on menys va reduir-se el volum de producció (1,1%), mentre que a l'Estat i la UE, la producció va disminuir un 2,2% i un 8,1%, respectivament. El sector, tant a nivell local com europeu, s'ha vist perjudicat pels elevats costos energètics i per una caiguda de preus per la ralentització de la demanda, segons FEIQUE. En deu anys, la producció catalana i l'espanyola ha augmentat un 8,5% i un 7,5%, respectivament, mentre que l'europea ha disminuït un 16,5%, cosa que s'ha d'interpretar com una millora en competitivitat de la química catalana (figura 9.6).

Els diferents subsectors van mostrar un comportament divers. Les majors dificultats es concentren al subsector de la química bàsica, que es troba a l'inici de la cadena de valor, mentre que la situació és més sòlida en el cas de la química de consum i de la salut. Hi va haver una millora de la producció en el de neteja, higiene i cosmètica (4,6%) i altres productes químics (que inclouen les fibres artificials i coles, entre d'altres) (20,8%). En canvi, la química bàsica va reduir la producció (-9,8%) i la química industrial (tints, pintures i vernissos) es va mantenir pràcticament estable (-0,4%). En general, els subsectors van evolucionar en consonància amb els corresponents subsectors en l'àmbit estatal i europeu (figura 9.10).

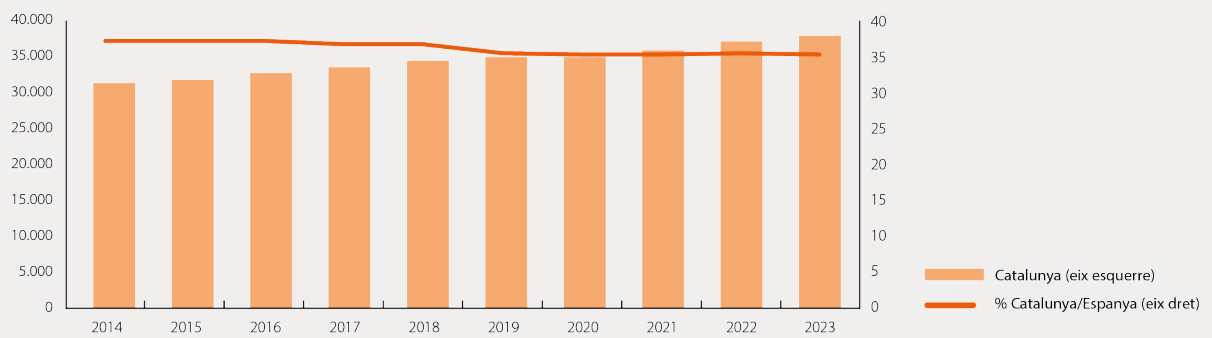
Atesa la importància de les economies d'escala en la química bàsica, els fabricants asiàtics (com els de l'Orient Mitjà, la Xina,

FIGURA 9.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2021)

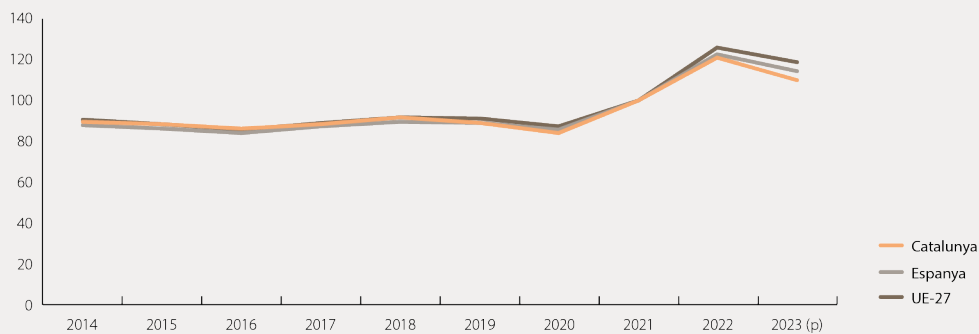
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 9.7. AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

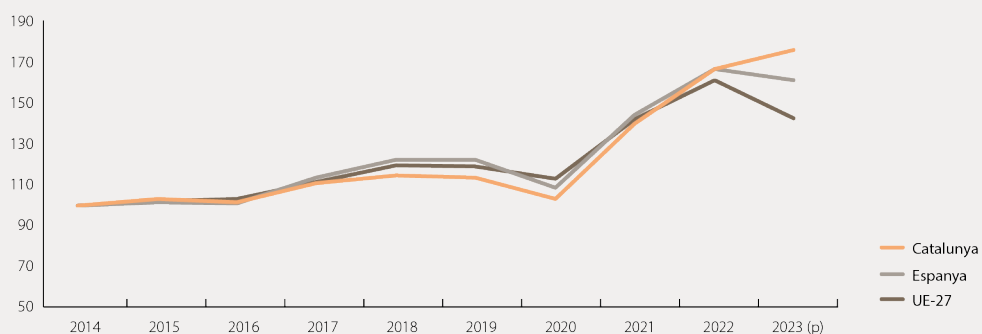
Font: Observatori del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 9.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2021)

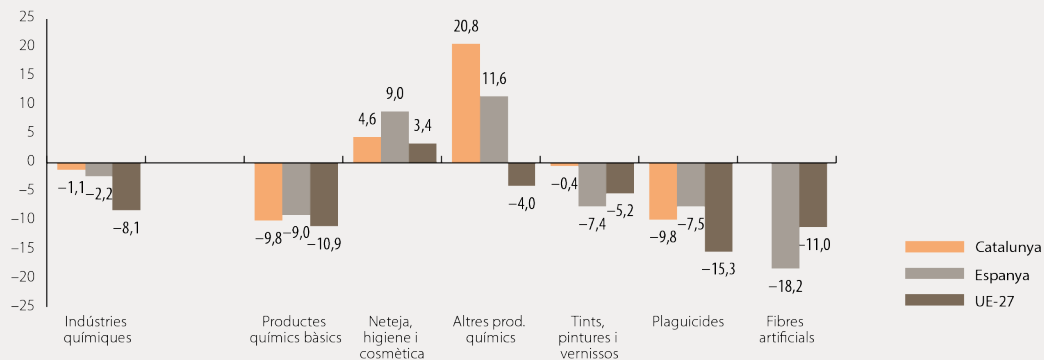
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 9.9. ÍNDEX DE VALOR DE LES EXPORTACIONS (BASE 2014)

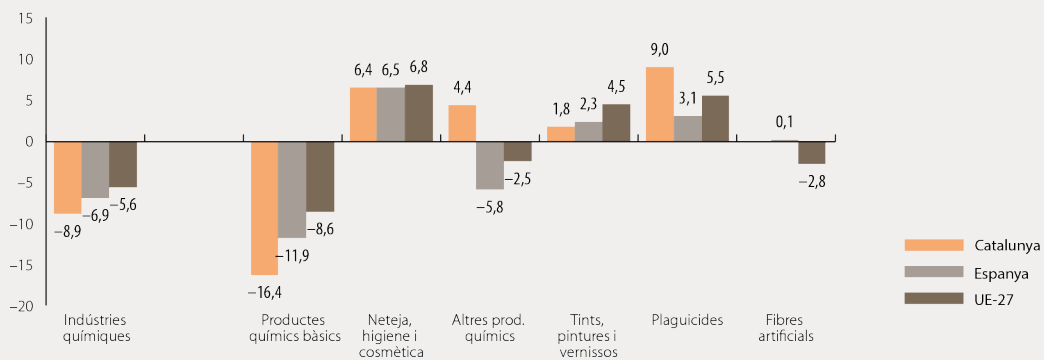
Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 9.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

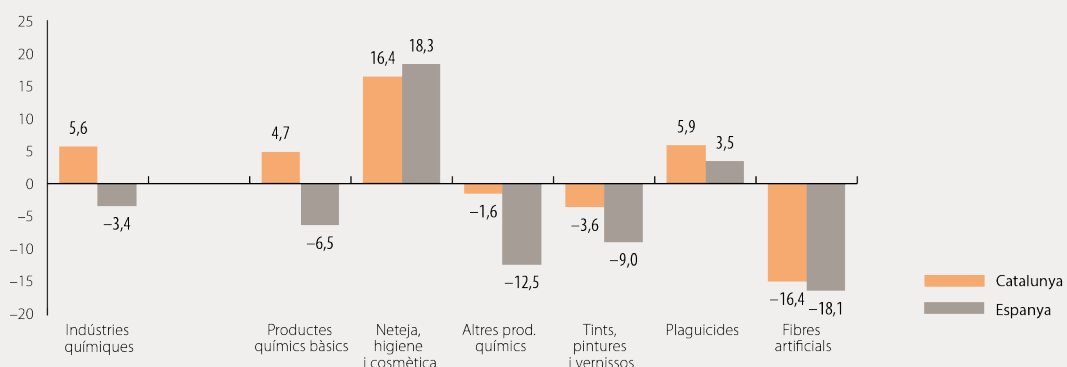
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 9.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 9.12. EXPORTACIONS PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya: Euroestacom. Dades provisionals.

Indonèsia, Tailàndia, l'Índia i Taiwan) disposen d'unitats productives de grans dimensions, construïdes amb les últimes tecnologies, i són països amb costos de producció molt baixos. Encara que la qualitat dels productes d'aquests països és, en línies generals, inferior a la dels fabricats a Europa o als Estats Units, la penetració dels fabricants asiàtics en determinats camps és força significativa. Per tant, encara que el polígon petroquímic de Tarragona suposa un puntal en la química bàsica catalana, els efectes de la competència asiàtica esdevenen un repte per a la producció catalana.

Malgrat la reducció de l'IPI, l'ocupació al sector químic va créixer un 1,7% el 2023 (unes 640 persones), magnitud similar que al conjunt d'Espanya (1,9%). Així, el sector químic ha estat un gran generador d'ocupació al llarg de l'última dècada, de manera que l'ocupació actual supera en un 20,8% la del 2014 (figura 9.7).

Després de dos anys amb una inflació a dos dígit, els preus de producció van començar un important descens, tant a Catalunya com a les dues zones de referència l'any 2023, molt influenciats per la reducció dels costos energètics, que es va traslladar inicialment als béns intermedis, com és el cas de bona part dels del sector químic, entre ells la química bàsica. Malgrat aquesta baixada, els preus industrials segueixen essent força més alts que fa una dècada, i això es deu sobretot a la inflació del 2021 i 2022: a Catalunya són un 23,2% més elevats que fa deu anys, tot i que aquesta xifra està per sota d'Espanya i la UE (30% i 31%, respectivament), fet que es pot interpretar com una millora de la competitivitat en preus de la química catalana (figura 9.8).

El consum energètic del sector químic a la UE es troba vora els 589 terawatts per hora (2020), segons Eurostat, i prové principalment del gas (37%), de l'electricitat (28%), de la tèrmica (15%) i del petroli (14%) (CEFIC). Aquesta indústria ha reduït progressivament el consum energètic a la UE, un 22%, d'ençà el 1990. A banda de l'energia, la indústria química utilitza una àmplia varietat de matèries primeres que afecten el preu de producció, com són els materials de partida naturals i processats, incloent-hi els metalls, minerals i matèries primeres agrícoles, com ara sucre, midó i greixos.

A banda, la indústria química europea està sotmesa a una reglamentació molt estricta, el reglament REACH, cosa que fa que s'hagi d'adaptar a les millors tècniques disponibles (MTD), criteris de seguretat, ambientals, de salut, etc., fet que millora alguns indicadors, però que també pot encarrir algunes operacions en relació amb tercers països.

La baixada dels preus en aquest sector és atribuïble a la química bàsica, els preus de la qual van baixar un 16,4%, segurament perquè, de tots els subsectors, és el que està més a l'inici de la cadena de valor i, per tant, és el més sensible a la reducció de preus de l'energia. La resta de subsectors, amb un menor pes a Catalunya, encara van continuar incrementant els preus. A les dues zones de referència, els preus es van comportar de manera anàloga, amb l'excepció dels altres productes químics, que van disminuir els preus de producció (figura 9.11).

Les exportacions catalanes del sector químic van continuar creixent el 2023, un 5,6% en valor, després de dos anys d'increment a dos dígit, mentre que, en volum, van disminuir un 2,5%. En canvi, al conjunt de l'Estat, les vendes a l'exterior van disminuir (tant en valor com en volum: -3,4% i -1,7%); a la UE, també van disminuir, un 11,6% en valor. Pel que fa a les importacions, van registrar importants baixades a tots tres territoris: un 17% a Catalunya, xifra molt similar a la del conjunt de l'Estat i la UE (18% i 16%). Al llarg de l'última dècada, les compres a l'exterior han estat superiors a les vendes al llarg de tot el període, excepte l'any 2023, en què es va invertir la situació i les vendes van ser un 21% més elevades, cosa que va donar com a resultat un saldo comercial positiu (figura 9.9).

Aquesta millora de les exportacions que va tenir lloc el 2023 es atribuïble als dos sub-

sectors amb més pes a casa nostra: la química bàsica i els productes de neteja, higiene i cosmètica, amb increments del 4,7% i 16,4%, així com també gràcies a les exportacions de plaguicides (+5,9%) encara que en menor mesura. No obstant això, tots tres subsectors van reduir les exportacions en volum. A la resta de subsectors, les vendes a l'exterior van disminuir en valor. En general, els subsectors es van comportar de forma homogènia amb el conjunt de l'Estat, excepte pel que fa a la química bàsica, les exportacions de la qual van disminuir un 6,5% en l'àmbit estatal (figura 9.12).

El principal mercat exterior per a la química catalana continuà sent Europa, que suposà el 61% del total d'exportacions l'any 2023 (52% a la UE). Els països europeus més destacats foren França, Alemanya, Itàlia, Portugal i el Regne Unit. Cal posar de relleu que el 24% de les exportacions anaren destinades al continent americà i, concretament, un 19% a l'Amèrica Central i del Sud. En aquest continent destaquen unes exportacions puntualment molt elevades a Panamà, corresponents a química bàsica, i les destinades als Estats Units. A més, l'11% va anar destinat a països asiàtics (on destaca la Xina). Els principals mercats van tenir un comportament molt divers, però en general es va observar una reducció de les vendes a Europa i un increment de les vendes fora del continent, molt influenciat per aquest increment d'exportacions a Panamà (figura 9.13).

Informació sectorial ampliada:

- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/quimica-plastics/>
- AEFISA - Asociación Española de Fertilizantes, Fitosanitarios y Sanidad Ambiental: <https://aefisa.org/>
- AEQT - Associació Empresarial Química de Tarragona: <https://www.aeqtonline.com/>
- Asociación Nacional de Perfumería y Cosmética: <https://www.stanpa.com/ca/>
- Beauty Cluster Barcelona: <https://beautyclusterbarcelona.com/>
- CEFIC - European Chemical Industry Council: <https://cefic.org/a-pillar-of-the-european-economy/facts-and-figures-of-the-european-chemical-industry/>
- Clúster Chemmed: <https://chemmedcluster.com/>
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/chemicals_en
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/cosmetics_en
- Direcció General d'Indústria: <http://www.accio.gencat.cat/ca/serveis/banc-coneixement/cercador/BancConeixement/eic-el-sector-beauty-a-catalunya>
- Expoquímia: <https://www.expoquimia.com/>
- FEDEQUIM - Federació Empresarial Catalana del Sector Químic: <https://fedequim.es/ca/>
- FEIQUÉ: <https://www.feique.org/pdfs/radiografiasectorial.pdf>
- Gremi Químic de la CECOT: <https://gremiquimic.org/>

FIGURA 9.13. PRINCIPALS PAÏSOS DESTINATARIS DE LES EXPORTACIONS CATALANES. ANY 2023

PAÏSOS	EXPORTACIONS (MEUR)	PES SOBRE EL TOTAL (%)	VARIACIÓ ANUAL (%)
França	2.428,3	13,1	-6,1
Panamà	2.118,2	11,5	1.045,6
Alemanya	1.795,7	9,7	3,4
Itàlia	1.703,7	9,2	-17,4
Estats Units, els	969,8	5,2	5,4
Portugal	958,5	5,2	-12,2
Turquia	688,7	3,7	3,1
Regne Unit	605,4	3,3	-7,5
Xina	576,6	3,1	0,1
Paisos Baixos	562,8	3,0	3,3
Total mundial	18.494,6	100,0	5,5

Font: Duanes a partir d'Idescat. Dades provisionals.

3.10. PRODUCTES FARMACÈUTICS (CCA-21)

La indústria farmacèutica té un pes bastant notable dins l'economia catalana i un pes molt important sobre el conjunt d'Espanya. A més Catalunya presenta una elevada especialització respecte de la mitjana europea, especialment en els productes bàsics. El sector farmacèutic català va continuar augmentant la producció l'any 2023, igual que l'espanyol i l'europeu. Aquesta millora és atribuïble al subsector de preparats, el de més pes a casa nostra. Les exportacions van augmentar en valor (tot i que en volum van disminuir) i els preus de producció van registrar un nou increment.

Dades estructurals del sector

Dins de la indústria farmacèutica, es poden diferenciar dos grans subsectors. D'una banda, el de la fabricació de matèries i principis actius (o química fina), que constitueixen els components de base emprats per a la fabricació dels preparats farmacològics, i de l'altra, el de l'obtenció de les especialitats farmacèutiques, que es destinen al tractament de les afeccions que pateixen els seus usuaris.

La indústria farmacèutica té un pes bastant notable dins l'economia catalana, ja que aporta el 7,4% del VAB industrial i el 4,8% de la facturació (uns 2.650 i 7.500 milions d'euros, respectivament), més del doble del que representa al conjunt de l'Estat espanyol (3,5% i 2,8%) i per sobre del conjunt de la UE (5,5% i 3,6%). Això el converteix en el sisè sector més gran de la indústria catalana en termes de VAB dins d'una classificació de 21 agrupacions. El sector ocupa uns 27.000 afiliats a la Seguretat Social, el 5,4% de la indústria, percentatge que és també molt més elevat que a Espanya i la UE (2,6% dels afiliats i 1,9% dels ocupats, respectivament).

L'activitat a Catalunya és encapçalada per la fabricació de preparats farmacèutics, amb un pes del 78% del total en termes de VAB i d'ocupació. La resta del sector correspon als productes farmacèutics de base (figura 10.2).

A més, el sector farmacèutic català té un pes important sobre el conjunt d'Espanya, ja que representa un 45% del VAB i dels afiliats. Dins la UE, Alemanya és la principal indústria farmacèutica (19%) i la segueixen Bèlgica (10%) i França (9%). Espanya ocupa la sisena posició del rànquing, amb el 4,2% de la indústria farmacèutica europea.

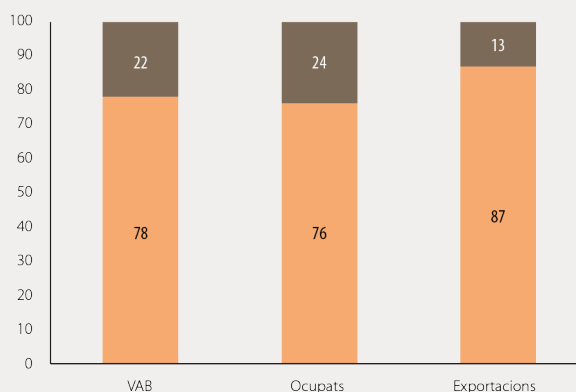
FIGURA 10.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	7.525,0	4,8	36,3	20.753,2	2,8
VAB cf (MEUR)	2.651,2	7,4	44,5	5.959,1	3,5
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	27.061	5,4	44,7	60.600	2,6
Exportacions (MEUR)	8.957,0	9,2	43,1	20.767,8	6,2
Empreses (*)	136	0,6	39,6	318	0,3

Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2021) i Duanes (2023) a partir d'Idescat; INSS (2023) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu; i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2023) a partir de l'INE.

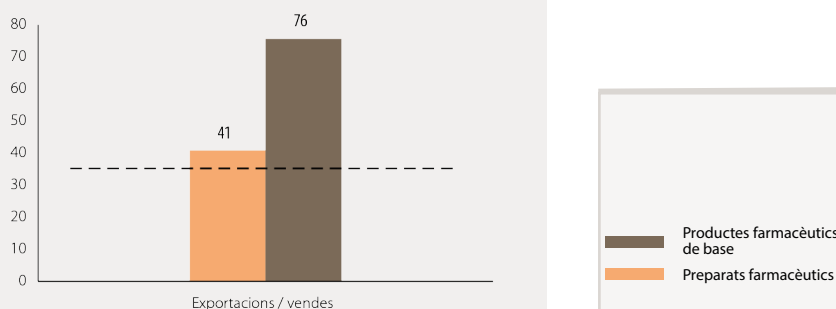
Nota: (*) empreses amb assalariats que tenen establiments a Catalunya; el percentatge d'empreses catalanes sobre el total de l'Estat es calcula a partir de les que tenen seu a Catalunya.

FIGURA 10.2. PES DELS PRINCIPALS SUBSECTORS EN TERMES DE VAB, OCUPACIÓ I EXPORTACIONS

Fonts: EIE (2021) i Duanes (2023) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 10.3. PROPORCIÓ DE VENDES QUE TENEN LLOC A L'ESTRANGER

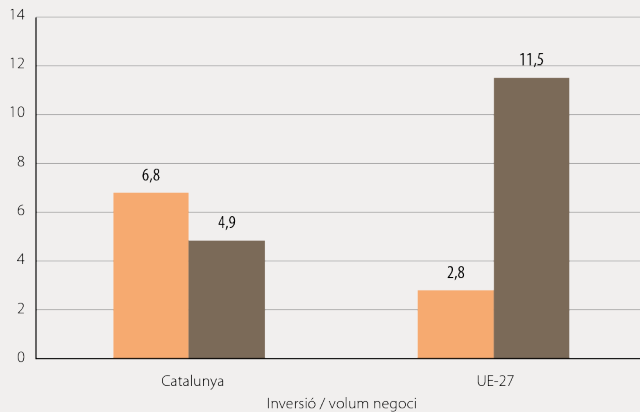
Font: EIE (2021) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

El sector farmacèutic català és molt exportador, ja que el 49% de les seves vendes van tenir lloc a l'estranger (35% per al conjunt de la indústria). La intensitat exportadora és encara més elevada en el subsector dels productes de base (76%). Les

exportacions catalanes suposen el 43% de les espanyoles (figura 10.3).

Aquest sector va invertir 474 milions d'euros en actius materials (mitjana de tres anys), el 6,3% de la seva facturació, xifra

FIGURA 10.4. INTENSITAT INVERSORA EN ACTIUS MATERIALS (MITJANA DE TRES ANYS)

Fons: EIE (2019-2021) a partir d'Idescat i SBS (2019-2021) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

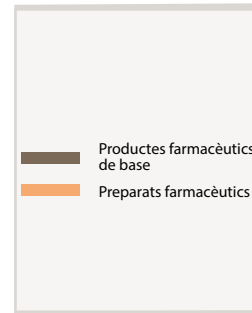
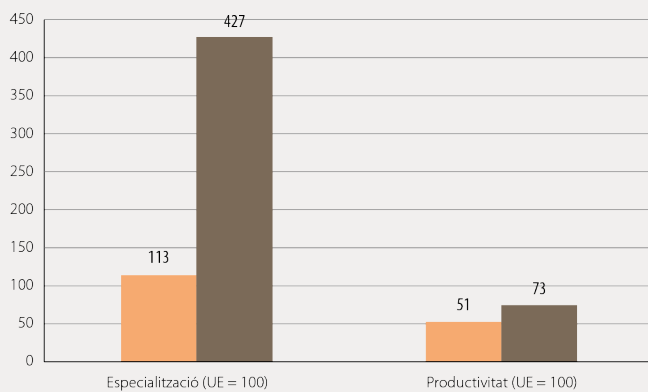

FIGURA 10.5. GRAU D'ESPECIALITZACIÓ I PRODUCTIVITAT DEL SECTOR RESPECTE A LA UE-27

Fons: EIE (2021) a partir d'Idescat i SBS (2021) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

molt per sobre de la mitjana de la indústria i també a força distància de l'Estat i la UE (4,8% i 3,1%, respectivament). El subsector més important a Catalunya, el dels preparats, va ser força inversor (6,8%) de manera que va més que duplicar la taxa de la UE. En canvi, el subsector dels productes de base va fer una inversió del 4,9%, molt per sota de la mitjana europea (11,5%) (figura 10.4).

La despesa en **innovació** de la indústria farmacèutica va ser de 571 milions d'euros (dades del 2022), el 20,3% de la realitzada pel conjunt de la indústria catalana, fet que el converteix en el segon sector que més hi inverteix en termes absoluts, després del de mitjans de transport. També és el tercer sector amb més intensitat innovadora dins una classificació de 21 agrupacions: el 4,25% de la facturació es destina a innovació (4,74% al conjunt de l'Estat). Així, l'esforç innovador és un dels trets característics d'aquest sector, considerat d'intensitat tecnològica alta segons l'OCDE. Amb el 44% del VAB farmacèutic espanyol, les empre-

ses catalanes concentren el 43% de la despesa en R+D (uns 300 milions d'euros) i el 37% del personal dedicat a activitats d'R+D (unes 2.370 persones equivalents a jornada completa).

La indústria farmacèutica es troba enmig d'un procés d'innovació i canvi tecnològic procedent d'avanços en la biologia, la bioquímica, la biotecnologia, les tecnologies de la informació i digitals i les ciències mèdiques mateix.

Les companyies farmacèutiques han intensificat la seva **digitalització** en els darrers anys. Per una banda s'han fet innovacions de procés, posant el focus en l'eficiència i la seguretat: s'ha aplicat la digitalització sobre infraestructures crítiques, com els entorns en què es duu a terme la recerca, el desenvolupament i l'emmagatzematge, que han de complir una sèrie de requisits específics. Per altra banda, s'han fet innovacions de producte: la medicina ja no és de talla única sinó personalitzada, capaç de donar a

cada persona el que necessita en el moment adequat.

Catalunya presenta una elevada **especialització** en la indústria farmacèutica, especialment en els productes bàsics que, tot i no ser el subsector més gran a casa nostra, pesa quasi quatre vegades més a Catalunya que als països de la UE. En canvi, el conjunt del sector pesa un 35% més a casa nostra (figura 10.5).

El sector farmacèutic mostra una elevada **productivitat**, tant a Catalunya, com a Espanya i especialment a la UE. A Catalunya, la productivitat mitjana per treballador i any a una empresa farmacèutica és d'uns 109.600 euros, molt per sobre de la mitjana de la indústria. Tot i així, la productivitat del sector farmacèutic europeu és tant elevada, que el català esdevé un 48% menys productiu, especialment en els preparats. A més, les últimes dades disponibles mostren una disminució de la productivitat a casa nostra i al conjunt de l'Estat (especialment en els productes de base), mentre que les empreses farmacèutiques europees la van augmentar (figura 10.5).

Segons FarmaIndústria, la indústria farmacèutica té punts forts, com l'alta qualitat de les plantes, uns costos competitius, la disponibilitat de tecnologia avançada i de personal qualificat, i un entorn laboral atractiu. Com a riscos, destaquen la dependència de l'exterior quant al proveïment de matèries primeres i la necessitat d'impulsar la inversió en digitalització i en plantes biotecnològiques.

Pel que fa al seu **teixit empresarial**, la indústria farmacèutica catalana està formada per 136 empreses amb assalariats que tenen establiments al nostre territori el gener del 2023. Les empreses amb seu a Catalunya representen el 40% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (318).

Segons les dades d'afiliació a la Seguretat Social, l'activitat es **localitza** principalment al Barcelonès i al Vallès Occidental i, en menor mesura, al Vallès Oriental, Baix Llobregat i la Selva.

Una altra de les característiques del sector farmacèutic és la major **dimensió** de les seves empreses i establiments amb relació al conjunt de la indústria. La dimensió mitjana dels establiments catalans és de 157 ocupats per establiment, molt per sobre de l'espanyola i l'europea (107 i 108 ocupats, respectivament). La més gran correspon al subsector de preparats (196). Això també queda reflectit en l'elevat nombre d'empreses grans (250 treballadors o més) que integren aquest sector: a Catalunya s'hi localitzen 40, de les quals 32 tenen la seu social al nostre territori, és a dir un 46% de les que hi ha al conjunt d'Espanya i un 6,7% de les grans empreses industrials de la UE.

Les companyies farmacèutiques, que van aconseguir esquivar els cops de la pandèmia i tenen un bon estat de salut, han decidit sortir a fora a **comprar per créixer**. En el sector farmacèutic, des de fa més d'un quart de segle, les grans patents, o les patents dels grans medicaments de consum massiu, ja estan ocupades. El camí que queda és el de l'especialització, **els medicaments de consum menys massiu**, que en general són menys rendibles. Sobretot perquè demanen molta investigació, que no és precisament assequible de preu. A grans trets, es necessita invertir entre mil i dos mil milions d'euros des del dia que comença un procés de recerca fins que el projecte arriba al mercat en forma de medicament, cosa que està més a l'abast de les companyies de major dimensió. Les empreses grans del sector a Catalunya porten uns anys de reestructuració interna, d'ampliacions de capital i de venda d'actius (tot allò que no forma part del seu negoci central) per afrontar el pas que ara inicien: sortir a comprar per créixer.¹

Les **spin-off** són una fórmula cada vegada més de moda per a la indústria farmacèutica. Posar en valor un negoci, potenciar el creixement de la matriu mateix, permetre que aquesta última se centri en activitats que no tenen relació amb l'actiu per segregar o seguir estratègies independents són alguns dels motius d'aquestes *spin-offs*.

La nova normativa europea sobre el **plasma sanguini**, en què va treballar el Parlament Europeu, vol permetre remuneracions als donants que compensin les despeses en què incorrin per anar a donar sang. El plasma és una matèria primera que s'utilitza per a molts medicaments. Europa té una forta dependència en matèria pri-

mera i el 30% s'importa des dels Estats Units. La decisió beneficiarà el model de negoci principal de la companyia espanyola Grifols. La farmacèutica podrà arribar a més acords amb els diferents Estats membre a l'hora d'utilitzar el plasma recollit. A més, l'existència d'un major volum de plasma podria reduir el seu preu i augmentar els marges de la farmacèutica.² Aquesta normativa es va acabar aprovant el 2024.

Evolució l'any 2023

El sector farmacèutic va continuar augmentant la **producció** l'any 2023 (3,0%), després d'un important increment l'any anterior (7,5%). La millora no va ser exclusiva de Catalunya, sinó que al conjunt de l'Estat, i sobretot a la UE, la producció també va millorar (1,6% i 5,7%, respectivament). Al llarg de l'última dècada, el sector farmacèutic també ha incrementat considerablement la producció a les tres zones: en el cas català, un 39% acumulat, similar al conjunt d'Espanya (42%), però molt lluny de la UE (111%) (figura 10.6).

L'increment de la producció del 2023 es atribuïble al subsector dels preparats, que és el de més pes a Catalunya, el qual va créixer un 9,9%; per contra, el dels productes bàsics, va disminuir un 24%. Pel que fa als preparats, les dues economies de referència es van comportar de manera similar a la nostra. En canvi, al subsector europeu dels productes de base, la producció va augmentar un 3,3% (figura 10.10).

L'aparició en mercats internacionals dels **productes farmacèutics de base** procedents dels països emergents –especialment de la Xina, l'Índia i Corea del Sud– s'ha mantingut força activa, assolint nivells de qualitat més competitiu, fet que dificulta la posició dels productors catalans. Per fer front a aquesta situació, les empreses han modificat la composició dels tipus d'articles fabricats, desplaçant així la producció a segments amb més valor afegit, i millorant la productivitat. Amb aquesta estratègia, han pogut augmentar la producció en volum en els últims anys, atès que una part important del mercat es troba en les vendes realitzades a l'exterior, on les empreses catalanes han entrat a països com Rússia o la Xina.

En consonància amb aquesta evolució positiva de la producció, el sector farmacèutic va tornar a crear **ocupació**. A Catalunya, el nombre d'afiliats a la Seguretat Social va créixer un 2,5% (unes 650 persones) i al conjunt d'Espanya, un 4,3%. Les dades de l'última dècada posen de manifest que l'ocupació ha augmentat un 30% (40% en el cas espanyol) (figura 10.7).

Els **preus** de producció del sector farmacèutic van registrar un nou increment el 2023, tant a Catalunya com a les dues zones de referència (2,7% enfront del 2,9% i l'1,9% d'Espanya i la UE, respectivament). Així, en l'última dècada, els preus industrials a Catalunya han crescut un 12,7% acumulat, força més que a l'Estat (9,2%) i a la UE (3,5%), fet que suposa una pèrdua de competitivitat en preus per als productes farmacèutics catalans (figura 10.8).

L'increment de preus del 2023 és conseqüència de la pujada als dos subsectors, igual que en el cas de les dues economies de referència (figura 10.11).

Quant al comerç exterior, les **exportacions** del sector farmacèutic català van créixer un 6,5% en valor, mentre que en volum van disminuir un 5,1% l'any 2023. En canvi, al conjunt de l'Estat van disminuir un 23% en valor, mentre que en volum es van mantenir pràcticament estables. A la UE també van disminuir en valor (-4,3%). Pel que fa a les **importacions** catalanes, es van mantenir estables, mentre que a les espanyoles i europees van disminuir (-7,9% i -1,9%, respectivament). En l'última dècada, les exportacions s'han duplicat a tots tres territoris i, en general, el comerç exterior ha anat clarament a l'alça, de manera que la balança comercial ha estat pràcticament equilibrada (figura 10.9).

El bon ritme de creixement de les exportacions l'any 2023 és atribuïble al comportament dels dos subsectors. El dels preparats farmacèutics, que és el més gran a casa nostra, va augmentar les vendes a l'exterior un 7,2%, a diferència del que va passar al conjunt de l'Estat (-26%); per la seva banda, el subsector de productes bàsics, ho va fer un 2,2% (figura 10.12).

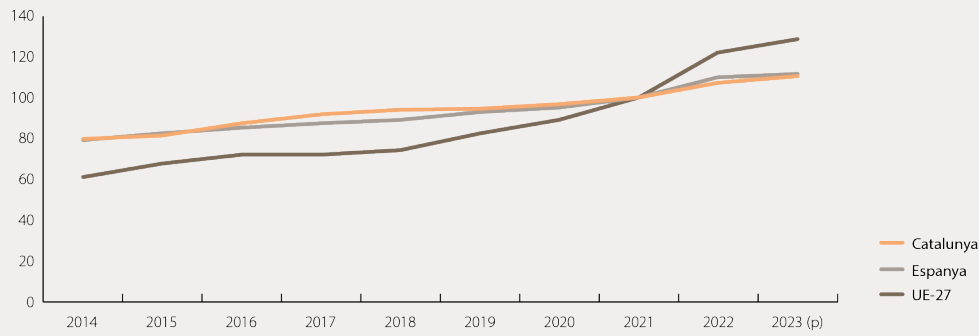
Pel que fa a l'increment de les importacions, cal remarcar la pressió dels productes de química fina procedents de països de l'Extrem Orient, els quals competeixen activament sobre la base dels preus, a la vegada que experimenten una millora important en la seva qualitat. No obstant això, una part important de les importacions és induïda per la mateixa activitat productiva de les firmes del subsector, ja que, de vegades, enlloc de realitzar tot el procés de transformació aquí, adquireixen a l'estranger els béns semielaborats i desenvolupen internament un menor nombre de fases, tot centrant-se en les de més valor afegit o les més rellevants, per tal de mantenir el màxim control sobre la qualitat del producte.

El principal **mercat exterior** per al sector farmacèutic català és Europa, que suposa el 85% del total d'exportacions l'any 2023. Dins d'Europa, el mercat més important va ser Suïssa (que correspon sobretot a vendes de preparats) i el 43% anà destinat als

1 Ara, 19 de juny del 2023.

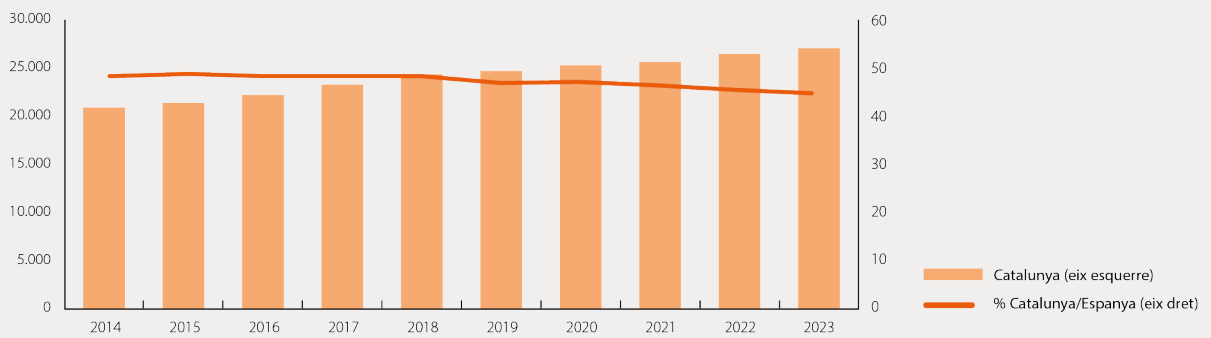
2 *El Economista*, 27 de maig del 2023.

FIGURA 10.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2021)

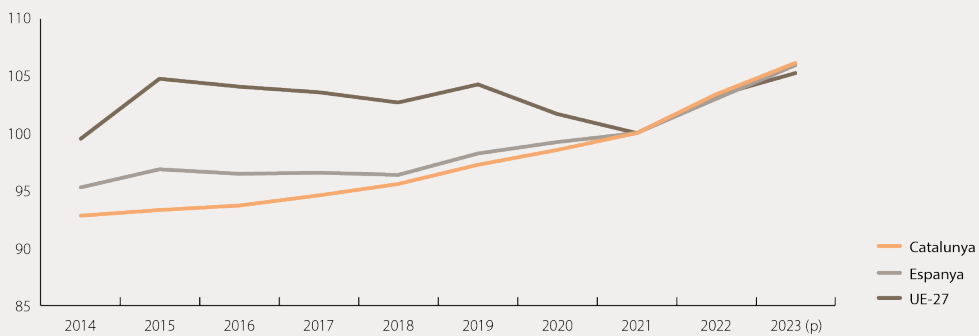
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 10.7. AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

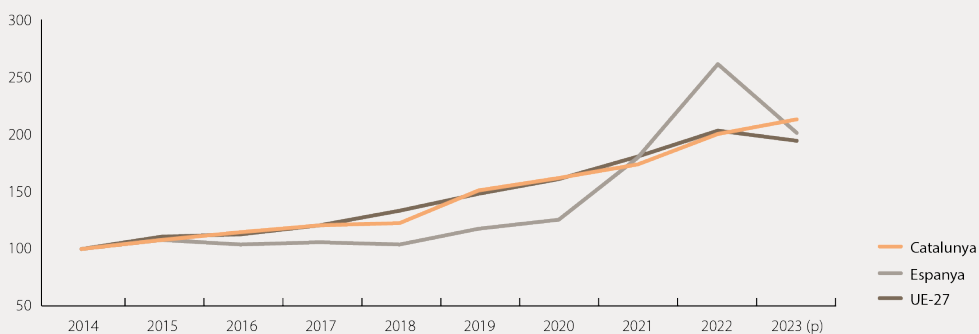
Font: Observatori del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 10.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2021)

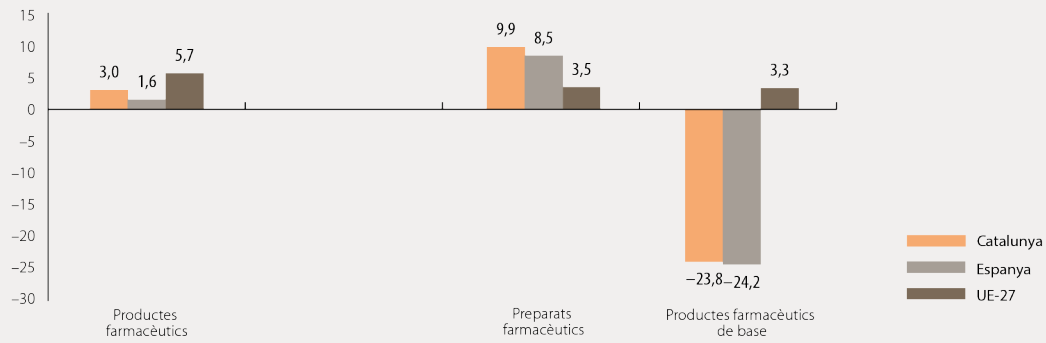
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 10.9. ÍNDEX DE VALOR DE LES EXPORTACIONS (BASE 2014)

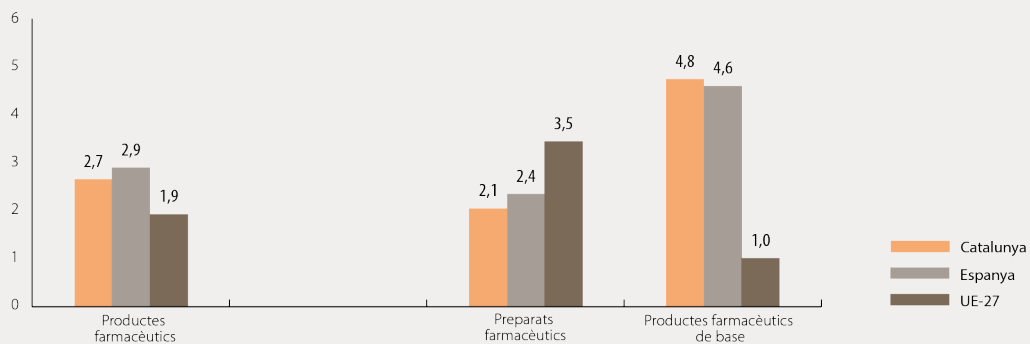
Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya i UE: Euroestacom; (p) dades provisionals.

FIGURA 10.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

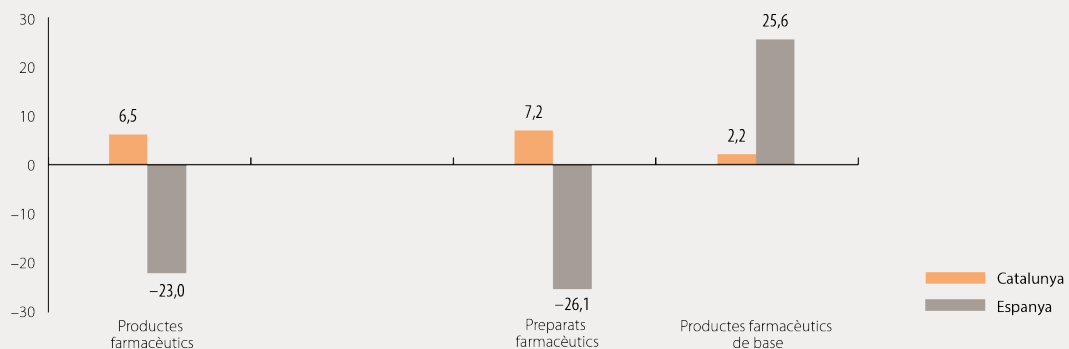
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 10.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 10.12. EXPORTACIONS PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya: Euroestacom. Dades provisionals.

FIGURA 10.13. PRINCIPALS PAÏSOS DESTINATARIS DE LES EXPORTACIONS CATALANES. ANY 2023

PAÏSOS	EXPORTACIONS (MEUR)	PES SOBRE EL TOTAL (%)	VARIACIÓ ANUAL (%)
Suïssa	3.490,7	39,0	-0,4
Alemanya	846,9	9,5	22,3
França	763,4	8,5	15,8
Irlanda	583,8	6,5	-7,1
Itàlia	388,2	4,3	12,2
Estats Units, els	317,3	3,5	3,6
Àustria	272,2	3,0	26,5
Total mundial	8.957,0	100,0	6,5

Font: Duanes a partir d'Idescat. Dades provisionals.

països de la UE, entre els quals destaquen Alemanya, França, Irlanda i Itàlia. Cal posar de relleu també que el 8% de les exportacions anaren destinades al continent americà (destaquen els Estats Units). La majoria d'aquests mercats van créixer el 2023, amb l'excepció de Suïssa i Irlanda. En general, es constata un increment de les exportacions, tant al continent europeu com a la resta del món (figura 10.13).

Informació sectorial ampliada:

- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/biotecnologia/>
- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/industria-farmaceutica/>
- AFAQUIM - Asociación Española de Fabricantes de Productos de Química Fina: <https://www.afaquim.org/>
- Biocat – Bioregió de Catalunya: <https://www.biocat.cat/ca>
- Clúster Catalonia Bio & Health Tech: <https://www.cataloniabioht.org/>
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/biotechnology_en
- CTESC: https://ctesc.gencat.cat/doc/doc_19963827_1.pdf
- EFPIA - European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations: <https://www.efpia.eu/>
- Evaluate: <https://www.evaluate.com/>
- Farma Industria - Asociación Nacional Empresarial de la Industria Farmacéutica: <https://www.farmaindustria.es/web/>
- IQVIA: <https://www.iqvia.com/>

3.11. PLÀSTIC I CAUTXÚ (CCA-E-22)

El sector del plàstic i el cautxú, després d'haver recuperat els nivells pre-pandèmia durant el 2022 en producció, ocupació i exportacions, va patir un reajustament durant el 2023 en totes aquestes variables, en línia amb el que va succeir també a la resta d'Espanya i al conjunt de la UE. Per la seva banda, els preus van créixer molt poc, gràcies a la moderació dels preus energètics i de les matèries primeres.

Dades estructurals del sector

En aquest capítol de l'Informe anual es fa referència al sector del plàstic i el cautxú (codi CCAE-22), format per dos subsectors: el del cautxú (codi 221) i el de la indústria transformadora del plàstic (codi 222), el qual, a efectes de simplificació, s'anomena com a subsector del plàstic. Cal tenir en compte que la producció de les primeres matèries plàstiques, molt rellevant a Catalunya, s'analitza dins el capítol dedicat a la indústria química (CCA-E-20.16).

El sector del plàstic i el cautxú té un pes relativament modest dins l'economia catalana, ja que aporta el 4,6% del **VAB** industrial i el 3,8% de la **facturació** (uns 1.660 i 5.900 milions d'euros, respectivament), valors just per sobre del que representa el sector al conjunt de l'Estat espanyol (4,3% i 3,5%) i a la UE (3,9% i 3,3%).

El sector **ocupa** uns 24.800 afiliats a la Seguretat Social, el 5,0% de la indústria, percentatge que és similar al de la UE (5,2% dels ocupats).

L'activitat a Catalunya és encapçalada pel subsector del plàstic. El seu pes dins del conjunt se situa en el 92% en termes de VAB i el 91% en ocupació. El subsector del cautxú, doncs, té un pes a l'entorn del 8%-9% (figura 11.2).

El sector del plàstic i el cautxú català té un pes notable sobre el conjunt d'Espanya, ja que representa el 23% del VAB i la facturació i el 26% dels afiliats. Dins la UE, Alemanya n'és el principal productor (34% del VAB) i la segueixen, a gran distància, Itàlia (14%) i França (9,8%). Espanya ocupa la cinquena posició del rànquing, amb un 7,0%.

Aquest sector és força exportador (36% de les vendes enfront el 35% per al conjunt de la indústria) i la intensitat exportadora és més elevada en el subsector del cautxú que no pas en el del plàstic (figura 11.3). Les **exportacions** catalanes suposen el 24,3% de les espanyoles, un pes just per sobre del pes en termes de VAB.

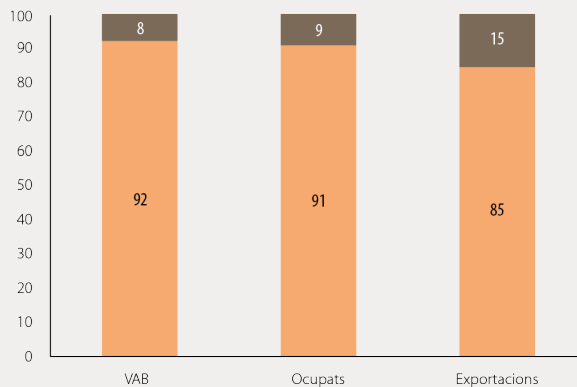
FIGURA 11.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	5.898,5	3,8	22,9	25.770,9	3,5
VAB cf (MEUR)	1.658,8	4,6	23,1	7.181,8	4,3
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	24.814	5,0	25,8	96.027	4,1
Exportacions (MEUR)	2.877,7	3,0	24,3	11.824,0	3,5
Empreses (*)	879	3,7	26,1	3.191	2,6

Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2021) i Duanes (2023) a partir d'Idescat; INSS (2023) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu; i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2023) a partir de l'INE.

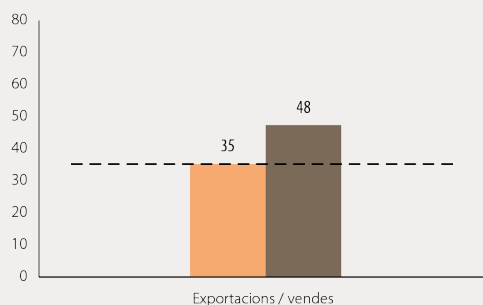
Nota: (*) empreses amb assalariats que tenen establiments a Catalunya; el percentatge d'empreses catalanes sobre el total de l'Estat es calcula a partir de les que tenen seu a Catalunya.

FIGURA 11.2. PES DELS PRINCIPALS SUBSECTORS EN TERMES DE VAB, OCUPACIÓ I EXPORTACIONS

Fonts: EIE (2021) i Duanes (2023) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 11.3. PROPORCIÓ DE VENDES QUE TENEN LLOC A L'ESTRANGER

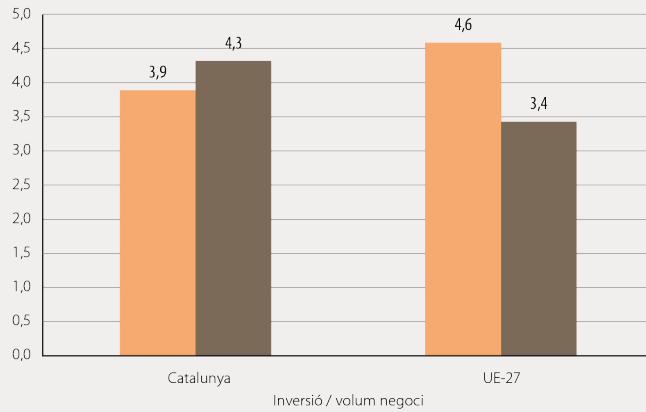

Font: EIE (2021) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

El sector del plàstic i el cautxú va **invertir** 230 milions d'euros en actius materials (mitjana de tres anys), el 3,9% de la facturació, taxa superior a la mitjana de la indústria catalana, però una mica inferior a la del conjunt de l'Estat (4,6%) i a la mitjana del

sector a la UE (4,4%). El subsector més inversor a Catalunya va ser el del plàstic, el qual va invertir el 4,3% de la seva facturació, dada superior al conjunt de la UE (3,4%); en canvi, el del cautxú va invertir un 3,9% de la facturació, inferior al 4,6% a la UE (figura 11.4).

FIGURA 11.4. INTENSITAT INVERSORA EN ACTIUS MATERIALS (MITJANA DE TRES ANYS)

Fons: EIE (2019-2021) a partir d'Idescat i SBS (2019-2021) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

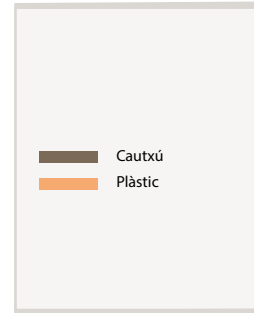
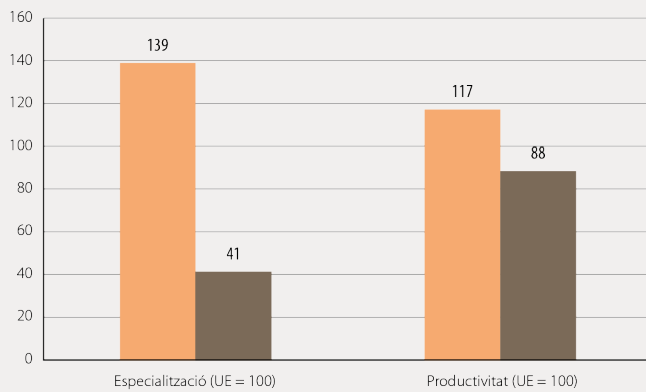

FIGURA 11.5. GRAU D'ESPECIALITZACIÓ I PRODUCTIVITAT DEL SECTOR RESPECTE A LA UE-27

Fons: EIE (2021) a partir d'Idescat i SBS (2021) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

La despesa en **innovació** en aquest sector va ser de 42 milions d'euros (dades del 2022), xifra que suposa el 0,71% del volum de negoci total, és a dir, que té una intensitat innovadora inferior a la mitjana de la indústria, ja que es tracta d'una activitat d'intensitat tecnològica mitjana-baixa segons la classificació de l'OCDE, i a la del sector al conjunt de l'Estat (1,63%). Amb el 23% del VAB espanyol, les empreses catalanes del plàstic i el cautxú concentren el 17% de la despesa en R+D (uns 17,9 milions d'euros) i el 20% del personal dedicat a activitats d'R+D (unes 256 persones equivalents a jornada completa).

L'aposta per la innovació és cabdal en el segment dels envasos de plàstic, ja sigui perquè les empreses nacionals competeixen cada vegada més amb grans multinacionals, ja pel repte mediambiental que afronten els plàstics. Actualment, la Comissió Europea impulsa la innovació en aquest sector sobre la base de tres potes: que els envasos siguin reciclables i tinguin un mercat secundari que pagui per ells (el 2025, els països membres estaran obligats a

reciclar el 55% dels envasos de plàstic); que allò que arribi al consumidor contingui, en la mesura del possible, material reciclat; i que s'incrementi la reutilització. Per això, es preveuen noves oportunitats lligades a la recerca en nous materials que millorin la innocuïtat i la conservació dels aliments, alhora que siguin mediambientalment més sostenibles, com ara els envasos compostables o els elaborats amb un sol material, que són més fàcils de reciclar.

En aquest àmbit, cal destacar que, en el marc del Saló Equiplast, celebrat a Fira de Barcelona el 2023, es va celebrar la jornada *Innovació en reciclat químic a Espanya: apostant per un futur circular*, en la qual es va posar de manifest que Espanya compta amb l'ecosistema industrial i d'R+D+I per convertir-se en un referent en reciclatge químic. El nostre país també ha estat pioner en matèria legislativa, ja que és el primer de la UE que inclou aquest innovador procés de reciclatge en un document legislatiu, amb l'entrada en vigor de la Llei de residus i sòls contaminats per a una economia circular.

Pel que fa a la descarbonització, l'associació paneuropea de productors de polímers Plastics Europe va presentar el 2023 un full de ruta per apartar-se progressivament del petroli i altres combustibles fòssils. El pla defineix un camí per reduir les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle de l'ecosistema europeu dels plàstics en un 28% l'any 2030 i aconseguir les zero emissions netes el 2050.

El 2023 Catalunya va participar, junt amb altres cinc regions europees, al projecte PLASTIX, que aborda el problema creixent dels residus plàstics, la seva reciclabilitat i el seu reemplaçament com a part de la transició cap a un model més circular. Mitjançant la identificació de bones pràctiques i solucions noves, el projecte vol ajudar els responsables polítics regionals a facilitar la transició industrial cap a una economia eficient amb els recursos.

Catalunya presenta una certa **especialització** respecte a la UE, especialment en el subsector del plàstic, però no en el del cautxú. En conjunt, el sector del plàstic i el cautxú pesa un 17% més a casa nostra (figura 11.5).

El plàstic i cautxú es caracteritza per una **productivitat** relativament baixa, tant a Catalunya com a Espanya i, sobretot, a la UE-27. A casa nostra, la productivitat mitjana per treballador i any en una empresa és d'uns 66.850 euros, un 17,7% més que al sector europeu, mentre que les diferències amb l'Estat són molt minses. No obstant això, les últimes dades disponibles mostren un augment de la productivitat una mica per sota que en el cas de les empreses europees. El subsector del plàstic, que és el de més pes a Catalunya, presenta una productivitat que és un 17% superior que a la UE, tot i que aquesta va créixer per sota de la mitjana europea. En canvi, el cautxú català és un 11,6% menys productiu que l'europeu (figura 11.5).

Pel que fa al teixit empresarial, la indústria del plàstic i el cautxú catalana està formada per 879 empreses amb assalariats que tenen establiments al nostre territori el gener del 2023. Les empreses amb seu a Catalunya (832) representen el 26,1% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (3.191).

Segons les dades d'afiliació a la Seguretat Social, geogràficament l'activitat es **localitza** al Vallès Occidental i l'Oriental i, en menor mesura, al Baix Llobregat, Barcelonès i Alt Penedès.

La indústria transformadora del plàstic, a diferència de la indústria de capçalera, es caracteritza per una notable rotació empresarial, fortament lligada als cicles econòmics. Així, en les fases expansives acostuma a augmentar la subcontractació i neixen un bon nombre de petites empreses, mentre que en períodes de crisi es produeix l'efecte contrari. Tanmateix, el fet que una bona part de les empreses transformadores destini la seva producció a grans firmes de diferents sectors (automòbil, electrodomèstics, electrònica, construcció, alimentació, distribució, etc.) comporta que hagin d'afrontar un nivell d'exigència força elevat quant a qualitat i preus, fet que afavoreix una dinàmica de concentració i d'especialització.

Una altra de les característiques del sector del plàstic i el cautxú és la major **dimensió** de les seves empreses i establiments amb relació al conjunt de la indústria. La dimensió mitjana dels establiments catalans és de 18 ocupats, xifra una mica per sota que la dels espanyols (23) i europeus (27). La mida més gran correspon al subsector del plàstic (18). A Catalunya s'hi localitzen 26 empreses grans, de les quals 16 tenen la seu social al nostre territori, és a dir, un 31% de les que hi ha al conjunt d'Espanya i un 1,5% de les grans empreses de la UE.

Evolució l'any 2023

Segons dades per al conjunt de l'Estat (CEP), els principals mercats consumidors de productes plàstics són: els envasos i embalatges (que concentren el 44% de la demanda total de plàstic transformat), la construcció (19%), l'automoció (16%), l'electricitat, l'electrònica i electrodomèstics (2%) i, finalment, altres com el sector agrícola, joguines, calçats, mobles, etc.

Dins dels envasos de plàstic, el mercat dominant és el de l'alimentació i begudes,

especialment a Catalunya, el qual comprèn aproximadament dues terceres parts del consum total. Tanmateix, el segment s'està veient afectat pel compromís creixent de les empreses d'alimentació per disminuir el consum de plàstic i de productes envasats en plàstic. L'automoció n'és el segon client més important. Actualment, un automòbil de gamma mitjana incorpora al voltant de 200 quilos de plàstics, cosa que equival aproximadament al 14% del seu pes. Pel que fa a la construcció, destaca la producció de tubs i canonades, perfils per a fines tres, persianes, dipòsits, materials aïllants i revestiments de tota mena.

Tant a Catalunya com a les dues zones de referència, la producció va disminuir el 2023, després de la desacceleració de l'any 2022. A Catalunya, el volum de **producció** va decreixer un 4,4%, de manera similar a Espanya (-4,9%) i a la UE (-4,5%). En l'última dècada, el sector del plàstic i el cautxú ha augmentat la producció. En el cas català, ho ha fet un 17,8% acumulat, xifra superior a la del conjunt d'Espanya (13,3%) i la UE (4,0%) (figura 11.6).

Els dos subsectors es van comportar de manera dispar el 2023. A Catalunya, el subsector del plàstic va decreixer un 4,4%, magnitud similar a la de les dues economies de referència. El principal factor que explica aquest decreixement és la baixada de la demanda del sector de l'automoció. Per la seva banda, el cautxú va decreixer un 5,1%, menys que a Espanya, però més que a la UE (figura 11.10).

Com a resultat de l'evolució de la producció, l'**ocupació** també va disminuir. A Catalunya, el nombre d'afiliats a la Seguretat Social el 2023 va ser un 1,1% inferior al de l'any anterior (unes 270 persones), a diferència del que va passar al conjunt d'Espanya (+0,4%). Val a dir que el sector ha creat ocupació al llarg de l'última dècada (un 12,1% a Catalunya i un 11,3% a Espanya), tot i que per sota del creixement de la producció (figura 11.7).

Els **preus** de producció del plàstic i el cautxú es van moderar molt a Catalunya (0,8%), mentre que a Espanya i la UE, tot i moderar-se amb relació a l'any anterior, van experimentar taxes més elevades (4,3% i 2,3%, respectivament), de manera que Catalunya va millorar lleugerament la seva competitivitat en preus davant la UE. L'evolució del 2023 va venir influenciada per la moderació dels costos energètics i de les matèries primeres, que són derivats del petroli, i aquest sector, en tant que elabora

béns intermedis, va percebre aquests canvis molt abans que en altres sectors que fan productes que es troben més endavant en la cadena de valor. En l'última dècada, els preus han augmentat un 18,5% acumulat a Catalunya, un 22,3% a Espanya i un 23,5% a la UE. Cal tenir en compte que el sector del plàstic i el cautxú està sotmès a una forta pressió de la competència exterior i això fa que les empreses hagin de contenir els preus de venda, encara que pugin els costos de producció, per la qual cosa els augments de preus solen ser inferiors a la mitjana de la indústria (figura 11.8).

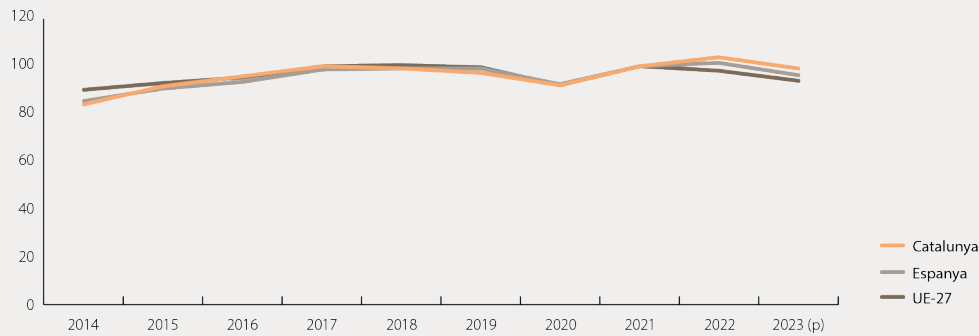
La moderació de preus l'any 2023 és atribuïble principalment al subsector del plàstic, de manera similar als casos d'Espanya i la UE (figura 11.11).

Quant al comerç exterior, les **exportacions** catalanes del sector del plàstic i el cautxú van disminuir (2,6% en valor i 2,9% en volum) l'any 2023, valor força semblant al del conjunt de la UE (-2,0%). En canvi, les exportacions del conjunt de l'Estat van evolucionar a l'alça (5,3% en valor, tot i que en volum van disminuir un 4,9%). Les **importacions** van decreixre a una taxa similar a Catalunya i la UE (5,2% i 5,3%, respectivament), i superior que a Espanya (1,9%). El sector ha tingut un saldo comercial negatiu al llarg de l'última dècada. El 2023, el valor de les importacions era un 15% superior al de les exportacions (figura 11.9).

La disminució de les exportacions del 2023 va ser més a causa del plàstic (-4,1%) que no pas del cautxú (+6,3%). I el mateix va passar al conjunt d'Espanya (figura 11.12).

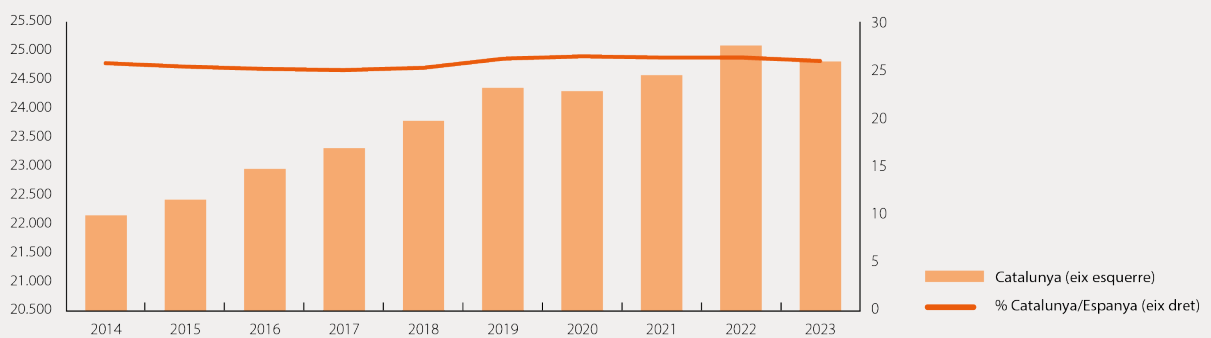
El principal **mercat exterior** per al plàstic i el cautxú catalans fou Europa, que suposà el 79% del total d'exportacions l'any 2023 (70% a la UE). Dins d'Europa, les sis principals destinacions foren França, Portugal, Alemanya, Itàlia, el Regne Unit i Bèlgica. Cal posar de relleu també que el 8% de les exportacions anaren destinades al continent americà (als Estats Units, 3%) i el 8%, al continent africà (al Marroc, 5,4%). Per països, els majors increments es van donar al Marroc i Polònia, mentre que, en sentit contrari, Itàlia i els Estats Units van mostrar els majors retrocessos. No obstant aquests increments puntuals, es constata una reducció de les exportacions intraeuropees que s'adrecen a països d'altres continents (figura 11.13).

FIGURA 11.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2021)

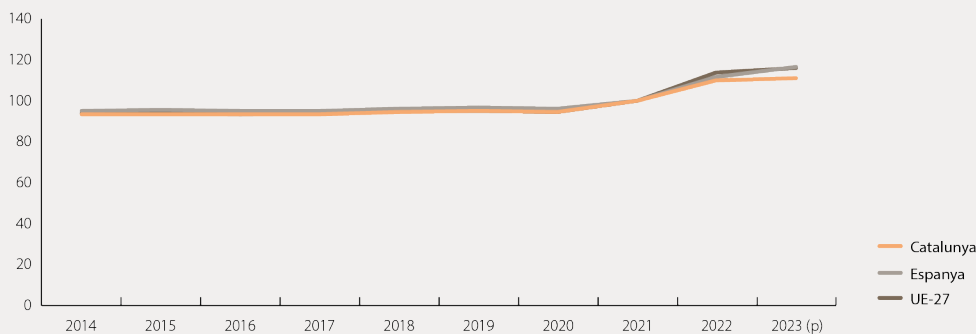
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 11.7. AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

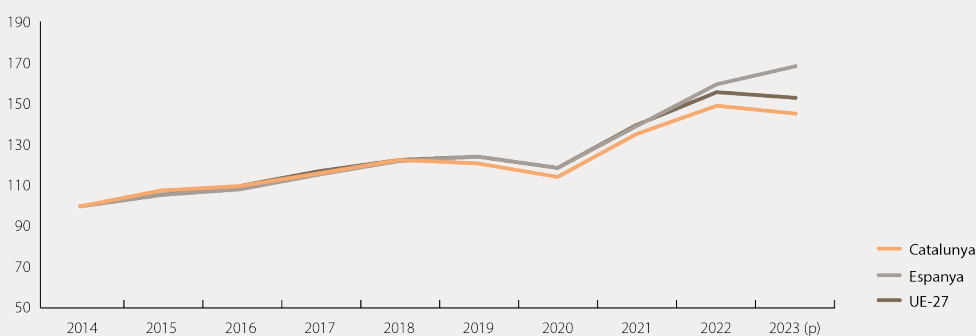
Font: Observatori del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 11.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2021)

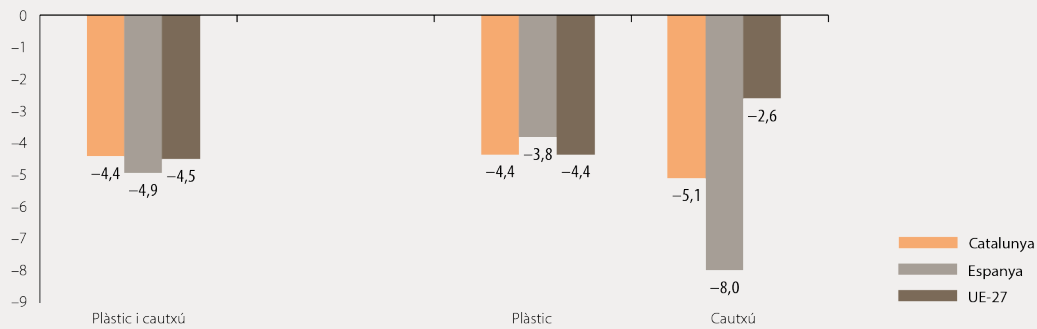
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 11.9. ÍNDEX DE VALOR DE LES EXPORTACIONS (BASE 2014)

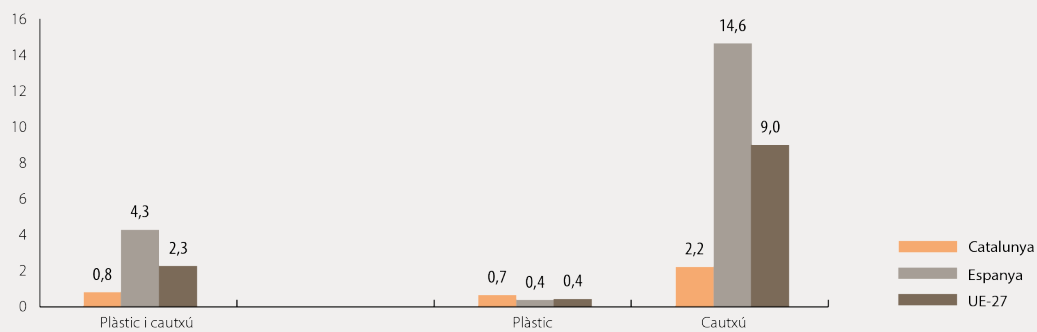
Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya i UE: Euroestacom; (p) dades provisionals.

FIGURA 11.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

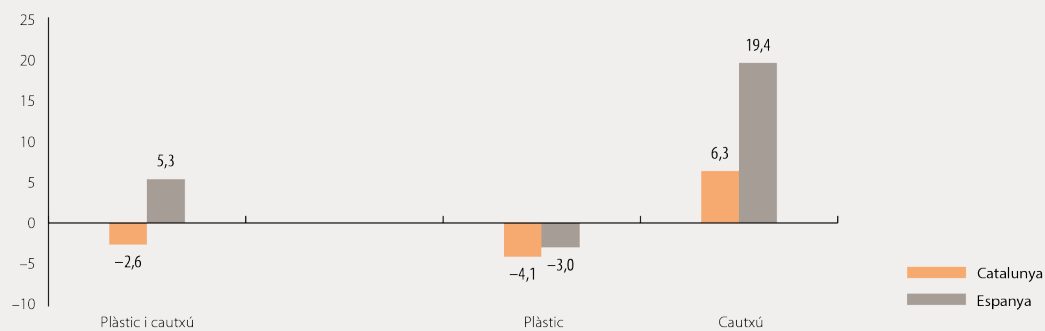
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 11.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 11.12. EXPORTACIONS PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya: Euroestacom. Dades provisionals.

FIGURA 11.13. PRINCIPALS PAÏSOS DESTINATARIS DE LES EXPORTACIONS CATALANES. ANY 2023

PAÏSOS	EXPORTACIONS (MEUR)	PES SOBRE EL TOTAL (%)	VARIACIÓ ANUAL (%)
França	592,3	20,6	-7,1
Portugal	310,7	10,8	-2,2
Alemanya	286,8	10,0	-4,1
Itàlia	269,7	9,4	-10,9
Marroc, el	154,5	5,4	22,6
Regne Unit	133,6	4,6	11,6
Bèlgica	101,6	3,5	0,7
Països Baixos	91,8	3,2	-3,2
Polònia	90,5	3,1	16,1
Estats Units, els	87,2	3,0	-11,3
Total mundial	2.877,7	100,0	-3,8

Font: Duanes a partir d'Idescat. Dades provisionals.

Informació sectorial ampliada:

- Centre Espanyol de Plàstics: <https://cep-plasticos.com/>
- Equiplast: <https://www.equiplast.com/ca/>
- Estudi Joint Research Centre sobre la circularitat dels plàstics: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC132067>
- PLASTIX: https://www.interregeurope.eu/sites/default/files/2023-12/State-of-play_PLASTIX_final.pdf
- PlasticsEurope: <https://www.plasticseurope.org/en>

3.12. MATERIALS DE LA CONSTRUCCIÓ (CCAIE-23)

Atesa la moderació del creixement al sector de la construcció i la disminució de les exportacions, el sector de materials per a la construcció va reduir la seva producció i la seva ocupació durant el 2023. La caiguda de la producció es va notar especialment al subsector de ciment, calç i guix, molt afectat per la disminució en les licitacions d'obra pública. Per la seva banda, els preus de producció van augmentar de manera notable (va ser el segon sector més inflacionista del 2023), en línia amb el comportament dels preus a Espanya i la UE.

Dades estructurals del sector

El sector dels materials de construcció té un pes específic més aviat petit dins l'economia catalana, ja que aporta el 2,7% del VAB industrial i l'1,9% de la facturació (uns 970 i 2.960 milions d'euros, respectivament), molt per sota del que representa al conjunt de l'Estat espanyol (4,7% i 3,6%) i també inferior al pes que té al conjunt de la UE (3,0% i 2,3%).

El sector ocupa uns 11.530 afiliats a la Seguretat Social, el 2,3% de la indústria, percentatge que és també molt més baix que en el cas d'Espanya i la UE (4,3% dels afiliats i 3,6% dels ocupats, respectivament).

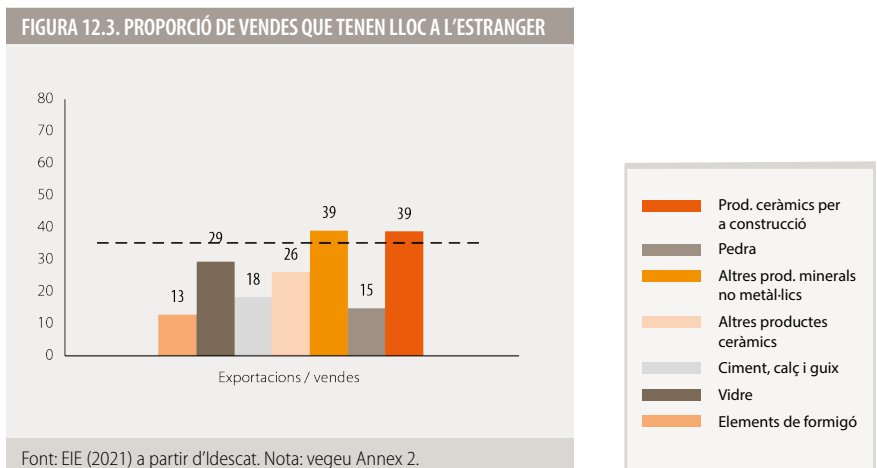
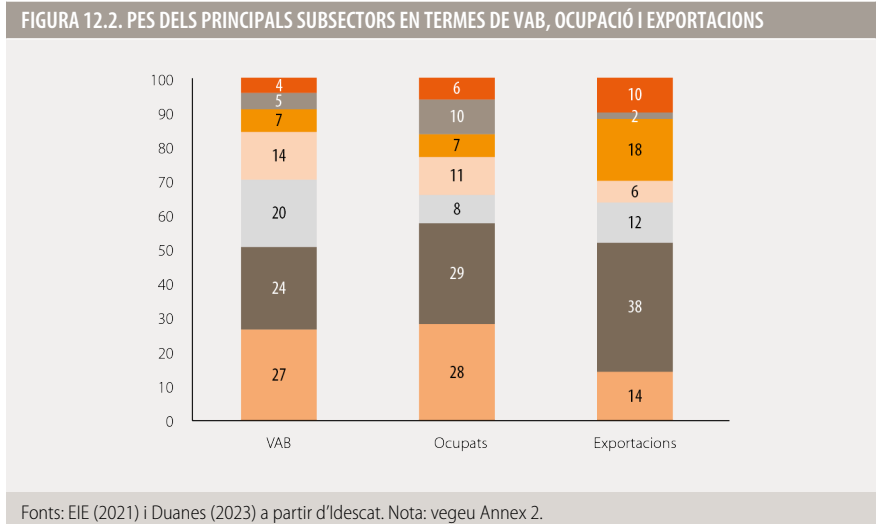
De tots els materials de construcció, el subsector dels elements de formigó (que majoritàriament són els elements prefabricats, el formigó fresc i el morter) és el més important, ja que el seu pes dins del conjunt se situa a l'entorn del 27% en termes de VAB i del 28% en termes d'ocupació. El segueixen, per ordre d'importància, el vidre, amb el 24% del VAB i el 29% de l'ocupació; el ciment, calç i guix (20% del VAB) i els altres productes ceràmics (sanitaris, aïllants i articles d'ús domèstic i ornamental) (14% del VAB); i finalment, hi ha els tres subsectors més petits que pesen entre un 4% i un 7% cadascun: els productes ceràmics per a la construcció (productes ceràmics refractaris, gres, maons, teules i productes de terra cuita), la pedra i els altres productes minerals no metàl·lics (com els productes abrasius) (figura 12.2).

En la fabricació del **formigó** (tant el formigó per a prefabricats com el formigó preparat en fresc) és important obtenir una barreja que tingui un mínim de determinades propietats tant en estat fresc com endurit. És molt important aconseguir la barreja òptima, específica per a cada ús, en les proporcions precises d'àrids de diferents mides, ciment i aigua. La barreja s'ha

FIGURA 12.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	2.962,5	1,9	11,3	26.237,5	3,6
VAB cf (MEUR)	971,2	2,7	12,3	7.913,7	4,7
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	11.529	2,3	11,4	101.291	4,3
Exportacions (MEUR)	1.195,7	1,2	13,1	9.110,4	2,7
Empreses (*)	705	3,0	12,2	5.415	4,5

Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2021) i Duanes (2023) a partir d'Idescat; INSS (2023) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu; i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2023) a partir de l'INE.
Nota: (*) empreses amb assalariats que tenen establiments a Catalunya; el percentatge d'empreses catalanes sobre el total de l'Estat es calcula a partir de les que tenen seu a Catalunya.

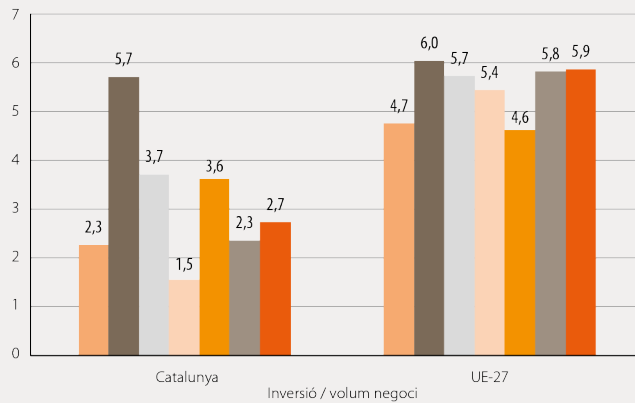

de fer de manera que assegurí l'homogeneïtat del formigó.

El procés de fabricació del formigó fresc en central pot ser de dos tipus: fabricació en pastadora (les matèries primeres es pesen

en sec i s'introdueixen a la pastadora fixa de la central, on es barregen amb l'aigua i s'homogeneïtza la pasta mitjançant el moviment giratori de les aspes, i posteriorment s'aboquen al camió formigonera, que farà el transport fins a l'obra) i dosifica-

FIGURA 12.4. INTENSITAT INVERSORA EN ACTIUS MATERIALS (MITJANA DE TRES ANYS)

Fons: EIE (2019-2021) a partir d'Idescat i SBS (2019-2021) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

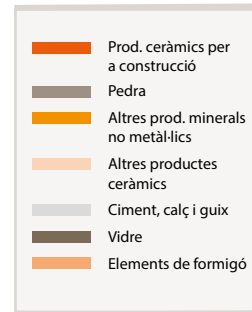
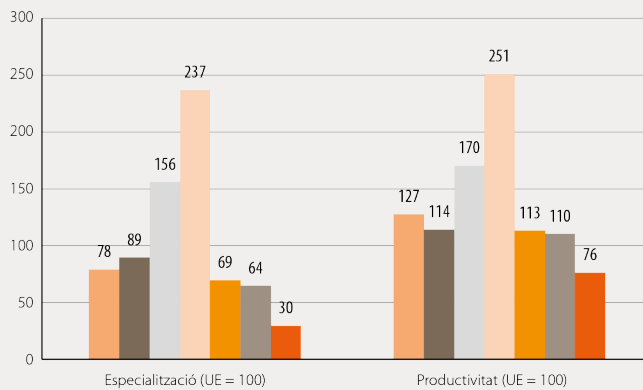

FIGURA 12.5. GRAU D'ESPECIALITZACIÓ I PRODUCTIVITAT DEL SECTOR RESPECTE A LA UE-27

Fons: EIE (2021) a partir d'Idescat i SBS (2021) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

ció en planta i barreja en camió formigone-
ra (les matèries primeres es pesen i són
abocades directament a la cisterna del
camió formigone-
ra, que serà responsable
tant de la barreja dels components i homoge-
nització mitjançant el moviment gira-
tori de la cisterna del camió com del seu
transport fins a l'obra).

Sobre el subsector del vidre, cal distingir
entre fabricació de **vidre pla** i de **vidre
buit**. La primera s'inicia amb la fabricació
de vidre en brut, que es caracteritza per les
grans inversions que requereix, la qual cosa
implica la presència d'importants econo-
mies d'escala i una elevada concentració,
així com una forta rigidesa respecte a les
condicions de producció (no es poden
aturar els forns davant de canvis en la
demanda). La fabricació del vidre pla conti-
nua amb les empreses transformadores,
que manipulen i adapten el vidre en brut i
requereixen inversions molt més petites,
de manera que la indústria està molt més
desconcentrada. Dins el vidre pla, es pot
distingir entre el vidre flotat, que s'utilitza

principalment en les indústries de la cons-
trucció i l'automoció, i el vidre laminat, que
s'utilitza sobretot per als hivernacles hortí-
coles. Les empreses de manufactures del
vidre precisen inversions moderades i
tenen un component artesà força impor-
tant. Per això, presenten una estructura
empresarial molt més atomitzada.

La indústria del vidre buit presenta alguns
paral·lelismes amb el subsector del vidre
pla amb relació a les seves característiques
estructurals. Pel que fa al vidre en brut, es
tracta d'una activitat intensiva en capital,
amb elevades economies d'escala i una
força rigidesa respecte a les condicions de
producció. Entre les activitats que realitzen
les empreses fabricants del vidre buit, la
més important, amb diferència, és la de
fabricació d'ampolles per a begudes,
seguida dels envasos per a conserves, arti-
cles de perfumeria i cosmètica, productes
farmacèutics, etc.

Els materials de la construcció catalans
tenen un pes moderat sobre el conjunt

d'Espanya, ja que representen només el
12% del VAB, l'11% de la facturació i els
afiliats. Dins la UE, Alemanya n'és el princi-
pal productor (26% del VAB). La segueixen,
a gran distància, Itàlia (14%) i França (13%).
Atesa la importància que la construcció ha
tingut històricament a Espanya, ocupa la
quarta posició del rànquing europeu en
fabricació de materials, amb un 10,1% del
valor afegit.

El sector no és massa exportador (23% de
les vendes vers el 35% per al conjunt de la
indústria), per les característiques intrínse-
ques dels materials de construcció mateix,
com els alts costos de transport, de mane-
ra que les vendes en el mercat espanyol
són molt importants (77%). Tanmateix, cal
destacar dos subsectors que són més
exportadors que la mitjana de la indústria:
el de productes ceràmics per a la construc-
ció (39%) i el d'altres productes minerals no
metàl·lics (39%) (figura 12.3). Les **exporta-
cions** catalanes suposen només el 13% de
les espanyoles, en sintonia amb el pes que
té el sector en termes de VAB.

Cal tenir en compte una sèrie de particu-
laritats quant a internacionalització per
segments de negoci:

- En alguns segments concrets, les vendes
a l'exterior poden arribar a assolir un pes
significatiu, sobretot en aquells tipus de
productes més valuosos o amb més
valor afegit, com és el cas de les **rajoles**,
alguns paviments, **marbres** o **aparells
sanitaris**.
- El subsector de **vidre pla** s'ha caracterit-
zat històricament per un baix grau d'in-
ternacionalització, una situació que dar-
rerament està canviant a conseqüència
de l'entrada d'importadors asiàtics que
produeixen amb uns costos molt més
baixos (tant energètics com de mà
d'obra) i, per tant, poden absorbir els
costos derivats del seu transport.

- A la dècada entre el 1976 i el 1985, Catalunya era una de les primeres potències mundials en l'exportació de **clínquer i ciment** i els excessos de producció s'exportaven, però actualment això ja no és així i deixa lliure quasi el 50% de la capacitat operativa de totes les fàbriques catalanes. Aquest canvi és conseqüència dels costos de drets d'emissió de CO₂ que cal comprar per fabricar i poder exportar, així com del fet que el ciment produït a certs països fora del mercat de drets d'emissió surt més barat, cosa que dificulta la competitivitat internacional del ciment fabricat a Catalunya (Ciment Català).
- En el cas d'altres productes, com el **formigó preparat**, es produeixen clares dificultats a l'hora d'efectuar desplaçaments d'una certa importància, sigui pel fet de tenir un període molt limitat d'utilització o per tractar-se d'articles voluminosos en proporció al seu pes i valor. El formigó és un producte que, en estat fresc, té una durada (90 minuts) i un recorregut molt curt (d'uns 30-60 minuts, des de la planta de fabricació fins a l'obra), cosa que fa que no sigui exportable. No obstant això, els costos fixos són una part relativament petita del total, i això permet a les plantes de formigó adaptar-se a les variacions de la demanda. L'edificació utilitza grans quantitats de ciment, principalment en forma de formigó preparat (per a les fonamentacions i les estructures dels edificis) i també en forma de morters i productes prefabricats de formigó a façanes, envans, etc.
- Altres productes, com els de **terra cuita** i la majoria de **prefabricats de formigó**, són fràgils i amb unes certes exigències quant a la seva manipulació. I per tant, les empreses fabricants estan molt superadades a la marxa del sector de la construcció en l'àmbit domèstic i tenen moltes més dificultats per accedir als mercats exteriors, fins i tot els que són geogràficament propers.

Aquest sector va **invertir** 97 milions d'euros en actius materials (mitjana de tres anys), el 3,3% de la facturació, una taxa idèntica a la mitjana de la indústria, però inferior a la del conjunt de l'Estat (4,4%) i la UE (5,3%). El subsector més inversor a Catalunya va ser el del vidre, amb un 5,7% de la seva facturació, taxa que, no obstant això, va ser inferior a la dels seus homòlegs europeus. El subsector de més pes a Catalunya, el del formigó, inverteix només un 2,3% de la seva facturació en actius materials, xifra similar a la mitjana espanyola (2,7%), però molt per sota de l'europea (4,7%), segurament pel fet que, des de la crisi de la construcció del 2008, la capacitat de producció del subsector del formigó preparat està molt per sota de la demanda (figura 12.4).

La despesa en **innovació** dels materials de la construcció va ser molt minsa (segons dades del 2022), de 20,6 milions d'euros, xifra que suposa el 0,71% del volum de negoci total (0,58% al conjunt de l'Estat) ja que es tracta d'una activitat d'intensitat tecnològica mitjana-baixa segons la classificació de l'OCDE, però també s'ha de tenir en compte que es tracta d'un sector molt regulat on la utilització de nous productes o materials es regeix per uns reglaments molt garantistes que dificulten la innovació). No obstant això, val a dir que, amb el 12,0% del VAB espanyol, les empreses catalanes de materials de la construcció concentren el 20% de la despesa en R+D (uns 8,9 milions d'euros) i el 18% del personal dedicat a activitats d'R+D (103 persones equivalents a jornada completa).

Pel que fa als productes **ceràmics**, cal fer esment dels esforços que s'estan fent en termes d'innovació. Aquesta indústria ha realitzat grans inversions per aconseguir reduir les seves emissions en la producció, reduir el consum d'aigua i de recursos, promovent l'economia circular i millorant l'eficiència energètica. Es tracta, a més, per la seva naturalesa, d'un subsector que pot valoritzar gairebé el 100% dels residus generats en el seu procés productiu, i aquesta gestió eficient permet, a més, no generar cap tipus d'aigües residuals, cosa que es coneix com "abocament zero".

Els subsectors del ciment i el formigó tenen el repte de descarbonitzar i reduir les emissions d'efecte d'hivernacle. El **formigó** és un dels productes bàsics més utilitzats del món (només per darrere de l'aigua) i també un dels més contaminants, ja que produeix unes 2.600 tones de diòxid de carboni a l'any, és dir, aproximadament el 6% de les emissions mundials.

La composició química bàsica del **ciment** el fa molt difícil de descarbonitzar: el seu principal ingredient és el clínquer, que, alhora, es fabrica amb pedra calcària calcinada en un forn. La pedra, en escalfar-se, allibera diòxid de carboni en abundància i transforma la seva estructura molecular. Aquesta reacció química és la responsable de fins al 70% de les emissions procedents de la fabricació del ciment, mentre que el 30% restant procedeix de l'energia utilitzada per escalfar el forn. Per tal de reduir l'esmentat 70%, les fàbriques apliquen un conjunt de mesures per reduir la petjada de carboni en els processos de fabricació i en els productes: ús de matèries primeres alternatives descarbonatades, combustibles alternatius als fòssils, nous clínquers baixos en carboni, etc. La indústria catalana del ciment està explorant i preparant inversions per a la implantació de sistemes de captura, ús i emmagatzematge de CO₂. A Catalunya, la valorització energètica de residus el 2023 ha assolit un taxa de substitució del total del poder calorífic dels forns

de ciment del 47%. Al conjunt d'Espanya frega el 40% i, al conjunt d'Europa, s'acosta al 55% (Ciment Català).

D'acord amb el poc pes dels materials de construcció a casa nostra, Catalunya presenta un baix **grau d'especialització** respecte al conjunt de la UE en la majoria dels subsectors. En conjunt, el sector pesa un 10% menys a casa nostra. No obstant això, Catalunya presenta una elevada especialització en dos dels subsectors: el dels altres productes ceràmics, el qual pesa més del doble a Catalunya que al conjunt de la UE, i el del ciment, calç i guix, que pesa un 56% més a casa nostra (figura 12.5).

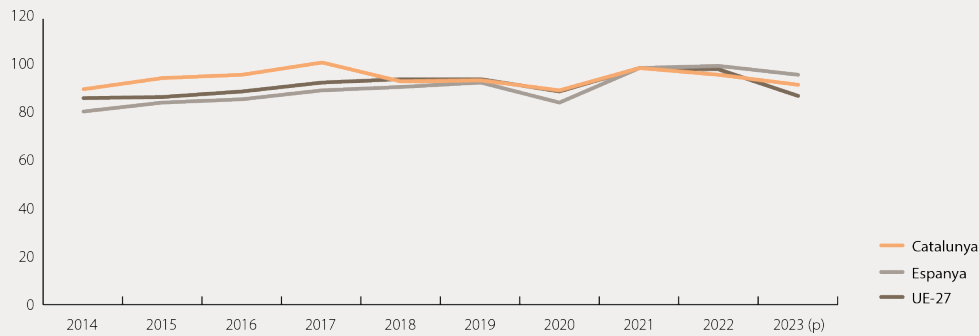
El sector dels materials de la construcció mostra una **productivitat** per sobre de la mitjana de la indústria a casa nostra. Així, la productivitat mitjana per treballador i any a una empresa catalana és d'uns 82.330 euros, un 34% més productiva que l'europea i un 13% més que l'espanyola. A més, les últimes dades disponibles mostren un augment de la productivitat superior que en el cas de les empreses espanyoles i europees. El subsector dels altres productes ceràmics és el que presenta un major diferencial de productivitat respecte a la UE (unes 2,5 vegades més elevada), seguit pel subsector del ciment, calç i guix, que és un 70% més productiu a Catalunya. El més important a Catalunya, el dels elements de formigó, és un 27% més productiu que a la UE i la productivitat va augmentar més que a la UE. Pel que fa a la resta de subsectors, tots ells, excepte el de productes ceràmics per a la construcció, mostren un diferencial de productivitat positiu respecte a la UE (figura 12.5).

Pel que fa al **teixit empresarial**, la indústria de materials de construcció catalana està formada per 705 empreses amb assalariats que tenen establiments al nostre territori el gener del 2023. Les empreses amb seu a Catalunya representen el 12,2% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (5.415).

Segons les dades d'afiliació a la Seguretat Social, geogràficament l'activitat es **localitza** al Barcelonès, Vallès Occidental, Baix Llobregat, Vallès Oriental i Alt Camp.

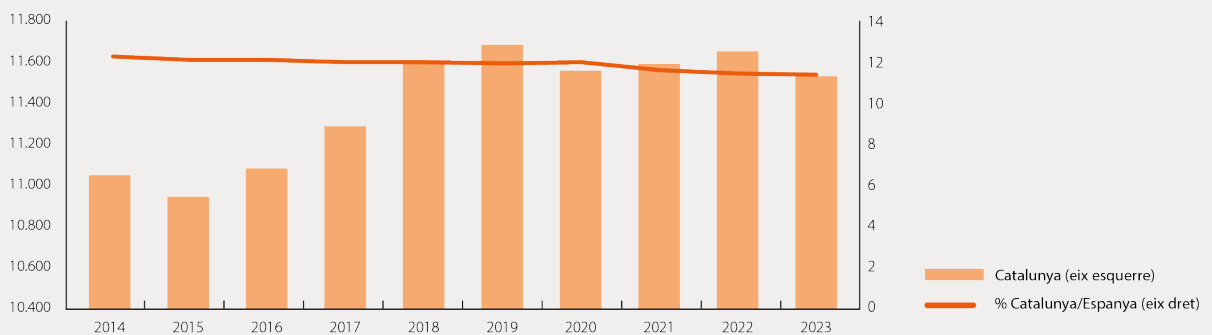
Les empreses i establiments d'aquest sector tenen una **dimensió** bastant similar a la mitjana de la indústria. La dimensió mitjana dels establiments catalans és d'11 ocupats, inferior a la dels espanyols (12) i idèntica a la dels europeus. La mida més gran correspon al subsector del ciment, calç i guix (38). A Catalunya s'hi localitzen 27 empreses grans (250 treballadors o més), de les quals nou tenen la seu social al nostre territori, és a dir, un 14% de les que hi ha al conjunt d'Espanya i l'1,2% de les grans empreses de la UE.

FIGURA 12.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2021)

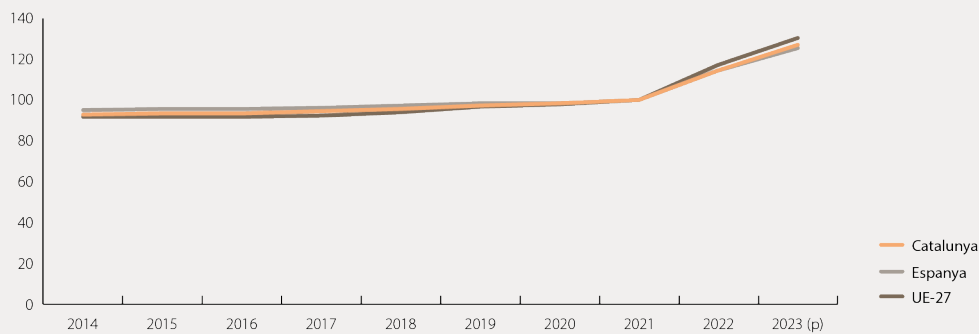
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 12.7. AFILIATS A LA SEGURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

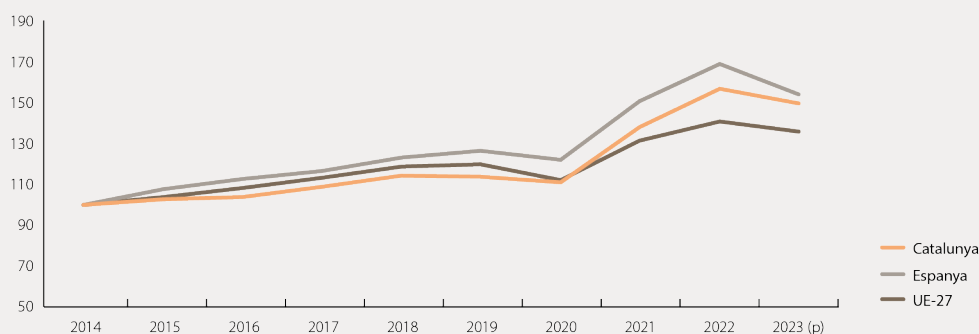
Font: Observatori del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 12.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2021)

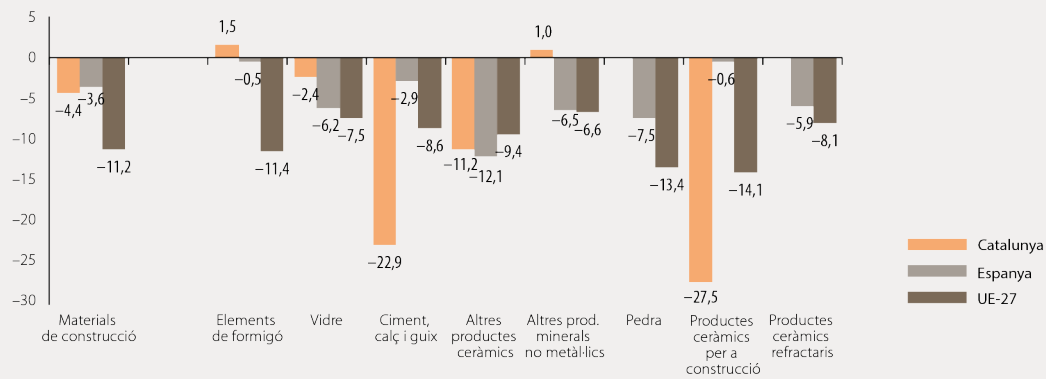
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 12.9. ÍNDEX DE VALOR DE LES EXPORTACIONS (BASE 2014)

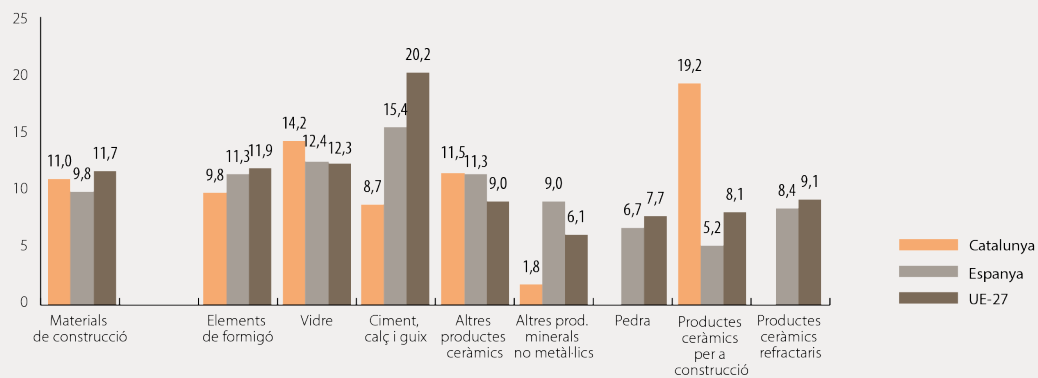
Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 12.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

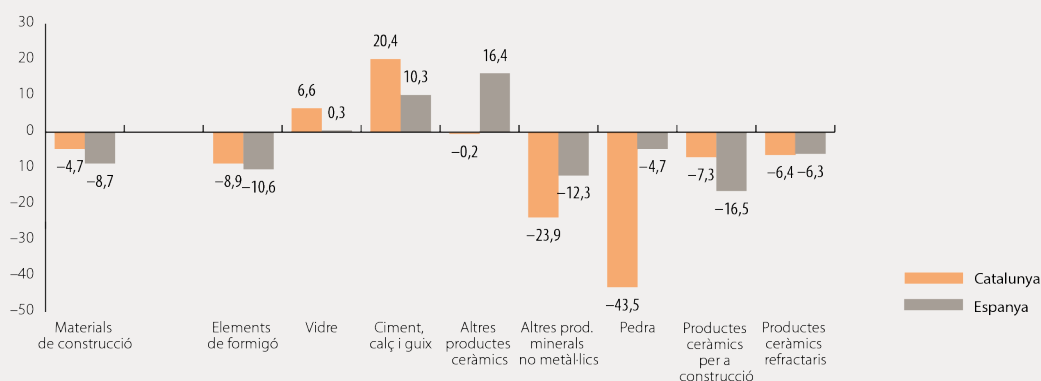
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 12.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 12.12. EXPORTACIONS PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya: Euroestacom. Dades provisionals.

Evolució l'any 2023

Aquest sector es mostra molt sensible al cicle econòmic de la construcció, el VAB de la qual va créixer el 2023 un 1,8%, per darrere de la indústria i els serveis. A causa d'aquest modest creixement, el volum de **producció** de materials de la construcció es va reduir un 4,4%, en consonància amb el que va passar a Espanya (-3,6%) i a la UE (-11,2%). En l'última dècada, els materials de la construcció catalans han vist augmentada la producció un 2,0% acumulat, taxa que és inferior a la que ha experimentat el sector espanyol (18,8%) però superior a la de l'europeu (1,5%) (figura 12.6).

Els diversos subsectors van mostrar un comportament molt dispar l'any 2023, amb una disminució de la producció a la majoria de subsectors i un augment en el del formigó, que és el de més pes a Catalunya (+1,5%) i al dels altres productes minerals no metàl·lics (+1,0%). En canvi, el segon i tercer subsector de més pes, la producció, va disminuir: un 2,4% en el del vidre i un 22,9% en el del ciment, calç i guix, aquest darrer molt afectat per la disminució en les licitacions d'obra pública (figura 12.10).

D'acord amb l'evolució de la producció, **l'ocupació** va disminuir un 1,0% el 2023 (unes 120 persones). El nombre d'afiliats a la Seguretat Social va ser un 4,3% superior al de deu anys abans, per sobre de l'increment que ha tingut la producció en aquest mateix període. L'ocupació espanyola va créixer un 0,6% el 2023, però acumula una creació d'ocupació del 12,4% en aquests últims deu anys (figura 12.7).

Els **preus** de producció dels materials de la construcció van registrar un ascens marcat el 2023, tant a Catalunya (11,0%) com al conjunt d'Espanya i la UE (9,8% i 11,7%, respectivament). De fet, es tracta d'un dels sectors més intensius en energia però encara no es va percebre la reducció dels preus de l'energia que ja va tenir lloc en altres sectors industrials. En tots tres casos, aquest increment suposa una continuïtat respecte a la trajectòria a l'alça dels últims anys, molt més accentuada que en anys anteriors. Així, els preus de producció van augmentar un 36,6% acumulat en aquests deu anys, igual que ha passat a les dues economies de referència (31,7% a Espanya i 42,4% a la UE). Això suposa que Catalunya ha millorat lleugerament la seva competitivitat davant els altres països europeus (figura 12.8).

L'increment de preus de l'any 2023 s'ha produït a tots els subsectors. Als sectors del formigó, vidre i ciment, van pujar els preus un 9,8%, un 14,2% i un 8,7%, en consonància amb les economies de referència. El més inflacionista va ser el de

productes ceràmics per a la construcció (19,2%) (figura 12.11).

Quant al comerç exterior, les **exportacions** catalanes de materials de construcció van créixer un 4,7% en valor l'any 2023 (6,4% en volum). Les exportacions del conjunt de l'Estat van evolucionar també negativament (-8,7% en valor i -16,2% en volum). Al conjunt de la UE, les exportacions van disminuir un 3,5% en valor. Pel que fa a les **importacions**, van créixer de manera menys accentuada que les exportacions (-1,0%) i que les importacions de l'Estat (-6,0%) i la UE (-5,7%). En l'última dècada, les vendes a l'exterior s'han incrementat gairebé un 50% en valor, i les importacions ho han fet un 75%, si bé, al llarg de tot el període, hi ha hagut un saldo positiu de la balança comercial. L'any 2023, les exportacions van superar les importacions en un 9% (figura 12.9).

La disminució de les exportacions l'any 2023 va ser en bona mesura resultat del comportament del primer subsector en pes, els elements de formigó (-8,9%), si bé

també hi va contribuir el subsector de la pedra (-43,5%) i altres productes minerals no metàl·lics (-23,9%). En canvi, al segon i tercer sectors de més pes van augmentar les exportacions (6,6% i 20,4%). Al conjunt d'Espanya, el comportament de les exportacions als subsectors va mostrar un patró força similar (figura 12.12).

El principal **mercat exterior** per als materials de construcció catalans fou Europa, que suposà el 78% del total d'exportacions l'any 2023 (70% la UE). Dins d'Europa, els països més destacats foren França, que representa un 33% del total, seguida de Portugal, Itàlia, Suècia i Alemanya. Cal posar de relleu també que el 12% de les exportacions anaren destinades a països del continent americà (els Estats Units), el 6% al continent africà i un altre 5% a països asiàtics. En general, es constata un increment de les exportacions al continent europeu (+1,4%), juntament amb una disminució a la resta del món (-24,3%), d'acord amb la tendència que hi ha últimament a vendre a països més propers (figura 12.13).

FIGURA 12.13. PRINCIPALS PAÏSOS DESTINATARIS DE LES EXPORTACIONS CATALANES. ANY 2023

PAÏSOS	EXPORTACIONS (MEUR)	PES SOBRE EL TOTAL (%)	VARIACIÓ ANUAL (%)
França	399,0	33,4	-1,7
Portugal	113,5	9,5	-8,8
Itàlia	78,8	6,6	21,6
Estats Units, els	65,5	5,5	-13,5
Suècia	57,7	4,8	21,7
Alemanya	47,8	4,0	1,9
Total mundial	1.195,7	100,0	-5,7

Font: Duanes a partir d'Idescat. Dades provisionals.

Informació sectorial ampliada:

- ACCIÓ: <https://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/construccio-sostenible-infraestructures/>
- ANEFHOP - Associació Nacional de Fabricants de Formigó Preparat: <https://www.anefnop.com/>
- CCOC - Cambra Oficial de Contractistes de Catalunya: <https://ccoc.cat/>
- Cembureau - European Cement Association: <https://cembureau.eu/home>
- Ciment Català: <https://ciment-catala.org/>
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/raw-materials/industries/non-metals_en
- ERMCO - European Ready Mixed Concrete Organization (associació europea de fabricants de formigó): <https://ermco.eu/new/>
- FEVE - European Container Glass Federation (federació europea d'envasos de vidre): <https://feve.org/>
- Mercat de treball de ceràmica i vidre: <https://www.randstadresearch.es/mercado-trabajo-sector-ceramica-vidrio-2023/>

3.13. METAL·LÚRGIA (CCA-24)

El sector metal·lúrgic català, després del fort augment del 2022, va experimentar la segona major caiguda de la indústria catalana, a causa de la vinculació del sector amb els costos de l'energia i de les matèries primeres. Això va fer que les exportacions, tot i augmentar en volum, experimentessin una forta davallada en valor. En aquest entorn, la producció va créixer, però no ho va poder fer l'ocupació, que encara no ha recuperat els nivells anteriors a la pandèmia.

Dades estructurals del sector

La producció i primera transformació de metalls té una llarga tradició a Catalunya. El seu origen es remunta als segles XIII, XIV i XV, amb el naixement i el desenvolupament d'una tècnica genuïnament catalana per a l'obtenció del ferro a partir de mineral dels Pirineus –la farga catalana. Aquest material constituïa la primera matèria per als processos de transformació posteriors que es van dinamitzar al Principat, sobretot amb els inicis de la industrialització i durant el segle XIX.

Però malgrat aquesta llarga tradició, actualment el sector metal·lúrgic té un pes bastant reduït dins l'economia catalana, ja que aporta el 2,0% del VAB industrial i el 3,3% de la facturació (718 i 5.144 milions d'euros, respectivament), poc més de la meitat del que representa al conjunt de l'Estat espanyol (3,6% i 5,1%) i també inferior al que suposa al conjunt de la UE (3,1% i 4,2%).

El sector ocupa uns 9.051 afiliats a la Seguretat Social, l'1,8% de la indústria, percentatge que és també molt inferior que a Espanya i la UE (3,3% dels afiliats i 2,7% dels ocupats, respectivament).

La metal·lúrgia és l'activitat d'obtenir metalls a partir de minerals metàl·lics i el seu tractament. El sector es divideix en quatre subsectors:

- Productes bàsics de ferro i acer: a Catalunya està format per empreses dedicades a l'acereria (producció d'acer mitjançant forns elèctrics, a partir de ferro colat o bé de ferralla) i que constitueixen la indústria de capçalera d'aquest sector; en canvi, no hi ha cap establiment dedicat a la siderúrgia (fabricació de ferro colat en forma de lingots a partir de minerals i mitjançant alts forns) per la manca de matèries primeres.

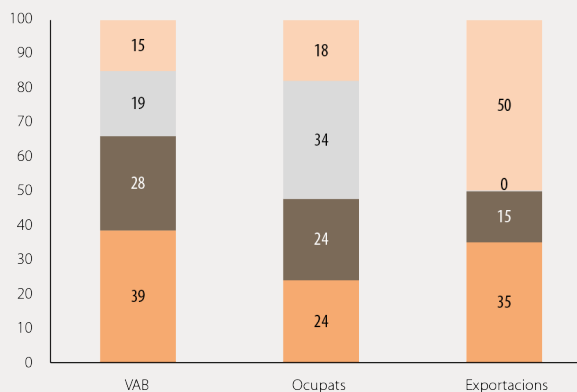
FIGURA 13.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	5.144,1	3,3	13,6	37.726,0	5,1
VAB cf (MEUR)	718,4	2,0	11,9	6.028,9	3,6
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	9.051	1,8	11,7	77.244	3,3
Exportacions (MEUR)	2.912,3	3,0	14,0	20.784,4	6,2
Empreses (*)	278	1,2	21,4	1.193	1,0

Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2021) i Duanes (2023) a partir d'Idescat; INSS (2023) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu; i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2023) a partir de l'INE.

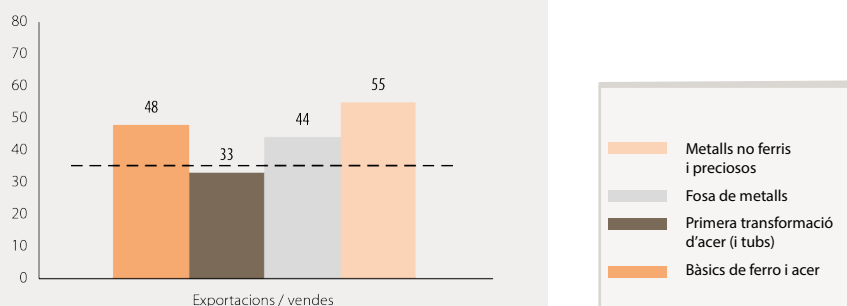
Nota: (*) empreses amb assalariats que tenen establiments a Catalunya; el percentatge d'empreses catalanes sobre el total de l'Estat es calcula a partir de les que tenen seu a Catalunya.

FIGURA 13.2. PES DELS PRINCIPALS SUBSECTORS EN TERMES DE VAB, OCUPACIÓ I EXPORTACIONS

Fonts: EIE (2021) i Duanes (2023) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 13.3. PROPORCIÓ DE VENDES QUE TENEN LLOC A L'ESTRANGER

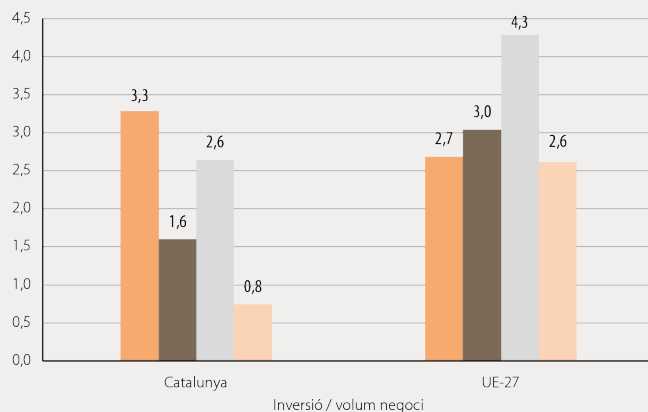

Font: EIE (2021) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

- Fosa de metalls (ferris i no ferris): consisteix en l'obtenció de peces a partir de la fosa de la matèria primera i la utilització de motlles.
- Primera transformació d'acer: inclou la fabricació d'altres productes mitjançant

el processament en fred de l'acer (estiratge, laminatge, producció de perfils i trefilatge). Inclou també la fabricació de tubs i canonades d'acer, ja que aquest segment és molt petit i no és publicable de forma independent per secret estadístic.

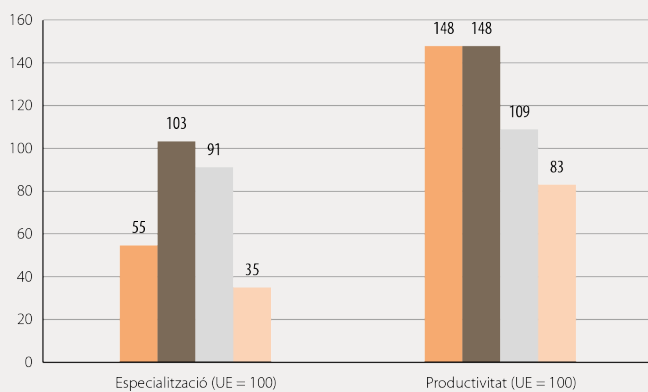
FIGURA 13.4. INTENSITAT INVERSORA EN ACTIUS MATERIALS (MITJANA DE TRES ANYS)

Fons: EIE (2019-2021) a partir d'Idescat i SBS (2019-2021) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 13.5. GRAU D'ESPECIALITZACIÓ I PRODUCTIVITAT DEL SECTOR RESPECTE A LA UE-27

Fons: EIE (2021) a partir d'Idescat i SBS (2021) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

- Metalls no ferris i preciosos: fa referència a la transformació de metalls com l'alumini, el plom, el zinc, l'estany, el coure i el níquel, així com els anomenats metalls preciosos (com l'or, l'argent o el platí).

Els productes bàsics de ferro i acer i la primera transformació de l'acer són els dos subsectors més importants quantitativament parlant, amb un pes d'un 39% i un 28%, respectivament, en termes de VAB. Però la fosa de metalls és més intensiva en treball, per la qual cosa suposa el 34% en termes d'ocupació, mentre que els productes bàsics de ferro i acer i la primera transformació de l'acer suposen el 24% (figura 13.2).

Per la seva banda, els metalls no ferris i els preciosos tenen un pes d'un 15% del VAB. El principal segment és el de l'alumini i les seves manufactures, seguit del coure. La resta d'especialitats tenen un reduït pes específic a casa nostra.

Les acereries han tingut tradicionalment una certa rellevància al nostre territori, però van experimentar una forta reestruc-

turació durant els anys vuitanta en el marc del Pla de Reconversió de l'Acer Comú. Actualment, en aquest segment destaca la Compañía Española de Laminación (CELSA), que compta amb diverses plantes productives (Castellbisbal i Sant Andreu de la Barca) i fabrica transformats d'acer per a la construcció (barres corrugades, platines, perfils, fils de màquina, etc.).

El setembre del 2023, la Justícia espanyola va autoritzar diversos fons estrangers a prendre el control de CELSA. Amb un deute de més de 3.000 milions, el grup estava immers l'últim any en un complex procés de reestructuració del passiu. En aplicació de la nova llei concursal, el titular del jutjat del Mercantil número 2 de Barcelona va homologar el pla de reestructuració que els fons van dissenyar amb l'objectiu de convertir el deute en accions després de veure que l'empresa era incapaç de satisfer-lo. SVP Global, Deutsche Bank, Sculptor i Anchorage són alguns dels fons més destacats que van prendre el 100% de la propietat, que fins llavors estava repartida entre quatre dels germans Rubiralta.

El subsector de la **fosa** opera majoritàriament en règim de subcontractació, sota comanda i a partir d'especificacions definides pels clients. Els productes, per tant, són béns intermedis que s'integren com a components en una gran diversitat de sectors demandants, dels quals en depenen intensament. Entre ells destaquen, especialment, el material de transport i la fabricació de béns d'equipament.

La metal·lúrgia catalana té un pes també petit sobre el conjunt d'Espanya, ja que representa només l'11,9% del VAB, el 13,6% de la facturació i l'11,7% dels afiliats. Dins la UE, Alemanya és el principal productor metal·lúrgic (30,3% del VAB) i la segueixen, a gran distància, Itàlia (16,3%) i França (8,4%). Espanya ocupa la quarta posició del rànquing, amb el 7,5%.

La metal·lúrgia és un sector molt exportador, ja que efectua el 48% de les seves vendes a l'estranger, bastant per sobre de la mitjana de la indústria (35%). Els subsectors més exportadors, en termes relatius, són els de metalls no ferris i preciosos (amb un 55% de les seves vendes), el de productes bàsics de ferro i acer (48%) i el de fosa (44%). La metal·lúrgia catalana és una mica més exportadora que l'espanyola, per la qual cosa el seu pes sobre les **exportacions** del conjunt a Espanya és d'un 14,0% (pesa un 11,9% en termes de VAB) (figura 13.3).

La **inversió** en actius materials va ascendir a 97 milions d'euros (mitjana de tres anys), l'1,9% de la facturació total, una taxa inferior a la del conjunt de la indústria catalana, així com també a la del sector espanyol (3,2%) i europeu (2,7%). Tots els subsectors tenen unes ràtios d'inversió sobre facturació inferiors a les dels seus homòlegs en el conjunt de l'Europa comunitària, amb l'excepció de la de productes bàsics de ferro i acer (figura 13.4).

El sector de la metal·lúrgia està classificat per l'OCDE com de contingut tecnològic

mitjà-baix. S'ofereix més informació sobre la despesa en **innovació** al capítol dels productes metàl·lics.

Catalunya presenta una baixa **especialització** respecte a la UE en tots els subsectors de la metal·lúrgia. L'únic que es troba a la mitjana de la UE és el de primera transformació de metalls. En conjunt, el sector pesa un 35% menys a casa nostra que als països europeus (figura 13.5).

La metal·lúrgia mostra una **productivitat** superior a la mitjana de la indústria a Catalunya i Espanya, atès que és molt intensiva en capital i les seves característiques estructurals. La productivitat mitjana per treballador i any a una empresa metal·lúrgica catalana és d'uns 100.540 euros, un 19,4% superior a la metal·lúrgia europea i un 4,3% a la del conjunt de l'Estat. No obstant això, les últimes dades disponibles mostren un augment de la productivitat una mica per sota que les empreses europees del sector. Els subsectors de productes bàsics de ferro i acer i de primera transformació de l'acer, que són els de més pes a Catalunya, són també els que presenten un major diferencial de productivitat respecte a la UE (són un 48% més productius) (figura 13.5).

Pel que fa al **teixit empresarial**, la indústria metal·lúrgica catalana està formada per 278 empreses amb assalariats que tenen establiments al nostre territori el gener del 2023. Les empreses amb seu a Catalunya representen el 21,4% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (1.193).

Segons les dades d'afiliació a la Seguretat Social, geogràficament l'activitat es **localitza** sobretot al Vallès Occidental i, en menor mesura al Vallès Oriental, el Baix Llobregat, Osona i el Tarragonès.

Una altra de les característiques del sector metal·lúrgic és la major **dimensió** de les seves empreses i establiments amb relació al conjunt de la indústria. No obstant això, la dimensió mitjana dels establiments catalans és de 23 ocupats, molt lluny de la dels espanyols (40) i europeus (50). La dimensió més gran correspon als metalls no ferris i preciosos (28). Catalunya no té gaires empreses grans en aquest sector, només 12, de les quals quatre tenen la seu al nostre territori. Això suposa un 9,1% de les empreses grans espanyoles i un 0,7% de les europees.

Evolució l'any 2023

En tractar-se de béns intermedis, la marxa del sector de la metal·lúrgia depèn en gran part de la demanda provinent de certes activitats industrials, com ara la fabricació de béns d'equipament i l'automoció, però també de la construcció.

A Catalunya el 2023 va augmentar la **producció** un 3,9%, mentre que a Espanya i al conjunt de la UE es va reduir (un 2,4% i un 5,3%, respectivament). Això va tenir lloc després d'importants caigudes de la producció en l'any anterior. No obstant això, la variació acumulada dels darrers deu anys va ser negativa a les tres zones (4,6% a Catalunya, 12,7% a Espanya i 10,6% a la UE) (figura 13.6).

L'any 2023, la producció va disminuir a tots els subsectors i a les tres zones de referència, amb l'excepció del de fosa de metalls, que va augmentar debilment arreu. El subsector de tubs i canonades d'acer, que té un pes reduït, va créixer un 12,1% (figura 13.10).

Malgrat l'augment de la producció, l'**ocupació** el 2023 va créixer un 0,9% a Catalunya, enfront d'un creixement del 0,4% a Espanya, sense recuperar els nivells pre-pandèmia a cap de les dues zones. Probablement això s'explica per la reducció del volum de producció que va tenir lloc el 2022. En la darrera dècada, l'ocupació ha caigut un 6,5% a Catalunya i ha crescut un 0,5% a Espanya (figura 13.7).

Els **preus** de producció de la metal·lúrgia van registrar una disminució pronunciada i similar a les tres zones considerades: 13,0% a Catalunya, 10,3% a Espanya i 9,6% a la UE l'any 2023. Cal tenir en compte que els preus de la metal·lúrgia estan estretament vinculats als de les matèries primeres i l'energia, els quals es van moderar el 2023 després dels forts increments dels dos anys anteriors. Amb un enfocament a més llarg termini, també cal destacar que els preus del sector després d'alts i baixos durant la darrera dècada van augmentar un 41,8%, un 55,7% i un 51,3% acumulat respectivament, cosa que, malgrat tot, es va traduir en una relativa millora de la competitivitat en preus amb relació a la UE (figura 13.8).

Per subsectors, l'únic inflacionista el 2023 va ser el de fosa de metalls (0,9% a Catalunya). D'entre els deflacionistes, destaca el de productes bàsics de ferro i acer (al vol-

tant del -16,0% a Espanya i la UE) (figura 13.11).

Pel que fa al comerç exterior, les **exportacions** catalanes de metalls van disminuir un 12,1% en valor l'any 2023, tot i que en volum van augmentar (2,3%). Aquesta discrepància es pot atribuir als elevats preus de producció que va viure el sector el 2022. Al conjunt de l'Estat i de la UE, les exportacions van caure a un ritme similar al de Catalunya (14,7% i 17,2% en valor, respectivament). Pel que fa a les **importacions**, també van disminuir considerablement el 2023 (16,6%), xifra molt similar que a Espanya (24,0%) i la UE (26,1%). En l'última dècada, el comerç exterior en aquest sector ha anat a l'alça: les exportacions han crescut un 43,4% acumulat i les importacions, un 57,1%. Per aquest motiu, el saldo comercial negatiu ha anat empitjorant al llarg de tot el període. L'any 2023, les compres a l'exterior van superar les vendes en un 23% (figura 13.9).

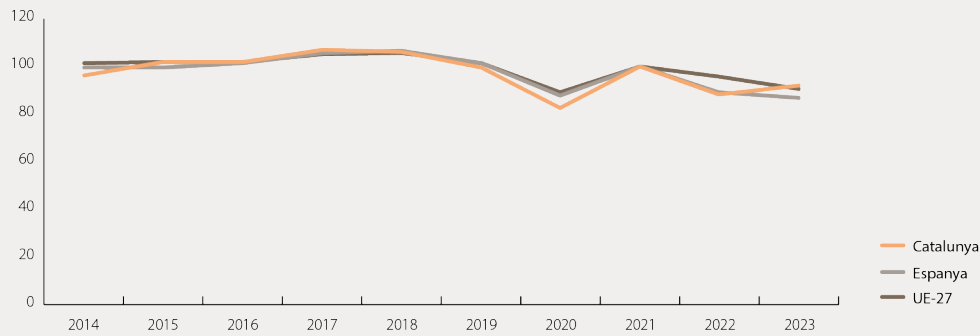
La caiguda de les exportacions al conjunt del sector va ser conseqüència de les menors vendes a l'exterior a tots els subsectors menys el de fosa de metalls (increment de l'11,2%, mentre que el mateix subsector va experimentar una disminució del 3,2% al conjunt de l'Estat). Cal destacar la caiguda de la primera transformació de l'acer (22,8% en valor i 12,2% en volum), el segon sector de més pes al territori (figura 13.12).

El principal **mercat exterior** per a la metal·lúrgia catalana fou Europa, que suposà el 84% del total d'exportacions l'any 2023 (76% la UE). Dins d'Europa, els cinc països més destacats foren França, Itàlia, Portugal, Alemanya i el Regne Unit. Cal posar de relleu que el 8% de les exportacions anaren destinades al continent africà (especialment al Marroc). El 2023, França va ser el país on van disminuir més les vendes i el Marroc va ser el més dinàmic, amb un increment de l'11,4%. En general, es constata una reducció de les exportacions dirigides tant al continent europeu com a la resta del món (figura 13.13).

Informació sectorial ampliada:

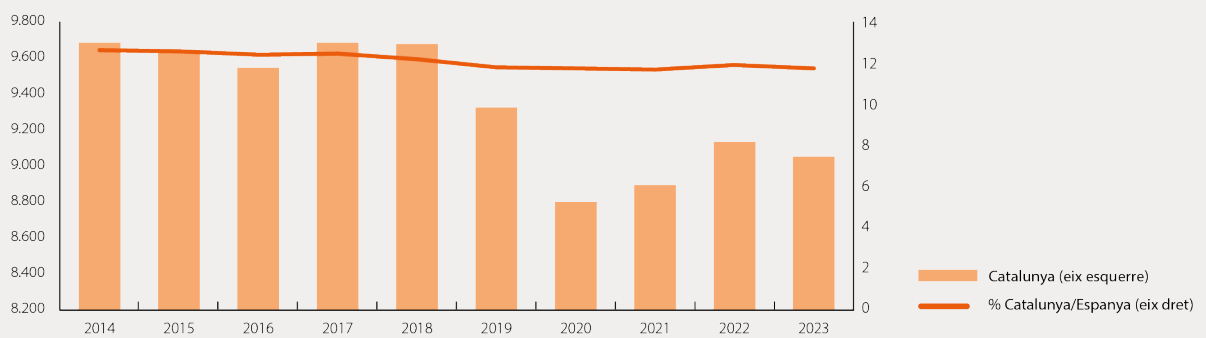
- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/materials-materies/>
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/raw-materials/industries/metals_en
- Federación Española de Asociaciones de Fundidores: <http://www.feaf.es/Contenidos/Ficha.aspx?IdMenu=a2238bd0-3048-4d9d-ab8c-c91c6fd475&Idioma=es-ES>
- London Metal Exchange: <https://www.lme.com/>
- UNESID - Unión de Empresas Siderúrgicas: <https://unesid.org/>
- World Steel Association: <https://www.worldsteel.org/>

FIGURA 13.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2021)

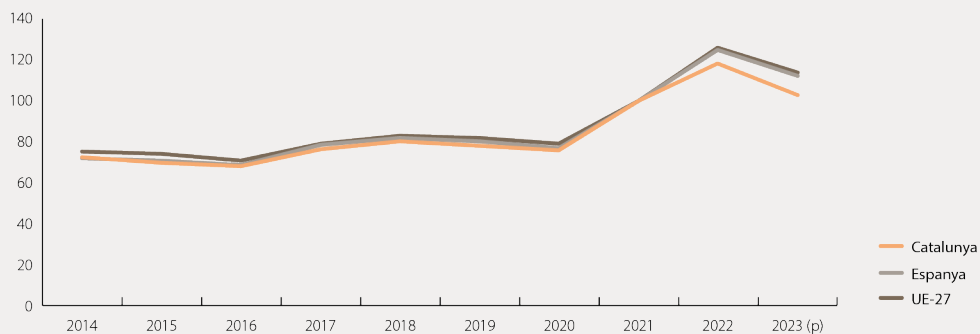
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 13.7. AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

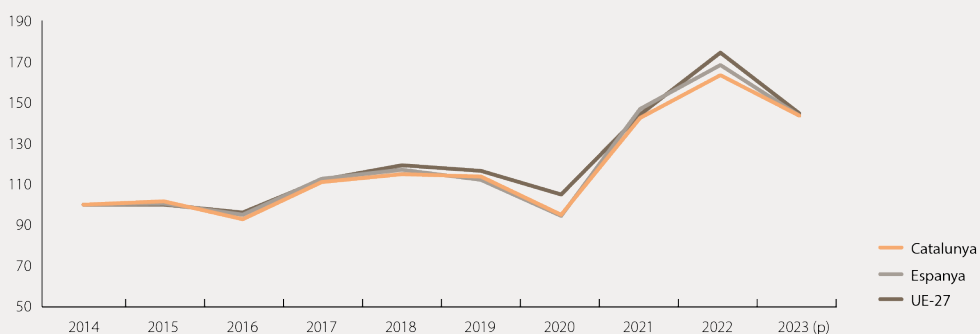
Font: Observatori del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 13.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2021)

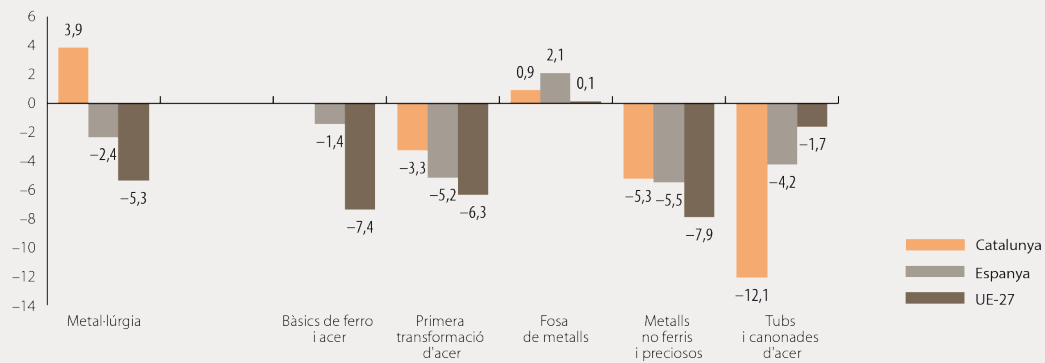
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 13.9. ÍNDEX DE VALOR DE LES EXPORTACIONS (BASE 2014)

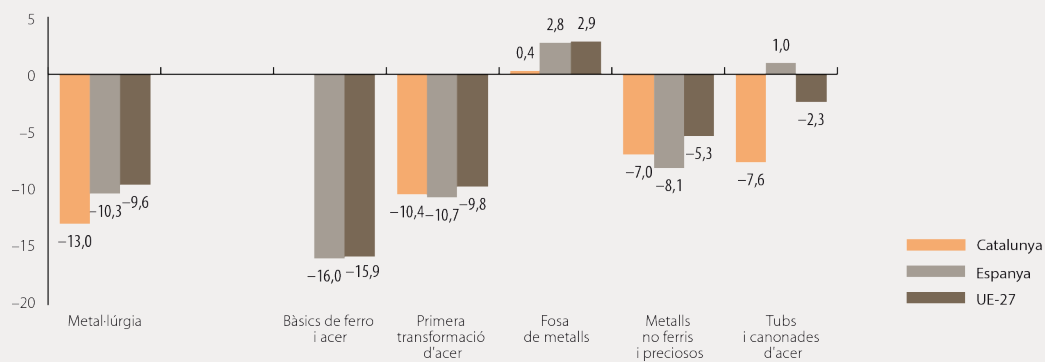
Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 13.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

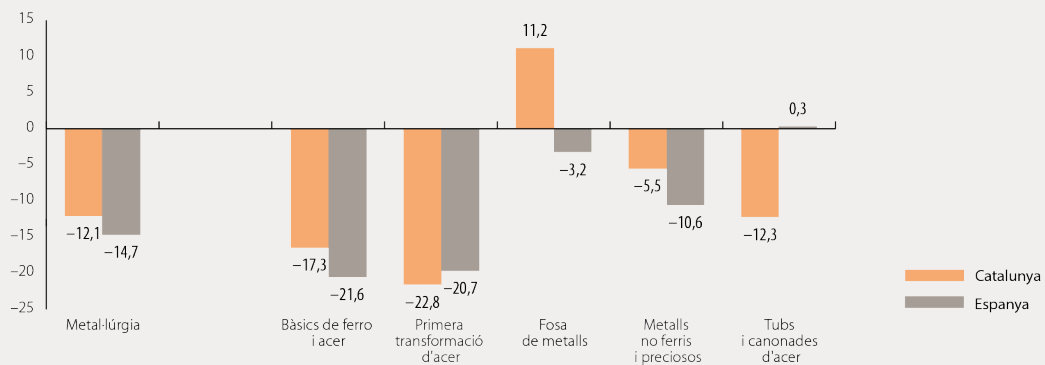
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 13.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 13.12. EXPORTACIONS PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya: Euroestacom. Dades provisionals.

FIGURA 13.13. PRINCIPALS PAÏSOS DESTINATARIS DE LES EXPORTACIONS CATALANES. ANY 2023

PAÏSOS	EXPORTACIONS (MEUR)	PES SOBRE EL TOTAL (%)	VARIACIÓ ANUAL (%)
França	726,4	24,9	-21,7
Itàlia	515,6	17,7	-0,3
Portugal	386,9	13,3	4,9
Alemanya	222,6	7,6	-14,8
Marroc, el	157,0	5,4	11,4
Regne Unit	143,9	4,9	-9,0
Total mundial	2.912,3	100,0	-12,0

Font: Duanes a partir d'Idescat. Dades provisionals.

3.14. PRODUCTES METÀL·LICS (CCAE-25)

El sector de productes metàl·lics, el quart més gran de Catalunya, va reduir lleugerament la producció l'any 2023, de manera que encara no va poder recuperar els nivells anteriors a la pandèmia, com tampoc en el cas de l'ocupació, tot i que va créixer lleugerament. Cal destacar el bon comportament del subsector de forja i estampació, impulsat pel sector de l'automoció. Malgrat la caiguda dels costos energètics, els preus van experimentar un increment. Pel que fa a les exportacions, es van mantenir pràcticament estables.

Dades estructurals del sector

El sector dels productes metàl·lics té un pes específic destacat dins l'economia catalana, ja que aporta el 7,8% del VAB industrial i el 5,7% de la facturació (2.790 i 8.937 milions d'euros, respectivament), un pes similar al que té al conjunt de l'Estat espanyol (7,6% i 5,6%) i al conjunt de la UE (7,6% i 5,3%).

Ocupa uns 52.796 afiliats a la Seguretat Social, el 10,6% de la indústria, percentatge que és també semblant al que té a Espanya i a la UE (11,4% dels afiliats i 11,1% dels ocupats, respectivament). Es tracta, doncs, d'un sector relativament intensiu en mà d'obra.

Això el converteix en el quart sector més gran de la indústria catalana en termes de VAB i el segon en termes d'ocupació dins d'una classificació de 21 agrupacions.

L'activitat a Catalunya és encapçalada pels elements metàl·lics per a la construcció. El seu pes dins del conjunt del sector se situa a l'entorn del 30% en termes de VAB i del 33% quant a ocupació. El segueixen, per ordre d'importància, el tractament (xapatge, gravat, perforació, poliment, soldadura i altres) i revestiment de metalls, amb el 23% del VAB i el 25% de l'ocupació; els altres productes metàl·lics (com articles per a la llar, hèlixs i àncores per a vaixells i peces per a vies fèrries), amb el 18% i 16%, respectivament; la forja i estampació, amb el 18% del VAB i el 15% de l'ocupació; finalment, amb un pes inferior, tanquen la composició subsectorial dels productes metàl·lics, la ganiveteria i ferreteria i les cisternes i dipòsits¹ (figura 14.2).

1 A l'EIE, el subsector de les cisternes i dipòsits inclou també el de generadors de vapor, ja que aquest darrer és molt petit i no és publicable per secret estadístic. Atesa aquesta reduïda dimensió, es farà referència a aquest subsector com el de "cisternes i dipòsits".

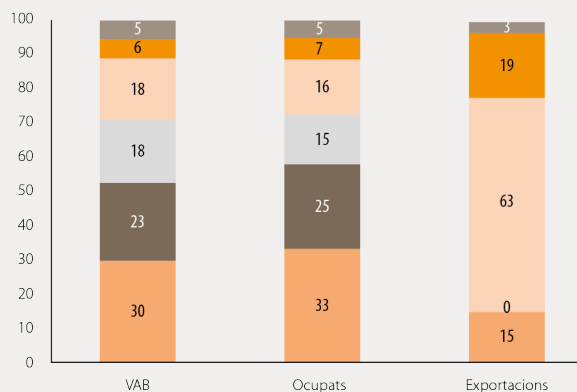
FIGURA 14.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	8.937,3	5,7	21,9	40.863,4	5,6
VAB cf (MEUR)	2.790,9	7,8	21,8	12.828,6	7,6
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	52.797	10,6	19,7	267.750	11,4
Exportacions (MEUR)	2.643,4	2,7	21,4	12.353,1	3,7
Empreses (*)	4.529	19,3	20,2	21.975	18,1

Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2021) i Duanes (2023) a partir d'Idescat; INSS (2023) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu; i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2023) a partir de l'INE.

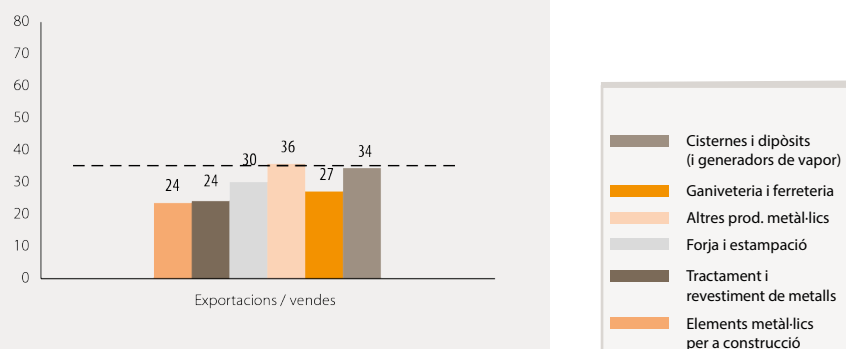
Nota: (*) empreses amb assalariats que tenen establiments a Catalunya; el percentatge d'empreses catalanes sobre el total de l'Estat es calcula a partir de les que tenen seu a Catalunya.

FIGURA 14.2. PES DELS PRINCIPALS SUBSECTORS EN TERMES DE VAB, OCUPACIÓ I EXPORTACIONS

Fonts: EIE (2021) i Duanes (2023). Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 14.3. PROPORCIÓ DE VENDES QUE TENEN LLOC A L'ESTRANGER

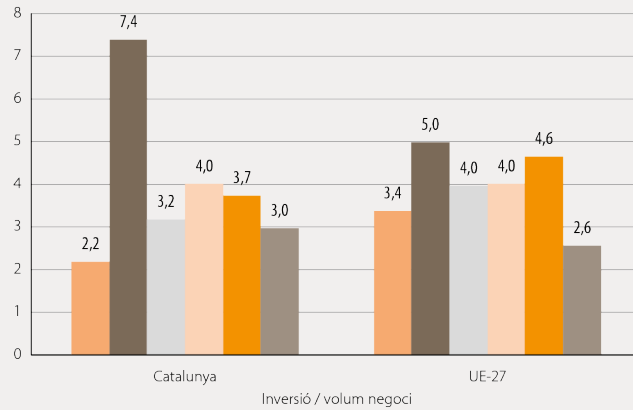
Font: EIE (2021) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

A més, el sector català té un pes notable sobre el conjunt d'Espanya, ja que representa el 22% del VAB i de la facturació i el 20% dels afiliats. Dins la UE, Alemanya és el principal fabricant de productes metàl·lics (33,1% del VAB europeu) i la segueixen, a gran distància, Itàlia (17,8%) i França

(10,0%). Espanya ocupa la quarta posició del rànquing, amb el 6,5%.

Els productes metàl·lics són relativament menys exportadors que la mitjana de la indústria: el sector efectua el 28% de les vendes a l'exterior, enfront del 35% de la

FIGURA 14.4. INTENSITAT INVERSORA EN ACTIUS MATERIALS (MITJANA DE TRES ANYS)

Fons: EIE (2019-2021) a partir d'Idescat i SBS (2019-2021) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

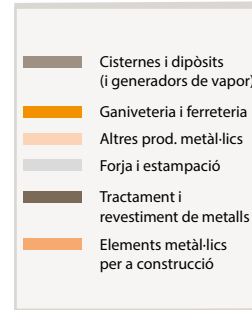
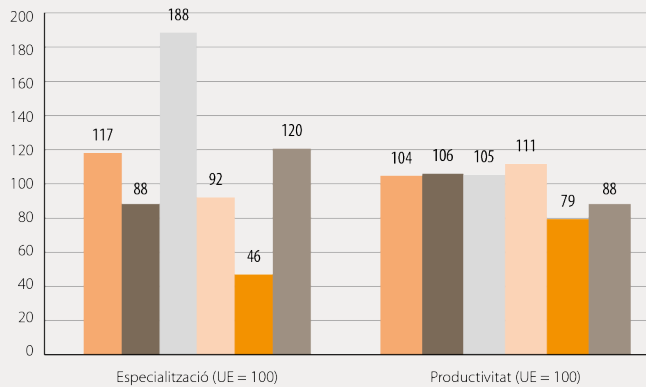

FIGURA 14.5. GRAU D'ESPECIALITZACIÓ I PRODUCTIVITAT DEL SECTOR RESPECTE A LA UE-27

Fons: EIE (2021) a partir d'Idescat i SBS (2021) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

indústria. Els dos subsectors de més pes a Catalunya, el d'elements per a construcció i el de tractament i revestiment de metalls, exporten el 24% de les seves vendes. En el primer cas, a causa de les característiques dels seus productes, sovint pesants i voluminosos. En canvi, el que efectua més vendes a l'estranger és el d'altres productes metàl·lics, amb un 36% (figura 14.3). Les **exportacions** catalanes del sector suposen el 21% de les espanyoles, d'acord amb el seu pes en termes de VAB.

Cal tenir en compte que el sector es veu afectat per alguns factors limitatius per incrementar les vendes a l'exterior, entre els quals se'n poden destacar tres:

- En primer lloc, les particularitats locals que presenten els mercats dels diversos països respecte a uns certs tipus de productes metàl·lics (material d'oficina, articles de parament de la llar, etc.), circumstància que obliga les empreses a fabricar en uns determinats casos amb una orientació concreta i uns trets específics,

la qual cosa limita, per exemple, els beneficis de les economies d'escala.

- En segon lloc, la importància que té el transport dins el preu final d'alguns béns, i que provoca un encariment significatiu dels intercanvis a llarga distància, sobretot dels productes de major dimensió i de menor valor afegit (elements metàl·lics per a la construcció, envasos i tancaments metàl·lics, etc.).
- En darrer terme, l'atomització del sector i el predomini d'un teixit empresarial de petita grandària, caracteritzat per la manca de recursos (econòmics, humans, etc.) que els permetin assolir una posició en altres països.

La **inversió** en actius materials va ascendir a 338 milions d'euros (mitjana de tres anys), el 3,8% de la facturació, per sobre de la mitjana de la indústria catalana, però una mica per sota de la intensitat inversora del sector europeu (4,0%). El subsector de tractament i revestiment de metalls, el segon més important, és molt més inver-

sor (7,4% de la xifra de negoci) que els seus homòlegs europeus (5,0%). També el de cisternes i dipòsits està una mica per sobre dels seus competidors europeus, però en la resta de casos hi ha un diferencial negatiu. En el cas dels elements per a construcció, subsector amb més pes, la inversió és del 2,2% enfront del 3,4% a nivell europeu (figura 14.4).

La despesa en **innovació** dels fabricants de productes metàl·lics (conjuntament amb la metal·lúrgia) va ser de 83,7 milions d'euros (dades del 2022), xifra que suposa el 0,63% del volum de negoci total. Així, aquest sector, considerat de tecnologia mitjana-baixa per l'OCDE, té una intensitat innovadora que és de menys d'un terç de la del conjunt de la indústria, tot i que superior a la del conjunt d'Espanya (0,51%). La despesa en R+D catalana va ascendir a 27,7 milions d'euros i va ocupar 394 persones en equivalents a jornada completa, cosa que suposa un 11% i un 14%, respectivament, del sector espanyol, per sota del pes que el nostre país hi té en termes de VAB (19%).

Tanmateix, cal destacar que alguns tallers tradicionals s'han anat orientant cap a la mecànica de precisió i els treballs d'enginyeria a mida, amb la qual cosa s'han convertit en empreses amb un alt component innovador. Aquest procés ha contribuït a reforçar les àrees de recerca, desenvolupament i innovació (R+D+I) de les empreses del sector. Així mateix, l'evolució de les tecnologies ha contribuït a incrementar el nivell de formació requerit en els perfils de menor qualificació.

Catalunya no presenta una elevada **especialització** en productes metàl·lics respecte a la UE, ja que el sector pesa només un 3% més a casa nostra. No obstant això, cal destacar una elevada especialització en forja i estampació, que pesa un 88%

més a Catalunya que als països europeus (figura 14.5).

Aquest sector presenta una **productivitat** relativament baixa a les tres economies considerades, segurament pel fet que es tracta d'un sector relativament intensiu en mà d'obra. A casa nostra, la productivitat mitjana per treballador i any a una empresa de productes metàl·lics és d'uns 52.860 euros. Tanmateix, Catalunya manté un diferencial de productivitat positiu respecte a Espanya i la UE, ja que la fabricació de productes metàl·lics és un 6,7% i un 4,0% més productiva a casa nostra, respectivament. Les últimes dades disponibles mostren un augment de la productivitat similar que en el cas de les empreses europees del sector. Els tres subsectors amb més pes a Catalunya mostren un diferencial de productivitat positiu respecte a la UE. El que presenta un major diferencial és el de tractament i revestiment de metalls, amb una productivitat un 5,6% superior a la de la UE (figura 14.5).

El comportament d'aquest sector està força condicionat per les primeres matèries, cosa que obliga els fabricants a implementar millores contínues en termes de productivitat i de valor afegit. El diferencial positiu amb la UE es pot explicar en part per l'existència de fabricants que han apostat per segments de més valor afegit per mitjà d'introduir millores en els àmbits de la tecnologia i de la qualitat, tant del producte (ampliar la gamma d'articles, l'homologació dels béns i la certificació d'acord amb l'ISO de qualitat i medi ambient) com del servei (per exemple, amb la reducció del termini de lliurament de les comandes). A més, s'han aplicat tècniques de millora en l'organització de la producció, estimulants la polivalència dels ocupats i la renovació sistemàtica dels sistemes de producció. També cal esmentar la introducció de les tecnologies de la informació en les diferents àrees de l'empresa (gestió, producció, màrqueting, etc.).

Pel que fa al **teixit empresarial**, la indústria catalana de productes metàl·lics està formada per 4.529 empreses amb assalariats que tenen establiments al nostre territori el gener del 2023. Les empreses amb seu a Catalunya representen el 20% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (21.975).

Segons les dades d'afiliació a la Seguretat Social, geogràficament l'activitat es **localitza** sobretot al Vallès Occidental i Oriental i al Baix Llobregat.

El teixit empresarial d'aquest sector està molt atomitzat, atès que està constituït per un gran nombre de firmes i de tallers de petita grandària. La **dimensió** mitjana dels establiments catalans és de vuit ocupats per establiment, molt similar a la d'Espanya i a la del conjunt de la UE-27 (set i nou

ocupats, respectivament). Això també queda reflectit en el nombre d'empreses grans (250 treballadors o més): a Catalunya s'hi localitzen 25, de les quals deu tenen la seu social al nostre territori, és a dir, un 16,1% de les que hi ha al conjunt d'Espanya i un 0,7% de les grans empreses industrials de la UE.

Els productes metàl·lics estan sotmesos a un constant procés de creació i desaparició d'unitats empresarials, com a conseqüència de diversos factors: pel gran nombre d'empreses que hi operen, així com per la seva reduïda dimensió i estructura; per les escasses barreres d'entrada i de sortida que hi ha en certs segments i tipus de productes; per l'estreta dependència d'una elevada proporció d'empreses productores respecte a determinats clients, que són generalment poc nombrosos i de sectors molt concrets i que solen exercir unes polítiques de compra bastant agressives (cada vegada més, els productes metàl·lics intermedis es fabriquen per subcontractació –sota comanda i especificacions tècniques i productives determinades pels clients–, la qual cosa genera una dependència estreta de les empreses respecte a la demanda); finalment, per la creixent competència que hi ha en l'àmbit internacional, procedent, en molts casos, de països emergents amb costos productius baixos.

Evolució l'any 2023

L'evolució dels productes metàl·lics està força vinculada al comportament de l'economia en general, cosa que s'explica, d'una banda, perquè la demanda dels productes intermedis i dels productes finals per a la indústria depèn de l'activitat industrial –sobretot, de branques com ara l'automoció, la fabricació de béns d'equipament elèctrics i no elèctrics i l'electrònica, i de la construcció. D'altra banda, l'evolució del sector de productes metàl·lics també s'explica pel comportament del consum final (béns per a la llar, articles de parament de la llar, material d'oficina, etc.), ja que l'evolució dels béns metàl·lics dirigits al consum està estretament associada a la conducta de la demanda final duradora, en la qual té una gran importància la compra per reposició o renovació.

Atesa aquesta vinculació amb l'evolució econòmica general, la fabricació de productes metàl·lics mostra un comportament procíclic: amb una reducció de la producció més intensa que el conjunt de la indústria en els anys de recessió i un major creixement en els d'expansió. El 2023, el volum de **producció** d'aquest sector a Catalunya va disminuir un 0,4%, en línia amb el que va succeir al conjunt de l'Estat i de la UE, amb decreixements de l'1,2% i l'1,9%, respectivament. Atesos aquests

comportaments, encara no s'han assolit els nivells de producció pre COVID a cap de les tres zones. No obstant això, en la darrera dècada, el sector català ha augmentat la producció un 17,0%, per sobre del que ho han fet el sector espanyol i l'europeu (14,0% i 7,0%, respectivament) (figura 14.6).

L'evolució de la producció va ser desigual entre els subsectors l'any 2023. D'entre els tres subsectors de més pes, el d'elements metàl·lics per a la construcció va disminuir (-5,3%), mentre que el de tractament i revestiment de metalls va augmentar un 1,4% i el de forja i estampació, un 6,0% (figura 14.10).

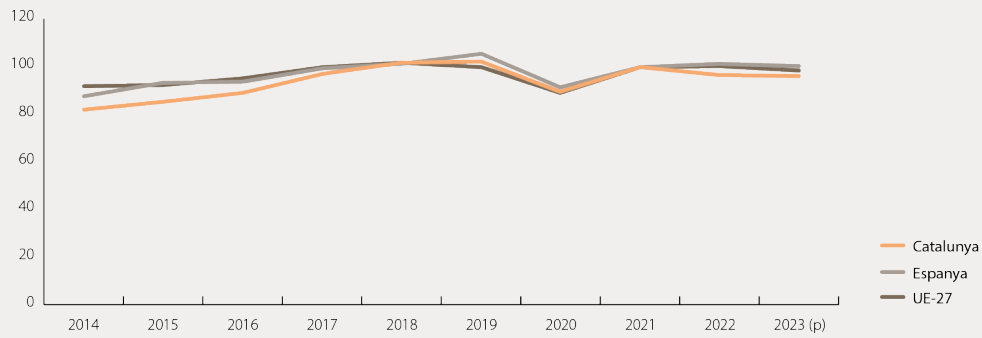
Malgrat la disminució de la producció l'any 2023, l'**ocupació** va augmentar un 0,8% a Catalunya i un 1,6% a Espanya. Tot i això, a casa nostra no es va recuperar encara el nivell que tenia abans de la pandèmia, mentre que sí que ho va fer al conjunt de l'Estat. En la darrera dècada, el sector ha guanyat un 12,5% d'afiliats a la Seguretat Social a Catalunya i un 20,9% a Espanya. En el cas català, la producció s'ha incrementat més que l'ocupació, fet que es pot interpretar com una certa millora en productivitat (figura 14.7).

Els **preus** dels productes metàl·lics van pujar a Catalunya un 2,2% l'any 2023, per sobre de l'1,6% d'Espanya i similar al 2,3% de la UE. Aquest increment de preus està relacionat amb la moderació dels preus de l'energia i matèries primeres, ja que els metalls industrials suposen un 36% de l'estructura de costos dels fabricants de productes metàl·lics. En tant que aquest sector elabora en bona part béns d'equipament, i per tant no està al principi de la cadena de valor, la moderació de preus de l'energia encara no es va percebre completament. En l'última dècada, els preus han augmentat a les tres zones (25,8% acumulat a Catalunya, enfront d'un 23,7% a Espanya i un 30,5% a la UE), fet que es pot interpretar com una millora de la competitivitat en preus per part dels productes catalans (figura 14.8).

Les variacions de l'IPRI per subsectors van ser positives en gairebé tots els casos i es van moure entre el -0,7% del tractament i revestiment de metalls i el 8,0% de les cisternes, dipòsits i calderes (figura 14.11).

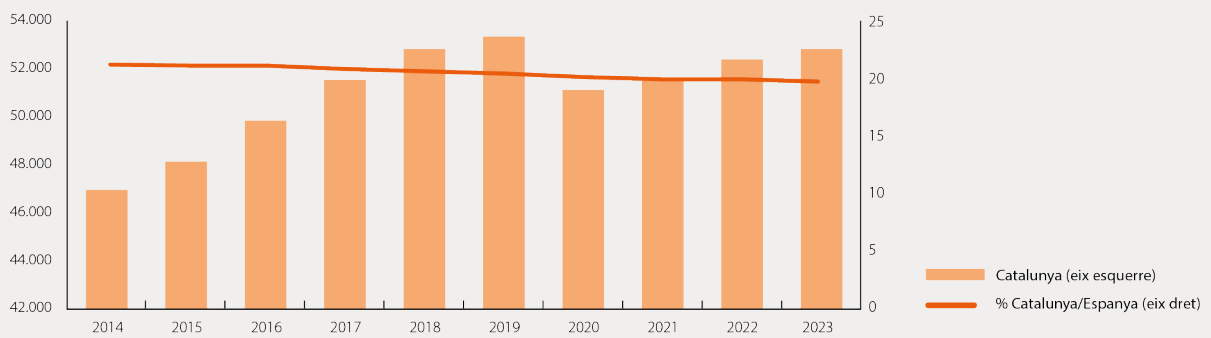
Pel que fa al comerç exterior, les **exportacions** catalanes van augmentar un 1,6% en valor l'any 2023 (en volum es van mantenir estables). Les exportacions espanyoles van augmentar més (6,5% en valor, tot i que en volum van disminuir un 19%), mentre que al conjunt de la UE, les exportacions van disminuir un 0,4%. Les **importacions** van caure als tres territoris: 4,0% a Catalunya, 1,0% a l'Estat i 5,8% a la UE. La balança comercial ha tingut un saldo positiu durant una bona part de la dècada, inclòs el 2023,

FIGURA 14.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2021)

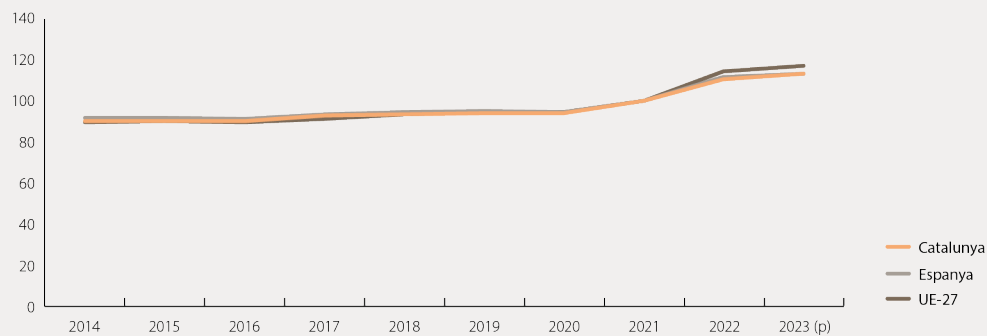
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 14.7. AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

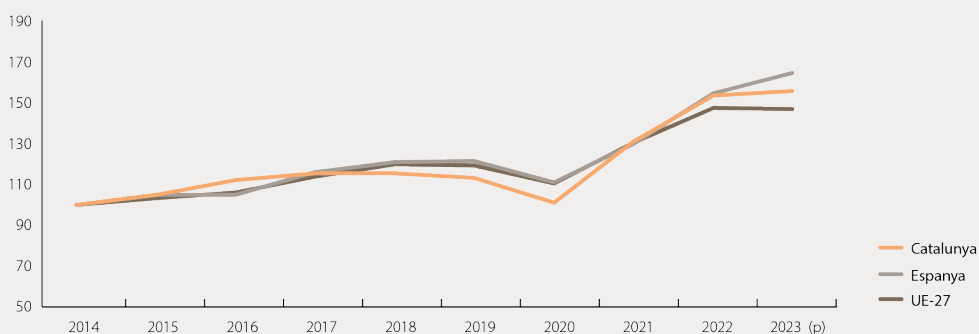
Font: Observatori del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 14.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2021)

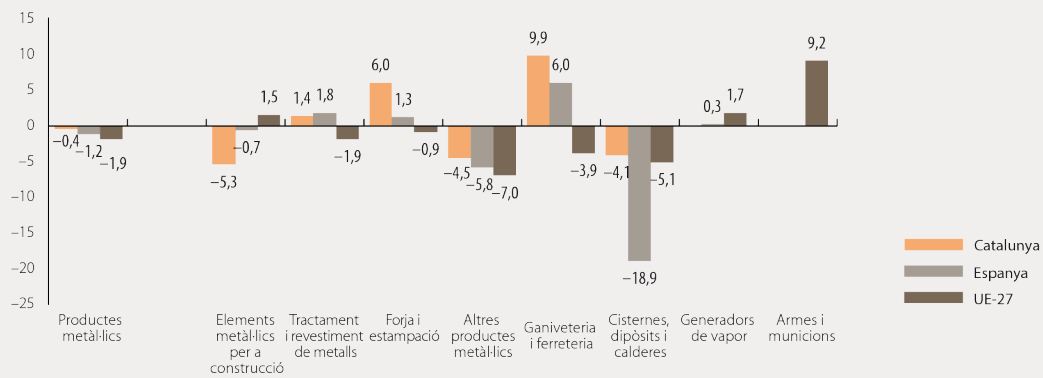
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 14.9. ÍNDEX DE VALOR DE LES EXPORTACIONS (BASE 2014)

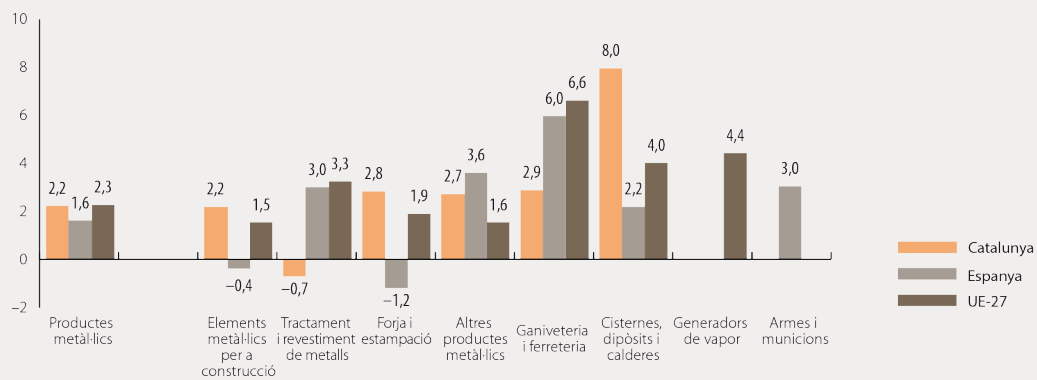
Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 14.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

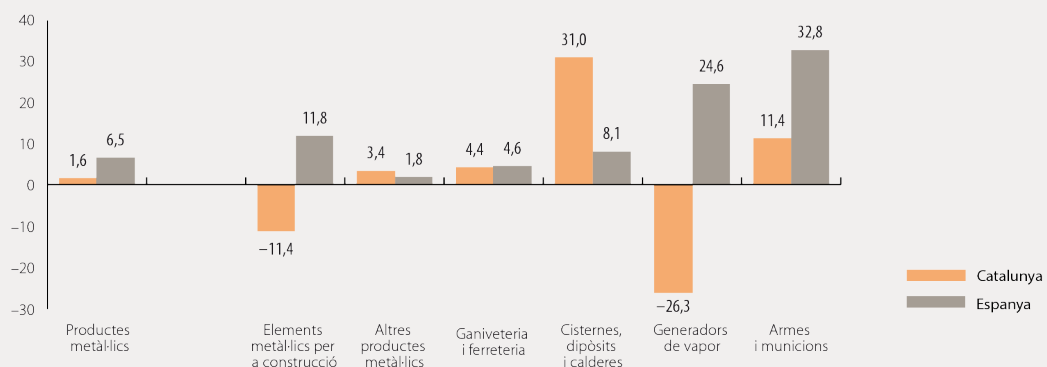
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 14.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 14.12. EXPORTACIONS PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya: Euroestacom. Dades provisionals.

en què les exportacions van superar les importacions en un 13,0% (figura 14.9).

Les exportacions d'elements metàl·lics per a construcció, el subsector de més pes a Catalunya, van disminuir un 11,4% el 2023 (-9,9% en volum). Les dades per a dos dels subsectors més grans, el tractament i revestiment de metalls i la forja i estampació, que junts suposen el 43% del VAB del sector, no estan disponibles. De la resta, destaca l'augment de les cisternes, dipòsits i calderes (31,0%), així com la caiguda de les vendes a l'exterior de generadors de vapor (26,3%). A Espanya, destaquen els augments de les exportacions d'armes i municions i de generadors de vapor (32,8% i 24,6%, respectivament) (figura 14.12).

El principal **mercat exterior** per als productes metàl·lics catalans fou Europa, que suposà el 74% del total d'exportacions l'any 2023 (69% a la UE). Dins d'Europa, els cinc països més destacats foren França, Alemanya, Portugal, Itàlia i el Regne Unit. Cal posar de relleu també que el 14% de les exportacions anaren destinades al continent americà (principalment als Estats Units). En general, els principals mercats van disminuir i cal, en canvi, destacar els

augment de vendes a Polònia (14,9%) i Mèxic (65,1%). En general, es constata una lleu disminució de les exportacions desti-

nades al continent europeu, juntament amb una millora de les exportacions a la resta del món (figura 14.13).

FIGURA 14.13. PRINCIPALS PAÏSOS DESTINATARIS DE LES EXPORTACIONS CATALANES. ANY 2023

PAÏSOS	EXPORTACIONS (MEUR)	PES SOBRE EL TOTAL (%)	VARIACIÓ ANUAL (%)
França	737,1	27,9	-0,6
Alemanya	231,1	8,7	-4,5
Portugal	194,1	7,3	-4,3
Itàlia	174,5	6,6	-6,4
Estats Units, els	167,5	6,3	-2,3
Regne Unit	118,2	4,5	-8,5
Polònia	97,8	3,7	14,9
Mèxic	80,2	3,0	65,1
Total mundial	2.643,4	100,0	-0,1

Font: Duanes a partir d'Idescat. Dades provisionals.

Informació sectorial ampliada:

- CEAM - Centro de Estudios y Asesoramiento Metalúrgico: <https://www.ceam-metal.es/>
- SIFE - Sociedad de Industrias de Forja por Estampación: <https://www.forjas.org/>

3.15. PRODUCTES INFORMÀTICS, ELECTRÒNICS I ÒPTICS (CCAIE-26)

Aquest sector, de reduïdes dimensions a casa nostra, es va mostrar molt dinàmic el 2023, amb el major increment de la producció dels 21 sectors analitzats. El de components electrònics va ser el subsector amb una millor evolució. Gràcies a l'augment de la producció, l'ocupació a Catalunya va augmentar també per sobre de la mitjana de la indústria. Per la seva banda, els preus van augmentar més que a la resta d'Espanya i de la UE.

Dades estructurals del sector

Les TIC (tecnologies de la informació i la comunicació) comprenen un ampli ventall d'activitats dedicades a la fabricació de productes i equips i a la provisió de serveis en l'àmbit de l'electrònica, la informàtica i les telecomunicacions. Aquestes activitats es poden dividir en aquelles de caràcter industrial (producció de béns físics) i de serveis (provisió d'intangibles que incorporen valor). En aquest Informe anual, es fa referència únicament a la branca industrial del sector TIC, malgrat que el comportament de totes dues està cada vegada més entrelligat, ja que Catalunya compta amb una important branca de serveis TIC (consultoria tecnològica, desenvolupament i implantació, i programari que s'incorpora als dispositius).

El sector dels productes informàtics, electrònics i òptics té un pes específic bastant reduït dins l'economia catalana, ja que aporta només el 2,0% del **VAB** industrial i l'1,5% de la **facturació** (715 i 2.273 milions d'euros, respectivament). Això es repeteix també al conjunt de l'Estat (1,1% i 0,7%, respectivament), mentre que les dades per als països de la UE-27 no estan disponibles.

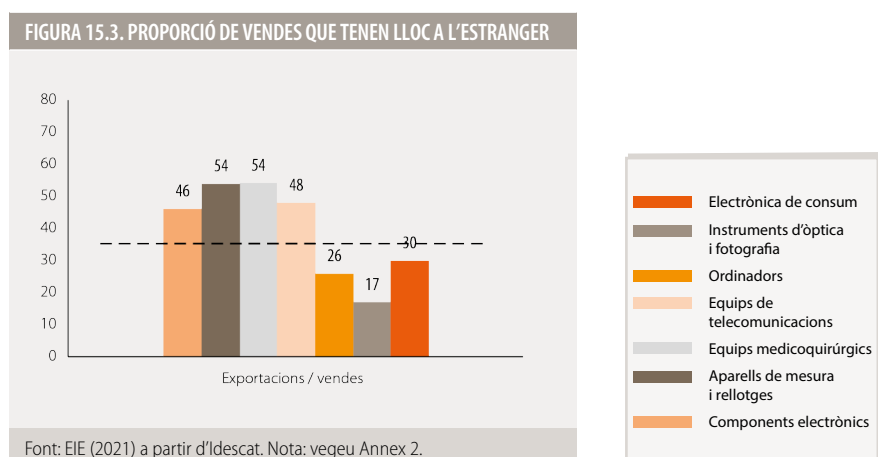
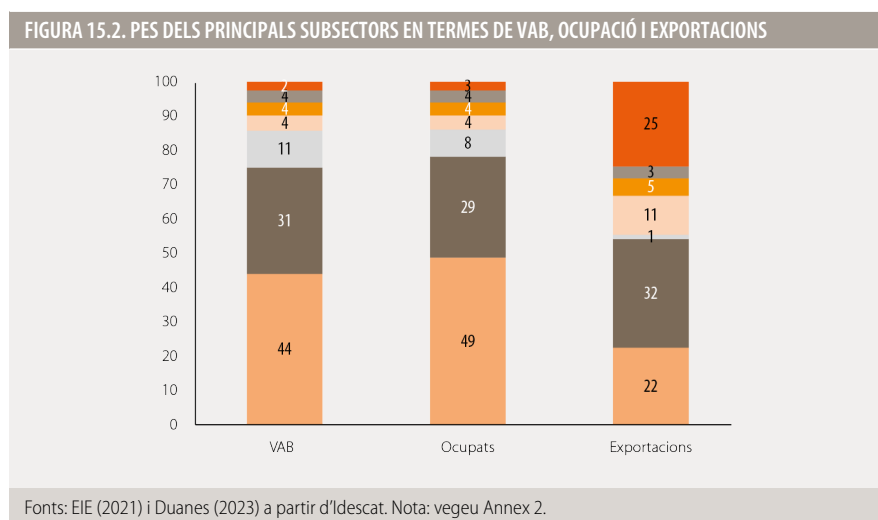
El sector **ocupa** uns 7.800 afiliats a la Seguretat Social, l'1,6% de la indústria, percentatge lleugerament superior a Espanya (1,4%), però molt inferior que a la UE (3,2% dels ocupats).

L'activitat a Catalunya és encapçalada pels components electrònics. El seu pes dins del sector se situa a l'entorn del 44% en termes de VAB i del 49% en termes d'ocupació. El segueixen, bastant de prop, els aparells de mesura i rellotges, amb el 31% del VAB i el 29% de l'ocupació i, a més distància, els equips medicoquirúrgics (11% del VAB i 8% de l'ocupació). Amb uns pesos molt menors, hi trobem els ordinadors, els equips de telecomunicacions, els instru-

FIGURA 15.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	2.273,1	1,5	42,2	5.392,6	0,7
VAB cf (MEUR)	715,3	2,0	39,0	1.834,9	1,1
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	7.797	1,6	23,4	33.335	1,4
Exportacions (MEUR)	3.013,9	3,1	40,1	7.508,2	2,2
Empreses (*)	467	2,0	32,4	1.373	1,1

Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2021) i Duanes (2023) a partir d'Idescat; INSS (2023) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu; i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2023) a partir de l'INE.
Nota: (*) empreses amb assalariats que tenen establiments a Catalunya; el percentatge d'empreses catalanes sobre el total de l'Estat es calcula a partir de les que tenen seu a Catalunya.

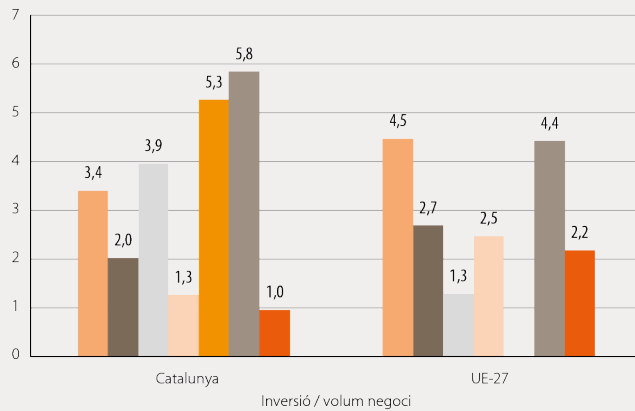

ments d'òptica i fotografia¹ i l'electrònica de consum (figura 15.2).

1 A l'EIE, el subsector dels instruments òptics i fotografia inclou també el dels suports magnètics i òptics, ja que aquest darrer és molt petit i no és publicable per secret estadístic. Atesa aquesta reduïda dimensió, es farà referència a aquest subsector com el de "instruments òptics i fotografia".

Tot i ser un sector més aviat petit a casa nostra, Catalunya té un pes considerable dins el conjunt de l'Estat, ja que representa el 39% del VAB i el 42% de la facturació, així com el 23% dels afiliats (figura 15.1). Dins la UE, Alemanya és el principal fabricant de productes informàtics, electrònics i òptics i la segueixen, a gran distància, França i Ità-

FIGURA 15.4. INTENSITAT INVERSORA EN ACTIUS MATERIALS (MITJANA DE TRES ANYS)

Fons: EIE (2019-2021) a partir d'Idescat i SBS (2019-2021) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

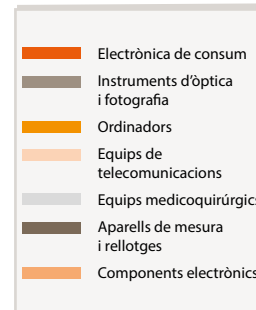
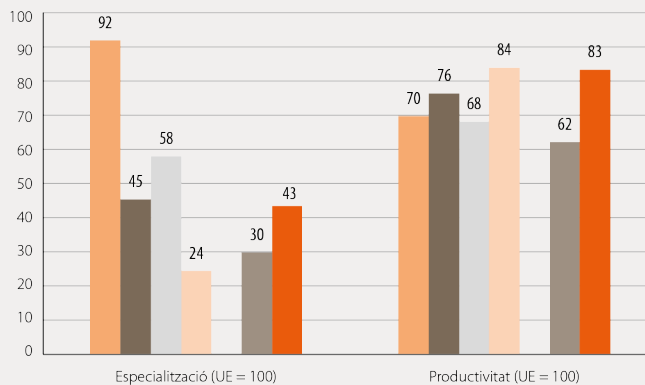

FIGURA 15.5. GRAU D'ESPECIALITZACIÓ I PRODUCTIVITAT DEL SECTOR RESPECTE A LA UE-27

Fons: EIE (2021) a partir d'Idescat i SBS (2021) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

lia. Espanya ocupa la desena posició del rànquing.

Es tracta d'un sector molt exportador, ja que el 48% de les vendes tenen lloc a l'estranger (envers el 35% per al conjunt de la indústria) i la intensitat exportadora és especialment elevada en els subsectors d'aparells de mesura i rellotges (54%) i d'equips mèdics i quirúrgics (54%) (figura 15.3). Les **exportacions** catalanes del sector suposen el 40% de les espanyoles, d'acord amb el seu pes en termes de VAB.

Els fabricants de productes informàtics, electrònics i òptics van **invertir** 67 milions d'euros en actius materials (mitjana de tres anys), el 2,9% de la facturació, una taxa inferior a la mitjana de la indústria, però una mica per sobre que al conjunt de l'Estat (2,7%). El subsector més inversor a Catalunya va ser el d'instruments d'òptica i fotografia, el qual va invertir el 5,8% de la seva facturació, per sobre del conjunt de la UE (4,4%); el segon fou el d'ordinadors, amb un 5,3%. El de més pes a casa nostra (components electrònics) va ser menys inversor

que els seus competidors europeus (3,4% i 4,5%, respectivament) (figura 15.4).

En aquest àmbit, cal destacar que, el setembre del 2023, l'empresa IDEADED va invertir 12 milions d'euros en una nova sala blanca per al desenvolupament continu, realització de proves i la producció de sèries curtes de microxips (entre 5 i 20 milions d'unitats anuals). En aquest primer estadi, l'empresa va decidir contractar fins a 100 treballadors altament qualificats, principalment enginyers i perfils relacionats amb el desenvolupament de materials i processos per a la producció de capes fines, així com el modelatge de la tecnologia. La Generalitat li ha atorgat un préstec de sis milions d'euros a través d'Avançsa i de l'Institut Català de Finances i un ajut d'uns 217.000 euros provinents de la línia de reindustrialització de la Direcció General d'Indústria per donar suport a aquest projecte, que el Govern considera altament estratègic per a Catalunya.

La despesa en **innovació** al sector va ser de 62 milions d'euros (dades del 2022), xifra

que suposa el 4,09% del volum de negoci, una intensitat innovadora que és més del doble que la mitjana de la indústria, d'acord amb la naturalesa dels productes que fabrica, considerats d'intensitat tecnològica alta segons la classificació de l'OCDE, i similar a la del conjunt de l'Estat (5,04%). Amb el 39% del VAB espanyol, les empreses catalanes de productes informàtics, electrònics i òptics concentren només el 24% de la despesa en R+D (uns 50 milions d'euros) i el 24% del personal dedicat a activitats d'R+D (762 persones equivalents a jornada completa).

Catalunya presenta una baixa **especialització** respecte a la UE en tots els subsectors. El més important a Catalunya (components electrònics) pesa un 92% del que pesa al conjunt de la UE, i el segon (aparells de mesura i rellotges) pesa la meitat (45%). L'especialització per al conjunt dels productes informàtics, electrònics i òptics no es pot calcular per manca de dades de la UE per a dos subsectors (figura 15.5).

Aquest sector mostra una **productivitat** lleugerament inferior a la mitjana de la indústria, tant a Catalunya com al conjunt d'Espanya. A Catalunya, la productivitat mitjana per treballador i any a una empresa és d'uns 60.300 euros, un 5,2% superior a l'espanyola. Les últimes dades disponibles mostren un augment de la productivitat, que està una mica per sota que en el cas de les empreses TIC espanyoles. Els diferents subsectors presenten nivells de productivitat inferiors a Catalunya que a la UE. Els sectors de més pes a casa nostra, el de components electrònics, presenta una productivitat que és un 30% inferior que l'europea (figura 15.5).

Pel que fa al **teixit empresarial**, la indústria TIC catalana està formada per 467 empreses amb assalariats que tenen establiments al nostre territori el gener del

2023. Les empreses amb seu a Catalunya representen el 32,4% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (1.373).

Segons les dades d'afiliació a la Seguretat Social, geogràficament l'activitat es **localitza** sobretot al Barcelonès i al Vallès Occidental i Oriental.

Una altra de les característiques del sector de productes informàtics, electrònics i òptics català és la reduïda **dimensió** de les seves empreses i establiments amb relació als països de la UE. La dimensió mitjana dels establiments catalans és de 15 ocupats per establiment, una mica superior a la d'Espanya (13) i inferior a la del conjunt de la UE-27 (25). Això també queda reflectit en el nombre d'empreses grans (250 treballadors o més): a Catalunya s'hi localitzen 13, de les quals vuit tenen la seu social al nostre territori, és a dir, un 40,0% de les que hi ha al conjunt d'Espanya i un 1,3% de les grans empreses industrials de la UE.

Catalunya, a través d'ACCIÓ, és una de les 13 regions promotores d'una aliança europea per als semiconductors. Anomenada "Alliance of European Semiconductor Regions", la iniciativa té l'objectiu d'impulsar el creixement i la competitivitat de la indústria dels semiconductors a Europa a partir de l'intercanvi de coneixements i bones pràctiques i de la cooperació. Les regions que promouen la iniciativa, a banda de Catalunya, són Bavària, Saxònia (Alemanya), Caríntia, Estíria (Àustria), Flandes (Bèlgica), Provença-Alps-Costa Blava (França), Piemont (Itàlia), Brabant del Nord, Overijssel (els Països Baixos), Aveiro-Regió del Centre (Portugal), Moràvia (República Txeca) i el País Basc.

Evolució l'any 2023

A Catalunya, la **producció** es va accelerar respecte l'any anterior. El 2023, va augmentar un 19,7%, cosa que contrasta amb el creixement més baix que hi va haver a Espanya (7,5%) i sobretot amb la disminució a la UE (-7,6%). Les dades de la darrera dècada posen de manifest un creixement acumulat molt elevat a la UE (89,3%), seguida de Catalunya (58,5%) i d'Espanya (40,4%). L'expansió de la producció europea s'explica per l'acceleració de la incorporació de les tecnologies en l'àmbit professional i personal, i per la transformació digital del teixit empresarial. No obstant això, es tracta d'un sector amb fortes oscil·lacions de la producció, com ha quedat palès a Catalunya el 2023 (figura 15.6).

Tot i que no es disposa de l'IPI per als subsectors més petits en el cas de Catalunya, les dades del 2023 indiquen que el subsector de més pes a casa nostra, com-

ponents electrònics, va millorar la producció (un 29,1%) i va ser el principal responsable del bon comportament del sector TIC. El segon i tercer subsectors amb més pes (aparells de mesura i rellotges i equips mèdics i quirúrgics) van augmentar la producció en menor mesura (11,1% el primer i 13,0% el segon, amb dada espanyola) (figura 15.10).

Gràcies a l'evolució de la producció, l'**ocupació** a Catalunya va augmentar el 2023, amb un 4,0% més de persones afiliades a la Seguretat Social (unes 1.520 persones). Al conjunt d'Espanya, va créixer un 4,8%. En l'última dècada, el sector català ha guanyat ocupació en un 28,9%, mentre que Espanya ho ha fet en un 11,0%, per la qual cosa Catalunya ha guanyat pes en el conjunt. L'augment de l'ocupació ha estat molt elevat, però com que la producció encara va créixer més, això es pot interpretar com una millora de la productivitat (figura 15.7).

Els **preus** de producció dels productes informàtics, electrònics i òptics van registrar un increment a Catalunya (2,8%) l'any 2023, una mica més pronunciat que a Espanya (1,2%) i a la UE (1,4%). En l'última dècada, els preus han augmentat un 12,9% a Catalunya, mentre al conjunt de l'Estat ho han fet de manera més moderada (1,6%) i a la UE han disminuït, un -3,2%, cosa que suposa una pèrdua de competitivitat per als productes catalans enfront dels competidors europeus (figura 15.8).

Els preus de producció de components electrònics van augmentar un 4,3% a Catalunya, d'acord amb el que va passar a les

dues economies de referència. No es disposa de dades catalanes per a la resta de subsectors, però a la majoria els preus de producció van pujar (figura 15.11).

Les **exportacions** catalanes de productes informàtics, electrònics i òptics van augmentar un 11,0% en valor (-1,6% en volum), mentre que a l'Estat ho van fer més moderadament (7,8% en valor). Al conjunt de la UE, les vendes a l'exterior es van reduir un 2,3%. Pel que fa a les **importacions** catalanes, van disminuir un -8,3%, en línia amb la disminució de les europees (-5,3%), mentre que les espanyoles es van mantenir pràcticament estables (+0,5%). Aquest sector presenta històricament un marcat saldo negatiu de la balança comercial que, no obstant això, s'ha anat reduint paulatinament. Així, mentre fa deu anys el valor de les importacions era un 63% superior al de les exportacions, l'any 2023 ho era un 47% (figura 15.9).

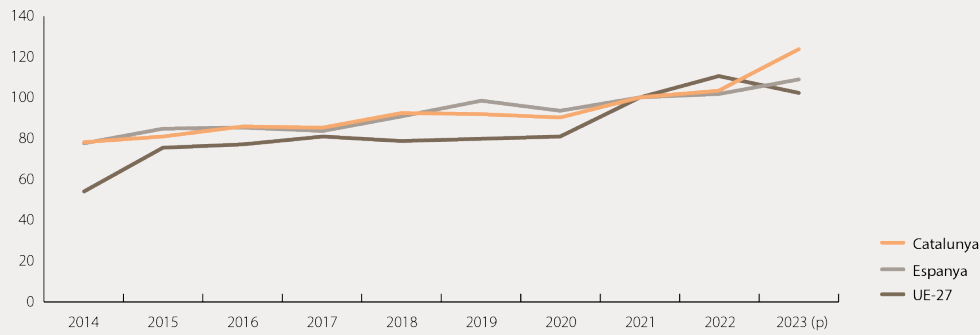
Tots els subsectors van augmentar les exportacions durant el 2023. Pel que fa als tres subsectors de més pes a Catalunya, components electrònics, aparells de mesura i rellotges i equips mèdics i quirúrgics, van augmentar les vendes a l'exterior un 19,4%, un 5,0% i un 30,1%, respectivament. Al conjunt de l'Estat, les exportacions d'aquests tres subsectors també van créixer. Destaca un fort increment de les exportacions al subsector dels equips de telecomunicacions (+50,5%), mentre que a l'Estat fins i tot van disminuir (Figura 15.12).

El principal **mercat exterior** per als productes informàtics, electrònics i òptics

Informació sectorial ampliada:

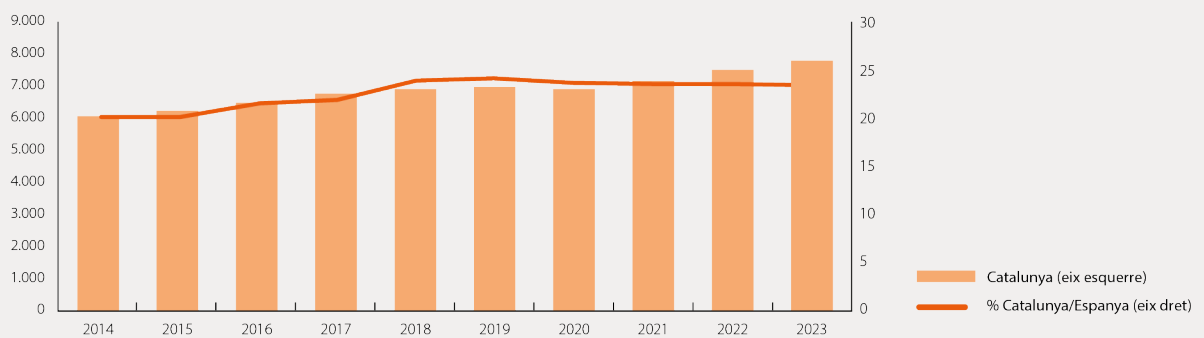
- ACCIÓ: <https://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/audiovisual/>
- ACCIÓ: <https://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/electronica-electricitat/>
- ACCIÓ: <https://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/industria-40/>
- ACCIÓ: <https://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/smart-cities/>
- ACCIÓ: <https://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/tic/>
- ACCIÓ: <https://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/videojocs/>
- AMETIC: <https://ametic.es/es>
- Clúster audiovisual: <http://clusteraudiovisual.cat/>
- Clúster digital: <https://www.clusterdigital.cat/>
- Clúster d'òptica i fòtònica: <https://www.secpho.org/>
- Clúster de tecnologies intel·ligents: <https://smartechcluster.org/es/>
- Clúster TIC educació: <https://edutechcluster.org/>
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/electrical-engineering_en
- Idescat: <https://www.idescat.cat/pub/?id=emptic>
- Ministerio de Asuntos Económicos y Transformación Digital: <https://www.ontsi.es/es>

FIGURA 15.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2021)

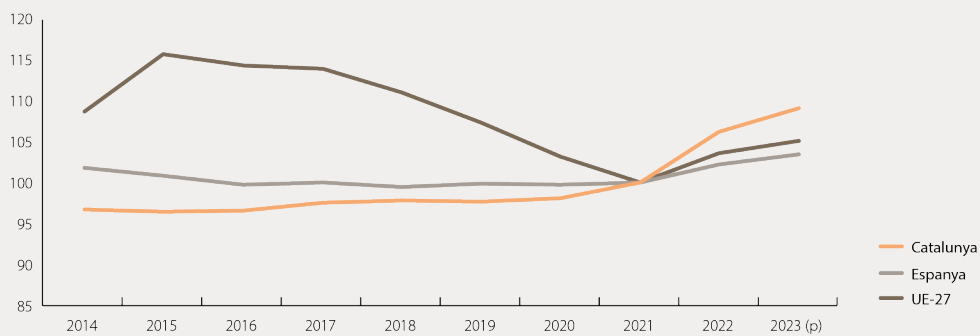
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 15.7. AFILIATS A LA SEGURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

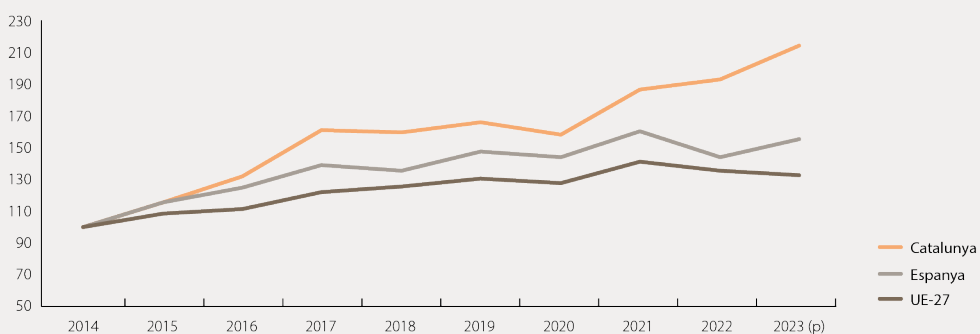
Font: Observatori del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 15.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2021)

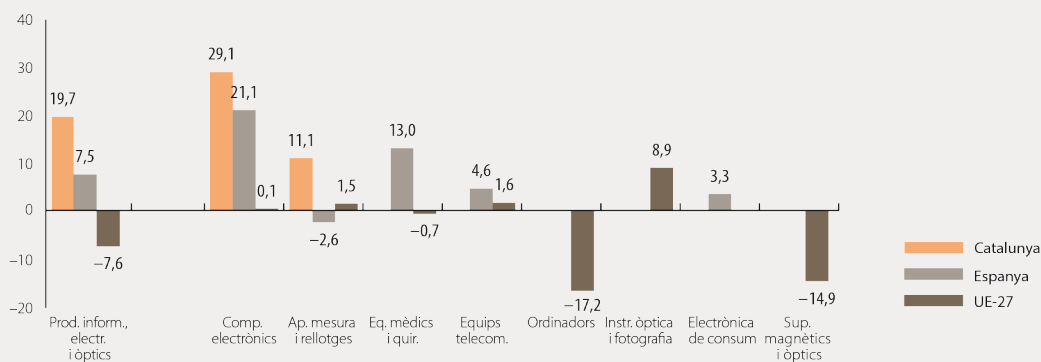
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 15.9. ÍNDEX DE VALOR DE LES EXPORTACIONS (BASE 2014)

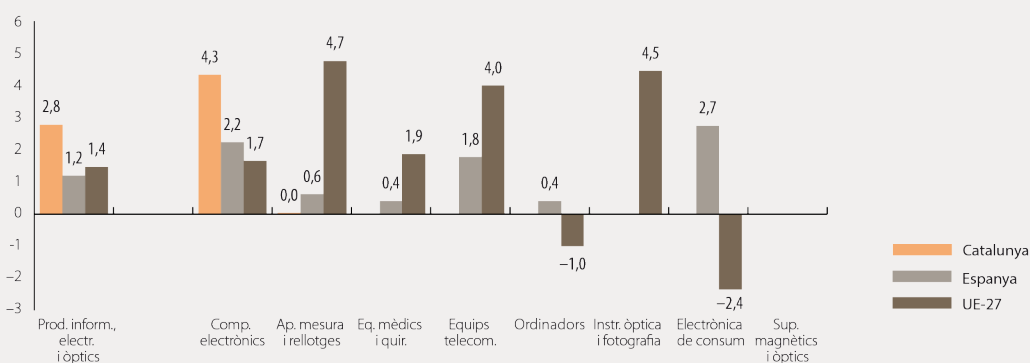
Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya i UE: Euroestacom; (p) dades provisionals.

FIGURA 15.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

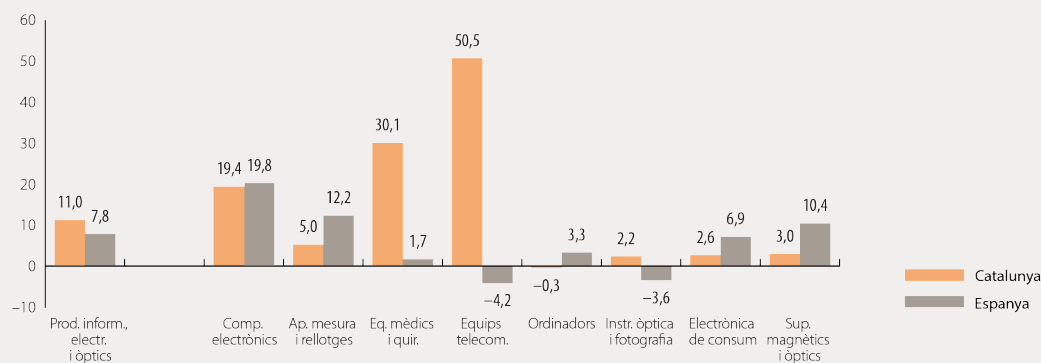
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 15.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 15.12. EXPORTACIONS PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya: Euroestacom. Dades provisionals.

catalans fou Europa, que suposà el 80% del total d'exportacions l'any 2023 (74% a la UE). Les exportacions no estan gaire diversificades geogràficament, ja que quatre països n'acumulen el 54%: França, Alemanya, Portugal i Itàlia. Destaca també que el 6% de les exportacions anaren destinades a països americans (especialment als Estats Units) i el 6% a l'Àfrica (especialment al Marroc). Dels mercats principals, destaca l'augment de les exportacions a Alemanya i el Marroc. En general, es constata un increment de les exportacions que van anar dirigides tant al continent europeu com a la resta del món (figura 15.13).

FIGURA 15.13. PRINCIPALS PAÏSOS DESTINATARIS DE LES EXPORTACIONS CATALANES. ANY 2023

PAÏSOS	EXPORTACIONS (MEUR)	PES SOBRE EL TOTAL (%)	VARIACIÓ ANUAL (%)
França	713,1	23,7	9,8
Alemanya	315,0	10,5	23,3
Portugal	309,1	10,3	5,7
Itàlia	272,3	9,0	-2,4
Marroc, el	176,9	5,9	29,8
Txèquia	138,1	4,6	18,0
Bèlgica	125,1	4,1	-6,7
Estats Units, els	90,3	3,0	1,2
Total mundial	3.013,9	100,0	10,5

Font: Duanes a partir d'Idescat. Dades provisionals.

3.16. MAQUINÀRIA I MATERIAL ELÈCTRIC (CCA-27)

El sector de maquinària i material elèctric català va disminuir la producció el 2023, si bé encara està per sobre dels nivells de producció pre COVID. En canvi, l'ocupació va créixer, si bé continuà per sota del nivell del 2019. Cal destacar, però, que el subsector de més pes (accessoris elèctrics per als vehicles de motor) va augmentar la producció, en consonància amb la bona evolució del sector de l'automòbil. Les exportacions van créixer en valor però no en volum, degut, en part, a que els preus es van continuar incrementant.

Dades estructurals del sector

El desenvolupament de la maquinària i material elèctric a Catalunya troba el seu origen al final del segle XIX i el principi del segle XX, de la mà de la segona revolució industrial, amb la producció d'energia elèctrica i la seva distribució fins als consumidors industrials i domèstics. Això no hagués estat possible sense l'entramat industrial, ja arrelat al territori, fruit de la primera revolució industrial. La producció va abastar una àmplia gamma de productes: torres i cables d'alta tensió, cablejat domèstic, comptadors, làmpades, interruptors i aparells per a les llars (ràdios, gramòfons, etc.), als quals, a partir dels anys quaranta, se'ls van afegir les rentadores, les neveres i més tard els televisors i altres productes electrònics. Els primers anys del segle XXI, amb la incorporació de la Xina i altres països asiàtics a les cadenes de valor globals i l'entrada de països de l'est d'Europa al mercat comunitari, es va iniciar un procés de deslocalització empresarial amb l'objectiu d'aconseguir baixos costos de mà d'obra, especialment en el cas de les activitats de poc valor afegit.

La maquinària i el material elèctric té un pes mitjà dins l'economia catalana, ja que aporta el 2,6% del VAB industrial i el 2,9% de la facturació (922 i 4.525 milions d'euros, respectivament), uns pesos molt similars als del conjunt de l'Estat espanyol (2,7% i 2,6%), però per sota dels països de la UE-27 (4,1% i 3,6%).

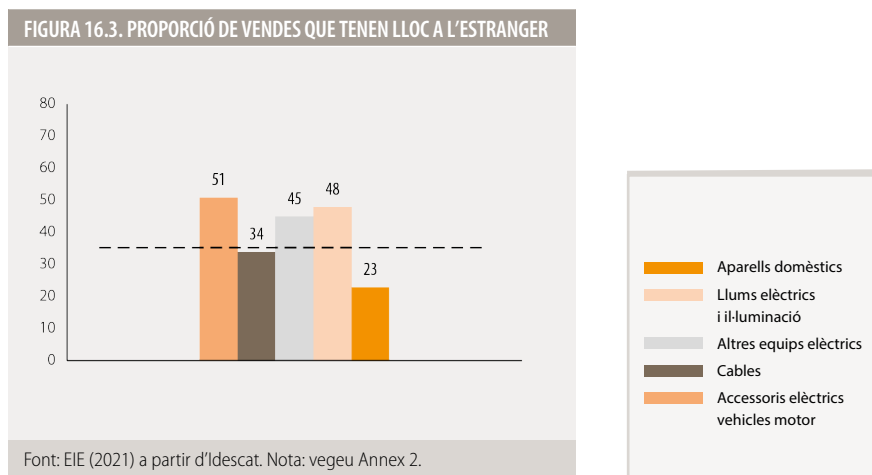
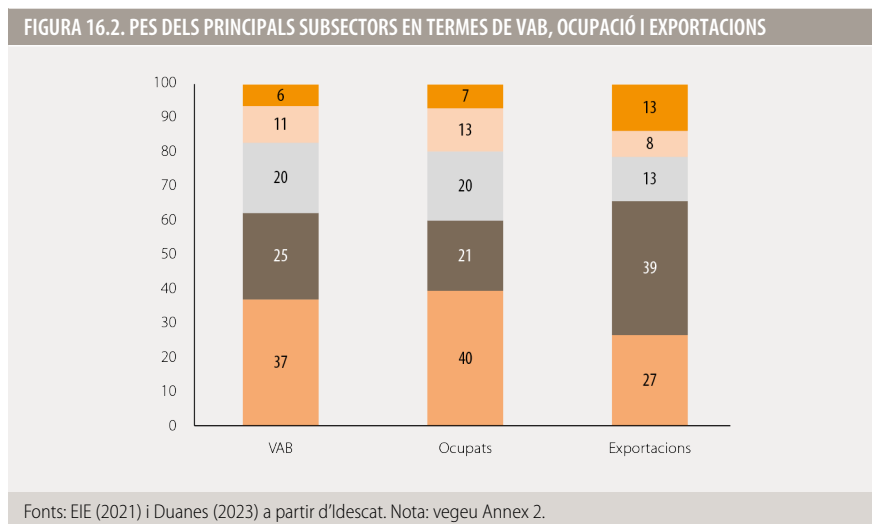
El sector ocupa uns 13.800 afiliats a la Seguretat Social, el 2,8% de la indústria, percentatge que també és similar a l'espanyol (2,2%) i inferior al de la UE (4,6% dels ocupats).

L'activitat a Catalunya és encapçalada pels accessoris elèctrics per als vehicles de motor. El seu pes dins del conjunt del sector se situa a l'entorn del 37%-40% en termes de VAB i d'ocupació. Segueixen, per

FIGURA 16.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	4.526,0	2,9	23,4	19.310,1	2,6
VAB cf (MEUR)	922,1	2,6	20,2	4.557,4	2,7
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	13.801	2,8	27,2	50.814	2,2
Exportacions (MEUR)	4.685,1	4,8	33,4	14.038,2	4,2
Empreses (*)	412	1,8	26,5	1.441	1,2

Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2021) i Duanes (2023) a partir d'Idescat; INSS (2023) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu; i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2023) a partir de l'INE.
Nota: (*) empreses amb assalariats que tenen establiments a Catalunya; el percentatge d'empreses catalanes sobre el total de l'Estat es calcula a partir de les que tenen seu a Catalunya.

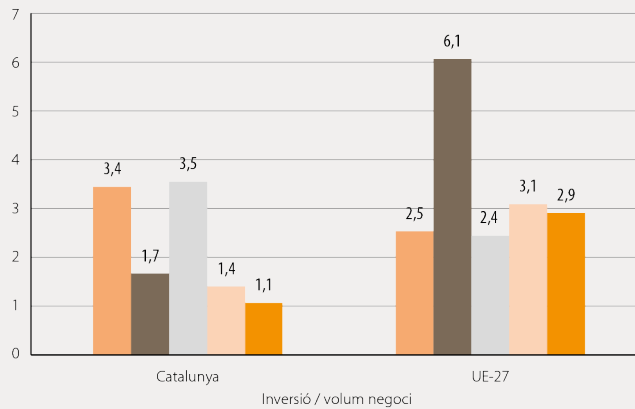

ordre d'importància, altres equips elèctrics –que apleguen un conjunt molt variat de productes, com els components electromecànics per a automoció, terminals i connectors elèctrics, endolls, borns i connectors, senyalitzacions d'emergència, terminals elèctrics per a automoció i equipament per a pàrquings i parquímetres–,

amb el 25% del VAB i el 21% de l'ocupació; la fabricació de cables,¹ amb el 20% del VAB i també de l'ocupació; la il·luminació i llums

¹ A l'EIE, el subsector dels cables inclou també el d'acumuladors i piles, ja que aquest darrer és molt petit i no és publicable per secret estadístic. Atesa aquesta reduïda dimensió, es farà referència a aquest subsector com el de "cables".

FIGURA 16.4. INTENSITAT INVERSORA EN ACTIUS MATERIALS (MITJANA DE TRES ANYS)

Fons: EIE (2019-2021) a partir d'Idescat i SBS (2019-2021) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

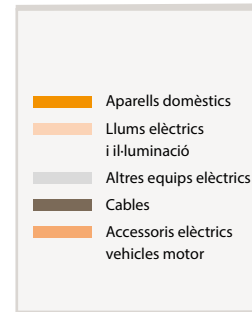
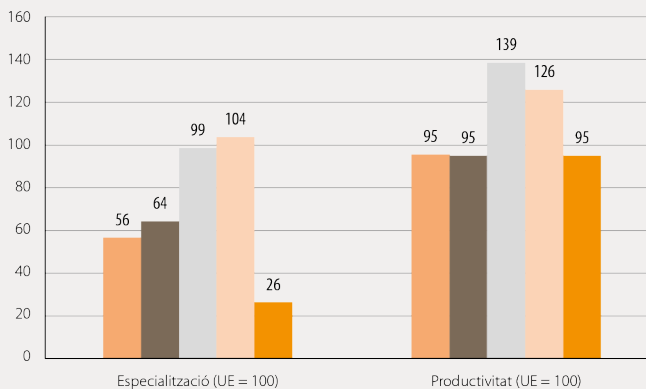

FIGURA 16.5. GRAU D'ESPECIALITZACIÓ I PRODUCTIVITAT DEL SECTOR RESPECTE A LA UE-27

Fons: EIE (2021) a partir d'Idescat i SBS (2021) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

elèctrics, amb l'11% del VAB i el 13% de l'ocupació; i finalment, els aparells domèstics, que suposen el 6%-7% del total (figura 16.2).

A casa nostra, el subsector de llums i aparells d'il·luminació s'ha especialitzat, en general, en el producte de disseny i decoratiu. Per aquest motiu, al mercat hi ha empreses amb un reconeixement de marca que fabriquen béns de gamma alta, alhora que conviuen amb firmes de gamma mitjana que tenen com a principals competidors els països asiàtics.

Pel que fa als aparells domèstics, destaquen sobretot els electrodomèstics, i compten amb marques autòctones reconegudes a nivell internacional, tot i la deslocalització parcial que s'ha produït cap a països emergents.

El sector català suposa un 20% de la maquinària i material elèctric estatal en termes de VAB, i un 23% en termes de facturació. Dins de la UE, Alemanya és, de molt, el principal productor de maquinària i material elèctric

(46,1% del VAB europeu) i la segueixen, a gran distància, Itàlia (11,4%) i França (9,4%). Espanya ocupa la cinquena posició del rànquing, amb el 4,2%.

El de maquinària i material elèctric és un sector bastant exportador, ja que el 40% de les vendes tenen lloc a l'estranger (vers el 35% per al conjunt de la indústria). La intensitat exportadora és més elevada en el subsector d'accessoris elèctrics per als vehicles de motor (51%) i en el de llums elèctrics i il·luminació (48%) (figura 16.3). Les **exportacions** catalanes suposen el 33% de les espanyoles, molt per sobre del pes que té el sector en termes de VAB.

El sector català va **invertir** 105 milions d'euros en actius materials (mitjana de tres anys), el 2,3% de la facturació, una taxa inferior a la mitjana de la indústria, igual que passa al conjunt de l'Estat (2,4%), si bé està força lluny de la mitjana europea (3,4%). El subsector més inversor a Catalunya va ser el dels altres equips elèctrics, amb el 3,5% de la seva facturació, per sobre dels seus competidors europeus

(2,4%); també destaca el subsector d'accessoris elèctrics per a vehicles, el de més pes a Catalunya, amb el 3,4%, per sobre de la dada europea (2,5%); tots els altres subsectors van tenir taxes inferiors a les dels seus homòlegs europeus (figura 16.4).

El sector de maquinària i material elèctric català no es pot considerar especialment innovador, malgrat que tingui una intensitat tecnològica mitjana-alta segons la classificació de l'OCDE. La seva despesa en **innovació** va ser de 74,7 milions d'euros (dades del 2022), xifra que suposa l'1,03% del volum de negoci total, una intensitat innovadora més baixa que la mitjana de la indústria i que al conjunt de l'Estat (1,33%). Amb un 20% del VAB espanyol, les empreses catalanes de maquinària i material elèctric concentren només el 16% de la despesa en R+D (uns 33 milions d'euros) i el 15% del personal dedicat a activitats d'R+D (unes 429 persones equivalents a jornada completa).

Els principals reptes en matèria d'innovació que marcaran els propers anys del sector són: els avenços en robotització i nanotecnologia que permetin incrementar l'eficiència productiva; l'eficiència energètica (tant per la preocupació mediambiental del consumidor com pel factor del cost associat als consums energètics); l'increment de la domòtica; els nous materials per a bateries (que permetin un procés de fabricació més net i una menor pèrdua energètica vinculada al seu emmagatzematge), i innovacions lligades als punts de recàrrega dels vehicles elèctrics.

Ateses les dimensions més aviat modestes del sector, Catalunya presenta una baixa **especialització** respecte a la UE, especialment en els subsectors d'aparells domèstics i d'accessoris elèctrics per a vehicles de motor. En conjunt, la maquinària i material elèctric pesa un 38% menys a casa nostra (figura 16.5).

Aquest sector mostra una **productivitat** una mica per sota de la mitjana de la indústria a Catalunya, igual que a les altres zones analitzades. A Catalunya, la productivitat mitjana per treballador i any és d'uns 69.460 euros. Així, el sector català és un 10,3% més productiu que l'espanyol i un 3,5% més que l'europeu. A més, les últimes dades disponibles mostren un augment de la productivitat una mica per sobre que en el cas de les empreses europees del sector. En el subsector més gran a Catalunya, la productivitat és un 4,5% més baixa que l'europea i va augmentar lleugerament per sota de l'europea (figura 16.5).

Pel que fa al **teixit empresarial**, la indústria de maquinària i material elèctric catalana està formada per 412 empreses amb assalariats que tenen establiments al nostre territori el gener del 2023. Les empreses amb seu a Catalunya representen el 26,5% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (1.441).

Segons les dades d'afiliació a la Seguretat Social, geogràficament l'activitat es **localitza** sobretot al Barcelonès, Vallès Occidental i Baix Llobregat.

Un altre tret d'aquest sector és la major **dimensió** de les seves empreses i establiments amb relació al conjunt de la indústria. La dimensió mitjana dels establiments catalans és de 23 ocupats per establiment, força per sota de la d'Espanya i de la del conjunt de la UE-27 (34 i 31 ocupats, respectivament). Això també queda reflectit en el nombre d'empreses grans (250 treballadors o més): a Catalunya s'hi localitzen 21, de les quals set tenen la seu social al nostre territori, és a dir, un 16,3% de les que hi ha al conjunt d'Espanya i un 0,8% de les grans empreses industrials de la UE.

La composició empresarial del sector és diversa en tant que hi conviuen unes poques multinacionals de gran dimensió amb un volum elevat de petites i mitjanes empreses. Tanmateix, cal tenir present que també hi ha una elevada concentració, amb aproximadament dues terceres parts del mercat en mans de les deu primeres empreses en volum de negoci. Les grans firmes, estrangeres en la seva majoria, van adquirir empreses locals (petites i mitjanes d'elevada especialització en processos o productes concrets), com una manera de reforçar la seva quota de mercat, introduir-se en nous segments de negoci, accedir a noves tecnologies i guanyar competitivitat gràcies a les economies d'escala.

Les empreses grans ofereixen una varietat extensa de productes (amb diverses línies

de fabricació) i mostren una considerable capacitat de penetració en els mercats exteriors, amb presència a països d'arreu del món. Amb relació a les empreses petites i mitjanes, la gran majoria s'han encaminat cap a l'especialització productiva amb l'objectiu de guanyar competitivitat al mercat domèstic per mitjà de la diferenciació de productes que, alhora, poden exportar. A més, aquesta especialització els permet una major flexibilització per oferir productes més personalitzats i ajustats a les necessitats dels seus clients –motiu pel qual operen amb sèries més curtes de fabricació.

Evolució l'any 2023

A Catalunya, la producció de maquinària i material elèctric va disminuir el 2023. Cal tenir en compte que la demanda del sector depèn de l'activitat inversora de l'economia, tant pel que fa a la formació bruta de capital fix a la indústria (en plantes i equips), com en infraestructures (elèctriques, logístiques i de transport) i construcció. El volum de **producció** va disminuir un 4,2%, si bé encara està per sobre dels nivells de producció pre COVID. El sector espanyol i europeu, en canvi, van mantenir la producció pràcticament estable (-0,1% i +0,1%, respectivament). En l'última dècada, la producció catalana de maquinària i material elèctric ha augmentat un 9,2% acumulat, menys que l'espanyola (20,1%) i que l'europea (16,6%) (figura 16.6).

El decreixement del 2023 va ser degut principalment al fet que gairebé tots els subsectors van evolucionar negativament. Només el d'accessoris elèctrics per a vehicles de motor (el de més pes dins del sector) va augmentar la producció (4,2%), en consonància amb la bona evolució de la producció al sector de l'automòbil (figura 16.10).

Malgrat la reducció de la producció, el sector de la maquinària i material elèctric català va augmentar l'**ocupació** un 1,6% l'any 2023 (unes 220 persones), si bé sense recuperar encara el nivell que tenia el 2019. Al conjunt d'Espanya, l'ocupació va augmentar un 3,4%. En l'última dècada, la maquinària i material elèctric ha guanyat un 6,3% d'ocupació a Catalunya i un 9,7% al conjunt de l'Estat, en tots dos casos per sota de l'increment de la producció, fet que es pot interpretar com una millora en productivitat (figura 16.7).

Els **preus** de producció van augmentar menys a Catalunya (4,1%) que al conjunt d'Espanya (5,5%) i de la UE (5,9%) l'any

2023. En l'última dècada, els preus han augmentat a les tres zones, (16,1% acumulat a Catalunya, enfront d'un 19,9% a Espanya i un 24,0% a la UE), cosa que suposa una certa millora de competitivitat de Catalunya davant els altres països europeus (figura 16.8).

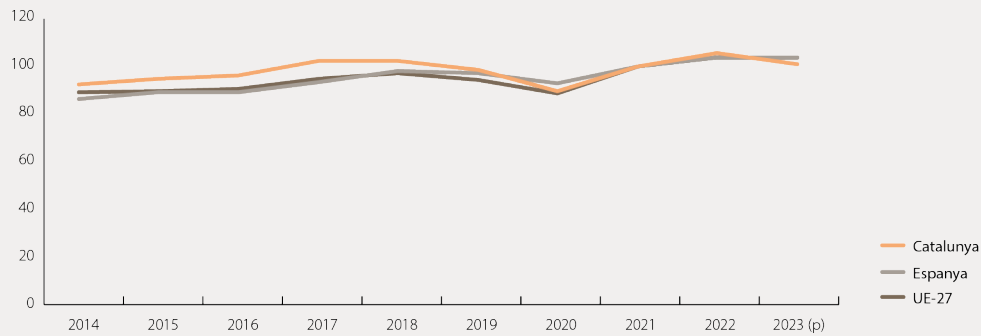
Tots els subsectors van experimentar augments de preus el 2023, tant a Catalunya com a les dues zones de referència. Els més inflacionistes van ser el d'accessoris elèctrics per a vehicles de motor, amb 7,1%, i el de llums elèctrics i il·luminació, amb un 7,8%. En canvi, els preus dels cables van créixer més moderadament (1,9% a Catalunya), per sota dels preus espanyols i europeus (figura 16.11).

Quant al comerç exterior, les **exportacions** catalanes de maquinària i material elèctric van augmentar molt poc l'any 2023, un 1,8% en valor (amb una reducció del 4,2% en volum), cosa que contrasta amb les disminucions del conjunt de l'Estat i de la UE (-2,7% i -2,2%). Pel que fa a les **importacions**, van disminuir a les tres zones (-2,3% a Catalunya, -3,7% a l'Estat i -5,4% a la UE). En l'última dècada, el comerç exterior ha anat a l'alça, amb l'excepció d'alguns anys puntuals; si bé la balança comercial ha tingut un saldo negatiu al llarg de tot el període, de manera que el valor de les importacions era un 16% superior al de les exportacions el 2023 (figura 16.9).

Per subsectors, hi va haver contrast entre els augments de les exportacions de cables (16,3%), el segon subsector de més pes, i el d'acumuladors i piles (17,5%) i les disminucions de les vendes a l'exterior d'aparells domèstics (-18,8%) i llums elèctrics i il·luminació (-9,7%). El subsector de més pes, el d'accessoris elèctrics de vehicles, es va mantenir pràcticament estable pel que fa al valor, però va disminuir en volum (figura 16.12).

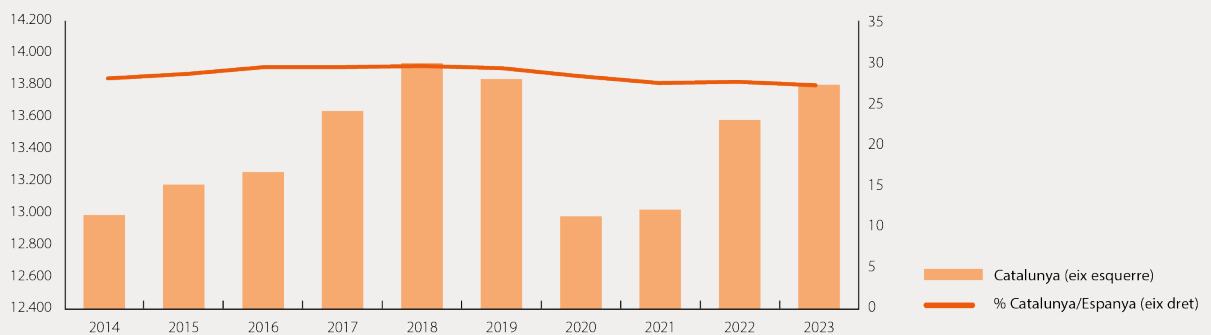
Es tracta d'un sector força diversificat des del punt de vista dels seus mercats. El principal **mercado exterior** per a la maquinària i el material elèctric catalans fou Europa, la qual suposà el 71% del total d'exportacions l'any 2023 (62% a la UE). Dins d'Europa, els cinc països més destacats foren França, Alemanya, Portugal, Itàlia i el Regne Unit. Cal posar de relleu també que el 12% de les exportacions anaren destinades a països africans (especialment al Marroc), el 10% al continent americà (principalment als Estats Units) i el 7% a països asiàtics. Cal destacar els augments de vendes a Bèlgica (76,6%) i el Marroc (34,5%) i les disminucions a França (-18,5%) i els Estats Units (-14,2%) (figura 16.13).

FIGURA 16.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2021)

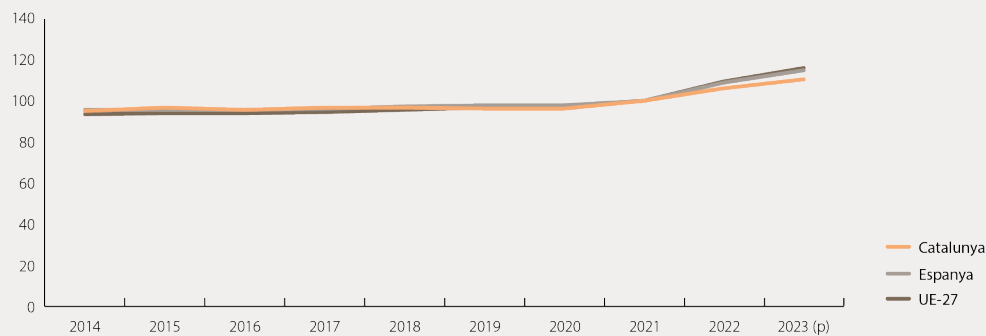
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 16.7. AFILIATS A LA SEGURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

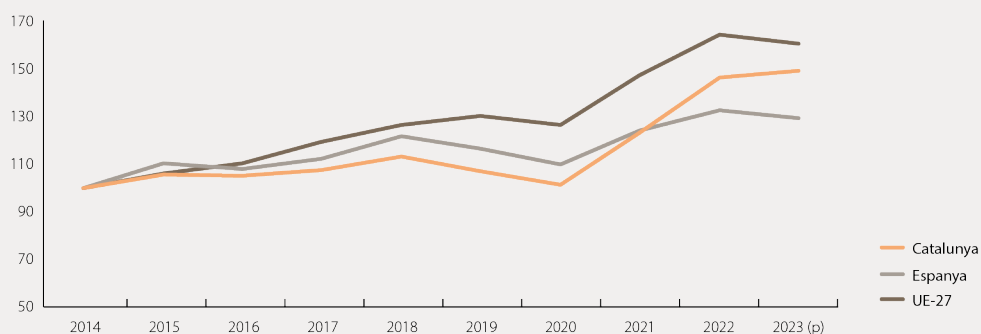
Font: Observatori del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 16.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2021)

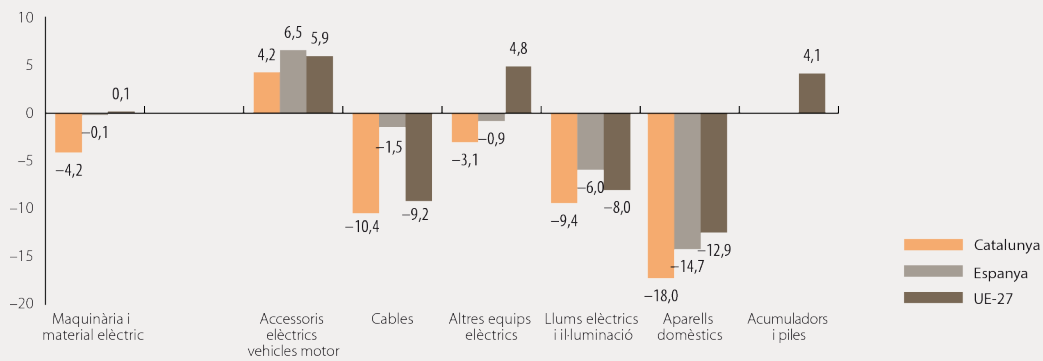
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 16.9. ÍNDEX DE VALOR DE LES EXPORTACIONS (BASE 2014)

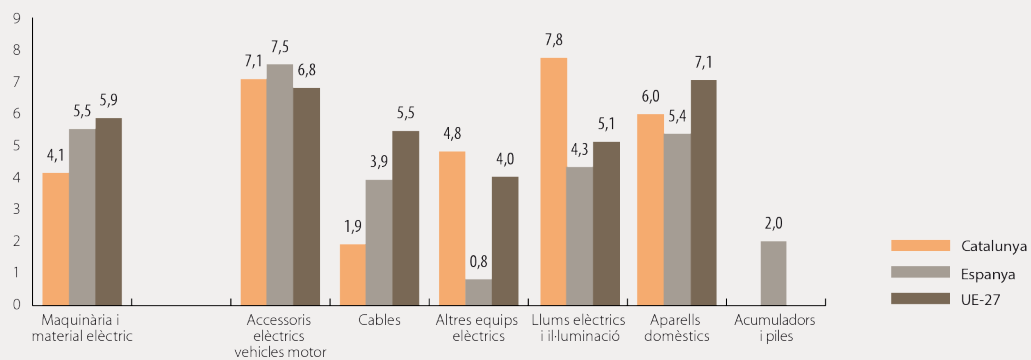
Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 16.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

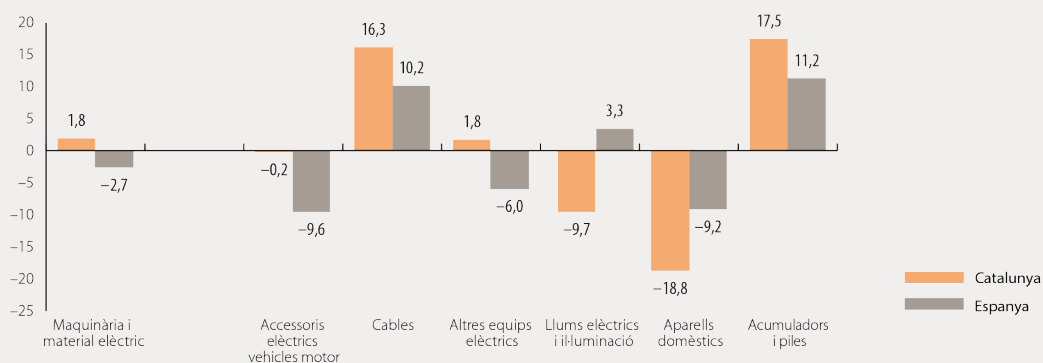
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 16.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 16.12. EXPORTACIONS PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya: Euroestacom. Dades provisionals.

FIGURA 16.13. PRINCIPALS PAÏSOS DESTINATARIS DE LES EXPORTACIONS CATALANES. ANY 2023

PAÏSOS	EXPORTACIONS (MEUR)	PES SOBRE EL TOTAL (%)	VARIACIÓ ANUAL (%)
França	856,9	18,3	-18,5
Alemanya	473,8	10,1	14,8
Portugal	351,0	7,5	-1,5
Marroc, el	317,3	6,8	34,5
Itàlia	292,9	6,3	-10,7
Regne Unit	250,5	5,3	26,4
Bèlgica	185,1	4,0	76,6
Estats Units, els	138,8	3,0	-14,2
Total mundial	4.685,1	100,0	-1,0

Font: Duanes a partir d'Idescat. Dades provisionals.

Informació sectorial ampliada:

- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/electronica-electricitat/>
- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/serveis/banc-coneixement/cercador/BancConeixement/eic-l-audiovisual-a-catalunya>
- AFME - Associació de Fabricants de Material Elèctric: <https://www.afme.es/es/>
- AMELEC - Fabricants espanyols d'equipament elèctric de baixa, mitjana i alta tensió: <https://www.amec.es/ca/comunitat/descobreix-les-agrupacions-sectorials/amec-amelec/>
- Clúster de l'energia eficient: <https://clusterenergia.cat/>
- Clúster de l'energia solar: <https://www.solartys.org/es/>
- Clúster de la il·luminació: <https://clusteriluminacion.org/contacto/>
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/electrical-engineering_en

3.17. MAQUINÀRIA I EQUIPS MECÀNICS (CCAE-28)

La producció de maquinària i equips mecànics va tornar a créixer el 2023, després que el 2021 s'assolissin ja els nivells previs a la pandèmia. Quasi tots els subsectors van incrementar la producció, especialment el de maquinària per treballar metalls. En consonància amb la millora de l'activitat, l'ocupació també va augmentar. Les exportacions van créixer en valor però no en volum, degut, en part, al fet que els preus es van continuar incrementant.

Dades estructurals del sector

La maquinària i equips mecànics té un pes específic prou destacat dins l'economia catalana, ja que aporta el 5,3% del VAB industrial i el 3,7% de la facturació (uns 1.900 i 5.800 milions d'euros, respectivament), una mica més del que representa el sector al conjunt de l'Estat espanyol (4,4% i 3,2%), però la meitat del pes que té al conjunt de la UE (9,5% i 7,1%).

Ocupa més de 31.250 afiliats a la Seguretat Social, el 6,3% de la indústria, percentatge que és també una mica superior al d'Espanya (5,5%), però bastant inferior al de la UE (9,1% dels ocupats).

L'activitat a Catalunya és encapçalada pel subsector de la maquinària d'ús específic (s'engloba en aquest grup la maquinària per a indústries concretes: metal·lúrgia, indústries extractives i de la construcció, alimentària, tèxtil i confecció, del paper i del cartó, del plàstic i del cautxú i altres). El seu pes dins del conjunt és d'un 40% en termes de VAB i d'ocupació. El segueix de prop el dels elevadors, forns i refrigeració, amb el 33% en totes dues magnituds. A molta distància, s'hi troba el dels motors, equips de transmissió hidràulica i pneumàtica, bombes, compressors i engranatges, amb el 14% del VAB i el 13% de l'ocupació; i finalment, amb un pes bastant reduït, hi ha la maquinària per treballar metalls i la maquinària agrària i forestal (8% i 5% del VAB, respectivament) (figura 17.2).

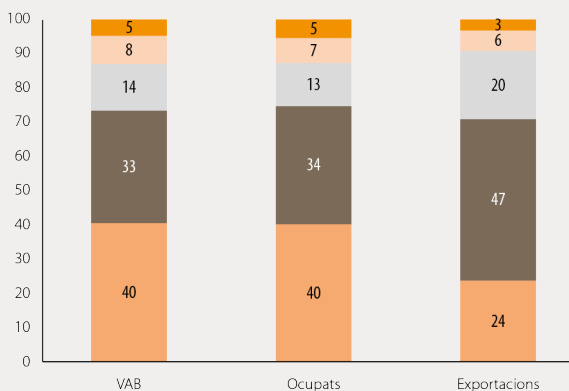
El sector de la maquinària i equips mecànics català té un pes sobre el conjunt de l'Estat d'un 26% del VAB, d'un 25% de la facturació i d'un 24% dels afiliats. Dins la UE, Alemanya és, de molt, el principal productor d'equips mecànics, amb un 47% del VAB, i la segueixen, a gran distància, Itàlia (16%) i els Països Baixos (7%). Espanya ocupa la setena posició del rànquing, amb el 2,9% de la maquinària mecànica europea.

FIGURA 17.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	5.771,4	3,7	24,7	23.389,2	3,2
VAB cf (MEUR)	1.901,6	5,3	25,8	7.364,4	4,4
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	31.251	6,3	24,2	129.384	5,5
Exportacions (MEUR)	5.793,8	6,0	28,4	20.376,9	6,1
Empreses (*)	1.428	6,1	28,6	4.799	4,0

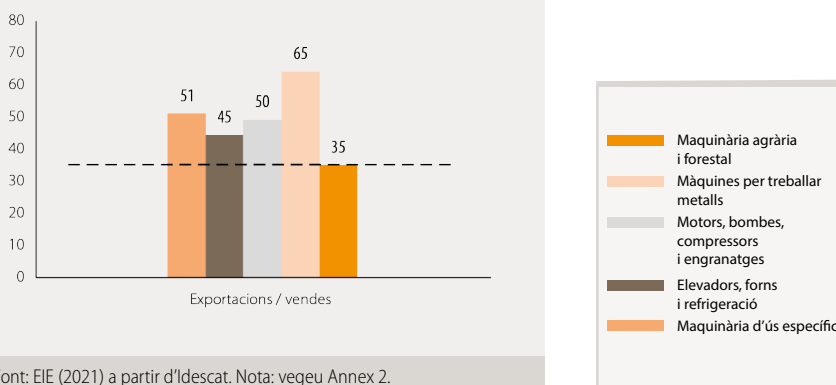
Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2021) i Duanes (2023) a partir d'Idescat; INSS (2023) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu; i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2023) a partir de l'INE.
Nota: (*) empreses amb assalariats que tenen establiments a Catalunya; el percentatge d'empreses catalanes sobre el total de l'Estat es calcula a partir de les que tenen seu a Catalunya.

FIGURA 17.2. PES DELS PRINCIPALS SUBSECTORS EN TERMES DE VAB, OCUPACIÓ I EXPORTACIONS

Fonts: EIE (2021) i Duanes (2023) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 17.3. PROPORCIÓ DE VENDES QUE TENEN LLOC A L'ESTRANGER

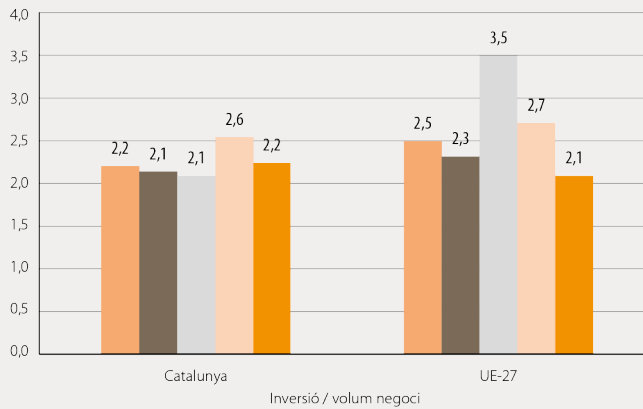
Font: EIE (2021) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

Les empreses catalanes de maquinària i equips mecànics són molt exportadores, ja que prop de la meitat de les vendes tenen lloc a l'estranger (enfront del 35% per al conjunt de la indústria). La intensitat exportadora és encara una mica més elevada en el subsector de màquines per tre-

ballar metalls (65%) (figura 17.3). Les **exportacions** catalanes suposen el 28% de les espanyoles, per damunt del seu pes en termes de VAB.

El sector de maquinària i equips mecànics va **invertir** 126 milions d'euros en actius

FIGURA 17.4. INTENSITAT INVERSORA EN ACTIUS MATERIALS (MITJANA DE TRES ANYS)

Fons: EIE (2019-2021) a partir d'Idescat i SBS (2019-2021) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

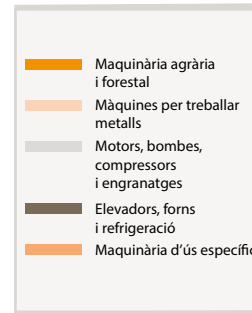
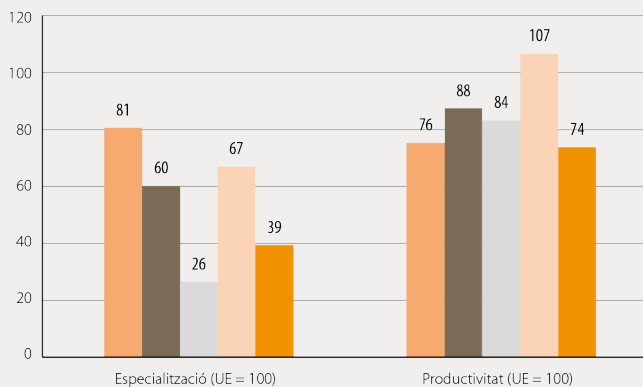

FIGURA 17.5. GRAU D'ESPECIALITZACIÓ I PRODUCTIVITAT DEL SECTOR RESPECTE A LA UE-27

Fons: EIE (2021) a partir d'Idescat i SBS (2021) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

materials (dades del 2020), el 2,2% de la facturació, xifra inferior a la mitjana de la indústria, així com també just per sota de la del conjunt de l'Estat i la UE (2,5% i 2,8%, respectivament). El subsector més inversor a Catalunya va ser el de maquinària per treballar metalls (2,6%), amb una inversió molt similar a l'europea. En canvi, el de motors, equips de transmissió hidràulica i pneumàtica, bombes, compressors i engranatges (2,1%) és el que va mostrar un major diferencial negatiu respecte als països europeus. El sector de més pes al nostre territori, el de la maquinària d'ús específic, va invertir el 2,2% de la facturació, gairebé el mateix que la mitjana espanyola i europea (2,4% i 2,5%) (figura 17.4).

La despesa en **innovació** va ser de 109 milions d'euros (mitjana de tres anys), xifra que suposa l'1,91% del volum de negoci total (dades del 2022), una intensitat innovadora que està just per sobre de la mitjana de la indústria, ja que es tracta d'una activitat d'intensitat tecnològica mitjana-alta, segons la classificació de l'OCDE.

El sector català es mostra també més innovador que el de l'Estat (1,65%). Amb el 26% del VAB espanyol, les empreses catalanes de maquinària i equips mecànics concentren el 24% de la despesa en R+D (uns 72 milions) i el 28% del personal dedicat a activitats d'R+D (unes 1.134 persones equivalents a jornada completa).

Atès el baix pes que té a casa nostra la maquinària i els equips mecànics en comparació amb el pes que té en altres països europeus, es pot dir que Catalunya no hi està massa **especialitzada**. El de la maquinària d'ús específic, que és el més gran, és també aquell en què Catalunya ho està més, si bé pesa un 19% menys a casa nostra. En conjunt, el sector de maquinària i equips mecànics pesa una mica més de la meitat a casa nostra que no pas a la UE (figura 17.5).

Aquest sector mostra una **productivitat** relativament baixa amb relació al conjunt de la indústria, fet que es produeix tant a Catalunya com a Espanya, mentre que, a la UE, està una mica per sobre de la mitjana.

A Catalunya, la productivitat mitjana per treballador i any a una empresa de maquinària i equips mecànics és d'uns 64.730 euros, força similar a l'espanyola, però un 17,4% inferior a l'europea. Les últimes dades disponibles mostren un augment de la productivitat similar que en el cas de les empreses de maquinària europees. Tots els subsectors presenten una productivitat inferior a l'europea excepte el de màquines per treballar metalls (figura 17.5).

Pel que fa al **teixit empresarial**, la indústria de maquinària mecànica catalana està formada per 1.428 empreses amb assalariats que tenen establiments al nostre territori el gener del 2023. Les empreses amb seu a Catalunya representen el 28,6% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (4.799).

Segons les dades d'afiliació a la Seguretat Social, l'activitat es **localitza**: pel que fa a la maquinària per a alimentació, al Vallès Occidental i Oriental i a la Selva; pel que fa a maquinària d'envàs i embalatge, també al Vallès Oriental i Occidental, on unes empreses van iniciar l'activitat i s'ha difós el coneixement i se n'han creat de noves, així com al Barcelonès i Baix Llobregat; pel que fa als motlles i matrius i maquinària de manipulació i elevació, també destaca el Barcelonès i Baix Llobregat.

La subcontractació de funcions productives a terceres empreses (*outsourcing*) –generalment tallers mecànics, sobretot en determinades operacions, com les relacionades amb la fosa i la mecanització de peces–, s'orienta a la reducció de riscos i a l'augment de la flexibilitat. Aquesta subcontractació s'ha internacionalitzat (*offshoring*), de tal manera que alguns fabricants tenen externalitzada la part més mecànica dels seus processos cap a països o zones amb baixos costos laborals. Al mateix temps, les activitats amb un valor afegit més alt continuen localitzant-se a Catalunya, amb una especialització en les

tasques de disseny, de muntatge final i de comercialització dels béns, així com en la prestació de serveis postvenda als clients (formació, assistència tècnica, etc.).

Una altra de les característiques d'aquest sector és una certa major **dimensió** de les seves empreses i establiments amb relació al conjunt de la indústria. La dimensió mitjana dels establiments catalans és de 16 ocupats per establiment, inferior a la d'Espanya i a la del conjunt de la UE-27 (19 i 32 ocupats, respectivament). Això també queda reflectit en el nombre d'empreses grans (250 treballadors o més): a Catalunya s'hi localitzen 27, de les quals 13 tenen la seu social al nostre territori, és a dir, un 24,1% de les que hi ha al conjunt d'Espanya i un 0,7% de les grans empreses industrials de la UE.

Evolució l'any 2023

La maquinària i equips mecànics té una vinculació directa i estreta amb la inversió industrial, cosa que explica que la seva evolució depengui de forma notable de la marxa de la conjuntura econòmica i que tingui un comportament marcadament cíclic. Per tant, les necessitats d'inversió, mesurades en termes agregats amb la formació bruta de capital fix, determinaran en gran mesura l'evolució de la fabricació de maquinària i equips mecànics. La majoria dels béns que es fabriquen a Catalunya es fan sota comanda específica de l'usuari final, per la qual cosa una gran part de la producció es realitza en sèries curtes i, fins i tot, a mida del client. Per aquest motiu, i per les característiques dels béns mateix, la majoria de les operacions de venda i dels processos de fabricació necessiten normalment un període llarg de temps per tal de materialitzar-se, sobretot en el cas dels productes de major dimensió i complexitat.

La **producció** de maquinària mecànica va continuar en augment l'any 2023, després d'una forta recuperació els dos anys anteriors, moment en què ja es van assolir els nivells de pre-pandèmia. A Catalunya, va augmentar el 2,4%, més que a les dues economies de referència (0,0% a Espanya i 0,7% a la UE). D'aquesta manera, la producció catalana es va situar un 39,2% per sobre dels nivells de fa una dècada, xifra superior a l'espanyola i l'europea (36,6% i 15,9%, respectivament) (figura 17.6).

Tots els subsectors (excepte el de maquinària agrària i forestal), van incrementar la producció l'any 2023. El de maquinària per treballar metalls és el que més va créixer, un 8,4%, seguit pel de motors, bombes, compressors i engranatges, un 3,4%. La producció de maquinària d'ús específic, el subsector de més pes al nostre territori, va augmentar un 2,7%, més que al conjunt d'Espanya (figura 17.10).

D'acord amb l'evolució positiva de la producció en els tres últims anys, **l'ocupació** en el sector de maquinària mecànica va créixer el 2023. A Catalunya, el nombre de persones afiliades a la Seguretat Social va augmentar un 1,7% (unes 530 persones) i al conjunt de l'Estat, un 0,9%. Fins al 2019, aquest sector es trobava en un procés de recuperació de l'ocupació que havia perdut com a conseqüència de la crisi del 2008. En l'última dècada, l'ocupació catalana d'aquest sector ha crescut un 16,5% i l'espanyola, un 16,8%. La producció ha crescut més que l'ocupació, cosa que es pot interpretar com una millora de la productivitat (figura 17.7).

Seguint amb la tendència d'anys anteriors, els **preus** de producció de la maquinària i equips mecànics van registrar una pujada, tant a Catalunya com al conjunt d'Espanya i la UE. El 2023, però, la pujada va ser menys intensa que l'any anterior, ja que es va començar a percebre una reducció en el preu de l'energia en tant que el sector fabrica béns d'equipament que estan forçats a l'inici de la cadena de valor. A Catalunya, els preus de producció van augmentar un 4,5%, xifra similar a l'espanyola (4,6%), però inferior a l'europea (6,1%). En l'última dècada, els preus han augmentat a les tres zones, si bé a Catalunya l'increment (19,5%) ha estat una mica més suau que al conjunt de la UE (24,0%), cosa que suposa un cert guany en competitivitat en preus respecte als productors europeus (figura 17.8).

La pujada dels preus de l'any 2023 ha afectat tots els subsectors a les tres zones analitzades, si bé als de maquinària per a ús

específic i al d'elevadors, forns i refrigeració, la inflació catalana ha estat més alta. Als altres tres subsectors, ha succeït a la inversa (figura 17.11).

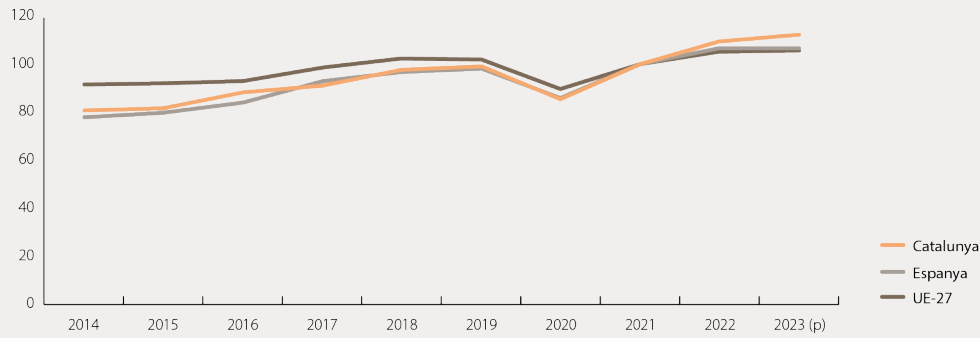
Les **exportacions** catalanes, que ja havien recuperat els nivells anteriors a la pandèmia, van tornar a créixer el 2023. En valor, van augmentar un 3,6%, xifra que reflecteix una desacceleració de les vendes a l'exterior. Al conjunt de l'Estat, l'evolució va ser superior: un 6,1% en valor, mentre que a la UE, van augmentar un 6,7%. En volum, van disminuir un 14,4% a Catalunya i un 11,6% a l'Estat. Per la seva banda, les **importacions** es van reduir lleugerament, un -1,1% a Catalunya, enfront dels augments d'Espanya (3,7%) i de la UE (1,1%). Tots dos fluxos han anat a l'alça en l'última dècada, amb l'excepció d'algun moment puntual: les exportacions han crescut un 51,7% i les importacions, un 71,5%. El sector de la maquinària mecànica ha mostrat un saldo comercial negatiu al llarg de tot el període, de manera que, l'any 2023, les compres a l'exterior van ser un 12% superiors a les vendes (figura 17.9).

Tots els subsectors sense excepció van contribuir a la millora del comerç exterior l'any 2023. El de maquinària agrària i forestal és el que més va créixer, un 8,6%. Al subsector de més pes en termes de VAB, les màquines d'ús específic, les exportacions van augmentar un 6,9%. No obstant això, igual que s'ha vist per al conjunt del sector, el volum d'exportacions es va reduir en tots els subsectors. Al conjunt de l'Estat, les exportacions de màquines per treballar metalls van ser les que més van créixer, un 15,4% (figura 17.12).

Informació sectorial ampliada:

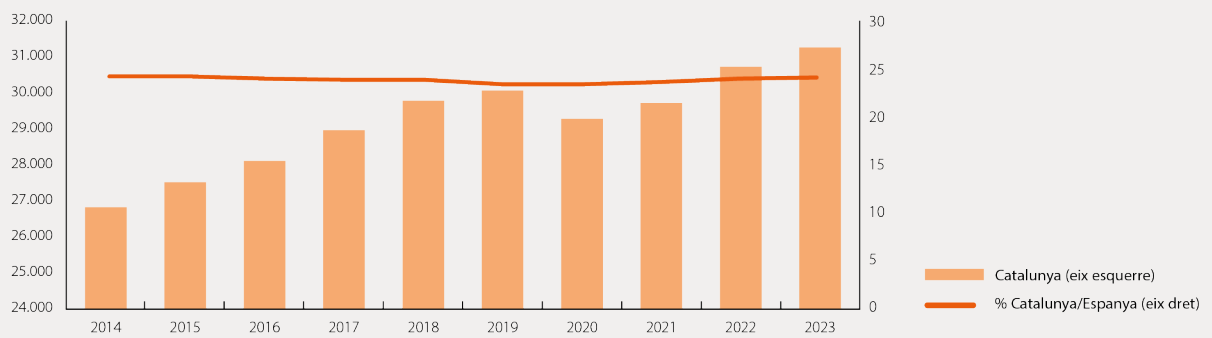
- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/industria-40/>
- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/maquinaria-i-bens-equip/>
- ACCIÓ: <https://www.accio.gencat.cat/ca/serveis/banc-coneixement/cercador/Banc-Coneixement/eic-big-data-catalunya>
- Alimentec: <https://www.amec.es/ca/comunitat/descobreix-les-agrupacions-sectorials/amec-alimentec/>
- AMEC: Associació Multisectorial d'Empreses: <https://www.amec.es/>
- Amtex: <https://www.amec.es/ca/comunitat/descobreix-les-agrupacions-sectorials/amec-amtex/>
- Clúster de béns d'equipament: <http://www.cequip.net/>
- Clúster de maquinària i mitjans de producció agrícola: <https://www.femac.org/>
- Clúster de *packaging*: <https://packagingcluster.com/>
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/mechanical-engineering_en
- Envasgraf: <https://www.amec.es/ca/comunitat/descobreix-les-agrupacions-sectorials/amec-enzasgraf/>
- Impac: <https://www.amec.es/ca/comunitat/descobreix-les-agrupacions-sectorials/amec-imapc/>

FIGURA 17.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2021)

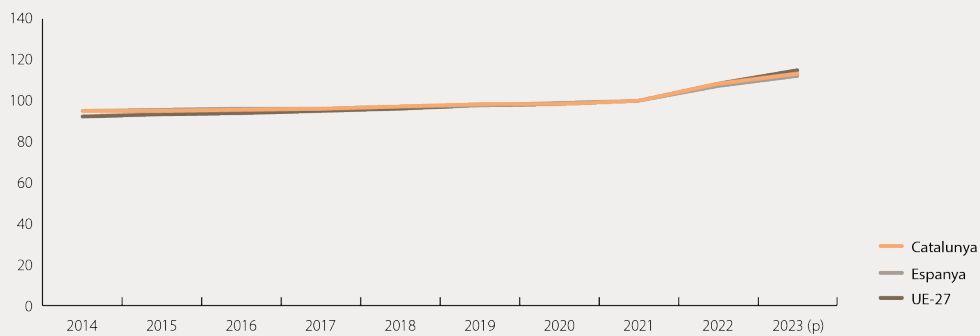
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 17.7. AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

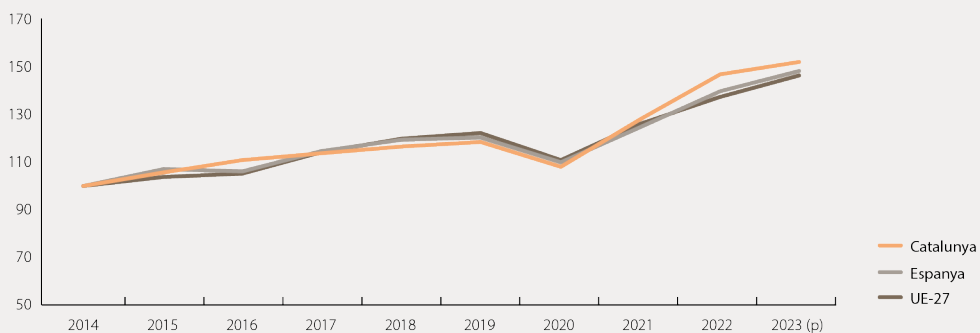
Font: Observatori del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 17.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2021)

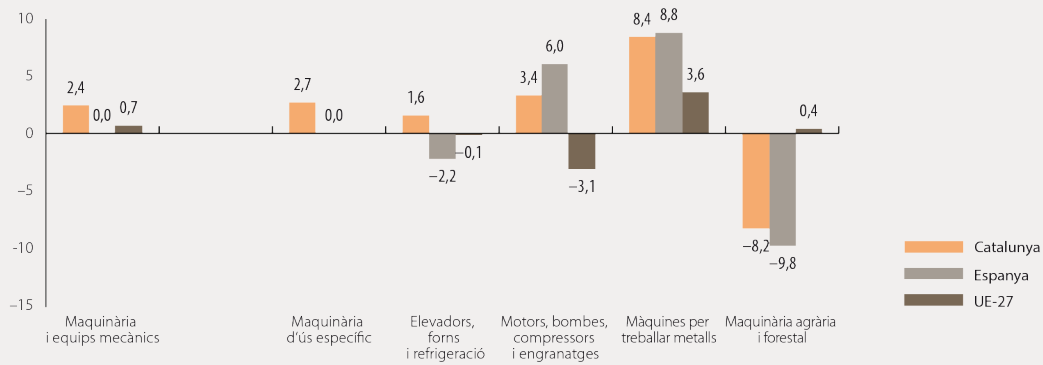
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 17.9. ÍNDEX DE VALOR DE LES EXPORTACIONS (BASE 2014)

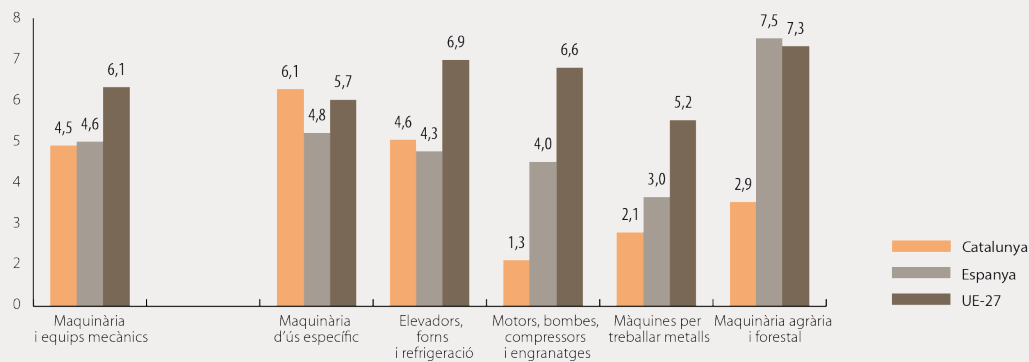
Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya i UE: Euroestacom; (p) dades provisionals.

FIGURA 17.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

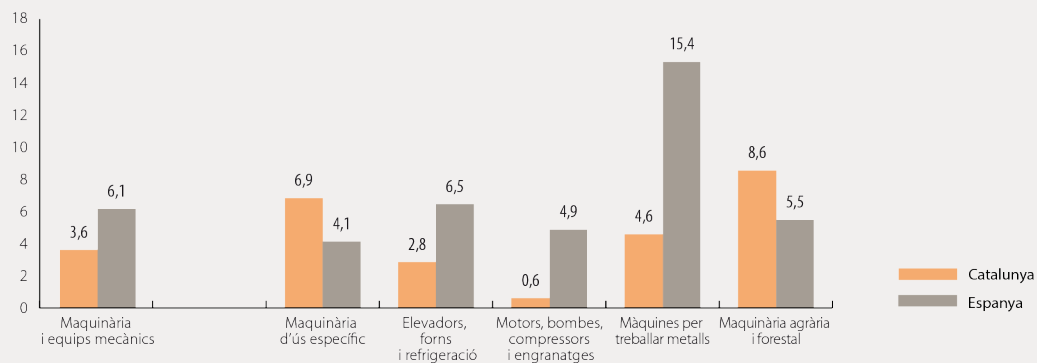
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 17.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 17.12. EXPORTACIONS PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya: Euroestacom. Dades provisionals.

Les vendes a l'exterior de màquines mecàniques estan força diversificades pel que fa als seus mercats. El principal **mercat exterior** per als equips mecànics catalans fou Europa, que suposà el 63% del total l'any 2023 (54% a la UE). Dins d'Europa, els cinc països més destacats foren França, Portugal, Itàlia, Alemanya i el Regne Unit. Cal posar de relleu que el 21% de les exportacions anaren destinades al continent ame-

ricà (als Estats Units, que és el segon país del món, i Mèxic); el 10% anaren destinades a països asiàtics i el 5%, al continent africà. Tots aquests mercats van evolucionar de manera dispar, entre l'augment del 19,4% de Mèxic i la disminució del 8,6% de França i Alemanya. En general, es constata una disminució de les exportacions al continent europeu, juntament amb un increment a la resta del món (figura 17.13).

FIGURA 17.13. PRINCIPALS PAÏSOS DESTINATARIS DE LES EXPORTACIONS CATALANES. ANY 2023

PAÏSOS	EXPORTACIONS (MEUR)	PES SOBRE EL TOTAL (%)	VARIACIÓ ANUAL (%)
França	1.040,5	18,0	-8,6
Estats Units, els	493,1	8,5	18,1
Portugal	467,2	8,1	6,7
Itàlia	440,8	7,6	-3,8
Alemanya	285,6	4,9	-8,6
Regne Unit	265,6	4,6	14,4
Mèxic	242,7	4,2	19,4
Total mundial	5.793,8	100,0	0,6

Font: Duanes a partir d'Idescat. Dades provisionals.

3.18. AUTOMOCIÓ (CCAE-29)

El sector de l'automoció, el tercer de la indústria catalana per VAB, un cop superats els problemes de l'any anterior (inter-rupció de les cadenes de subministrament i augments de preus de l'energia i les matèries primeres) va ser el que més va augmentar les exportacions (un 41% en valor i un 34% en volum), cosa que va impulsar fortament la producció. De fet, va ser la tercera alça més marcada de la indústria catalana. No obstant això, l'ocupació va disminuir lleugerament. Els preus van augmentar, però per sota dels d'Espanya i la UE.

Dades estructurals del sector

El sector de l'automòbil té un pes específic destacat dins l'economia catalana, ja que aporta el 7,9% del VAB industrial i el 9,3% de la facturació (uns 2.800 i 14.400 milions d'euros, respectivament), una mica per sobre del que representa al conjunt de l'Estat espanyol (6,6 % i 8,8 %) i similar al conjunt de la UE (7,8% i 10,1%).

L'automoció ocupa uns 33.000 afiliats a la Seguretat Social, el 6,6% de la indústria, percentatge que és també més elevat que a Espanya (6,4% dels afiliats) però inferior al de la UE (7,4% dels ocupats). Això el converteix en el tercer sector més gran de la indústria catalana en termes de VAB i el quart en ocupació, dins d'una classificació de 21 agrupacions.

L'activitat a Catalunya és encapçalada per la fabricació de vehicles de motor. El seu pes dins del conjunt del sector se situa a l'entorn del 57% en termes de VAB i del 45% en termes d'ocupació. Tanmateix, els components d'automoció són el segon subsector en termes de VAB (41%) però el primer en termes d'ocupació (51%). Un tercer subsector el configura la fabricació de carrosseries i remolcs, amb només el 2% del VAB i el 4% de l'ocupació (figura 18.2).

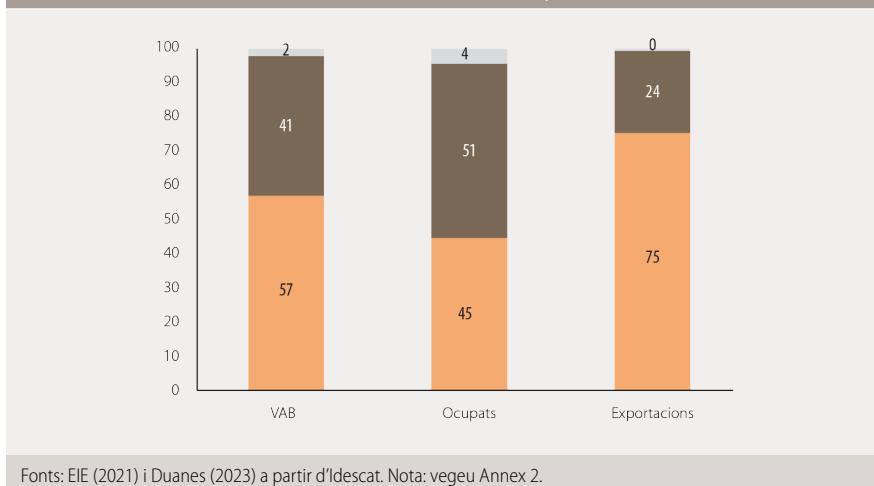
A més, el sector de l'automòbil català té un pes gens menyspreable sobre el conjunt d'Espanya, ja que representa el 26% del VAB, i el 22% de la facturació i dels afiliats. Dins la UE, Alemanya és, de molt, el principal productor d'automòbils (53,8% del VAB europeu) i la segueixen, a gran distància, França (8,7%) i Itàlia (6,8%). Espanya ocupa la quarta posició, amb el 5,4%. Tanmateix, cal tenir en compte que aquest rànquing fa referència al codi 29 de la CCAE, el qual inclou la fabricació de components i de carrosseries i remolcs. En nombre de vehicles produïts, Espanya ocupa la segona posició.

FIGURA 18.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	14.435,1	9,3	22,4	64.318,1	8,8
VAB cf (MEUR)	2.841,7	7,9	25,6	11.084,4	6,6
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	32.968	6,6	22,0	150.115	6,4
Exportacions (MEUR)	16.047,2	16,5	26,4	60.764,1	18,2
Empreses (*)	313	1,3	22,2	1.263	1,0

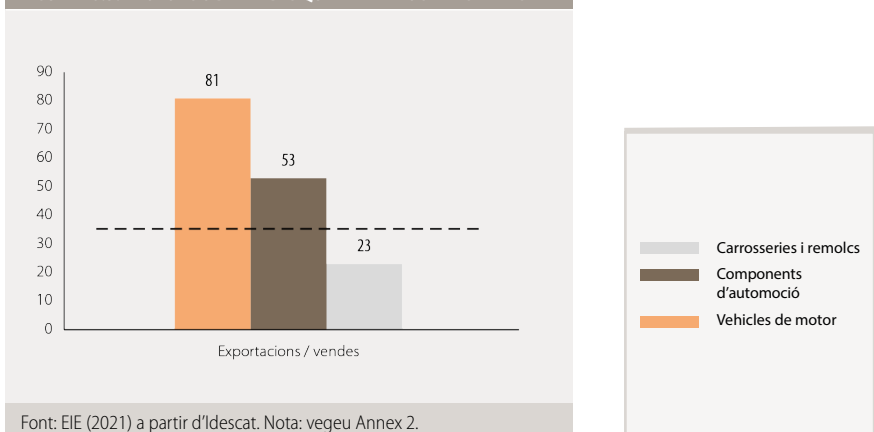
Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2021) i Duanes (2023) a partir d'Idescat; INSS (2023) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu; i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2023) a partir de l'INE. Nota: (*) empreses amb assalariats que tenen establiments a Catalunya; el percentatge d'empreses catalanes sobre el total de l'Estat es calcula a partir de les que tenen seu a Catalunya.

FIGURA 18.2. PES DELS PRINCIPALS SUBSECTORS EN TERMES DE VAB, OCUPACIÓ I EXPORTACIONS

Fonts: EIE (2021) i Duanes (2023) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 18.3. PROPORCIÓ DE VENDES QUE TENEN LLOC A L'ESTRANGER

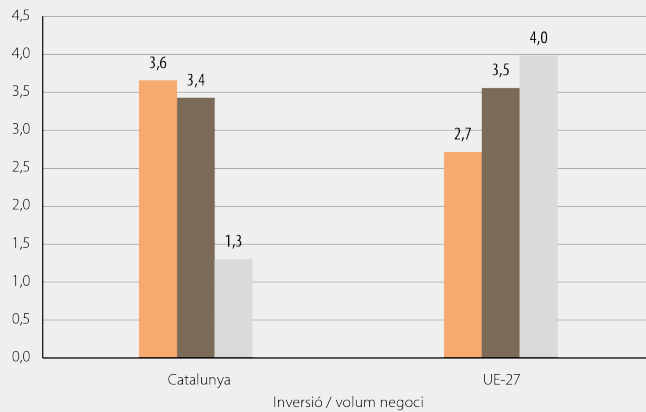
Font: EIE (2021) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

L'automoció és molt **exportadora**, ja que el 71% de les vendes tenen lloc a l'estranger (vers el 35% per al conjunt de la indústria). La intensitat exportadora és especialment elevada en el subsector dels vehicles de motor (81%) i, en menor mesura, en el de components (53%), mentre que el de carrosseries i remolcs està majoritàriament

orientat al mercat nacional (figura 18.3). Les exportacions catalanes del sector suposen el 26% de les espanyoles, una mica per sobre del seu pes en termes de VAB.

Cal tenir en compte que, en el subsector de components, hi ha una elevada correlació entre exportacions i importacions com

FIGURA 18.4. INTENSITAT INVERSORA EN ACTIUS MATERIALS (MITJANA DE TRES ANYS)

Fons: EIE (2019-2021) a partir d'Idescat i SBS (2019-2021) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

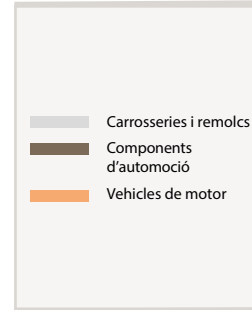
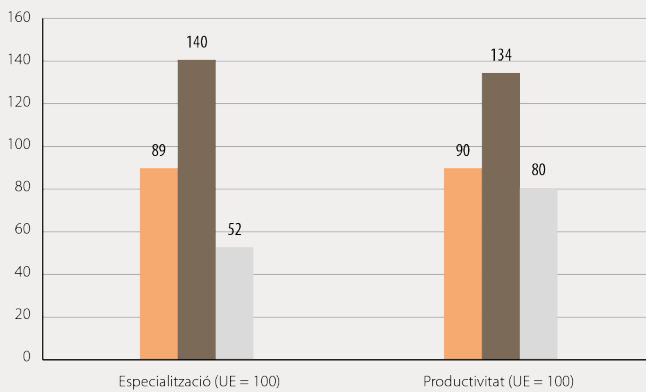

FIGURA 18.5. GRAU D'ESPECIALITZACIÓ I PRODUCTIVITAT DEL SECTOR RESPECTE A LA UE-27

Fons: EIE (2021) a partir d'Idescat i SBS (2021) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

a conseqüència del comerç intraempresa entre les filials productives d'un mateix grup multinacional localitzades a diferents països. La fabricació de components opera a nivell internacional de forma directa, per mitjà de les exportacions, i indirecta, per mitjà dels vehicles produïts nacionalment que tenen com a destí un altre país. Així, s'estima que, si es tenen en compte els components instal·lats en els vehicles fabricats a Espanya que posteriorment són exportats, el percentatge d'exportacions passaria del 50% al 80% de les vendes totals.

Atès el moment tan important que està travessant, aquest sector va **invertir** 510 milions d'euros en actius materials (mitjana de tres anys), la qual cosa suposa el 3,5% de la facturació, una taxa molt similar a la mitjana de la indústria, a la del sector a Espanya i al conjunt de països de la UE. El subsector més inversor a Catalunya va ser el dels vehicles de motor, amb un 3,6%, per sobre del conjunt de la UE (2,7%); en canvi, els altres subsectors van tenir taxes d'inversió inferiors a les europees (figura 18.4).

A nivell global, el sector està apostant decididament per la captació d'inversió en tecnologies i indústries verdes i sostenibles, sent els Estats Units i la Xina els campions en inversions d'aquest tipus, inclòs el sector automobilístic i la mobilitat verda; els EUA i la Xina intenten captar inversors d'arreu, també fabricants de vehicles europeus (ACEA).

A Catalunya, Seat va anunciar el 2023 que invertirà 300 milions d'euros per a la fabricació del *battery pack*, una peça clau per fabricar vehicles elèctrics, a Martorell (Baix Llobregat). L'empresa preveu tenir la planta en marxa en un termini de dos anys. La injecció representarà consolidar aproximadament 400 llocs de treball, entre perfils que la marca retindrà i d'altres nous que haurà d'incorporar. La planta ocuparà una superfície de 64.000 metres quadrats.

La despesa en **innovació**, incloent-hi també la del sector d'altre material de transport, el qual s'analitza en el següent capítol, va ser de 1.155 milions d'euros (dades del 2022), fet que els converteix en els

sectors més innovadors en termes absoluts i relatius: el 7% de la facturació es destina a innovació, xifra superior al 3,0% corresponent al conjunt de l'Estat. Amb el 20% del VAB espanyol, les empreses catalanes d'automòbil i altre material de transport concentren el 36% de la despesa en R+D (uns 539 milions d'euros) i el 23% del personal dedicat a activitats d'R+D (unes 2.600 persones equivalents a jornada completa).

En l'actualitat, la indústria de l'automoció es troba en un punt d'inflexió que suposarà un important canvi estructural: ha d'afrontar la revolució digital, la conducció automatitzada i el vehicle connectat amb el seu entorn; els reptes climàtics, com la neutralitat en emissions de CO₂ al llarg del cicle de vida del vehicle, des de la producció dels materials i components fins a la seva recuperació, passant per l'emissió directa produïda per la combustió de derivats del petroli o per la generació d'electricitat, en la fase d'ús del vehicle; i, finalment, els canvis que s'estan produint a la societat i la globalització creixent, com les noves preferències dels consumidors.

Les noves tecnologies i els nous models de negoci que se'n deriven impliquen una important necessitat d'inversió, en particular en la transició cap a models alternatius als motors tradicionals, l'electrificació i la conducció automatitzada i connectada. Així com també es requerirà d'una inversió important per poder aprofitar els desenvolupaments que es produeixen en els nous processos de producció (com la digitalització i la robotització), l'ús i l'accés a dades del vehicle i les noves tecnologies de comunicació.

Els reptes climàtics per a la millora del medi ambient i de la salut comportaran la necessitat de reduir notablement les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle dels vehicles, cosa que provocarà un canvi cap a motors alternatius amb zero emissions, els

quals guanyaran quota de mercat i disposaran d'un grau d'autonomia superior, amb bateries més eficients i una nova infraestructura millorada. També es faran servir nous materials, per exemple, per reduir el pes del vehicle, cosa que serà necessària per aconseguir un vehicle neutre en emissions. En aquesta línia, el 2023 va concretar dues normatives europees amb un gran impacte en aquest àmbit: la normativa Euro 7, que limita les emissions dels motors de combustió a partir de l'any 2027, i la prohibició de fabricar i matricular vehicles de combustió per al 2035.

Els canvis que es produeixen a la societat, en el sentit d'una connectivitat creixent, l'auge del comerç electrònic i la progressiva transició vers la compartició dels actius determinen la forma en què el consumidor té accés, compra i utilitza el cotxe i altres modes de transport, tot afavorint la substitució de l'ús de vehicles privats en favor de l'ús del transport públic, de nous serveis de mobilitat com les flotes compartides multiusuari (*car sharing*) o el cotxe compartit (*car pooling*). És el que s'anomena *mobility as a service*.

Dins dels canvis socials, cal esmentar el que té lloc al mercat de treball, tant per la reestructuració necessària de les habilitats dels treballadors que precisarà d'una nova formació, com per l'impacte que aquestes transformacions tindran al llarg la cadena de valor, fet que donarà com a resultat una intensa redistribució dels volums de mà d'obra requerida.

La globalització i l'aparició de nous actors al sector comportarà la necessitat d'assegurar un entorn competitiu i un accés als mercats que sigui just i equitatiu per a tots, els nous i els existents, així com també caldrà que la indústria europea sigui capaç de mantenir-se competitiva en aquest nou entorn.

Per tot això, la inversió requerida al sector serà fonamental aquesta propera dècada. La recerca i el desenvolupament al sector en la seva transició cap al vehicle elèctric i les seves infraestructures de recàrrega requerirà un volum de finançament important. Així mateix, també serà necessària una inversió elevada per dotar de connectivitat i automatització els vehicles, per exemple, desenvolupant una cadena de subministrament de semiconductors que sigui segura, accessible i assequible.

Globalment, Catalunya no està especialment **especialitzada** en aquest sector respecte a la UE, ja que aquest sector té a casa nostra un pes molt similar al que té al conjunt de la UE. Si bé, Catalunya sí que està molt especialitzada en els components, que pesen un 40% més a casa nostra. Quant a la fabricació de vehicles, el subsector de més volum, té un pes a Cata-

lunya inferior al que té al conjunt de la UE (figura 18.5).

Una característica d'aquest sector és la seva **productivitat**, moderadament més alta que la del conjunt de la indústria, fet que té lloc a les tres zones analitzades. A Catalunya, la productivitat mitjana per treballador i any a una empresa automobilística és d'uns 79.160 euros. Així, el sector català és un 12,4% més productiu que l'espanyol i un 1,6% més que el conjunt de la UE-27. Les últimes dades disponibles mostren un augment de la productivitat a les tres zones, si bé a Catalunya és inferior que a la UE. El subsector dels components és el que presenta un major diferencial de productivitat respecte a la UE (un 34% superior) i a més la seva productivitat va augmentar (+6,9%). El de més pes, el dels vehicles de motor, és un 10,3% menys productiu que els seus homòlegs europeus. Per la seva banda, la fabricació de carrosseries i remolcs a Catalunya és un 20% menys productiva que a la UE (figura 18.5).

Pel que fa al **teixit empresarial**, la indústria de l'automoció catalana està formada per 313 empreses amb assalariats que tenen establiments al nostre territori el gener del 2023. Les empreses amb seu a Catalunya representen el 22,2% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (1.263).

Segons les dades d'afiliació a la Seguretat Social, l'activitat es **localitza** al Barcelonès i, en menor mesura, al Baix Llobregat, al Bages i al Vallès Occidental i Oriental. Els fabricants d'automoció i components prioritzen i valoren més positivament proveïdors més locals, més propers als punts de producció, per assegurar-se que no es trenquen les cadenes de subministrament. Aquesta estratègia dels fabricants europeus passa per prioritzar els proveïdors locals i reduir la dependència de països i regions del món menys fiables, o amb més riscos (CIAC).

Seat és actualment l'empresa industrial més important de Catalunya quant a xifra de negoci, i ocupa més de 13.000 persones (i més de 100.000 si se li suma l'ocupació indirecta i induïda). A més, té un paper bàsic en les exportacions catalanes i espanyoles, atès que és la primera firma en volum de vendes a l'exterior, així com el major inversor industrial i d'R+D. En aquest darrer aspecte, cal destacar la tasca que desenvolupa el Centre Tècnic de Martorell, el qual dona feina uns 1.200 ocupats i fa que Seat sigui l'únic fabricant integral a Espanya, perquè també fa el disseny i el desenvolupament de vehicles.

També hi ha empreses petites que es dediquen a produir cotxes, com ara Hispano Suiza Cars, Baltasar o Evarm.

Cal destacar, com a novetat, que el 2023 es van començar a produir a la Zona Franca els vehicles Silence S04, 100% elèctrics, de dimensió reduïda (nanocar) i dissenyats per circular per la ciutat.

Al subsector de carrosseries i remolcs, cal destacar el clúster d'empreses carrosseres ubicat a Arbúcies, amb empreses com Ayats, Beulas o Indcar, així com les seves subcontractades.

El subsector de components per a l'automoció està format per empreses de molt diversos tipus: n'hi ha de capital nacional amb presència internacional, multinacionals estrangeres amb filials a Espanya, pimes industrials i comercialitzadores i distribuïdores de components. Entre les empreses espanyoles amb presència internacional que tenen producció a Catalunya, s'hi troben Gestamp i CIE Automotive.

Entre les filials de grups estrangers implantades a Catalunya es poden esmentar, segons volum d'ingressos, Ficoso, Samvardhana Motherson Peguform Barcelona, Faurecia Automotive Exteriors España, Benteler JIT Martorell, Mahle Behr, Denso Barcelona o Magna Seating. Aquestes firmes són proveïdors de primer nivell, és a dir, empreses que normalment són de gran dimensió i que disposen de producte propi que subministren directament als fabricants de vehicles.

Cal destacar, però, que també hi ha un nombre elevat d'empreses que tenen com activitat secundària la fabricació de components per al sector de l'automoció, malgrat que la seva activitat principal pot ser una altra, com per exemple, la fabricació de productes metàl·lics. Així, per exemple, poden fabricar elements plàstics, de cautxú o de goma, mitjançant mètodes com la injecció, o bé peces metàl·liques per estampació, per fosa, per forja, per mecanització o per sinterització. Normalment, es dediquen a tasques de subcontractació i a la fabricació de peces i accessoris per a les empreses de primer nivell (TIER 1 i TIER 2) i no estan classificades estadísticament en aquest sector.

L'automoció es caracteritza per la major **dimensió** de les seves empreses i establiments amb relació al conjunt de la indústria. La dimensió mitjana dels establiments catalans és de 78 ocupats per establiment, molt similar a la d'Espanya i inferior a la del conjunt de la UE-27 (77 i 108 ocupats, respectivament). Això també queda reflectit en el nombre d'empreses grans (250 treballadors o més): a Catalunya s'hi localitzen 41, de les quals 21 tenen la seu social al nostre territori, és a dir, un 25,3% de les que hi ha al conjunt d'Espanya i un 1,8% de les grans empreses industrials de la UE.

Els estats membres de la UE van apostar per una moratòria de la norma Euro 7 (normativa anticontaminació) com una manera de recolzar la indústria en la seva transició cap al cotxe elèctric l'any 2035; van aprovar, doncs, una norma menys estricta que endarrerirà del 2025 al 2027 l'entrada en vigor d'una sèrie de restriccions que complicaran a les marques la venda de cotxes de combustió, especialment els més lleugers.

Evolució l'any 2023

El principal factor de creixement de les vendes mundials de vehicles és el desenvolupament macroeconòmic global, inclòs l'augment de la classe mitjana. No obstant això, després de la forta aturada que ha suposat la crisi de la COVID, les previsions apunten a un estancament o un creixement suau del mercat mundial atesa la saturació del mercat xinès i l'evolució a la baixa dels occidentals. De fet, s'observa que la Tríada (l'Europa occidental, els Estats Units i el Japó) està reduint el seu pes relatiu en favor de la regió de l'Àsia-Pacífic, amb costos laborals més competitiu i amb una demanda creixent, i que ja ha esdevingut líder mundial en capacitat productiva.

Malgrat la globalització, la major part de la producció es destina a mercats propers als de la fabricació. La proximitat ofereix molts avantatges, no solament de costos logístics, sinó també en la gestió del temps, la minimització d'inventaris, la col·laboració entre proveïdors o a través d'agrupacions de producció o clústers, integrats per diferents proveïdors al llarg de la cadena de producció. A més, cal tenir en compte que es tendirà a penalitzar la petjada de carboni en el transport de components. Per això, la competència es dona generalment entre països propers dintre d'un mateix continent. El sector espanyol i català n'és un exemple, ja que exporta a països de la UE i competeix principalment amb països de l'Europa de l'Est.

Pel que fa als vehicles de passatgers, els clients poden ser empreses, amb la finalitat de dotar-se d'una flota automobilitàtica per al desplaçament dels seus treballadors, les companyies de lloguer de vehicles i, sobretot, els particulars, per a ús propi. Els nous serveis de mobilitat poden provocar una disminució de les vendes de vehicles privats, però és probable que aquest descens es vegi parcialment compensat per l'augment de les vendes de vehicles compartits que cal substituir més sovint a causa d'una major utilització i desgast associats.

En el cas dels vehicles comercials (capacitat igual o inferior a 3,5 tones) i industrials (superior), la seva demanda, com a béns

d'inversió, està fortament vinculada al conjunt de l'activitat productiva, per la qual cosa és força dependent de les expectatives sobre l'evolució econòmica general i de les condicions de finançament per a la seva adquisició.

Per la seva banda, la demanda d'autobusos i autocars està condicionada, fonamentalment, per l'evolució de les inversions públiques (administracions territorials i empreses públiques) i, en menor mesura, per les comandes del sector privat (empreses de transport). Una part important de la demanda es correspon amb actuacions de renovació que presenten, per tant, un acusat component cíclic.

Pel que fa a sistemes i components per a l'automoció, el mercat de primer equip i el de recanvi tenen un comportament completament diferent. Així, per exemple, un descens en les matriculacions de vehicles provoca un impacte negatiu sobre el mercat del primer equip però, per contra, té efectes positius en el mercat del recanvi, ja que suposa una major antiguitat del parc automobilístic i, per tant, una major venda de peces de recanvi.

L'any 2023, la **producció** del sector va augmentar un 14,7%, per un efecte rebot, després d'haver estat molt afectat, l'any anterior, per les interrupcions en les cadenes de subministrament, sobretot de microxips, però també per l'augment de preus de l'energia i de les matèries primeres, així com pels efectes de la guerra a Ucraïna i un estancament del mercat. Pel mateix motiu, la producció de l'automòbil a Espanya va créixer un 8,5 % i la del conjunt de la UE, un 11,7%. Un altre motiu de l'expansió del 2023 va ser l'augment de vendes a empreses de lloguer (figura 18.6).

Les fortes caigudes durant l'any de la pandèmia, així com el tancament de Nissan, fan que, en l'última dècada, l'automoció hagi disminuït la producció a Catalunya (-19,5%), mentre que a Espanya ha augmentat (11,6%) i a la UE ha romàs estable (0,6%). No obstant això, cap de les tres zones de referència ha recuperat encara el nivell de producció anterior a la pandèmia. De fet, ANFAC no preveu que les matriculacions de turismes a Espanya recuperin els nivells de 2019 fins al 2030.

Durant el 2023, els factors que han condicionat la producció en els últims anys, com la crisi sanitària, la falta de semiconductors i el problema d'aprovisionament a conseqüència de la guerra a Ucraïna, o han desaparegut o s'han anat normalitzant, i han deixat passar a una recuperació del sector. No obstant això, les interrupcions intermitents en la cadena de subministrament del sector sembla que serà encara habitual, mostra d'una economia i una societat cada vegada més globalitzada i interdependent

respecte a altres regions del món, cosa que significa que conflictes i crisis llunyanes puguin afectar la producció local (ANFAC).

Un estudi recent d'Ernst & Young i Eurelectric ressalta que els models elèctrics i híbrids endollables van representar el 23% de les matriculacions d'automòbils a Europa a tancament del 2023 i anticipa que aquests models superaran en vendes als de combustió abans del 2027.

En sentit contrari, segons l'estudi de tendències de compra de vehicles el 2023, elaborat pel web Coches.net, el 70% dels possibles compradors descarten la compra d'un cotxe elèctric pur. I els motius van des del preu (un 66%) a l'escassa autonomia (65%), passant per les dificultats de posar un carregador a casa (58%) o de trobar-ne de públics (51%).

Per subsectors, la producció va augmentar a tots ells, especialment al de carrosseries i remolcs (24,3% a Catalunya), per sobre d'Espanya i la UE (figura 18.10).

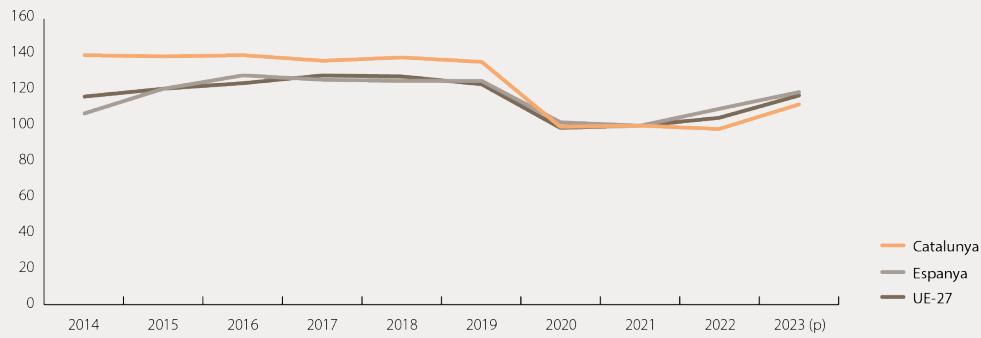
Malgrat l'evolució de la producció, l'**ocupació** al sector de l'automòbil va disminuir. A Catalunya, el nombre de treballadors afiliats a la Seguretat Social va baixar un 1,7% l'any 2023 (unes 570 persones). Per contra, a Espanya va augmentar (un 1,0%). En l'última dècada, l'ocupació catalana s'ha reduït un 12,8%, mentre que al conjunt de l'Estat ha augmentat un 5,4%, de manera que Catalunya ha anat perdent pes (figura 18.7). El fet que la càrrega de treball dels vehicles elèctrics sigui un 50% menor que la dels vehicles de combustió podria ser una de les causes d'aquesta debilitat de l'ocupació enfront de la producció del sector.

Els **preus** de producció van augmentar tant a Catalunya com al conjunt d'Espanya i la UE, però de forma una mica més suau en el primer cas (del 2,0%, 4,3% i 4,5 %, respectivament). Això suposa una certa millora de la competitivitat catalana enfront dels altres països europeus. En l'última dècada, els preus han mostrat una evolució a l'alça a les tres zones: un 10,0% a Catalunya, un 12,7 % a Espanya i un 17,2% a la UE (figura 18.8).

Els preus de producció dels components van augmentar lleument (0,6 %) el 2023 a Catalunya, igual que a les dues zones de referència. Per a la resta de subsectors, els vehicles de motor i les carrosseries mostren unes pujades més marcades dels preus de producció, del 5,0% (dada espanyola) i 3,1%, respectivament (figura 18.11).

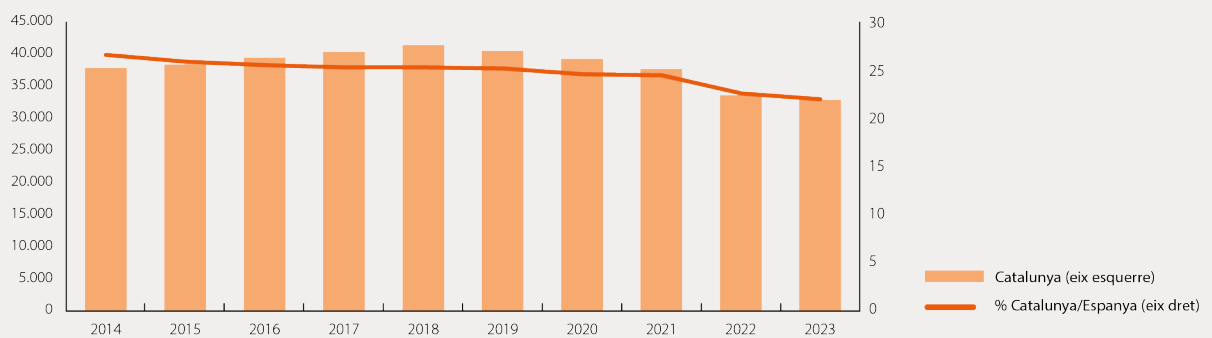
Cal recordar que els preus de la indústria auxiliar de l'automoció estan molt condicionats pel sector demandant, atès que les empreses constructores de vehicles els controlen estretament, gràcies a un

FIGURA 18.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2021)

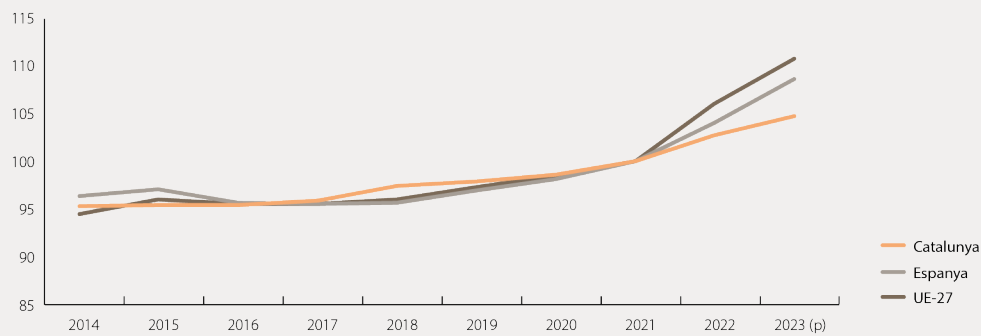
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 18.7. AFILIATS A LA SEGURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

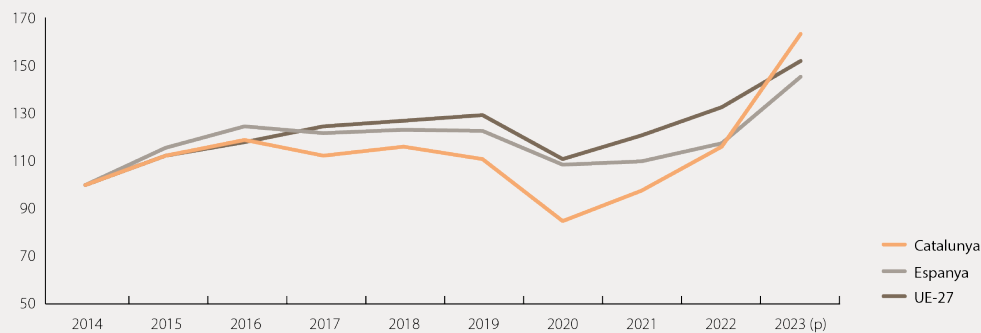
Font: Observatori del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 18.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2021)

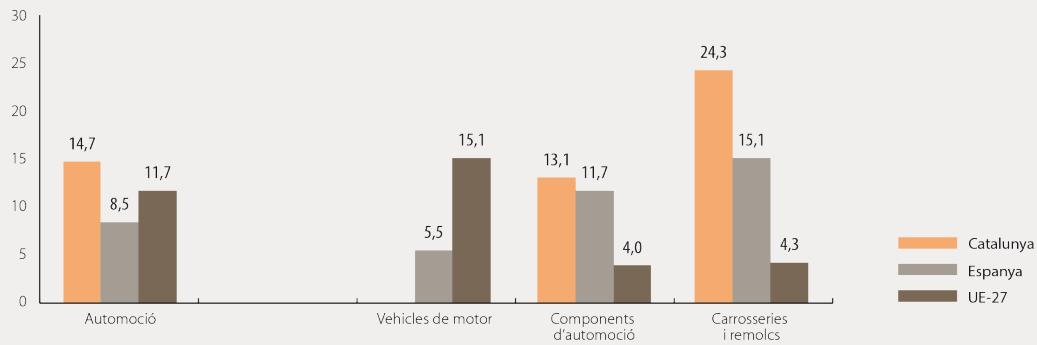
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 18.9. ÍNDEX DE VALOR DE LES EXPORTACIONS (BASE 2014)

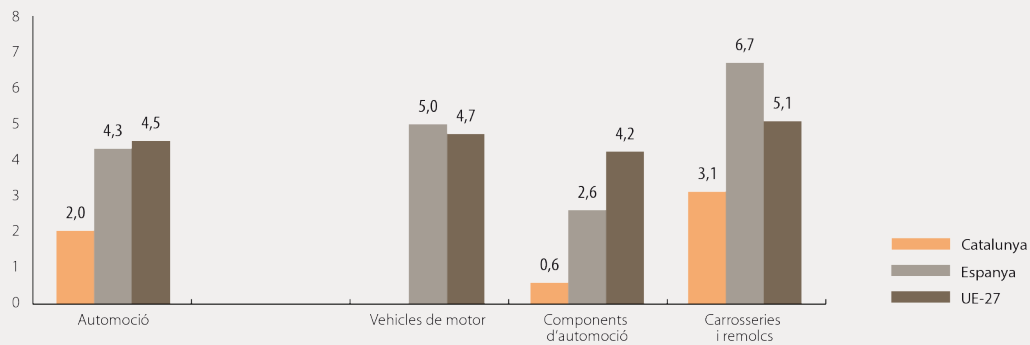
Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 18.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

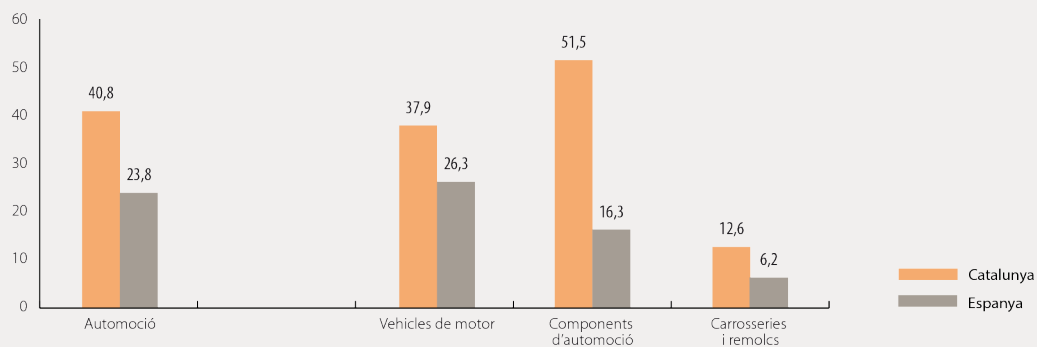
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 18.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 18.12. EXPORTACIONS PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya: Euroestacom. Dades provisionals.

profund coneixement de l'evolució i de l'escandall dels costos associats als diversos components i a la seva fabricació (processos, tecnologies, equipaments, etc.). En aquesta línia, les polítiques de reduccions de despeses de les companyies demandants, junt amb les estratègies de subministrament que imposen mitjançant plans plurianuals, fan que els preus estiguin sotmesos gairebé de forma permanent a importants pressions a la baixa, que s'han intensificat al llarg del temps. Això s'explica, en part, pel descens de la rendibilitat de les empreses productores de vehicles i pel repartiment de poder asimètric que existeix entre fabricants i subministradors, atesa la fragmentació del sector de components, amb diversos fabricants per a cada tipus de peça, empreses més petites i més diversificació, enfront de la concentració dels fabricants. El segment més directament afectat per les estratègies que desenvolupen els fabricants de l'automoció sobre els preus és el corresponent als proveïdors de primer nivell, els quals duen a terme, al seu torn, pràctiques similars sobre les firmes d'esglaons inferiors, cosa que fa que tota la cadena de subministrament quedi afectada. Normalment, els increments de preus a les empreses de la indústria auxiliar de l'automoció solen estar vinculats a l'aparició de nous models i versions de vehicles i a l'activitat en el mercat dels recanvis, més rendible que el del primer equip.

Quant al comerç exterior, les **exportacions** catalanes del sector de l'automoció van augmentar fortament l'any 2023 (41% en valor i 34% en volum). L'evolució va ser més moderada al conjunt de l'Estat (amb un increment del 24% en valor i 15% en volum) i al conjunt de la UE, amb una pujada del 14,7% en valor. Pel que fa a les **importacions** també van augmentar, tant a Catalunya (41,6%), com a l'Estat (20,3%) i la UE (17,7%) (figura 18.9). En aquest àmbit, cal destacar l'espectacular expansió de les compres a la Xina, que han passat de 126 milions el 2021 a 2.877 milions d'euros el 2023, és a dir, que s'han multiplicat per 23 i ja és el segon país d'origen, només per darrere d'Alemanya.

El 2023, la balança comercial del sector va estar pràcticament equilibrada, si bé cal

tenir en compte que les exportacions estan formades per vehicles de menor dimensió i import que no pas les importacions, on també pesen els vehicles comercials, industrials, autobusos i autocars, gairebé sense fabricació a Catalunya.

L'increment de les exportacions el 2023 va ser generalitzat a tots els subsectors. Les exportacions de vehicles, el subsector de més pes, van augmentar un 38% en valor a Catalunya respecte a l'any anterior (37% en volum) i un 26,3% al conjunt de l'Estat (17% en volum) (figura 18.12).

El principal **mercat exterior** per a la l'automoció catalana fou Europa, que suposà el 88% del total d'exportacions l'any 2023 (70% la UE). Les exportacions no estan gaire diversificades geogràficament, ja que sis països n'acumulen dos terços del total. Dins d'Europa, els països més destacats foren Alemanya, França, Itàlia, el Regne Unit i Portugal. Cal destacar l'augment de vendes a Turquia (174,2%), cosa que el va convertir en el cinquè país destinatari. En general, es constata un increment de les exportacions, tant les que van destinades al continent europeu com a la resta del món (figura 18.13).

FIGURA 18.13. PRINCIPALS PAÏSOS DESTINATARIS DE LES EXPORTACIONS CATALANES. ANY 2023

PAÏSOS	EXPORTACIONS (MEUR)	PES SOBRE EL TOTAL (%)	VARIACIÓ ANUAL (%)
Alemanya	3.677,8	22,9	18,0
França	2.599,6	16,2	52,4
Itàlia	1.486,4	9,3	51,9
Regne Unit	1.479,1	9,2	38,8
Turquia	1.056,9	6,6	174,2
Portugal	767,6	4,8	62,0
Total mundial	16.047,2	100,0	40,4

Font: Duanes a partir d'Idescat. Dades provisionals.

Informació sectorial ampliada:

- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/automocio-moto/>
- ACEA - European Automobile Manufacturers' Association: <https://www.acea.be/>
- ANFAC - Asociación Española de Fabricantes de Automóviles y Camiones: <https://anfac.com/>
- Clúster de l'automoció: <https://www.ciac.cat/>
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/automotive_en
- Ideauto - Instituto de Estudios de Automoción: <https://www.ideauto.com/>
- OICA - Organización Internacional de Constructores d'Automòbils: <https://www.oica.net/>
- SEAT: Informe Anual, <https://www.seat.es/sobre-seat/informe-anual.html>
- SERNAUTO - Associació Espanyola de Proveïdors d'Automoció: <https://www.sernauto.es/>

3.19. ALTRE MATERIAL DE TRANSPORT (CCAIE-30)

El sector dels altres materials de transport (aquells diferents a l'automòbil) va registrar el segon major increment de producció de la indústria catalana el 2023, amb la qual cosa va superar els nivells anteriors a la pandèmia i va ser el primer sector en creació d'ocupació. Aquest augment d'activitat va ser degut principalment al subsector de material ferroviari. Les exportacions van augmentar, tant en valor com en volum. I els preus van tornar a incrementar-se, després de disminuir durant l'any anterior.

Dades estructurals del sector

Aquest sector està format per quatre subsectors que, si bé es dediquen a fabricar mitjans de transport, tenen una cadena de valor força diferenciada.

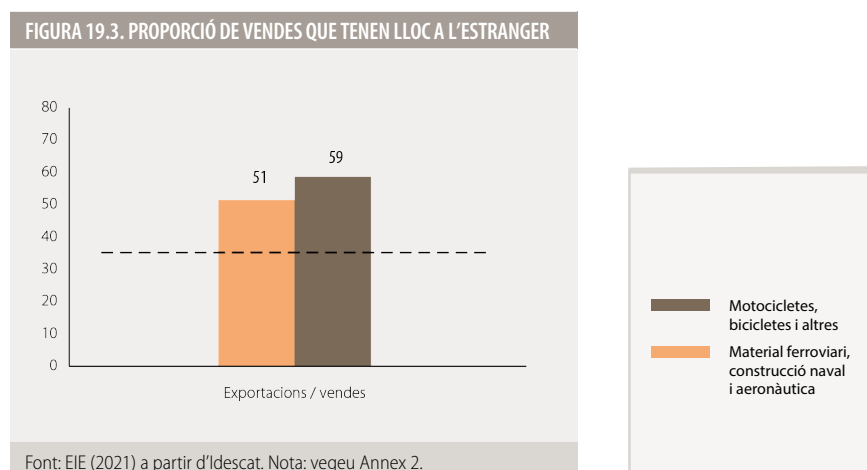
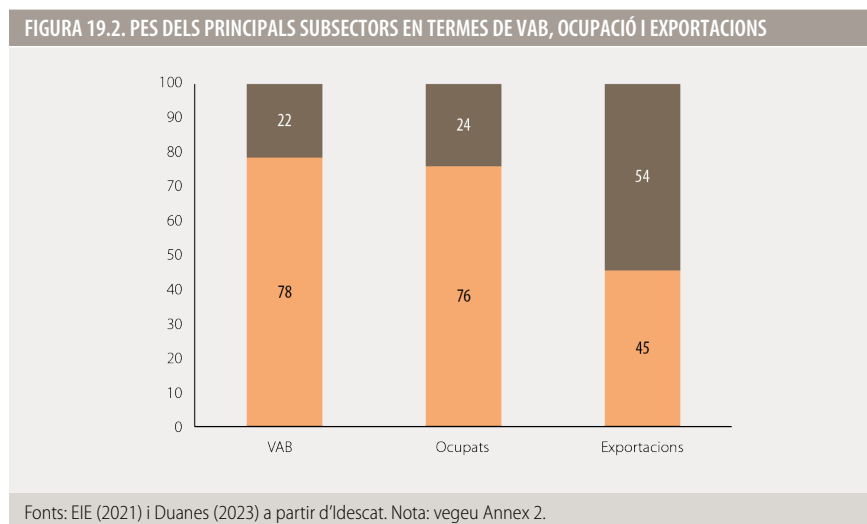
El del **material ferroviari** compta amb una llarga tradició a Catalunya. Les principals empreses a Catalunya són, actualment, Alstom i Siemens. Alstom compta a Catalunya amb un centre industrial, vuit centres de manteniment, dos centres d'innovació i un centre d'enginyeria de senyalització. La indústria ferroviària catalana també està integrada per altres agents que, en conjunt, conformen un teixit empresarial capaç d'actuar en les diferents fases d'un projecte ferroviari (disseny, construcció, material rodant, material fix, senyalització, control, operació, equipament, etc.). Es tracta de fabricants de sistemes i components, empreses subcontractistes i altres, com enginyeries, centres tecnològics i empreses de construcció. El sector ferroviari espanyol és un dels més competitius al món i està format per unes 600 empreses, de les quals unes 220 treballen en exclusiva per al sector i contracten 145.000 persones. Val a dir, però, que dins d'aquest sector, i encara que estrictament no es pot considerar indústria sinó serveis a la mobilitat, tenen un pes molt important els operadors de transport (Renfe, FGC, TMB, etc.) (Railgroup).

A Catalunya, la **construcció naval** està formada per drassanes de dimensió mitjana i petita, dedicades fonamentalment a la construcció, reparació i reforma de vaixells d'esbarjo i pesca no professional. A més, la indústria també està integrada per fabricants de components (motors, veles, hèlixs, etc.) i firmes subcontractistes. En els últims anys, aprofitant l'atractiu turístic de la ciutat de Barcelona, han sorgit empreses que ofereixen serveis de qualitat adreçats a vaixells de grans eslores i megaiots. Així, s'ha desenvolupat una important oferta de

FIGURA 19.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	645,9	0,4	4,2	15.527,8	2,1
VAB cf (MEUR)	184,4	0,5	4,7	3.906,8	2,3
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	4.912	1,0	8,4	58.395	2,5
Exportacions (MEUR)	1.040,7	1,1	11,1	9.365,9	2,8
Empreses (*)	144	0,6	20,2	672	0,6

Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2021) i Duanes (2023) a partir d'Idescat; INSS (2023) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu; i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2023) a partir de l'INE.
Nota: (*) empreses amb assalariats que tenen establiments a Catalunya; el percentatge d'empreses catalanes sobre el total de l'Estat es calcula a partir de les que tenen seu a Catalunya.

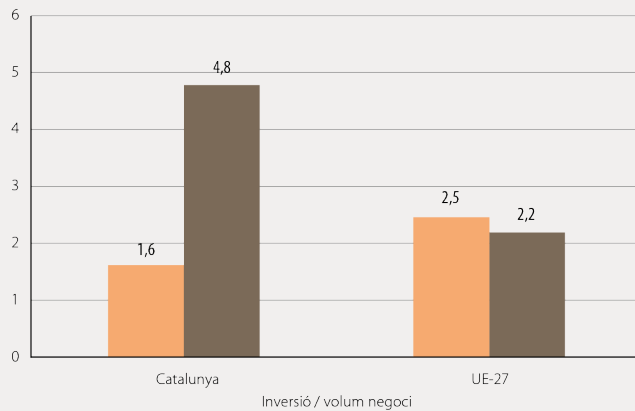

manteniment, reparació i reforma de vaixells. Catalunya compta amb un sistema portuari de competència de la Generalitat, de 45 ports i 31.000 amarradors esportius.

El subsector aeroespacial té un pes reduït en l'estructura industrial catalana. Unes tres quartes parts de la facturació a Catalunya

està generada pel segment **aeronàutic**. A Catalunya, tenen seu, o bé disposen d'instal·lacions, subministradors de primer nivell, així com també alguns fabricants de subsistemes, components, equipaments, utilitatges o subcontractistes. Però val a dir que Catalunya no compta amb cap empresa tractora, com per exemple filials

FIGURA 19.4. INTENSITAT INVERSORA EN ACTIUS MATERIALS (MITJANA DE TRES ANYS)

Fonts: EIE (2019-2021) a partir d'Idescat i SBS (2019-2021) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

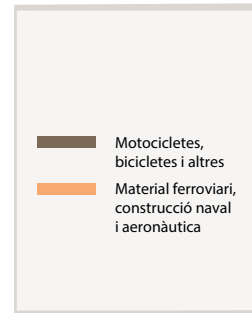
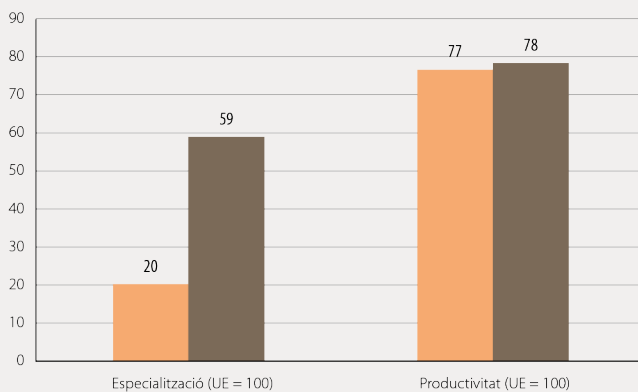

FIGURA 19.5. GRAU D'ESPECIALITZACIÓ I PRODUCTIVITAT DEL SECTOR RESPECTE A LA UE-27

Fonts: EIE (2021) a partir d'Idescat i SBS (2021) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

d'EADS (Grup Airbus), com hi ha a Madrid, Andalusia o Castella-la Manxa, ni amb grans empreses dinamitzadores d'un clúster aeroespacial, com en el cas del País Basc, comunitats que concentren quasi el 95% de l'activitat de l'Estat.

L'altra quarta part del subsector aeroespacial correspon al segment **espacial**. Cal esmentar l'especialització catalana en el desenvolupament de programari per al control i orientació de missions orbitals, comunicacions, ciències de la vida en vols espacials tripulats, telescopis terrestres i radars, astronomia, sensors de satèl·lits, maquinari d'a bord i integració de sistemes. Els darrers anys, el Govern de la Generalitat de Catalunya impulsa l'Estratègia NewSpace de Catalunya, que desplegarà un programa d'actuacions específiques per desenvolupar un nou mercat i un nou teixit tecnològic que tingui un efecte d'arrossegament i aglutinador d'altres tecnologies, com ara la impressió 3D, la intel·ligència artificial, l'electrònica avançada per sensors i ordinadors, i les comunicacions mòbils de nova generació (IdC i 5G).

Dins de l'Estat, el segment espacial està força concentrat a Madrid (més del 90% de l'activitat). Recentment, ha aparegut una nova activitat, la fabricació de drons, que està registrant un ràpid creixement i que té un gran potencial a Catalunya. De fet, Espanya ocupa la tercera posició en aquesta indústria en l'àmbit europeu, i bona part del segment està ubicat a Catalunya.

Catalunya ha estat una ubicació tradicional per a la indústria de fabricació de **motocicletes i ciclomotors** fins que les principals tres empreses multinacionals del subsector (Yamaha Motor España, Montesa-Honda i Derbi) van decidir tancar les fàbriques que tenien al territori. Actualment, la majoria de les motos comprades a Espanya són importades, tot i que han sobreviscut alguns fabricants de menor dimensió. A Catalunya, hi ha també indústria auxiliar que fabrica components –com frens, seients, discos de fre o dipòsits. L'estratègia de futur d'aquest subsector a Catalunya s'està enfocant principalment cap a la moto elèctrica, així com a segments més minoritaris, com els quadricicles lleugers.

Dins d'aquest darrer subsector, està experimentant molt impuls darrerament el segment de **bicicletes i patinets** (micromobilitat). A Catalunya hi ha 119 empreses en aquest segment, que facturen 255 milions d'euros i ocupen 1.300 treballadors i treballadores, segons l'*Informe de Micromobilitat a Catalunya* el 2022, realitzat per ACCIÓ. L'estudi analitza la producció i els serveis vinculats a les motocicletes elèctriques; les bicicletes, patinets i monopatinets tradicionals i elèctrics; els patins; els *segways*, *hoverboards* i *solowheels*. Determina que el 38% de les empreses són fabricants de vehicles (sobretot de bicicletes), el 28% es dediquen al lloguer (principalment de bicicletes elèctriques) i el 12% als serveis de mobilitat compartida. La resta són fabricants de components i carregadors (9% del total), apps de serveis (7%) i enginyeries (5%).

L'estudi subratlla que s'ha incrementat l'ús d'aquest tipus de mitjans de transport després del confinament provocat per la COVID-19 i posa de manifest les previsions de creixement pels pròxims anys a causa de l'augment de la població a les ciutats i la necessitat de reduir els nivells de contaminació. Estima que la micromobilitat pot tenir un alt impacte positiu en la salut ambiental de les ciutats europees, ja que pot suposar un estalvi en el consum d'energia anual de 127 TWh i deixar d'emetre 30,7 milions de tones de CO₂. En paral·lel, es pot aconseguir un augment superior als 100.000 milions d'euros del PIB europeu a causa de l'estalvi generat a partir de la disminució del trànsit i la creació de gairebé un milió de llocs de treball directes i indirectes.

El sector d'altre material de transport té un pes molt petit dins l'economia catalana, ja que aporta només el 0,5% del **VAB** industrial i el 0,4% de la **facturació** (uns 184 i 645 milions d'euros, respectivament), molt

per sota del que representa al conjunt de l'Estat espanyol (2,3% i 2,1%) i a la UE (2,2% i 2,2%).

Ocupa uns 4.900 afiliats a la Seguretat Social, l'1,0% de la indústria, percentatge que és també molt més petit que a Espanya i la UE (2,5% dels afiliats i 2,2% dels ocupats, respectivament).

L'activitat a Catalunya és encapçalada per la construcció de material ferroviari. Tanmateix, la informació estadística disponible agrupa aquest subsector amb la construcció naval i aeronàutica, de menor pes. Aquesta agrupació suposa el 78% del sector en termes de VAB i el 76% en termes d'ocupació. Per la seva banda, la fabricació de motocicletes, bicicletes i altres suposa el 22% restant del VAB i el 24% de l'ocupació. No obstant això, pel que fa a les exportacions, aquest subsector representa el 54% (figura 19.2).

Tal com ja s'ha apuntat, el material de transport català (sense incloure l'automòbil) té un pes molt petit sobre el conjunt d'Espanya, ja que representa només el 4,7% del VAB, el 4,2% de la facturació i el 8,4% dels afiliats. Dins la UE, França n'és el principal productor (35,0% del VAB), seguida per Alemanya (23,9%) i Itàlia (16,6%). Espanya ocupa la quarta posició, amb un pes del 6,6% de la indústria europea d'altre material de transport.

El sector és molt exportador, ja que el 54% de les seves vendes tenen lloc a l'estranger, molt per sobre del conjunt de la indústria (35%). La intensitat **exportadora** és una mica més elevada en el subsector de motocicletes, bicicletes i altres. No obstant això, cal destacar que pràcticament la totalitat de la producció de les principals empreses de material ferroviari es destina a l'exportació. Amb relació a la construcció naval, el mercat principal de les empreses catalanes és l'espanyol i, de fet, el subsector té encara una escassa presència internacional, si bé amb algunes excepcions de companyies que estan subministrant vaixells a tot el món (figura 19.3). Malgrat el petit pes de la producció catalana respecte al conjunt de l'Estat, les exportacions catalanes suposen l'11% de les espanyoles.

Aquest sector va **invertir** 16 milions d'euros en actius materials (mitjana de tres anys), el 2,5% de la seva facturació, taxa inferior a la mitjana de la indústria, però superior a l'espanyola i idèntica a l'europea (2,1% i 2,5%). Cal posar de relleu les diferències entre els dos subsectors: mentre el de motocicletes i bicicletes inverteix el 4,8% de la seva facturació, el de material ferroviari i construcció naval i aeronàutica, només l'1,6% (figura 19.4).

Les dades de despesa en **innovació** específiques per al sector d'altre material de

transport no estan disponibles, sinó que s'agrupen amb les del sector de l'automòbil (vegeu el capítol anterior).

De la mateixa manera que altres indústries, el sector afronta el repte de la descarbonització. En aquest sentit, cal destacar que l'Organització Marítima Internacional va assolir el 2023 un acord per reduir la petjada de carboni del transport marítim, amb l'objectiu d'assolir les zero emissions netes dels vaixells per al 2050.

Les estratègies de les empreses se centren en la diversificació de serveis, donant especial importància al model de negoci de la *mobility as a service* (MaaS). Darrerament han sorgit nous *players*, proveïdors de tecnologies de connectivitat, i és el segment que més ha crescut (MaaS). Afegeixen al producte una capa de Serveis avançats. Molts fabricants estan incorporant línies de negoci centrades en els Serveis (Railgroup).

Tal com es desprèn del que s'ha dit fins ara, Catalunya presenta una molt baixa **especialització** respecte a la UE, sobretot en material ferroviari, construcció naval i aeronàutica, subsector que és cinc vegades més important al conjunt de la UE que no pas a Catalunya. En canvi, les motocicletes i bicicletes, tot i tenir una dimensió molt més petita, pesen a casa nostra un 41% menys que als països europeus (figura 19.5).

El sector mostra una **productivitat** inferior a la mitjana de la indústria catalana. La productivitat mitjana per treballador i any a una empresa d'altre material de transport catalana és d'uns 58.230 euros, un 25% inferior a la mitjana europea del sector i un 27% a la del conjunt de l'Estat. A més, les últimes dades disponibles mostren una disminució de la productivitat a Catalunya, enfront d'un augment a les empreses europees del sector. La productivitat del material ferroviari, construcció naval i aeronàutica és un 13% inferior i la de les motocicletes i bicicletes, un 12% (figura 19.5).

Pel que fa al **teixit empresarial**, la indústria d'altre material de transport catalana està formada per 144 empreses amb assalariats que tenen establiments al nostre territori el gener del 2023. Les empreses amb seu a Catalunya representen el 20,2% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (672).

Segons les dades d'afiliació a la Seguretat Social, l'activitat es **concentra** al Vallès Occidental i Oriental i al Barcelonès i, en menor mesura, a l'Alt Empordà i al Baix Camp.

En el cas del material **ferroviari**, la francesa Alstom, que va adquirir La Maquinista Terrestre y Marítima i Macosa l'any 1989, actualment disposa d'una factoria dedica-

da a la construcció d'unitats de passatgers a Santa Perpètua de Mogoda i diversos tallers de manteniment de material mòbil. També s'ha de destacar la fàbrica que Siemens té a Cornellà de Llobregat, especialitzada en la producció de motors i equipaments elèctrics per als trens del mateix grup, que està present a la indústria catalana des de l'any 1910, quan va comprar La Industria Eléctrica. A més, la societat Construcciones y Auxiliar de Ferrocarriles (CAF), amb seu a Beasain (Guipúscoa) i principal empresa espanyola de material ferroviari, compta amb un centre d'activitat a Lleida (Tradinsa), destinat principalment al manteniment i rehabilitació de material mòbil.

Pel que fa al segment **espacial**, actualment hi ha 67 empreses a Catalunya, 45 de les quals són operadors de drons, set són fabricants i la resta es reparteixen entre tractament de dades, serveis tècnics i formatius, i integradors (ACCIÓ). A més de les empreses, s'està creant un ecosistema entorn al Barcelona Drone Center (ubicat a Moià), que és un dels deu únics centres de proves de drons al món i que està reconegut per l'Agència Espacial Europea.

El subsector de **construcció naval** està integrat per unes 64 empreses constructores, principalment pimes, que fabriquen sèries curtes o bé vaixells únics a mida del client, essent la més important De Antonio Yachts.

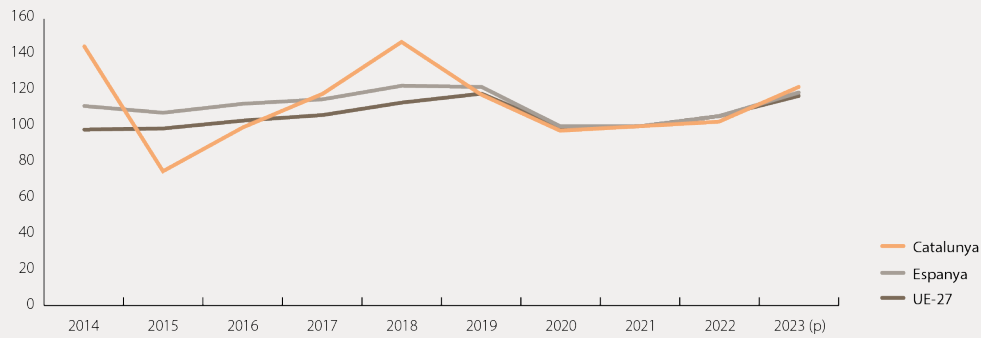
Malgrat la desaparició dels grans fabricants de **motocicletes i ciclomotors**, la major part dels que queden a l'Estat són a Catalunya. Cal destacar l'empresa Scutum (amb la marca Silence), líder europeu en vendes i proveïdor de motos per a plataformes de *sharing*, així com Stark Future, Ray Motorbikes i Pursang. També Rieju i Torrot (Gasgas-KTM), empreses de motocicleta amb motor de combustió, tot i que també estan entrant en moto elèctrica.

En el segment de bicicletes hi ha empreses més tradicionals, com Megamo, i d'altres centrades en bicicletes i/o patinets elèctrics, com Rayvolt Bikes, Lobito, Reby o Lampsy.

En mobilitat lleugera, no hi ha empreses tractores, sinó un conjunt d'actors petits.

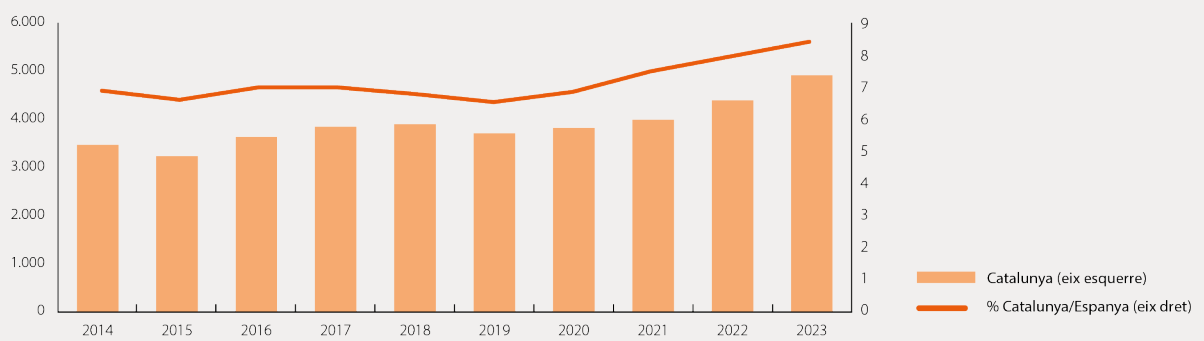
Una de les característiques del sector és la major **dimensió** de les seves empreses i establiments amb relació al conjunt de la indústria. La dimensió mitjana dels establiments catalans és de 17 ocupats, si bé és molt inferior a la d'Espanya i a la del conjunt de la UE-27 (47 i 42 ocupats, respectivament). Això també queda reflectit en el nombre d'empreses grans (250 treballadors o més): a Catalunya s'hi localitzen quatre, de les quals cap té la seu social al nostre territori.

FIGURA 19.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2021)

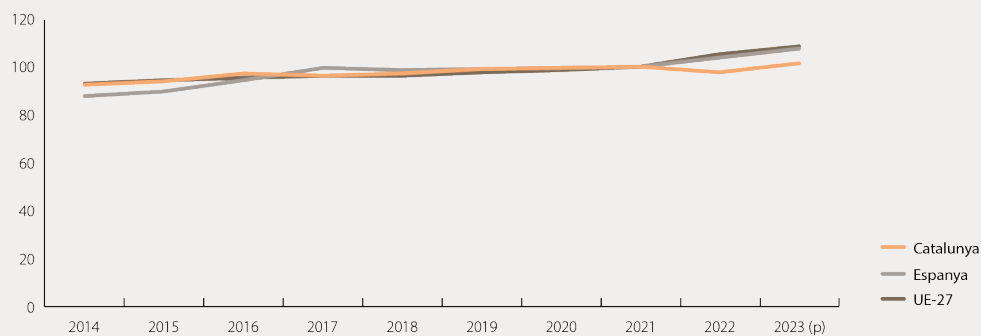
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 19.7. AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

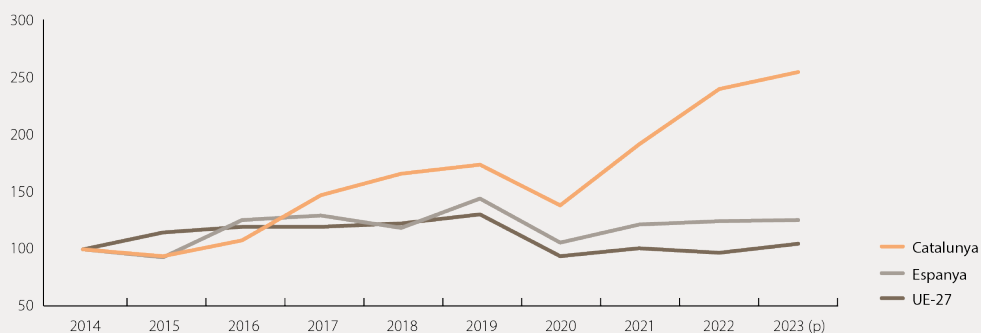
Font: Observatori del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 19.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2021)

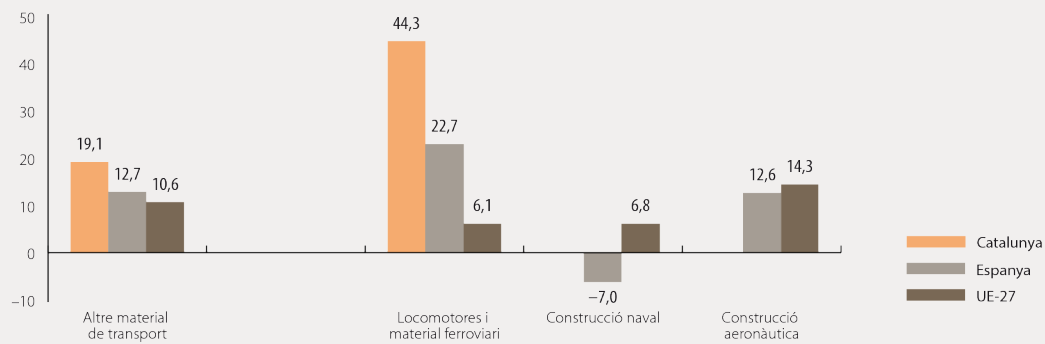
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 19.9. ÍNDEX DE VALOR DE LES EXPORTACIONS (BASE 2014)

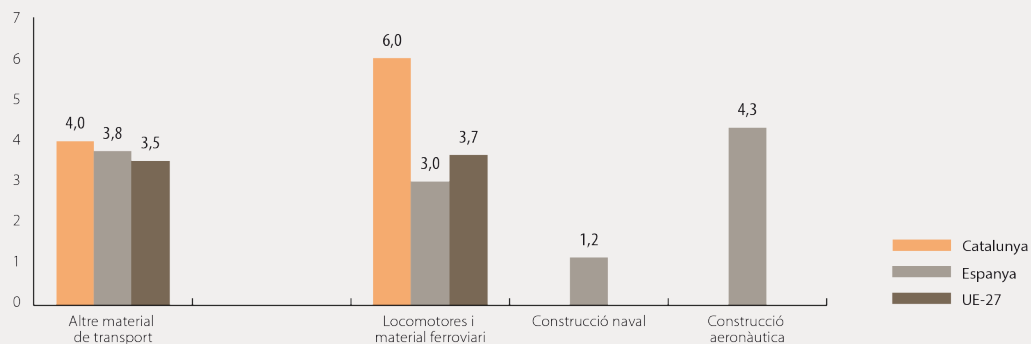
Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 19.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

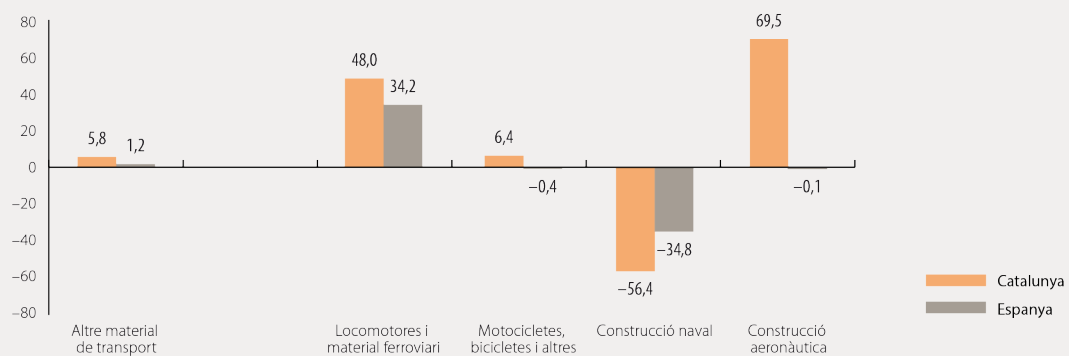
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 19.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 19.12. EXPORTACIONS PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya: Euroestacom. Dades provisionals.

Evolució l'any 2023

La producció de material de transport (sense incloure l'automòbil), va augmentar als tres territoris de referència amb més força el 2023 del que ho havia fet el 2022. A Catalunya, el volum de **producció** en aquest sector va créixer un 19,1%, enfront del 12,7% a l'Estat i del 10,6% a la UE. Amb aquest augment, el nivell de producció a Catalunya s'ha situat per primer cop per sobre del d'abans de la pandèmia, cosa que encara no ha succeït a Espanya ni a la UE. Però més enllà de l'efecte de la pandèmia, la producció catalana ha patit oscil·lacions molt pronunciades durant la darrera dècada, i el resultat ha estat una disminució del 15,6%, mentre que l'espanyola i l'europea han crescut un 6,7% i un 19,2% (figura 19.6).

L'augment de producció del sector va ser degut principalment al material ferroviari, el qual va incrementar en un 44,3% a Catalunya, per sobre del conjunt d'Espanya i de la UE. Tot i que no hi ha dades per a Catalunya, el subsector aeroespacial també va créixer força (un 12,6% a Espanya), mentre que la construcció naval va reduir la producció (un -7,0% a Espanya) (figura 19.10).

Cal destacar que Alstom, la principal empresa de material ferroviari a Catalunya, després d'un pla d'inversió per valor de 150 milions executat des del 2016, va treballar al màxim de capacitat durant el 2023; va assolir el rècord de plantilla, amb 1.200 persones, i té comandes per seguir així en els propers cinc anys, entre les quals destaca un macrocontracte per renovar la flota de Rodalies de Renfe.

Pel que fa al subsector naval, cal esmentar l'acord signat el 2023 amb l'objectiu d'aprofitar la competició de la Copa Amèrica per impulsar un nou sector econòmic a Catalunya d'embarcacions nàutiques descarbonitzades que funcionin preferentment amb hidrogen verd. En concret, el conveni recull el compromís de la Copa Amèrica de transferir a ACCIÓ el coneixement tecnològic generat per a aquesta competició en l'àmbit de l'hidrogen verd per impulsar la industrialització d'aquesta tecnologia a Catalunya. De fet, les embarcacions de suport oficial de la competició funcionaran amb hidrogen verd a una velocitat de fins a 50 nusos i generaran zero emissions.

En consonància amb el notable augment de la producció l'any 2023, l'**ocupació** catalana al sector d'altre material de transport va créixer amb força. Així, el nombre d'afiliats a la Seguretat Social va augmentar un 12,3%, assolint així el seu nivell més alt de l'última dècada, mentre que a l'Estat es

va incrementar un 6,2%. Amb això, la panoràmica dels últims deu anys mostra que Catalunya ha incrementat els ocupats un 42,0% i Espanya, un 15,9% (figura 19.7).

Els **preus** de producció d'aquest material de transport van augmentar l'any 2023 a Catalunya (4,0%), lleugerament per sobre d'Espanya i la UE (3,8% i 3,5%). Malgrat la reducció dels preus de l'energia en aquest sector encara no es va percebre en tant que fabrica béns d'equipament, que no estan al principi de la cadena de valor, on primer es perceben les baixades de preu de l'energia. En l'última dècada, els preus han mantingut una tendència a l'alça durant la major part dels anys, si bé a Catalunya és on aquest increment ha estat més moderat (9,8% acumulat, enfront d'un 22,4% a Espanya i un 16,7% a la UE), cosa que suposa que Catalunya ha millorat la seva competitivitat davant els altres països europeus (figura 19.8).

Tots els subsectors van experimentar increments de preus durant el 2023, si bé destaca el de material ferroviari, amb un augment del 6,0% a Catalunya, enfront de taxes menors a Espanya i la UE (3,0% i 3,7%) (figura 19.11).

El comerç exterior d'aquest material de transport va augmentar el 2023, amb un increment de les **exportacions** (del 5,8% en valor i 3,8% en volum), mentre que les exportacions espanyoles van augmentar a un ritme molt menor (1,2% en valor i van disminuir un 17,6% en volum) i les europees ho van fer a un ritme major (8,6% en valor). Les **importacions** van disminuir,

tant a Catalunya com a l'Estat (-10,3% i -13,8%, respectivament), mentre que les importacions europees van augmentar (4,4%). Les compres van superar les vendes al llarg de la darrera dècada, de manera que la balança comercial ha mantingut el seu dèficit. El 2023, les compres van ser un 31% més elevades que les vendes a l'exterior (figura 19.9).

La millora de les exportacions l'any 2023 va tenir lloc a tots els subsectors, menys el de construcció naval (-56% en valor i -31% en volum). Dels altres, destaca l'increment de les vendes a l'estranger de material aeroespacial (70% en valor i 26% en volum) i del ferroviari (48,0% en valor i 12,3% en volum), en línia amb el que va succeir a Espanya (figura 19.12).

El principal **mercat exterior** per al material de transport català (exclòs l'automòbil) fou Europa, que suposà el 67% del total d'exportacions l'any 2023 (55% a la UE). Dins d'Europa, els sis destinataris més destacats foren França, Portugal, el Regne Unit, Alemanya, Itàlia i Àustria. Cal posar de relleu que el 22% de les exportacions anaren destinades al continent americà (principalment als Estats Units) i el 7% a mercats asiàtics, principalment a la Xina. Destaca també el fort increment de les exportacions als Estats Units, que es van triplicar i va passar a ser el primer país destinatari. Això va ser a causa d'una comanda puntual de material ferroviari a aquell país. En general, es constata una disminució de les exportacions al continent europeu, juntament amb un fort increment a la resta del món (figura 19.13).

Informació sectorial ampliada:

- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/altres-industries/>
- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/automocio-moto/>
- ACEM - European Association of Motorcycle Manufacturers: <https://www.acem.eu/>
- ADIN - Clúster Nàutic Català: <https://clusternautic.cat/>
- Clúster de mobilitat lleugera: <https://www.lightmobilitycluster.org/>
- Clúster ferroviari: <https://railgrup.net/?lang=es>
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/maritime-industries_en
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/mechanical-engineering/rail-supply-industry_en
- Confederation of the European Bicycle Industry - <https://www.conebi.eu/>
- DGT - Dirección General de Tráfico: <http://www.dgt.es/es/>
- PYMAR - Pequeños y medianos astilleros privados españoles: <https://pymar.com/es>
- TEDAE - Asociación Española de Empresas Tecnológicas de Defensa, Seguridad, Aeronáutica y Espacio: <https://www.tedae.org/>

FIGURA 19.13. PRINCIPALS PAÏSOS DESTINATARIS DE LES EXPORTACIONS CATALANES. ANY 2023

PAÏSOS	EXPORTACIONS (MEUR)	PES SOBRE EL TOTAL (%)	VARIACIÓ ANUAL (%)
Estats Units, els	175,7	16,9	190,7
França	147,6	14,2	-2,6
Portugal	113,8	10,9	51,0
Regne Unit	95,0	9,1	-5,7
Alemanya	88,8	8,5	18,9
Itàlia	77,2	7,4	7,8
Àustria	45,6	4,4	-3,8
Xina	35,4	3,4	19,6
Total mundial	1.040,7	100,0	4,7

Font: Duanes a partir d'Idescat. Dades provisionals.

3.20. MOBLE (CCAE-31)

La producció de mobles va disminuir el 2023, tant a Catalunya com a les dues economies de referència. Aquesta reducció s'explica més aviat per una reducció de la demanda interna, ja que no és un sector especialment exportador i les vendes a l'exterior van créixer en valor. En consonància amb l'evolució de la producció, l'ocupació també va decreixer. Els preus de producció de mobles van tornar a registrar un increment, tot i que més suau que en anys anteriors.

Dades estructurals del sector

El sector del moble comprèn la fabricació de mobles de fusta i de mobles fets amb altres materials, com ara l'alumini, el ferro, el vidre, el plàstic o el vímet, i altres materials naturals. Tradicionalment, havia tingut una forta dependència de la fusta massissa, que procedeix directament del tronc dels arbres. No obstant això, el progrés tecnològic i el desenvolupament de noves tècniques productives de la fusta i d'altres materials han permès incorporar altres elements (taulers conglomerats i contraplacats de fusta, laminats de plàstic de melamina i, sobretot, de metall i de plàstic). Per consegüent, es tracta d'un sector molt heterogeni on hi són presents una gran combinació de materials. Segons el procés productiu, es pot distingir entre mobles de fabricació seriada o per encàrrec. I segons la destinació, es pot distingir entre el moble per a ús domèstic i el moble per a col·lectivitats (oficines, hotels, escoles, hospitals, teatres, etc.).

La vessant mediambiental del moble comença amb la selecció de materials respectuosos amb el medi ambient i continua amb la detecció de solucions logístiques sostenibles, embalatges alternatius o millores en el disseny de producte que permetin avançar en l'economia circular. Cal tenir en compte, per exemple, que, encara que la matèria principal d'un moble sigui la fusta, la seva incineració al final de la vida útil pot ser contaminant, atès que també incorpora altres materials, com ara plàstics.

El moble té un pes específic relativament petit dins l'economia catalana, ja que aporta l'1% del VAB industrial i el 0,6% de la facturació (uns 340 i 1.000 milions d'euros, respectivament), inferior al que representa el sector al conjunt de l'Estat espanyol i a la UE (1,3% en termes de VAB als dos territoris).

Força intensiu en mà d'obra, el sector ocupa uns 7.800 afiliats a la Seguretat Social, l'1,6% de la indústria, percentatge que és també inferior al d'Espanya i la UE (2,8% dels afiliats i 3,0% dels ocupats, respectivament).

FIGURA 20.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	1.004,9	0,6	13,9	7.212,5	1,0
VAB cf (MEUR)	343,1	1,0	15,2	2.257,7	1,3
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	7.805	1,6	11,9	65.635	2,8
Exportacions (MEUR)	852,9	0,9	37,2	2.293,3	0,7
Empreses (*)	937	4,0	14,3	6.356	5,2

Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2021) i Duanes (2023) a partir d'Idescat; INSS (2023) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu; i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2023) a partir de l'INE.
Nota: (*) empreses amb assalariats que tenen establiments a Catalunya; el percentatge d'empreses catalanes sobre el total de l'Estat es calcula a partir de les que tenen seu a Catalunya.

D'acord amb aquestes xifres, el moble català té un pes més aviat petit sobre el conjunt d'Espanya, ja que representa només el 15% del VAB, el 14% de la facturació i el 12% dels afiliats. Dins la UE, Alemanya és el principal productor de moble (25% del mobiliari europeu), seguida per Itàlia (20%) i Polònia (12%). Espanya ocupa la cinquena posició del rànquing, amb una fabricació de mobles que suposa el 6,5% del sector europeu.

Aquest sector no és massa exportador (20% de les vendes, envers el 35% per al conjunt de la indústria), de manera que les vendes en el mercat espanyol són molt importants per als fabricants catalans (80%) (figura 20.3). Malgrat aquesta baixa intensitat exportadora, el producte català es ven millor a l'exterior que l'espanyol (suposa el 37% de les exportacions estatals, molt per sobre del pes que hi té en termes de VAB).

El moble català va **invertir** 23 milions en actius materials (mitjana de tres anys), el 2,3% de la facturació, taxa inferior a la mitjana de la indústria i també per sota de la mitjana de la UE (3,6%).

No es disposa de dades específiques del sector del moble sobre despesa en **innovació**, però en anys anteriors es mostra com una activitat industrial més aviat poc innovadora en relació amb la seva facturació. De fet, està classificada com una activitat de baix contingut tecnològic, segons l'OCDE i Eurostat. No obstant això, en els darrers anys s'enfronta a reptes on la innovació hi juga un paper fonamental: la digitalització i la Indústria 4.0 (incloent-hi l'Internet de les coses i la domòtica), el disseny del producte i la circularitat (ecodisseny, gestió ambiental, etc.).

Tal com ja s'ha apuntat, Catalunya presenta una baixa **especialització** respecte a la UE. En conjunt, el moble pesa un 28% menys a casa nostra (figura 20.5).

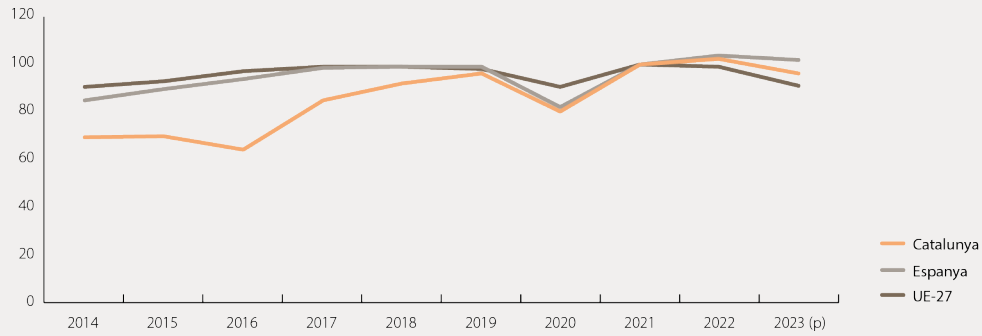
Aquest sector mostra una baixa **productivitat** amb relació al conjunt de la indústria, segurament pel fet que és relativament intensiu en mà d'obra. Aquesta característica es produeix a les tres zones analitzades. A Catalunya, la productivitat mitjana per treballador i any a una empresa de mobles és d'uns 41.570 euros. Malgrat això, el moble català és un 19% més productiu que l'espanyol i un 27% més que l'europeu. A més, les últimes dades disponibles mostren un augment de la productivitat superior que en el cas de les empreses alimentàries europees.

Quant al seu **teixit empresarial**, el moble català està format per uns 937 empreses amb assalariats que tenen establiments al nostre territori el gener del 2023. Les empreses amb seu a Catalunya representen el 14% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (6.356).

Segons les dades d'afiliació a la Seguretat Social, l'activitat es **localitza** principalment al Vallès Occidental i, en menor mesura, al Barcelonès, Baix Llobregat, Vallès Oriental i el Montsià (municipi de la Sénia).

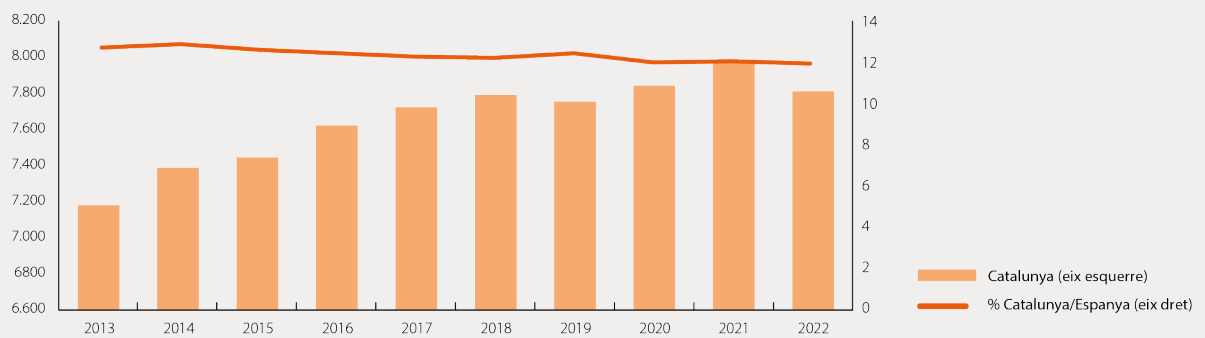
Una altra de les característiques del moble és la reduïda **dimensió** de les seves empreses i establiments amb relació al conjunt de la indústria. La indústria de la fabricació de mobles per encàrrec està integrada per més d'un miler de tallers de dimensió molt reduïda, que es troben dispersos per tot el territori català i que s'especialitzen en la fabricació artesana. La dimensió mitjana dels establiments catalans és de quatre ocupats per establiment, una mica per sota de la d'Espanya i del conjunt de la UE-27 (cinc i set ocupats, respectivament). Això també queda reflectit en el nombre d'empreses grans (250 treballadors o més): a Catalunya s'hi localitzen cinc, de les quals dues tenen la seu social al nostre territori, és a dir, un 19% de les que hi ha al conjunt d'Espanya i un 0,5% de la UE.

FIGURA 20.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2021)

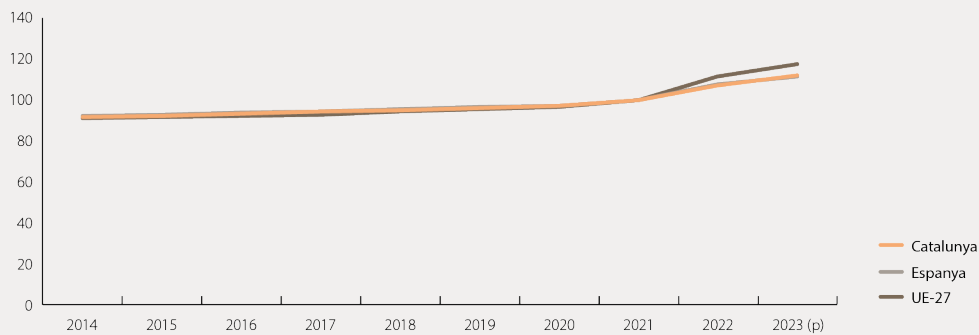
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 20.7. AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

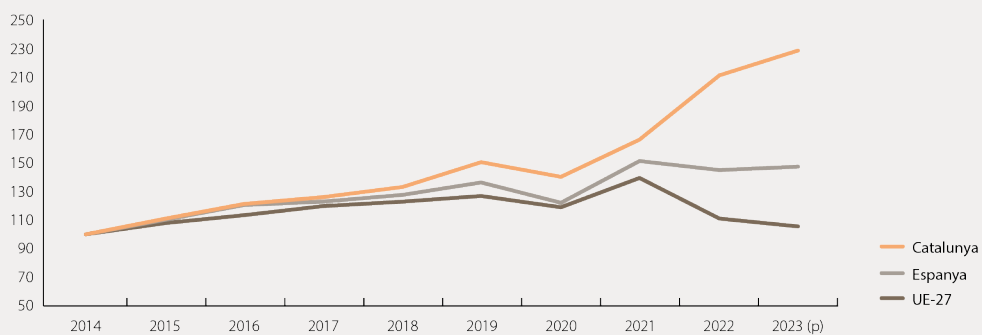
Font: Observatori del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 20.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2021)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 20.9. ÍNDEX DE VALOR DE LES EXPORTACIONS (BASE 2014)

Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

Evolució l'any 2023

La demanda es comporta diferent en el moble per a la llar i el moble per a col·lectivitats (*contract*). Pel que fa al primer, com que els mobles són béns de consum durador, la seva demanda depèn de la renda real disponible de les famílies, el cost del finançament extern, l'evolució de la construcció residencial, l'edat d'emancipació, la freqüència en la renovació del mobiliari i la distribució del consum domèstic entre béns duradors i no duradors.

Els principals problemes que ha viscut el sector del moble en els darrers anys s'atribueixen, en primer lloc, a la greu crisi de la construcció en els anys posteriors al 2008, una disminució de la renda disponible del consumidor destinada al moblament de la llar i una modificació en els patrons de consum caracteritzat per un canvi en les prioritats de repartiment de la renda disponible –cada vegada es dona una major importància a les activitats basades en l'experiència o bé en productes relacionats amb les noves tecnologies, enfront del consum de mobles com a signe de distinció de les llars.

Arran de la crisi del 2008, el sector català, que estava en bona mesura orientat al moble per a la llar, es va haver de reorientar cap al segment del moble per a col·lectivitats. En aquest procés, el CENFIM, que actualment és el clúster i *innovation hub* de l'equipament de la llar i el *contract*, hi ha tingut un paper cabdal, potenciant el *contract*-hostaleria mitjançant iniciatives com l'InteriHotel, un mercat on es reuneix l'oferta i la demanda de l'àmbit de l'interiorisme hoteler.

Actualment, l'equipament d'hotels representa una part notable de la producció de molts fabricants de mobles catalans. Per tant, ens trobem davant d'un sector del moble amb una estreta relació amb el turístic, on el client (turista) valora cada dia més l'interiorisme dels establiments i una major personalització de productes i serveis. A més dels hotels de nova construcció, cal tenir present que la taxa de renovació d'equipament d'hotels està al voltant dels sis o vuit anys, i renovar-los implica millorar el procés de disseny i els espais d'interiorisme, tot donant resposta a les necessitats dels perfils de nous usuaris.

La **producció** de mobles va disminuir el 2023, tant a Catalunya com a les dues economies de referència: a casa nostra es va reduir un 5,8%, més que a l'Estat (-1,9%) però no tant com a la UE (-7,9%). Malgrat aquesta caiguda, la producció catalana és actualment un 39% més elevada que fa una dècada i ha crescut més que l'europea, que s'ha estancat, i que l'espanyola (20%) (figura 20.6).

El 2023, el clúster del moble de la Sénia va començar a emprar els taulers de fusta

reciclada de la multinacional Kronospan, posada en marxa a Tortosa aquell mateix any. La matèria primera amb què es produeixen són restes de fusta, mobles en desús provinents de deixalleries, palets i altres elements que es netegen i se'ls dona una nova vida. El Col·lectiu d'Empresaris de la Sénia (Montsià) valora que l'arribada de Kronospan beneficiarà el sector a mitjà i llarg termini, ja que es tracta d'una empresa tractora. Al municipi del Montsià es fabrica un 60% del moble modern amb xapa natural d'Espanya, amb una quinzena de fàbriques que van tenir un creixement en l'activitat durant la pandèmia.¹

D'acord amb aquesta baixada de la producció, l'**ocupació** també va decaure. A Catalunya, el nombre de treballadors afiliats a la Seguretat Social es va reduir un 2,2% (unes 170 persones) i al conjunt d'Espanya, un 1,3%. Així, el 2023, l'ocupació al moble se situa un 8,7% per sobre de la de fa una dècada (16% a l'Estat), per sota de l'increment de la producció, fet que fa pensar en possibles millores de productivitat (figura 20.7).

L'any 2023, els **preus** de producció de mobles van registrar un increment a Catalunya, Espanya i la UE (4,1%, 3,3% i 5,5%, respectivament), tot i que més suau que en anys anteriors. De fet, en tractar-se de béns de consum (durador), encara no es va percebre massa la reducció dels preus de l'energia. En els deu últims anys, els preus han augmentat un 22% acumulat a Catalunya, molt similar que a l'Estat (20,5%), però per sota de la UE (29%), cosa

¹ *Diari de Tarragona*, 22 d'octubre del 2023.

que suposa que Catalunya ha millorat lleugerament la seva competitivitat en preus davant dels altres productors europeus (figura 20.8).

Pel que fa al comerç exterior, les **exportacions** catalanes de mobles van tornar a créixer en valor (8,1%), si bé en volum van disminuir (-1,5%). Al conjunt de l'Estat, van tenir un comportament molt similar (+1,3% en valor i -5,2% en volum), mentre que a la UE van disminuir un 4,9% en valor. Pel que fa a les **importacions** catalanes de moble, van disminuir als tres territoris (-18% a Catalunya, -14% a l'Estat i la UE). Tot i que les importacions han superat tradicionalment les exportacions i, per tant, el moble ha mantingut el saldo negatiu de la balança comercial (l'any 2023, el valor de les compres a l'exterior era un 19% superior al de les vendes), aquest saldo negatiu ha anat disminuint al llarg de l'última dècada (figura 20.9).

El principal **mercat exterior** per al moble català fou Europa, que suposà el 78% del total d'exportacions l'any 2023 (72% a la UE). Les exportacions no estan gaire diversificades geogràficament, ja que dos països n'acumulen el 51%. Dins d'Europa, els quatre països més destacats foren França, Portugal, Alemanya i Itàlia. Cal posar de relleu també que el 10% de les exportacions anaren destinades a països del continent americà (entre els quals destaquen els Estats Units) i el 7% a l'Àfrica. Aquests mercats van mostrar un comportament força divers (destacant el creixement del mercat francès) si bé, en general van augmentar les vendes tant als mercats europeus com a la resta del món (figura 20.13).

Informació sectorial ampliada:

- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/habitat/>
- Clúster de l'equipament de la llar i el *contract*: <https://www.cenfim.org/ca/>
- Clúster Habitat: <https://www.hcb.cat/ca/>
- Comissió Europea: https://ec.europa.eu/growth/sectors/raw-materials/industries/forest-based/furniture_en

FIGURA 20.13. PRINCIPALS PAÏSOS DESTINATARIS DE LES EXPORTACIONS CATALANES. ANY 2023

PAÏSOS	EXPORTACIONS (MEUR)	PES SOBRE EL TOTAL (%)	VARIACIÓ ANUAL (%)
França	249,6	29,3	5,2
Portugal	184,3	21,6	-1,6
Alemanya	42,3	5,0	1,6
Itàlia	41,7	4,9	-6,2
Estats Units, els	35,2	4,1	11,8
Marroc, el	28,8	3,4	5,4
Total mundial	852,9	100,0	7,1

Font: Duanes a partir d'Idescat. Dades provisionals.

3.21. ENERGIA ELÈCTRICA I GAS (CCA-35)

El sector d'energia elèctrica i gas va continuar reduint la producció a Catalunya, igual com va succeir al conjunt de l'Estat i de la UE, mentre que l'ocupació va créixer. El 2023, l'evolució dels preus va ser la protagonista per la seva forta reducció, cosa que va permetre millorar la conjuntura econòmica global i també la industrial. De fet, va ser el sector de la indústria catalana que més va reduir els preus.

Dades estructurals del sector

L'energia constitueix un factor essencial per al desenvolupament econòmic i social, fet que la converteix en un bé estratègic. Els *inputs* energètics són imprescindibles per a la indústria, el transport, el comerç, els serveis i l'agricultura, però també per garantir la qualitat de vida de les societats desenvolupades.

Al voltant del sector energètic s'articulen un conjunt de branques productives molt difícils d'enquadrar d'acord amb les classificacions convencionals: una part està vinculada amb activitats purament extractives o mineres; una segona part s'ocupa de la transformació industrial d'aquests recursos energètics (mitjançant refineries, plantes de regasificació o centrals de tot tipus que converteixen fonts d'energia primària en electricitat); i, per últim, una altra que s'emmarca dins dels serveis, incloent-hi activitats com el transport i la distribució de les matèries primeres o dels productes finals, la comercialització d'electricitat i gas natural mateix i la venda de carburants en les estacions de servei.

No obstant això, aquest capítol fa referència únicament a l'energia elèctrica i el gas (codi 35 de la CCAE) i en queden exclosos les activitats mineres (codis 05 a 09) i petroleres (codi 19). Per simplicitat, en endavant, s'anomena sector energètic a les esmentades activitats de producció i distribució de gas i electricitat.

El sector energètic té un pes notable dins l'economia catalana, ja que aporta el 7,6% del VAB industrial i el 10,6% de la facturació (2.725 i 16.454 milions d'euros, respectivament). Això el converteix en el cinquè més gran de la indústria catalana en termes de VAB dins d'una classificació de 21 agrupacions. Tanmateix, aquests pesos estan força lluny dels que el sector energètic representa al conjunt de l'Estat espanyol (13,7% i 16,1%, respectivament) i al conjunt de la UE (9,8% i 18,1%), potser perquè les seues socials de les grans empreses energètiques es troben fora de Catalunya.

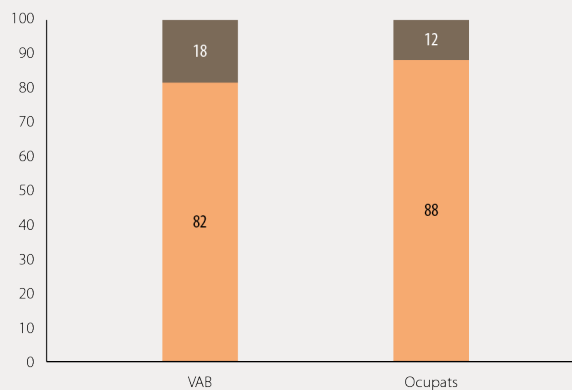
FIGURA 21.1. PES DEL SECTOR

	CATALUNYA			ESPANYA	
	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA	% SECTOR A ESPANYA	VALOR ABS.	% INDÚSTRIA
Volum de negoci (MEUR)	16.454,9	10,6	13,9	118.039,9	16,1
VAB cf (MEUR)	2.725,2	7,6	11,8	23.137,4	13,7
Ocupats (afiliats Seg. Soc.)	5.370	1,1	13,6	39.430	1,7
Exportacions (MEUR)				2.930,8	0,9
Empreses (*)	385	1,6	12,4	2.745	2,3

Fonts: Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE) (2021) i Duanes (2023) a partir d'Idescat; INSS (2023) a partir de l'Observatori del Treball i Model Productiu; i Directori Central d'Empreses (DIRCE) (2023) a partir de l'INE.

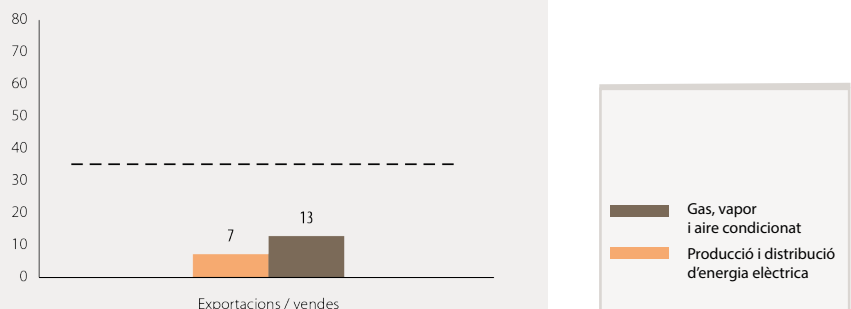
Nota: (*) empreses amb assalariats que tenen establiments a Catalunya; el percentatge d'empreses catalanes sobre el total de l'Estat es calcula a partir de les que tenen seu a Catalunya.

FIGURA 21.2. PES DELS PRINCIPALS SUBSECTORS EN TERMES DE VAB, OCUPACIÓ I EXPORTACIONS

Fonts: EIE (2021) i Duanes (2023) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

FIGURA 21.3. PROPORCIÓ DE VENDES QUE TENEN LLOC A L'ESTRANGER

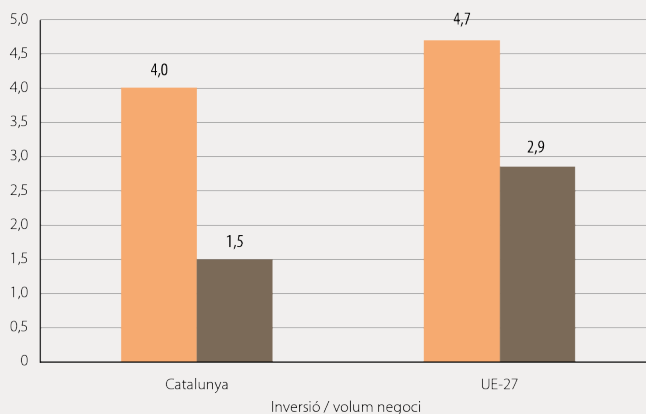
Font: EIE (2021) a partir d'Idescat. Nota: vegeu Annex 2.

L'energia elèctrica i el gas **ocupen** uns 5.370 afiliats a la Seguretat Social, l'1,1% de la indústria, percentatge que és també inferior que a Espanya i la UE (1,7% dels afiliats i 4,1% dels ocupats, respectivament). Es tracta, doncs, d'un sector molt poc intensiu en mà d'obra atesa la importància que encara tenen els combustibles

fòssils (en augmentar el pes de les renovables, la mà d'obra seria més protagonista).

L'activitat a Catalunya és encapçalada per la producció i distribució d'energia elèctrica, ja que el seu pes dins del conjunt del sector se situa en el 82% en termes de VAB i el 88% en ocupació. L'altre subsector és el

FIGURA 21.4. INTENSITAT INVERSORA EN ACTIUS MATERIALS (MITJANA DE TRES ANYS)

Fonts: EIE (2019-2021) a partir d'Idescat i SBS (2019-2021) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

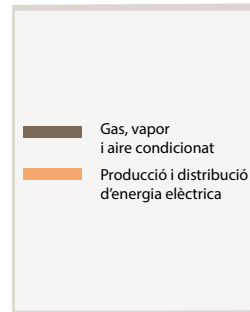
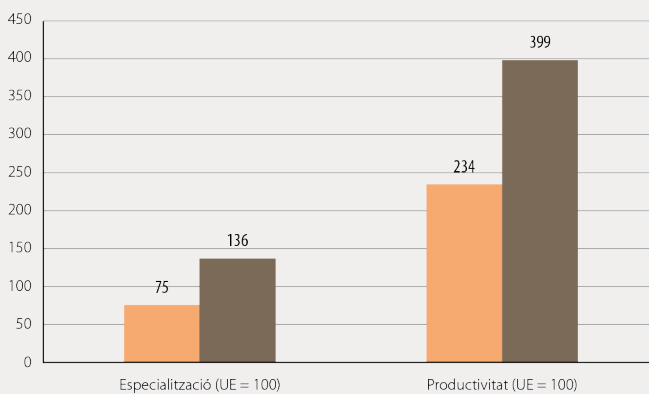

FIGURA 21.5. GRAU D'ESPECIALITZACIÓ I PRODUCTIVITAT DEL SECTOR RESPECTE A LA UE-27

Fonts: EIE (2021) a partir d'Idescat i SBS (2021) a partir d'Eurostat. Nota: vegeu Annex 2.

de la producció i distribució de gas, que inclou també el subministrament de vapor i aire condicionat, amb el 18% restant del VAB i el 12% de l'ocupació (figura 21.2).

De les xifres anteriors, es dedueix que el sector energètic català té poc pes sobre el conjunt d'Espanya, ja que representa només el 12% del VAB, el 14% dels afiliats i el 14% de la facturació. Dins la UE, Alemanya és el principal productor d'energia (28% del VAB europeu) i la segueixen França (16%) i Itàlia (13%). Espanya ocupa la quarta posició del rànquing, amb un sector energètic que suposa el 9% de l'europeu.

El sector energètic català no és gens exportador, ja que les vendes a l'estranger suposen només el 9% del total (35% al conjunt de la indústria), de manera que les vendes en el mercat intern són molt importants (91%); no hi ha gaire diferència entre els dos subsectors (figura 21.3).

Aquest sector va **invertir** 558 milions d'euros en actius materials (mitjana de tres anys), el 3,4% de la facturació, per sobre de

la mitjana de la indústria, però per sota del conjunt de l'Estat (4,1%) i la UE (4,7%). El subsector més inversor a Catalunya va ser el de l'electricitat, que va invertir el 4,0% de la seva facturació. Els dos subsectors van invertir per sota del que ho van fer els seus homòlegs europeus (figura 21.4).

Una de les inversions que s'està expandint més a Espanya és el biogàs, atès que grans entitats financeres i fons d'inversió hi han vist molt de potencial per convertir-lo en un dels tres majors mercats d'Europa. Un estudi de PwC i Biovi estima que Espanya podria produir 163 TWh a l'any de biometà, cosa que equival al 45% de la demanda anual de gas natural. Per això, els inversors estan creant grans projectes o comprant plantes de biometà, com a energia del present, enfront de l'hidrogen, al qual encara li falten uns anys per ser comercialment viable a gran escala.

El 2024 es va aprovar l'Estratègia Catalana de Biogàs 2024-2030,¹ que té com a finali-

1 https://icaen.gencat.cat/ca/plans_programes/estrategia-catalana-de-biogas-2024-2030/.

tat fomentar la valorització de les dejeccions ramaderes i dels residus orgànics per obtenir biogàs i aprofitar-lo per a la generació de calor, d'electricitat o de biometà, i de biofertilizants. En aquest sentit, estableix objectius en els àmbits ambiental, energètic, territorial, econòmic i social; identifica barreres per complir amb aquests objectius, i planifica accions per superar-les. D'entre els projectes en curs al nostre territori, destaca que, el 2023, es va anunciar una inversió, d'entre 75 i 90 milions per construir la planta de biogàs més gran de Catalunya, que estarà ubicada a La Sentiu de Sió.

La despesa total en **innovació** del sector energètic a Catalunya² és bastant modesta, 33 milions d'euros (dades del 2022), xifra que suposa el 0,31% del volum de negoci total, una intensitat innovadora molt inferior que la mitjana de la indústria. Les empreses catalanes d'aquest sector destinen 19,2 milions d'euros a despesa en R+D i ocupen 162 persones equivalents a jornada completa en R+D.

Catalunya presenta una baixa **especialització** respecte a la UE en el subsector de producció i distribució d'energia elèctrica, mentre que és alta en el de gas, vapor i aire condicionat (pesa un 36% més a Catalunya que no pas a la UE). En conjunt, el sector energètic pesa un 23% menys a casa nostra (figura 21.5).

Aquest sector mostra una elevada **productivitat** a les tres zones analitzades, entre altres raons perquè es tracta d'un sector força intensiu en capital. A Catalunya, la productivitat mitjana per treballador i any a una empresa energètica és d'uns 482.000 euros; malgrat ser tant elevada, no supera la del sector energètic espanyol (un 11,6% més productiu). Al conjunt de la UE-27, també presenta altís-

2 Les dades proporcionades per Idescat inclouen les CCAE-05 a 09, 19, 35 i 36.

sims nivells de productivitat respecte als altres sectors industrials, però ni de bon tros tant alts com a Catalunya i la resta d'Espanya. A més, les últimes dades disponibles mostren un augment de la productivitat superior que en el cas de les empreses energètiques europees. El subsector del gas (i subministrament de vapor i aire condicionat) és el que presenta un major diferencial de productivitat respecte a la UE (un VAB per ocupat quatre vegades més elevat) (figura 21.5).

Pel que fa al **teixit empresarial**, la indústria energètica catalana està formada per 385 empreses amb assalariats que tenen establiments al nostre territori el gener del 2023. Les empreses amb seu a Catalunya representen el 12,4% de les que hi ha al conjunt d'Espanya (2.745).

Els darrers anys, el nombre de firmes que **produeixen** energia elèctrica a Catalunya ha crescut molt, i aquest dinamisme s'explica per la proliferació de petits projectes d'energies renovables. No obstant això, la principal font de generació d'electricitat és l'energia nuclear, la qual prové de les tres centrals actualment en funcionament –dues a Ascó i una a Vandellòs.

La propietària de la major part de la xarxa de **distribució** elèctrica a Catalunya és Endesa, la qual també actua com a comercialitzadora. Hi ha unes poques empreses comercialitzadores de referència –subministren als consumidors acollits al preu voluntari per al petit consumidor (PVPC) i als consumidors vulnerables– i un grup més nombrós d'empreses comercialitzadores en el mercat lliure. L'any 2022, una part dels consumidors acollits a PVPC va passar a mercat lliure, com a conseqüència d'oferir uns preus millors. El desembre del 2023, el 71% dels consumidors van ser abastits per comercialitzadores lliures, mentre que només el 29% restant ho van ser per operadors regulats (que correspon al 91% i al 9% del consum energètic, respectivament).

Segons les dades d'afiliació a la Seguretat Social, geogràficament l'activitat es **localitza** al Barcelonès i al Baix Camp i en menor mesura al Segrià, Gironès i Vallès Oriental.

Una altra de les característiques del sector és la menor **dimensió** de les seves empreses i establiments amb relació al conjunt de la indústria. La dimensió mitjana dels establiments catalans és de tres ocupats per establiment, molt similar a la d'Espanya i inferior a la del conjunt de la UE-27 (dos i sis ocupats, respectivament). Això també queda reflectit en el nombre d'empreses grans (250 treballadors o més): a Catalunya s'hi localitzen 19, de les quals tres tenen la seu social al nostre territori, és

a dir, un 12,5% de les que hi ha al conjunt d'Espanya.

Al llarg dels darrers anys, juntament amb la preocupació sobre l'accés a l'energia i el seu cost, s'hi ha afegit la relativa als efectes que es deriven del canvi climàtic associat a les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle, atès que el sector energètic és responsable d'una part important d'aquestes emissions. Per tant, és necessari avançar cap a un nou model energètic baix en emissions capaç de garantir l'accés a l'energia a preus competius. I, per això, la finalitat de les polítiques energètiques (autònoma, estatal i europea) és assegurar la transició energètica de l'actual sistema centralitzat i basat en el consum de recursos d'origen fòssil cap a un altre més descentralitzat, amb una forta presència d'energies d'origen renovable i on la participació dels ciutadans en la presa de decisions i en el sector energètic mateix –com a productors, com a consumidors o com a ambdues coses alhora, exercint els seus drets i obligacions– adquireixi un nou protagonisme.

La transició energètica atorgarà més autonomia als països que actualment són molt dependents de les importacions de combustibles fòssils i posarà l'accent en la tecnologia més que no pas en els recursos primaris, i en mercats regionals (d'energia elèctrica) més que no pas en globals (de petroli i gas). No obstant això, hi haurà més dependència dels materials necessaris per a les noves tecnologies i més vulnerabilitat a les xarxes elèctriques, per exemple, per mitjà de ciberatacs.

Evolució l'any 2023

La demanda d'energia final s'explica per factors que tenen a veure amb el cicle econòmic (creixement o recessió), que poden suposar fortes oscil·lacions a la demanda del sector energètic a curt termini. També hi incideix l'evolució en les necessitats de la societat, algunes de caràcter estructural, com el grau de desenvolupament econòmic i la cultura energètica, i d'altres de caràcter més conjuntural, com les condicions climatològiques (les temperatures extremes van lligades a un major consum d'energia). Es preveu que, en l'àmbit mundial, el consum d'electricitat serà el que experimentarà un major creixement en la matriu d'energia final, mentre que el gas natural està destinat a ser una font d'energia primària amb un paper protagonista en el procés de descarbonització de l'economia, segons l'AIE.

El 2023, la **producció** d'energia es va reduir a Catalunya (–8,0%), igual com va passar al conjunt de l'Estat (–5,5%) i a la UE (–5,1%). La producció va baixar per una

reducció de la demanda, ocasionada per (i) uns preus energètics que el 2023 encara eren alts (energia elèctrica i gas natural, fonamentalment), (ii) una millora de l'eficiència energètica (l'economia del país necessita un 20% menys d'energia per generar una unitat de PIB, en comparació amb l'any 2010) i (iii) per un increment de l'autoconsum energètic a partir de plaques fotovoltaïques (que va passar de l'1,8% del consum nacional el 2022 a prop del 3% el 2023) (figura 21.6).

En l'última dècada, el sector energètic a les tres zones analitzades ha reduït la producció. En el cas català, ho ha fet un –12,3% acumulat, més que al conjunt d'Espanya (–6,0%) i de la UE (–4,8%).

Per subsectors, tot i que no hi ha dades disponibles per a Catalunya, les del conjunt de l'Estat indiquen que tots els subsectors van decreixer (figura 21.10).

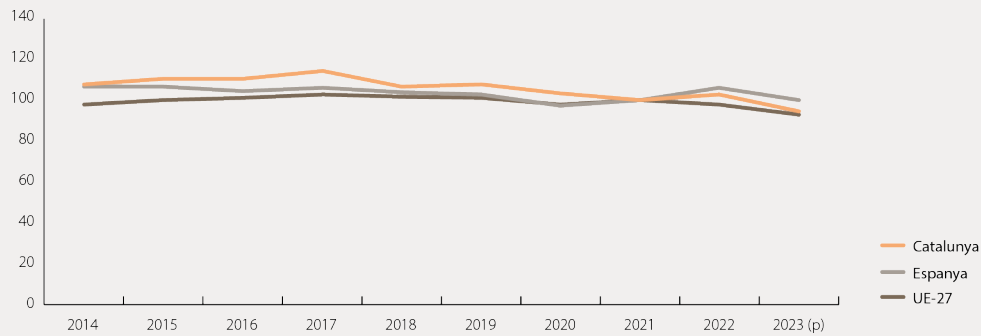
Segons l'ICAEN,³ la producció bruta d'energia elèctrica a Catalunya l'any 2022 ha estat de 44.535,8 GWh, amb un increment del 5,2% amb relació a l'any anterior. En aquest any, l'energia nuclear ha estat la principal font energètica per a la producció d'energia elèctrica a Catalunya, representant un 56,2% de la producció total. També cal destacar la producció d'energia elèctrica mitjançant els cicles combinats i la cogeneració, que han representat el 18,6% i el 8,3%, respectivament, de la producció total. En conjunt, la producció d'energia elèctrica amb fonts energètiques no renovables a Catalunya ha estat del 84,4% l'any 2022. D'altra banda, l'energia hidroelèctrica, l'energia eòlica i la solar fotovoltaica han estat les principals fonts energètiques renovables per a la producció d'energia elèctrica a Catalunya, cosa que representa un 6,8% i 5,8%, respectivament. En conjunt, la producció d'energia elèctrica amb fonts energètiques renovables a Catalunya ha estat del 15,6% l'any 2022.

Malgrat que la producció es va reduir, l'**ocupació** al sector energètic va créixer a Catalunya l'any 2023, de manera que el nombre d'afiliats a la Seguretat Social va ser un 4,7% superior al de l'any anterior. Al conjunt d'Espanya, l'augment va ser més marcat (6,7%). En l'última dècada, l'ocupació ha crescut un 0,9% (1,9% a l'Estat) (figura 21.7).

De fet, l'auge de les inversions en energia solar i eòlica han impulsat la demanda de mà d'obra, de manera que l'Agència Internacional d'Energies Renovables estima que, a Espanya, es multipliqui per nou el nombre d'ocupats al subsector. Això fa que, segons Manpower, un 78% de les empreses tinguin dificultats per trobar personal, cosa que també fa pujar els salaris.

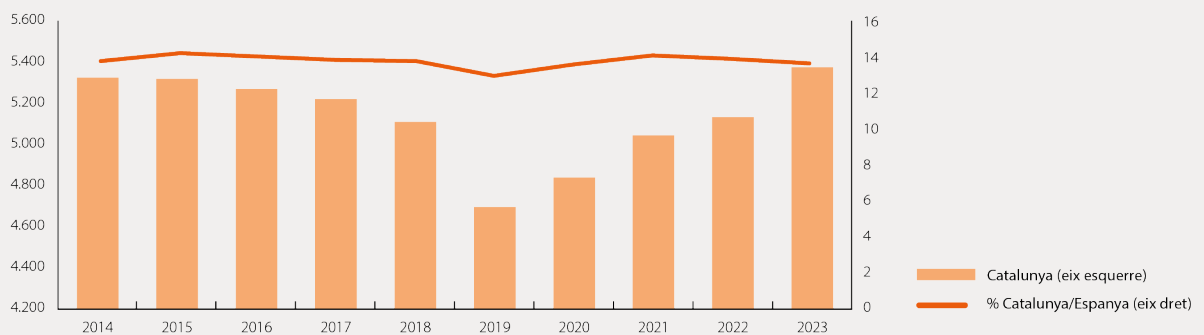
3 https://icaen.gencat.cat/ca/energia/estadistiques/resultats/annuals/balanc_energia/index.html.

FIGURA 21.6. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (BASE 2021)

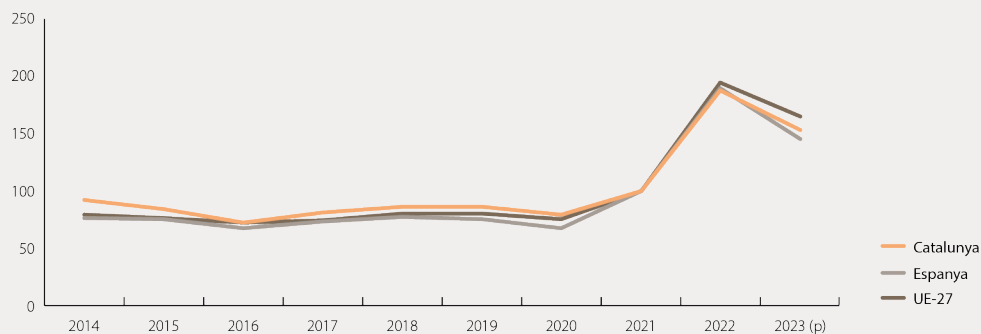
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 21.7. AFILIATS A LA SEGURETAT SOCIAL. MITJANA ANUAL

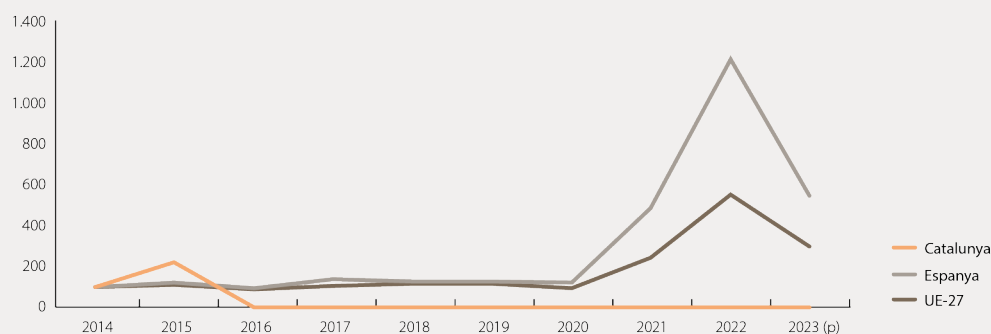
Font: Observatori del Treball i Model Productiu a partir de dades de l'INSS.

FIGURA 21.8. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (BASE 2021)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

FIGURA 21.9. ÍNDEX DE VALOR DE LES EXPORTACIONS (BASE 2014)

Font Catalunya: Duanes a partir d'Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat; (p) dades provisionals.

El 2023, l'evolució dels **preus** de producció de l'energia va ser la protagonista i va condicionar la conjuntura econòmica global i també la industrial. A Catalunya, van baixar un -18,5%, després de la forta alça del 87,1% de l'any anterior per la pressió sobre el mercat de gas natural, com a conseqüència de l'inici de la guerra a Ucraïna, entre altres motius. A Espanya, van caure una mica més (-23,2%) i a la UE, una mica menys (-15,1%). La correcció parcial del 2023 (els preus encara van ser elevats en relació amb 2021 i anys anteriors), no ha evitat que, en els darrers deu anys, els preus hagin pujat molt a les tres zones, cosa que ha perjudicat en especial els costos dels sectors industrials més consumidors d'energia, però menys a Catalunya (65,6%) que no

pas a Espanya (90,4%) i la UE (107,3%) (figura 21.8).

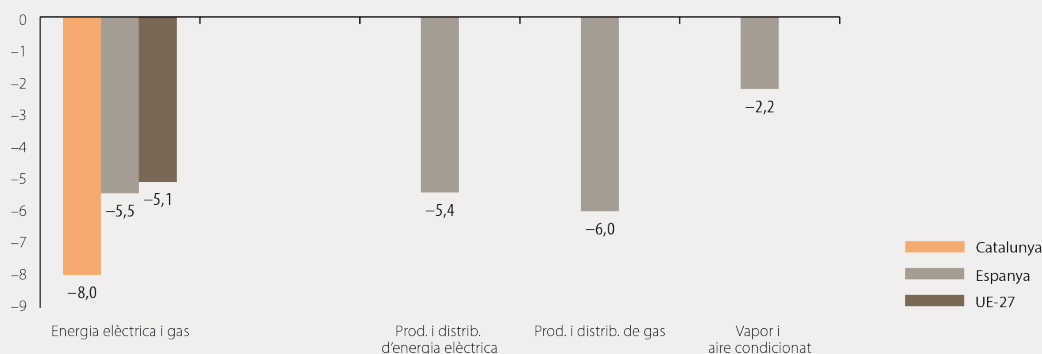
No hi ha dades per subsectors per a Catalunya, però els preus energètics son pràcticament idèntics que al conjunt de l'Estat (ICAEN). Les dades de l'Estat espanyol indiquen que la disminució de preus del 2023 va ser més pronunciada a l'energia elèctrica (-26,9%) que no pas al gas (-21,3%) (figura 21.11).

El mercat interior és el principal destí de les vendes d'aquest sector, per la qual cosa no hi ha dades disponibles de **comerç exterior**. No obstant això, cal destacar que una de les prioritats del sector elèctric per al futur immediat i per poder avançar cap a la consecució del mercat interior de l'energia

a nivell europeu és ampliar les interconnexions elèctriques amb Europa, per tal d'aconseguir que l'Estat espanyol deixi de ser una illa elèctrica, que existeixi una major integració entre els mercats i que el sistema gaudeixi d'una major seguretat d'alimentació elèctrica, i més tenint en compte que encara estem lluny del nou objectiu del 15% de capacitat transfronterera d'interconnexió, fixat a nivell europeu amb l'horitzó del 2030 (figura 21.9).

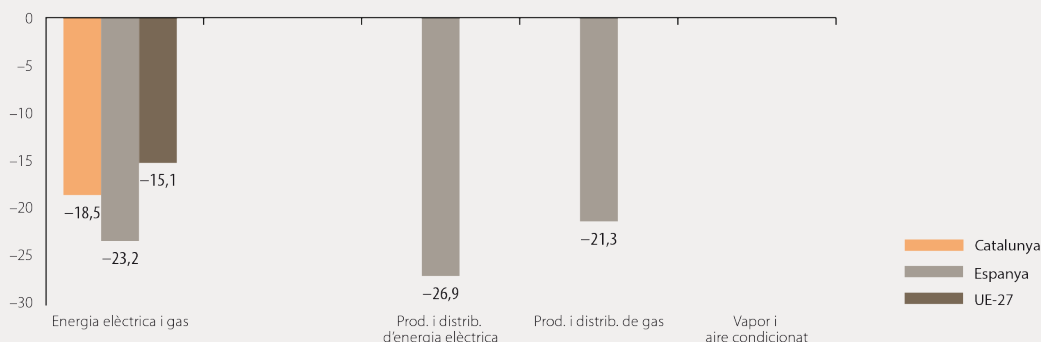
Pel que fa a les condicions de l'actual sistema gasista espanyol, de la mà d'una millora en el grau d'interconnexió amb la resta d'Europa, poden permetre a Espanya convertir-se en país de trànsit per exportar gas a la resta d'Europa i assegurar així la seguretat i diversificació de les fonts

FIGURA 21.10. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

FIGURA 21.11. ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS PER SUBSECTORS, 2023. VARIACIÓ ANUAL (%)

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya i UE: Eurostat. Dades provisionals.

de subministrament, un dels grans objectius de la política energètica de la UE. Això s'ha demostrat especialment cert arran de la guerra d'Ucraïna i del perill de perdre el subministrament de gas rus cap a la UE.

Espanya, França i Portugal van acordar sepulcrar definitivament la possibilitat de reprendre la construcció del gasoducte MidCat, malgrat l'interès d'Alemanya, el qual havia de transportar hidrogen verd cap a Europa i, de forma transitòria, gas. En canvi, van acordar crear el corredor marítim BarMar (o H2Med, com se'l va rebatejar posteriorment), pensat essencialment per al flux d'hidrogen (la UE s'oposa a que es dediqui, ni que sigui temporalment, al transport de gas natural, en ser un combustible fòssil).

Informació sectorial ampliada:

- ACCIÓ: <http://www.accio.gencat.cat/ca/sectors/energia-eficiencia/>
- Clúster de bioenergia: <https://www.clusterbioenergia.cat/ca/>
- Clúster de l'energia solar: <https://www.solartys.org/es/>
- Clúster d'energia eficient: <https://clusterenergia.cat/>
- CORES, Ministeri per a la Transició Ecològica: <https://www.cores.es/es>
- Institut Català de l'Energia (ICAEN), Generalitat de Catalunya: <http://icaen.gencat.cat/ca/inici>
- Ministeri per a la Transició Ecològica, Govern d'Espanya: <https://www.miteco.gob.es/es/>
- World Energy Outlook (WEO) de la International Energy Agency (IEA): <https://www.iea.org/reports/world-energy-outlook-2023>

ANNEX 1. CLASSIFICACIÓ SECTORIAL

D'acord amb la classificació catalana d'activitats econòmiques (CCAIE) 2009

CCAIE	SECTOR	DESCRIPCIÓ
BCDE	TOTAL INDÚSTRIA	
10	Alimentació	
101	Indústries càrnies	Sacrifici de bestiar i conservació de carn, de volateria i l'elaboració de productes carnis i de volateria.
102	Peix	Elaboració de peix, crustacis i mol·luscos i fabricació de conserves de peix.
103	Fruïtes i hortalisses	Preparació i conservació de patates, elaboració de suc de fruites i hortalisses, preparació i conservació de fruites i hortalisses no classificables en altres apartats.
104	Olis i greixos	Fabricació de margarina i greixos comestibles similars, d'oli d'oliva i d'altres olis i greixos.
105	Lactis	Elaboració de gelats, formatges i preparació de llet i altres productes lactis (com la llet en pols, la nata, la mantega i els iogurts).
106	Molineria	Comprèn la molta de farina o sèmola a partir de cereals o productes d'origen vegetal; la molta, la neteja i el polit de l'arròs; la fabricació de les mescles de farines o masses d'aquests productes; la trituració de blat de moro i hortalisses humitejats; i la fabricació de midons i productes amilacis.
107	Fleca	Fabricació de pa i de productes de fleca i pastisseria frescos i de llarga durada. També la fabricació de pastes alimentàries, cuscús i productes similars.
108	Altres productes alimentaris	Fabricació de sucre; fabricació de cacau, xocolata i productes de confiteria; elaboració de cafè, te i infusions; elaboració d'espècies, salses i condiments; elaboració de menjars i plats preparats; elaboració de preparats per a l'alimentació infantil i preparats dietètics; i elaboració d'altres productes alimentaris no classificables en altres apartats (com sopes i brous, sandvitxos i pizza fresca, llevats i concentrats artificials).
109	Alimentació animal	Fabricació de productes per a l'alimentació d'animals de granja i de companyia.
11	Begudes	
110	Begudes	Elaboració de begudes analcohòliques i aigües minerals; fabricació de begudes alcohòliques procedents de la fermentació; fabricació de cervesa; elaboració de vins; fabricació de begudes alcohòliques destil·lades.
13	Tèxtil	
131	Filatura	Inclou el debanatge i el rentatge de la seda; el desgreixatge i la carbonització de la llana i la tenyida de vellons; el cardatge i el pentinament de tot tipus de fibres animals, vegetals i artificials i sintètiques; la fabricació de fil de cosir per comercialitzar-lo o per a un tractament posterior; l'espadat de lli; la texturació, el retorçament, el plegatge, l'enrotllament i la immersió de filaments sintètics i artificials; la fabricació de fil de paper.
132	Fabricació de teixits	Fabricació de teixits amples tipus cotó, llana cardada, llana pentinada o seda, inclosos els duts a terme a base de mescles o fils artificials o sintètics (polipropilè i similars); la fabricació d'altres teixits amples utilitzant lli, rami, cànem, jute, fibres toves i filatures especials; fabricació de teixits de xenilla, de tovalloles de teixit de ris, de teixit de gasa de volta i similars; fabricació de teixits de fibra de vidre; fabricació de teixits de fibres de carboni i de poliamida aromàtica (aramida); la fabricació de pells d'imitació obtingudes per teixit.
133	Acabament de teixits	Blanqueig i tenyida de fibres tèxtils, fils, teixits i articles tèxtils, incloses les peces de vestir; aprest, assecatge, vaporatge, encongiment, apedaçament, sanforització i merceritzatge de matèries tèxtils i articles tèxtils, incloses les peces de vestir; blanqueig de pantalons texans; prisatge i labors similars sobre tèxtils; impermeabilització, encolada, engomat i impregnació de peces de vestir adquirides; estampació en tamís de seda (serigrafia) en tèxtils i peces de vestir.
139	Altres productes tèxtils	La fabricació de productes obtinguts a partir de tèxtils com ara els articles confeccionats amb teixits, catifes i moquetes, cordes, cintes teixides, articles de passamaneria i altres.
14	Confecció	
141	Confecció	La confecció de peces de vestir amb qualsevol tipus de material, ja sigui banyat, impregnat o engomat.
142	Articles de pelleteria	Peces de vestir i accessoris de pelleteria; articles de pelleteria per peces, com ara les pells obtingudes per estiratge (operació de tallament i recosit), i làmines, cobretauls, cintes i similars; articles diversos de pelleteria: catifes, pufs sense farcir, draperia per a la neteja industrial i altres.
143	Articles amb teixits de punt	La confecció d'articles de calceteria, inclosos mitjons, mitges i pantis; la confecció d'altres articles amb teixits de punt com ara jerseis, jaquetes de punt, armlles amb màniga o sense i articles similars.
142,143	Articles de punt (i pelleteria)	Vegeu 142 i 143.
15	Cuir i calçat	
151	Cuir	Preparació, adob i acabament del cuir; preparació i tenyida de pells de pelleteria; fabricació d'articles de marroquineria i viatge; articles de guarnicioneria i talabarderia.
152	Calçat	Fabricació de calçat de qualsevol tipus i de qualsevol material, produït mitjançant qualsevol procés; fabricació de components de cuir del calçat: parts superiors, soles i plantilles, talons i similars; fabricació de botins, polaines i articles similars.
151,152	Cuir i calçat	Vegeu 151 i 152.

CCAE	SECTOR	DESCRIPCIÓ
16	Fusta i suro	
161	Serrada i planejament fusta	Serrada i planejament de la fusta; el tallament, la pelada i el desbrancatge de troncs, fins i tot per produir material combustible; fabricació de travesses de fusta per a vies fèrries; fabricació de fustes sense acoblar per a empostissats de fusta; trossejat i estellat de la fusta i llenya, fora del bosc, fins i tot per produir material combustible; l'assecatge i tractament del suro en panna; l'assecatge i esclofollada de les pinyes de pi pinyer; la producció de pinyó amb closca; la de llana, farina i encenalls de fusta; l'assecatge de la llenya i fusta, fins i tot per produir material combustible; la impregnació o el tractament químic de la fusta, en roll o tornejada, amb agents conservants o altres matèries.
162	Productes de fusta i suro	Fabricació de fulloles i taulers de fusta; terres de fusta; d'altres estructures de fusta i peces de fusteria i ebenisteria per a la construcció (bigues, portes, finestres, escales, baranes, edificis prefabricats i envans de fusta); envasos i embalatges de fusta; d'altres productes de fusta (eines, muntures, mànecs, penja-robes, objectes decoratius, caixes i estoigs, marcs per a miralls i quadres, components del calçat, mànecs de paraigües, etc.); fabricació de productes de suro (tractament de suro natural, fabricació de suro aglomerat i fabricació de productes de suro com els revestiments per a terres o taps d'ampolla), cistelleria i esparteria.
17	Paper	
171	Pasta de paper	Fabricació de pasta de paper blanquejada, semiblanquejada o crua mitjançant procediments mecànics, químics (solubles o no) o semiquímics; fabricació de pasta de paper a partir de les restes de tèxtils, com les borres de cotó, o altres materials; fabricació de pasta de paper a partir de papers usats després d'eliminar-ne la tinta; fabricació de paper i cartó per a un tractament industrial posterior (com, per exemple, el paper premsa, paper de calçar, paper fet a mà).
172	Articles de paper i de cartó	Fabricació de paper i de cartó ondulats; envasos i embalatges de paper i de cartó; articles de paper i de cartó per a ús domèstic, sanitari i higiènic; articles de papereria; fabricació de papers pintats; fabricació d'altres articles de paper i de cartó (com etiquetes, cordes de paper, etc.).
18	Arts gràfiques	
181	Arts gràfiques	La impressió de periòdics, llibres, publicacions periòdiques, impresos comercials, targetes de felicitació i altres materials impresos; activitats complementàries associades a la impressió com ara l'enquadernació, els serveis de fotogravat i la representació de les dades en imatges.
182	Reproducció de suports enregistrats	La reproducció per a difusió comercial, a partir d'enregistraments originals, de discos, discos compactes, cintes de música o altres enregistraments sonors, films de pel·lícules o altres enregistraments de vídeo, de programes i dades informàtiques en discos i cintes.
20	Indústries químiques	
201	Productes químics bàsics	Fabricació de gasos industrials, colorants i pigments, d'altres productes bàsics de química inorgànica, d'altres productes bàsics de química orgànica, d'adobs i compostos nitrogenats fertilitzants, primeres matèries plàstiques, cautxú sintètic en formes primàries.
202	Plaguicides	Fabricació de plaguicides i altres productes agroquímics.
203	Tints, pintures i vernissos	Fabricació de pintures, vernissos i revestiments similars; tintes d'impremta i màstics.
204	Neteja, higiene i cosmètica	Fabricació de sabons, detergents, altres articles de neteja i abrillantament, perfums i productes de cosmètica.
205	Altres productes químics	La fabricació d'explosius i productes pirotècnics, coles, olis essencials i productes químics diversos, com ara el material fotogràfic verge i els preparats químics per a la fotografia (incloses les pel·lícules i el paper sensibilitzat), els preparats compostos per a la diagnòsi i similars.
206	Fibres artificials	Fabricació de fibres artificials i sintètiques.
205, 206	Altres productes químics	Vegeu 205 i 206.
21	Productes farmacèutics	
211	Productes farmacèutics de base	Fabricació de substàncies medicinals actives utilitzades en la fabricació de preparats farmacèutics, com ara vitamines bàsiques, antibiòtics, sulfonamides, àcid salicílic i O-acetilsalicílic i altres; el tractament de la sang; fabricació de sucres químicament purs; tractament de productes hormonals i la fabricació d'extrets glandulars i similars; fabricació de probiòtics.
212	Preparats farmacèutics	La fabricació d'antisèrums (sèrums sanguinis que contenen anticossos) i altres fraccions sanguínies; vacunes; medicaments diversos, inclosos els preparats homeopàtics; fabricació de preparats químics contraceptius d'ús extern i els medicaments contraceptius a base d'hormones; fabricació de preparats per a la diagnòsi mèdica, incloses les proves de l'embaràs; fabricació de substàncies radioactives per a la diagnòsi en viu; fabricació de productes farmacèutics biotecnològics; fabricació de buates, gases, benes, apòsits, impregnats de substàncies medicamentoses; cordill quirúrgic i similars; i la preparació de productes botànics (triturratge, cribratge, molta) per a ús farmacèutic.

CCAE	SECTOR	DESCRIPCIÓ
22	Plàstic i cautxú	
221	Cautxú	Fabricació de cobertes de cautxú per a vehicles, aparells, maquinària mòbil, aeronaus, joguines, mobles i altres usos; cambres d'aire per a pneumàtics; fabricació de bandes de rodaments intercanviables, bandes de fons de llanda, bandes de rodament per al recaututatge de cobertes i similars; recaututatge de pneumàtics. Fabricació de tubs, conductes i mànegues; cintes transportadores; articles de cautxú per a usos higiènic o farmacèutics com ara preservatius, tetines, bosses d'aigua calenta i similars; soles de cautxú; anelles, juntes i segells de cautxú; matalassos inflables de cautxú; globus inflables; raspalls de cautxú.
222	Plàstic	La transformació de resines de plàstic noves o utilitzades (és a dir, reciclades) en productes intermedis o finals, mitjançant la utilització de processos com ara l'emmotllament per compressió, per extrusió, per injecció, per bufament i el buidatge. En la majoria de casos en què s'utilitzen aquests processos, el procés de producció és tal que permet l'elaboració d'una àmplia gamma de productes. Inclou la fabricació de plaques i tubs de plàstic; d'envasos i embalatges de plàstic; productes de matèries plàstiques per a la construcció; altres productes de plàstic.
23	Materials de la construcció	
231	Vidre	Fabricació de vidre i d'articles de vidre, de totes les formes possibles i mitjançant qualsevol procés.
232	Productes ceràmics refractaris	Fabricació de productes intermedis a partir de minerals no metàl·lics extrets en mines o pedreres, com ara sorra, grava, pedra o argila; fabricació de morters, formigons i similars, refractaris; fabricació de productes ceràmics refractaris (per a aïllament tèrmic; maons i blocs refractaris; retortes, gresols, mufles, boqueres, tubs, canonades i similars, de ceràmica refractària).
233	Productes ceràmics per a construcció	Fabricació de lloses per a pavimentació o revestiment, cubs i daus per a mosaics i similars, no refractaris; fabricació de rajoles i llambordes no refractàries; fabricació de materials no refractaris d'argila estructural per a la construcció (maons, teules, curulls, tubs, conduccions i similars); fabricació de lloses de terres cuites i de gres per a pavimentació i revestiment.
232, 233	Productes ceràmics per a construcció	Vegeu 232 i 233.
234	Altres productes ceràmics	Fabricació d'articles ceràmics d'ús domèstic i ornamental; fabricació d'aparells sanitaris ceràmics; fabricació d'aïlladors i peces aïllants de material ceràmic; fabricació d'altres productes ceràmics d'ús tècnic; fabricació d'altres productes ceràmics ncaa.
235	Ciment, calç i guix	La fabricació de maons refractaris i ciments hidràulics, inclosos el pòrtland, el ciment aluminós, el ciment d'escòries i els hiperfosfatats; fabricació de calç viva, calç apagada i calç hidràulica; fabricació de guixos amb guix calcinat i amb sulfat de calci; fabricació de dolomita calcinada.
236	Elements de formigó	Fabricació d'elements de formigó per a la construcció; d'elements de guix per a la construcció; de formigó fresc; de morter; de fibrociment; d'altres productes de formigó, guix i ciment.
237	Pedra	La serrada, tallament, gravat i acabament de la pedra per usar-la en la construcció, cementiris, carreteres, teulades i similars; fabricació de mobles de pedra.
239	Altres productes minerals no metàl·lics	La producció de pedres per moldre, esmolar o polir i abrasius naturals o artificials, inclosos els productes abrasius sobre base tova (per exemple, paper de vidre); fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics ncaa.
24	Metal·lúrgia	
241	Bàsics de ferro i acer	La reducció directa de mineral de ferro; fabricació de lingots de ferro en forma líquida o sòlida; transformació de lingots de ferro en acer; fabricació de ferroaliatges.
242	Tubs i canonades d'acer	La fabricació de tubs i canonades soldats o sense soldadura; fabricació de reblons plans i reblons amb anells forjats d'acer; fabricació de juntes de soldadura, com ara colzes i reduccions; fabricació de juntes de rosca i altres juntes de soldadura de tubs i canonades d'acer.
243	Primera transformació d'acer	La fabricació d'altres productes mitjançant el processament en fred de l'acer: estiratge, laminatge, producció de perfils en fred amb conformació per doblegament; trefilatge.
242, 243	Primera transformació d'acer (i tubs)	Vegeu 242 i 243.
244	Metalls no ferris i preciosos	Producció de metalls preciosos (or, argent, platí i similars); metalls no ferris: alumini, plom, zinc, estany, coure i d'altres; producció de combustibles nuclears.
245	Fosa de metalls	Fabricació de productes semielaborats i foses diverses mitjançant processos de fosa de ferro, d'acer, de metalls lleugers i d'altres metalls no ferris.
25	Productes metàl·lics	
251	Elements metàl·lics per a construcció	Fabricació d'estructures metàl·liques per a la construcció i els seus components (torres, pals, armadures, ponts i similars); d'estructures industrials de metall (bastidors d'alts forns, equips per a ascensors, per a la manipulació de materials i similars); d'edificis metàl·lics prefabricats (com barraques d'obres, elements modulars per a exposicions i similars); portes, finestres metàl·liques i els marcs corresponents, tanques, portals i similars; envans metàl·lics per a instal·lar-los damunt els terres.
252	Cisternes, dipòsits i calderes	Fabricació de radiadors i calderes de calefacció central; grans dipòsits, cisternes i contenidors similars de metall, dels que s'instal·len, normalment, com a accessoris de fabricació i emmagatzematge; recipients metàl·lics per a gasos comprimits o líquats.

CCAE	SECTOR	DESCRIPCIÓ
253	Generadors de vapor	Fabricació de generadors de vapor (d'aigua i altres), excepte calderes per a calefacció central; d'aparells auxiliars per a generadors de vapor (condensadors, economitzadors, reescalfadors i acumuladors de vapor); reactors nuclears, excepte separadors d'isòtops; peces per a calderes marines i de potència.
252, 253	Cisternes i dipòsits (i generadors de vapor)	Vegeu 252 i 253.
254	Armes i municions	Armament pesant (artilleria, míssils balístics, llançadors de coets, torpedes, metralladores pesants); armes lleugeres (revòlvers, fusells, metralladores lleugeres); pistoles de gas o aire comprimit; municions de guerra; armes de foc i municions per a la pràctica esportiva o la defensa personal; dispositius explosius com ara bombes, mines i torpedes.
255	Forja i estampació	Forja, estampació de metalls, embotició i laminació de metalls; treballs de pulverimetallúrgia: la fabricació d'objectes elaborats a base de pólvore metèl·liques per tractament tèrmic (sinterització) o compressió.
256	Tractament i revestiment de metalls	Activitats generals per al tractament de metalls, com ara el xapatge, el revestiment, el gravat, la perforació, el poliment, la soldadura i similars, que, habitualment, es duen a terme per compte d'altri.
257	Ganiveteria i ferreteria	Fabricació d'articles de ganiveteria i coberts; destrals i ganivets de carnisser; navalles i fulles d'afaitar; tisores i màquines de tallar els cabells; matxets, espases, baionetes i similars. Fabricació de panys, cadenats, ferramentes, abraçadores, claus i la resta de ferreteria per a edificis, mobles, vehicles i similars. Fabricació d'eines: tallants i fulles tallants per a màquines i aparells mecànics; tenalles, tornavisos i similars; eines manuals per a usos agrícoles; fulles serrades; estris intercanviables per a eines de mà (broques, punxons, matrius, freses i similars); eines de ferrer (fargues, encluses i similars); caixes de fosa i de motlles i conquilles (excepte lingoteres); encunyats d'estampació; cargols de banc i abraçadores i similars.
259	Altres productes metàl·lics	Fabricació de baldes, puntes, perns i femelles; articles metàl·lics per a la llar; hèlixs i àncores de vaixell; peces i accessoris encadellats per a vies fèrries; i accessoris metàl·lics diversos.
254, 259	Altres productes metàl·lics	Vegeu 254 i 259.
26	Productes informàtics, electrònics i òptics	
261	Components electrònics	Fabricació de capacitadors electrònics; resistències electròniques; microprocessadors; tubs electrònics; connectors electrònics; plaques de circuit imprès senzilles; circuits integrats (analògics, digitals i híbrids); díodes, transistors i altres semiconductors del gènere; inductors (per exemple, bobines, transformadors i similars) com a components electrònics; cristalls piezoelèctrics muntats; solenoides, interruptors i transductors per a aplicacions electròniques; microplaquetes o oblies i semiconductors acabats o semielaborats; components de pantalles de visualització (plasma, polímers, LCD); díodes emissors de llum (LED); cables d'impressora i monitor, cables USB, connectors i similars; plaques de circuits impresos acoblats; càrrega de components en plaques de circuit imprès; targetes d'interfície (per exemple, so, vídeo, controladors, xarxa, mòdems i similars).
262	Ordinadors	Fabricació d'ordinadors de sobretaula; ordinadors portàtils; ordinadors centrals (<i>mainframes</i>); organitzadors personals (PDA); unitats de disc magnètiques, unitats de memòria flaix i altres dispositius d'emmagatzematge; unitats de disc òptiques (per exemple, CD-RW, CD-ROM, DVD-ROM, DVD-RW i similars); impressores; monitors; teclats; ratolins de botó i de bola; terminals informàtics especialitzats; servidors informàtics; escàners, inclosos els lectors de codis de barres; lectors de targetes intel·ligents; cascos de realitat virtual; projectors informàtics (projectors de vídeo); terminals informàtics, com ara els caixers automàtics (ATM) i els terminals de punts de venda, que no operen de forma mecànica; equips ofimàtics multifunció que executen dues o més de les funcions següents: impressió, escanejat, còpia o gestió de faxes; recàrrega de cartutxos de tinta.
263	Equips de telecomunicacions	Fabricació d'equips de commutació de centrals telefòniques; telèfons sense fils; equips per a centraletes privades connectades a la xarxa pública; equips telefònics i de faxes, inclosos els contestadors automàtics; equips de transmissió de dades, com ara ponts, encaminadors i punts d'accés; antenes de transmissió i recepció; equips de televisió per cable; localitzadors (cercapersones); telèfons mòbils o cel·lulars; equips de comunicació portàtils; equips d'emissió i per a estudis de ràdio i televisió, incloses les càmeres de televisió; mòdems i equips portadors; sistemes d'alarma antirobatori i contra incendis, emissors de senyals a una estació de control; transmissors de ràdio i televisió; dispositius de comunicació que utilitzen senyals infrarojos (per exemple, comandaments a distància); monitors de plasma semiacabats.
264	Electrònica de consum	Fabricació d'equips electrònics d'àudio i vídeo per a l'oci domèstic, per als vehicles de motor, per als sistemes de megafonia i per a l'amplificació d'instruments musicals: aparells d'enregistrament i duplicació de cintes de vídeo; televisors; monitors i pantalles de televisió; sistemes d'enregistrament i duplicació de so; equips estereofònics; aparells receptors de radiodifusió; altaveus; càmeres de vídeo d'ús domèstic; giradiscos i tocadiscos; d'amplificadors per a instruments musicals i sistemes de megafonia; micròfons; reproductors de CD i DVD; equips de karaoke; fabricació d'auriculars (per exemple, per a la ràdio, equips estereofònics i ordinadors); consoles de videojocs.

CCAE	SECTOR	DESCRIPCIÓ
265	Aparells de mesura i rellotges	La fabricació de reguladors i controls automàtics per a aplicacions, com ara per a la calefacció, l'aire condicionat, la refrigeració i diversos electrodomèstics; d'instruments i dispositius per mesurar, visualitzar, indicar, enregistrar, transmetre i controlar la temperatura, la humitat, la pressió, el buit, la combustió, el flux, el nivell, la viscositat, la densitat, l'acidesa i la concentració o rotació; comptadors de fluids de totalització (és a dir, d'enregistrament); instruments per a la mesura i verificació de les característiques de l'electricitat i els senyals elèctrics; instruments i sistemes d'instrumentació per a l'anàlisi de laboratori de la concentració o composició química o física de mostres de materials sòlids, líquids, gasosos o compostos i similars; equips de mesura, verificació i navegació no elèctrics (excepte les eines mecàniques simples); instruments per a motors d'aviació; equips de verificació d'emissions d'automoció; instruments meteorològics; equips de verificació i inspecció de propietats físiques; polígrafs; instruments de detecció i vigilància de radiacions; instruments de geodèsia; termòmetres de vidre emplenats de líquid i bimetal·lics (excepte d'ús mèdic); higròstats; controls de límit hidrònic; controls de flama i cremadors; espectròmetres; comparadors d'aire comprimit; comptadors de consum (per exemple, d'aigua, gas i electricitat); cabalímetres i comptadors de subministrament; comptadors totalitzadors; detectors de mines, generadors d'impulsos (senyals) i detectors de metalls; equips de cerca, detecció, navegació, aeronàutics i nàutics, incloses les sonoboies; dispositius GPS; controls mediambientals i controls automàtics per a diversos aparells; equips de mesura i enregistrament (per exemple, enregistradors de vol); detectors de moviments; radars; instruments de laboratori (per exemple, equips per a anàlisi de sang i similars); platets, balances de precisió, incubadores i altres aparells de laboratori per a la mesura, comprovació i similars. Fabricació de rellotges de tot tipus, inclosos els dels quadres de comandament; caixes de rellotges, incloses les de metalls preciosos; equips de comptadors de temps i aparells per mesurar, enregistrar o bé altres maneres d'indicar intervals de temps mitjançant un mecanisme de rellotgeria o bé un motor sincrònic (parquímetres, rellotges enregistradors, mata-segells i comptadors de minuts); temporitzadors i altres dispositius amb un mecanisme de rellotgeria o bé un motor sincrònic, com ara els panys de comptadors; components de rellotgeria (mecanismes, molles, pedres precioses, esferes, manetes, caixes de rellotge).
266	Equips medicoquirúrgics	Fabricació d'aparells i tubs de radiació per a aplicacions, com ara la diagnòsi mèdica i l'avaluació mèdica, terapèutica industrial i científica. La radiació pot adoptar la forma de rajos beta, gamma, X o bé altres tipus de radiacions ionitzants; escàners CT; escàners PET; equips d'imatge per ressonància magnètica (MRI); equips mèdics d'ultrasons; electrocardiògrafs; equips endoscòpics electromèdics; equips làser mèdics; marcapassos; audiòfons; i equips per a la radiació d'aliments i llet.
267	Instruments d'òptica i fotografia	Fabricació d'instruments d'òptica i lents, com ara binocles, microscopis (excepte d'electrons i protons), telescopis, prismes i lents (excepte oftàlmiques); revestiment i poliment de lents (excepte oftàlmiques); muntatge de lents (excepte oftàlmiques); fabricació d'equip fotogràfic, com ara càmeres i luminòmetres; miralls òptics; mires o lents d'observació per a fusells; equips de posicionament òptic; instruments òptics d'augment; instruments de precisió òptics per a maquinistes; comparadors òptics; càmeres de pel·lícula i digitals; projectors de pel·lícules cinematogràfiques i diapositives; retroprojectors de transparències; pantalles de projecció; dispositius i instruments òptics de mesura i verificació (per exemple, equips de control d'incendis, luminòmetres fotogràfics, telèmetres); dispositius làser.
268	Suports magnètics i òptics	Fabricació de suports magnètics i òptics per a enregistraments, com ara cintes verges d'àudio i vídeo, disquets verges, discos òptics verges i suports per a discs durs.
267, 268	Instruments d'òptica i fotografia	Vegeu 267 i 268.
27	Maquinària i material elèctric	
271	Accessoris elèctrics per a vehicles de motor	Fabricació de motors elèctrics (excepte motors d'arrencada per a motors de combustió interna); transformadors de distribució elèctrics; transformadors per a soldadura per arc; balasts fluorescents; transformadors de subestació per a la distribució d'energia elèctrica; reguladors de voltatge de transmissió i distribució; generadors d'energia (excepte alternadors de càrrega de bateria per a motors de combustió interns); grups electrògens (excepte de turbina); generadors solars fotovoltaics; i rebobinatge d'induits a escala industrial. Fabricació de disjuntors de circuits elèctrics; supressors de sobretensió (per a nivell de voltatge de distribució); panells de control per a la distribució de l'energia elèctrica; relés elèctrics; conduccions per a aparells de commutació elèctrica; fusibles elèctrics; equips de commutació de potència; commutadors elèctrics (excepte polsadors, interruptors d'acció ràpida, interruptors basculants i solenoides); grups generadors d'energia primària.
272	Acumuladors i piles	Fabricació de piles i bateries primàries: piles de diòxid de manganès, diòxid de mercuri, òxid d'argent i similars; bateries de plom àcid; bateries de níquel cadmi; bateries d'hidrur de níquel metall; bateries de liti; piles seques; piles humides. Fabricació d'acumuladors elèctrics i les peces (separadors, contenidors i tapes).
273	Cables	Fabricació de cables i fils aïllats fets d'acer, coure i alumini i l'aïllament dels cables; dispositius de cablejat portador o no de corrent per a circuits elèctrics; barres col·lectores i conductors elèctrics; interruptors del circuit d'errors de connexió a terra; portalàmpades; parallamps; commutadors per a cablejat elèctric; endolls femella; caixes per a cablejat elèctric; conduccions i altre tipus de material elèctric; pols de transmissió i materials de línia; dispositius de cablejat de plàstic no portadors de corrent; i cable de fibra òptica per a la transmissió de dades i d'imatges en directe.
272, 273	Cables	Vegeu 272 i 273.

CCAE	SECTOR	DESCRIPCIÓ
274	Llums elèctrics i il·luminació	Fabricació de làmpades, els seus accessoris, bombetes i tubs elèctrics d'incandescència i de descàrrega: làmpades de raigs ultraviolats i de raigs infraroigs, llums de sostre i els seus accessoris, llums de taula i els seus accessoris, jocs de llums (tipus arbres de Nadal), troncs de xemeneia elèctrics, làmpades de flaix, làmpades elèctriques contra insectes, llanternes (elèctriques, de carbur, de gas, de gasolina i de querosè), fars orientables (excepte de vehicles), enllumenat exterior i viari (excepte senyals de trànsit) i dispositius d'il·luminació per a equips de transport (per a vehicles de motor, aeronaus i embarcacions).
275	Aparells domèstics	Fabricació d'aparells i dispositius domèstics elèctrics (refrigeradors, congeladors, rentavaixelles, rentadores, assecadores, ventiladors, aparells de cuina, etc.) i aparells i dispositius domèstics elèctrics, alimentats amb gas o bé amb d'altres fonts de combustibles.
279	Altres equips elèctrics	Fabricació de carregadors de bateria; dispositius elèctrics d'obertura i tancament de portes; campanes elèctriques; cables d'extensió elaborats mitjançant filferro aïllat; equips de neteja mitjançant ultrasons; rectificadors; piles de combustible i fonts d'alimentació regulades i no regulades; sistemes d'alimentació ininterrompuda (SAI); supressors de sobretensió (excepte per al nivell de voltatge de distribució); cables (d'aparells, d'extensió i altres conjunts de cables elèctrics amb filferro aïllat i connectors); elèctrodes de carbó o grafit i d'altres productes elèctrics de carboni i grafit; acceleradors de partícules; condensadors, resistències i dispositius similars elèctrics; electroimants; sirenes; marcadors electrònics; senyals elèctrics; equips de senyalització elèctrica, com ara els semàfors i els dispositius de senyalització per a vianants; aïllants elèctrics i de peces o conduccions aïllants, excepte de vidre o porcellana; equips i components elèctrics per a motors de combustió interna; i equips per a soldadura elèctrica, inclosos els soldadors de mà.
28	Maquinària i equips mecànics	
281	Motors, bombes, compressors i engranatges	Fabricació de maquinària que s'utilitza en una àmplia gamma d'indústries: motors i turbines (excepte els d'aeronaus, vehicles automòbils i ciclomotors); equips de transmissions hidràuliques i pneumàtiques; altres bombes i compressors; vàlvules i aixetes; i coixinets, engranatges i òrgans mecànics de transmissió.
282	Elevadors, forns i refrigeració	Fabricació d'altra maquinària d'ús general: forns i cremadors; maquinària d'elevació i manipulació; màquines i equips d'oficina (excepte equips informàtics); màquines eina elèctriques portàtils; maquinària de ventilació i refrigeració no domèstica; i altre tipus de maquinària d'ús general no classificable en altres apartats (per pesar, filtrar, polvoritzar, empaquetar, omplir, tancar, segellar, etiquetar, etc.).
283	Maquinària agrària i forestal	Fabricació de: tractors; motocultors; segadores; màquines per preparar el sòl, plantar i abonar; maquinària recol·lectora i batedora; màquines munyidores; màquines usades en avicultura i apicultura.
284	Màquines per treballar metalls	Fabricació de màquines i màquines eina per a conformar metall, com ara màquines eina per treballar metalls i altres materials (fusta, os, pedra, cautxú endurit, matèries plàstiques endurides, vidre en fred i materials durs similars), fins i tot les que funcionen amb rajos làser, ones ultrasòniques, arc de plasma, impulsos magnètics i similars.
289	Maquinària d'ús específic	Fabricació de maquinària per a un ús específic en una indústria: metal·lúrgia, indústries extractives i de la construcció, alimentària, tèxtil i confecció, del paper i del cartó, del plàstic i del cautxú i altres.
29	Automoció	
291	Vehicles de motor	Fabricació de vehicles de motor de passatgers (vehicles de motor amb almenys quatre rodes, usats per al transport de passatgers i amb no més de vuit seients, a més del seient del conductor); vehicles comercials (furgonetes, camions, tractors de carretera per a semiremolcs, bolquets i similars); autobusos, troleibusos i autocars; motors per a vehicles automòbils (i reconstrucció a fàbrica de motors); bastidors per a vehicles de motor; altres vehicles de motor (motos de neu, vehicles per a camps de golf i vehicles amfibis; vehicles d'incendis, vehicles blindats, bibliobusos, màquines d'escombrar carrers i similars; camions formigonera; vehicles tot terreny, karts i similars, inclosos els automòbils de carreres).
292	Carrosseries i remolcs	La fabricació de carrosseries per a vehicles automòbils, incloses les cabines; equipament de tot tipus de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs; remolcs i semiremolcs (per al transport de mercaderies, com camions cisterna, de mudances i similars; i per al transport de passatgers, com remolcs tipus caravana i similars); contenidors per tipus de transport; i xassís per a tràilers.
293	Components d'automoció	Fabricació de material i equip elèctric per a vehicles de motor, com ara: generadors, alternadors, bugies d'encesa, arnesos d'encesa, sistemes d'accionament elèctric de portes i finestres, acoblament d'indicadors adquirits en panells d'instruments i reguladors de voltatge i similars. Fabricació de components, peces i accessoris no elèctrics per a vehicles de motor: frens, caixes de canvis, eixos, rodes, amortidors de suspensió, radiadors, silenciadors, tubs d'escapament, catalitzadors, embragatges, volants, columnes de direcció i caixes de direcció; cinturons de seguretat, coixinets de seguretat (<i>airbags</i>), portes, para-xocs i similars; i seients per a vehicles de motor.
30	Altres material de transport	
301	Construcció naval	Construcció de vaixells (d'ús comercial com els vaixells de passatgers, transbordadors, vaixells de càrrega, vaixells cisterna i similars, vaixells de guerra i vaixells de pesca i vaixells factoria); construcció de botes o barques pneumàtiques, velers, embarcacions de motor, motos aquàtiques i altres embarcacions d'esbarjo i d'esport (canoes, caiacs, botes i embarcacions de rem); construcció d'aerolliscadors, plataformes de perforació flotants o submergibles i estructures flotants (dics flotants, pontons, atalls, embarcador flotant, boies, tancs flotants, gavarres, barcases, grues flotants).

CCAE	SECTOR	DESCRIPCIÓ
302	Locomotores i material ferroviari	Construcció de locomotores elèctriques, dièsel, de vapor i d'altres tipus per a ferrocarril; cotxes automotors de viatgers (tren i tramvia), vagons i furgons i vehicles de manteniment o servei; vehicles no automotors per a ferrocarril i tramvia (cotxes de passatgers, furgons de mercaderies, vagons cisterna, vagons i furgons de descàrrega automàtica, i també furgons taller i furgons grua, tènders i similars); components especials de locomotores i resta de vehicles per a ferrocarril (bugies, eixos i rodes, frens i els seus components, ganxos i resta de dispositius d'enganxament, topalls i els seus components, amortidors de xoc, xassissos de vagons i locomotores, carrosseries, elements d'interconnexions); locomotores i automotors per a la mineria; equip mecànic i electromecànic de senyalització, seguretat i control del trànsit per a ferrocarrils, tramvies, carreteres, vies de navegació interiors, aparcaments, aeroports i similars; seients per a vagons ferroviaris.
303	Construcció aeronàutica	Construcció d'aeronaus per al transport de mercaderies o passatgers, per a finalitats militars, esportives o altres; helicòpters; planadors i ales delta; dirigibles i balons aerostàtics; peces i accessoris d'aeronaus (bucs, ales, portes, trens d'aterratge, dipòsits de combustible, gòndoles, hèlixs aèries, rotors d'helicòpters i pales de rotors d'hèlix, motors d'avions, turboreactors i turbohèlixs, aparells per a pràctiques de vol a terra, naus espacials i els vehicles de llançament, satèl·lits, sondes planetàries, estacions orbitals i transbordadors espacials; missils balístics intercontinentals; reparació o transformació d'aeronaus i motors d'aeronaus; seients per a aeronaus.
301-303	Material ferroviari (i construcció naval i aeronàutica)	Vegeu 301, 302 i 303.
309	Motocicletes, bicicletes i altres	Fabricació de motocicletes, velocípedes i ciclomotors equipats amb motor auxiliar; motors per a motocicletes; sidecars; peces i accessoris de motocicletes. Fabricació de bicicletes no motoritzades i altres velocípedes, inclosos els tricicles (de repartiment), tàndems i bicicletes i tricicles per a nens; peces i accessoris per a bicicletes; vehicles, amb o sense motor, per a persones amb discapacitat; peces i accessoris de vehicles per a persones amb discapacitat; carrets per a nens; carrets portaequipatges, carretons, carros de supermercat, trineus; vehicles de tracció animal (<i>sulkys</i> , carros estirats per burros i carruatges).
31	Moble	
310	Moble	Mobles d'oficina i establiments comercials: cadires i seients d'oficina, tallers, hotels, restaurants i locals públics, teatres, cinemes i similars; mostradors, aparadors, prestatgeries i similars; mobles d'oficina; bancs, tamborets i altres seients de laboratori, mobiliari de laboratori (per exemple, armaris i taules); mobles per a esglésies, centres d'ensenyament i restaurants; carrets de postres i carros de menjar. Mobles de cuina. Matalassos de molles o matalassos embotits o guarnits interiorment de qualsevol material; matalassos de cautxú cel·lular sense cobrir o de matèries plàstiques; suports per a matalassos. Sofàs, sofàs llit i conjunts de sofàs; cadires i seients per al jardí; mobles de dormitori, saló, jardí i similars; armaris per a màquines de cosir, televisions i similars; entapissament de mobiliari i acabaments similars; acabament de mobles, com ara el lacat, la pintura, l'envernissat amb monyeca, l'entapissament i similars.
35	Energia elèctrica i gas	
351	Producció i distribució d'energia elèctrica	La producció d'energia elèctrica a granel, el transport des de les instal·lacions de generació fins als centres de distribució i la distribució als usuaris finals. Les instal·lacions de generació d'energia elèctrica, incloses les d'origen tèrmic, nuclear, hidroelèctric, per turbina de gas, dièsel i de fonts renovables.
352	Producció i distribució de gas	La producció de gas i la distribució de gas natural o sintètic fins al consumidor mitjançant un sistema de conductes urbans. Els proveïdors i intermediaris de gas que gestionen la venda de gas natural a través de les xarxes de distribució operades per altres.
353	Vapor i aire condicionat	La producció, captació i distribució de vapor i aigua calenta per proporcionar calefacció, energia o altres subministraments. La producció i distribució d'aire refredat. La producció i distribució d'aigua freda o glaç amb finalitats de refrigeració. La producció de gel per al consum humà o altres finalitats com ara la refrigeració.
352, 353	Gas, vapor i aire condicionat	Vegeu 352 i 353.

ANNEX 2. DADES I METODOLOGIA DE L'APARTAT 3 – ANÀLISI SECTORIAL

FONTS DE DADES DESAGREGADES PER SECTORS I SUBSECTORS:			
	CATALUNYA	ESPANYA	UE-27 (2020)
VAB a cost de factors	Idescat. Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE).	Eurostat. Structural Business Statistics (SBS).	Eurostat. Structural Business Statistics (SBS).
Volum de negoci	Idescat. Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE).	Eurostat. Structural Business Statistics (SBS).	Eurostat. Structural Business Statistics (SBS).
Afiliats a la Seguretat Social	Observatori del Treball i Model Productiu amb dades de l'INSS. Inclou règim general i autònoms. Mitjana anual.	Observatori del Treball i Model Productiu amb dades de l'INSS. Inclou règim general i autònoms. Mitjana anual.	No disponible.
Ocupats	Idescat. Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE).	Eurostat. Structural Business Statistics (SBS).	Eurostat. Structural Business Statistics (SBS).
Vendes que tenen lloc a l'estranger	Idescat. Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE).	No s'inclou.	No disponible.
Empreses amb assalariats	Idescat. Directori Central d'Empreses (DIRCE). Empreses actives.	INE. Directori Central d'Empreses (DIRCE). Empreses actives.	Eurostat. Structural Business Statistics (SBS).
Establiments	Idescat. Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE).	Eurostat. Structural Business Statistics (SBS).	Eurostat. Structural Business Statistics (SBS).
Inversió en actius materials (mitjana de tres anys)	Idescat. Estadística estructural d'empreses del sector industrial (EIE).	Eurostat. Structural Business Statistics (SBS).	Eurostat. Structural Business Statistics (SBS).
Despesa en innovació	Idescat. Enquesta sobre innovació de l'INE.	INE. Enquesta sobre innovació.	No s'inclou.
Despesa interna en R+D	Idescat. Estadística d'R+D de l'INE.	Eurostat. Business expenditure on R&D (BERD).	No s'inclou.
Empleats en R+D	Idescat. Estadística d'R+D de l'INE.	Eurostat. R&D personnel.	No s'inclou.
IPI	Idescat. Dades no corregides de calendari.	Eurostat. Dades no corregides de calendari.	Eurostat. Dades corregides d'efectes de calendari perquè les no corregides no estan disponibles.
IPRI	Idescat. Dades no corregides de calendari.	Idescat. Dades no corregides de calendari.	Idescat. Dades no corregides de calendari.
Exportacions i importacions	Idescat. Duanes. Dades provisionals.	Eurostat. Eurostat.	Eurostat. Eurostat.

Dates d'extracció de les dades d'Eurostat: SBS i BERD (28 de març del 2024), IPI i IPRI (5 de març del 2024), PPC (paritat del poder de compra, 27 de març del 2024).

Càlculs d'indicadors:

- La Figura X.5 reflecteix el **grau d'especialització** de la indústria catalana en un determinat subsector (tres dígits) respecte del conjunt de països de la UE-27. Es mesura com el pes en termes de VAB que té aquest subsector a Catalunya amb relació al pes que té al conjunt de la UE.

$$E_s = (VAB_{s,CAT} / VAB_{I,CAT}) \cdot 100 / (VAB_{s,UE} / VAB_{I,UE})$$

On E_s és el grau d'especialització del subsector s , I fa referència al conjunt de la indústria, VAB és el valor afegit brut, CAT fa referència a Catalunya i UE , a la UE-27.

Així, si E_s és més gran que 100, vol dir que Catalunya està relativament més especialitzada en aquest subsector s que el conjunt de la UE, i viceversa, quan E_s sigui inferior a 100.

- La Figura X.5 il·lustra també les **diferències en productivitat** entre Catalunya i el conjunt de la UE per als diferents subsectors.

La productivitat es defineix en aquest Informe anual com el quocient entre el valor afegit a cost de factors i el nombre mitjà d'ocupats en aquell any, i és una mesura de l'eficiència del factor treball.

Per analitzar les diferències en productivitat, es calcula la ràtio entre la productivitat catalana i la de la mitjana de la UE per a un sector determinat (expressada en percentatges). Per poder comparar el VAB industrial d'aquests dos territoris, cal expressar-lo en termes de paritat del poder de compra (PPC).¹

$$P_s = ((VAB_{s,CAT} / PPC) / L_{s,CAT}) \cdot 100 / (VAB_{s,UE} / L_{s,UE})$$

On P_s és la diferència en productivitat del treball entre les dues zones comparades per a un determinat subsector s , VAB és el valor afegit brut, L és el nombre d'ocupats mitjà de l'any, PPC

és la paritat de poder de compra, CAT fa referència a Catalunya i UE , a la UE-27.

Així, si P_s és més gran que 100, vol dir que el sector s català és més productiu que el mateix sector a la mitjana de la UE-27, i viceversa, quan P_s sigui inferior a 100.

Les dades per a Catalunya s'obtenen de l'EIE, mentre que les dades per a la UE-27, d'Eurostat [V91110, Apparent labour productivity (Gross value added per person employed) - thousand euro].

Estimacions de dades de l'Structural Business Statistics que no estiguin disponibles:

Com que es pretén fer servir la UE-27 com a marc de referència amb el qual poder comparar la indústria catalana, i com que la dada de la UE-27 per a alguna de les variables i algun dels sectors (o subsectors) no sempre està disponible, s'ha optat per fer-ne una estimació sempre que això sigui possible. A més, es tracta de magnituds estructurals i que s'utilitzen per calcular ràtios, per la qual cosa es considera que l'estimació obtinguda de la manera que s'explica a continuació pot ser una aproximació suficient.

1 Tal com explica l'Idescat, les paritats de poder de compra (PPC) comparen el cost monetari d'un mateix cistell de consum en diferents territoris, normalment estats, en un moment concret del temps. La seva utilitat bàsica és homogeneïtzar el poder adquisitiu dels residents en cada un dels estats per tal d'eliminar, en les comparacions de macromagnituds, els efectes dels diferents nivells de preus. A Europa es fa servir un únic valor de PPC per a cada estat. Els valors del PPC d'Espanya són aplicables també a Catalunya amb el criteri d'Eurostat. Es pren la PPC per al PIB espanyol en relació amb el de la UE-27 per a l'any corresponent, d'aquesta manera la PPC per a la UE-27 és igual a 1.

La metodologia emprada ha estat:

1. Sempre que sigui possible, es calcula per suma de les parts ([Suma de parts]) o per diferència entre un total i les parts ([Total - parts]).

2. Si no es pot, s'estima com el valor d'un any abans ([Any anterior]) o com el valor de l'any següent ([Any següent]).

3. I si no es disposa d'aquest valor, es calcula una variació proporcional ([Var. proporc.]), sempre que sigui possible.

Per a l'any 2021, al qual corresponen les dades de l'SBS emprades per a l'Informe anual 2023, els sectors i subsectors que ha calgut estimar han estat:

CCAE	NOM	FACTURACIÓ	VAB A COST FACTORS	INVERSIÓ BRUTA TANGIBLES	OCUPATS
104	Olis i greixos	Suma de parts		Suma de parts	
105	Lactis	Suma de parts	Suma de parts	Suma de parts	
13	Tèxtil				Suma de parts
139	Altres productes tèxtils	Suma de parts			
14	Confecció	Suma de parts			
143	Articles amb teixits de punt			Suma de parts	
15	Cuir i calçat			Any anterior	
151	Cuir			Total - parts	
171	Pasta de paper			Any anterior	
172	Articles de paper i de cartó				Any següent
182	Reproducció de suports enregistrats			Total - parts	Total - parts
20	Indústries químiques	Any següent	Suma de parts		
201	Productes químics bàsics		Suma de parts		Suma de parts
204	Sabons, perfums i cosmètica	Total - parts			
205	Altres productes químics			Suma de parts	
21	Productes farmacèutics	Variació proporcional	Variació proporcional		
211	Productes farmacèutics de base	Total - parts	Total - parts		
22	Plàstic i cautxú			Suma de parts	
221	Cautxú	Suma de parts			
236	Elements de formigó				Suma de parts
253	Generadors de vapor			Total - parts	Total - parts
26	Productes informàtics, electrònics i òptics	Suma de parts		Suma de parts	
261	Components electrònics	Any anterior	Any anterior	Any anterior	
262	Ordinadors				Total - parts
268	Suports magnètics i òptics		Any anterior		
272	Acumuladors i piles	Total - parts	Total - parts	Total - parts	Total - parts
274	Llums elèctrics i il·luminació	Any següent	Any anterior		
275	Aparells domèstics			Suma de parts	
279	Altres equips elèctrics	Any següent	Any anterior	Any anterior	Any següent
282	Elevadors, forns i refrigeració	Any següent			
292	Carrosseries i remolcs	Any següent			
293	Components d'automoció	Any següent		Any anterior	
301	Construcció naval			Total - parts	Total - parts
303	Construcció aeronàutica	Total - parts	Total - parts		
351	Producció i distribució d'energia elèctrica			Suma de parts	Any següent
353	Vapor i aire condicionat			Any anterior	Any anterior

Agraïments

El Departament d'Empresa i Treball vol fer constar el seu agraïment a totes aquelles persones i entitats que, amb la seva col·laboració, han contribuït a la realització d'aquest informe.

El Departament està profundament agraït amb les organitzacions empresarials i experts en diferents àmbits que han fet aportacions i contribucions als capítols sectorials. En particular:

- **Ignasi Pons** (FECIC - Federació Empresarial de Carns i Indústries Càrnies).
- **Toni Cruces** (AVC - Associació Vitivinícola Catalana).
- **M. Carmen García** (Gremi de Fusta i Moble).
- **Joana Valent** (AECORK - Associació d'Empresaris Surers de Catalunya).
- **Maria Dolors Núñez** (ACCIÓ).
- **Joan Barrubés** (Antares Consulting).
- **Marc Monnin** (CEP - Centro Español de Plásticos).
- **Joan Palau** (Ciment Català).
- **José Angel Alonso de León** (ANEFHOP - Associació Espanyola de Fabricants de Formigó Preparat).
- **Joan Tristany** (AMEC - Associació d'Empreses Industrials Internacionalitzades).
- **Tomás Megía i Manel Clavijo** (OPTIMA - l'Oficina per a la transformació del sector de l'automoció i de la mobilitat).
- **Ignacio Gómez Belinchón** (IN-MOVE by Railgroup, Clúster de la mobilitat sostenible i la logística multimodal).
- **David Villar** (ICAEN - Institut Català d'Energia).
- **Albert Ballbé** (ACCIÓ).

Així mateix, el Departament vol agrair el suport de l'Idescat i de l'Observatori del Treball i el Model Productiu per les dades proporcionades i pel seu assessorament en qüestions tècniques. Gràcies especialment a **Carme Saborit, Jesús Muñoz, Sergio Plaza, Núria Bové, Maribel García, Verónica Mata, David Royo i Albert Soria**, d'Idescat, així com a **Manuela Redondo i Xavier López**, de l'Observatori del Treball i el Model Productiu.

